

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
	I <i>Informācija</i>	
	
	II <i>Sagatavošanas dokumenti</i>	
	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	
	430. plenārā sesija 2006. gada 26. oktobrī	
2006/C 324/01	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Zaļā grāmata — Zaudējumu atli- dzināšanas prasības par EK konkurences noteikumu pārkāpšanu" COM(2005) 672 galīgā redakcija	1
2006/C 324/02	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (kodificēta versija)" COM(2006) 226 galīgā redakcija — 2006/0073(COD)	7
2006/C 324/03	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem (kodificēta versija)" COM(2006)219 galīgā redakcija — 2006/0071(COD)	8
2006/C 324/04	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par maldinošu un salīdzinošu reklāmu" COM (2006) 222 galīgā redakcija — 2006/0070 (COD)	10
2006/C 324/05	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikums direktīvai par piestiprinājuma vietu pakalējās numura zīmes uzstādīšanai divriteņu vai trīs- riteņu mehāniskajiem transportlīdzekļiem" COM(2006) 478 galīgā redakcija — 2006/0161 (COD)	11

2006/C 324/06	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, nosaukumu, noformējumu un etiķetēšanu" COM(2005) 125 galīgā redakcija — 2005/0028 (COD)	12
2006/C 324/07	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes Regulai par to, kā izmantot akvakultūrā svešzemju sugas un sugas, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla" COM(2006) 154 galīgā redakcija — 2006/0056 (CNS)	15
2006/C 324/08	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Kopienas rīcības plānu dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006. — 2010. gadā" COM (2006) 13 galīgā redakcija	18
2006/C 324/09	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko groza Padomes Lēmumu 90/424/EEK par izdevumiem veterinārijas jomā" COM (2006) 273 galīgā redakcija — 2006/0098(CNS)	22
2006/C 324/10	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kvalitātes prasībām ūdeņiem, no kuriem iegūst čaulgliemjus" (kodificēta versija) COM(2006) 205 galīgā redakcija — 2006/0067 (COD)	25
2006/C 324/11	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai" (kodificēta versija) COM(2006) 258 galīgā redakcija — 2006/0097 (CNS)	26
2006/C 324/12	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par ģenētiski modificētu mikroorganismu ierobežotu izmantošanu (kodificēta versija)" COM(2006) 286 galīgā redakcija — 2006/0100 (COD)	27
2006/C 324/13	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko nosaka Kopienas kritērijus noteiktu dzīvnieku slimību izskaušanai un uzraudzībai" (kodificēta versija) COM(2006) 315 galīgā redakcija — 2005/0104 (CNS)	28
2006/C 324/14	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par ES Mežu rīcības plānu" COM(2006) 302 galīgā redakcija	29
2006/C 324/15	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar kuru izdara labojumus Direktīvā 2002/2/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 79/373/EEK par barības maisījumu apriti" COM(2006) 340 galīgā redakcija — 2006/0117 (COD)	34
2006/C 324/16	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums lēmumam attiecībā uz iepriekšējās pārbaudes un apspriedes procedūru dažiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kurus dalībvalstis ierosinājušas transporta jomā" COM(2006) 284 galīgā red. — 2006/0099 (COD)	36
2006/C 324/17	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes Regulai, ar ko groza kopuzņēmuma GALILEO statūtus Padomes Regulas (EK) Nr. 876/2002 pielikumā" COM (2006) 351 galīgā redakcija — 2006/0115 (CNS)	37
2006/C 324/18	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes regulai (CE) Nr. 1321/2004 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu vadības struktūru izveidi" COM (2006) 261 galīgā redakcija — 2006/0090 (CNS)	41

2006/C 324/19	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos Kopienā un grozījumiem Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem" COM(2006) 382 <i>galīgā redakcija</i> . — 2006/0133 (COD)	42
2006/C 324/20	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par kontroles pasākumu atcelšanu, ko veic uz dalībvalstu robežām autoceļu un iekšējo ūdensceļu transporta jomā" (kodificēta versija) COM(2006) 432 <i>galīgā redakcija</i> — 2006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes un ekonomikas pārvaldība — ekonomikas politikas koordinācijas uzlabošanas priekšnoteikumi ES"	49
2006/C 324/22	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Centrālajai bankai "Trešais ziņojums par praktiskajiem sagatavošanās pasākumiem <i>euro</i> zonas turpmākai paplašināšanai" COM(2006) 322 <i>galīgā redakcija</i>	57
2006/C 324/23	Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu" COM (2006) 16 <i>galīgā redakcija</i> — 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauna daudzvalodības pamatstratēģija" COM(2005) 596 <i>galīgā redakcija</i>	68
2006/C 324/25	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Zaļā grāmata — Eiropas pārredzamības iniciatīva" COM(2006) 194 <i>galīgā redakcija</i>	74
2006/C 324/26	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Kopienas muitas rīcības programmas (Muita 2013) izveidi" COM(2006) 201 <i>galīgā redakcija</i> — 2006/0075 (COD)	78

II

(Sagatavošanas dokumenti)

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

430. PLENĀRĀ SESIJA 2006. GADA 26. OKTOBRĪ

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Zaļā grāmata — Zaudējumu atlīdzināšanas prasības par EK konkurences noteikumu pārkāpšanu”

COM(2005) 672 galīgā redakcija

(2006/C 324/01)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2005. gada 19. decembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu “Zaļā grāmata — Zaudējumu atlīdzināšanas prasības par EK konkurences noteikumu pārkāpšanu”

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 20. septembrī. Ziņotāja — SÁNCHEZ MIGUEL kdze.

Ņemot vērā Komitejas pilnvaru termiņa atjaunošanu, pilnsapulcē tika pieņemts lēmums balsot par šo atzinumu oktobra plenārajā sesijā, un SÁNCHEZ MIGUEL kdze tika iecelta par galveno ziņotāju atbilstoši Reglamenta 20. pantam.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 99 balsīm par, 28 balsīm pret un 22 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Kopsavilkums

1.1 Komisijas sagatavotā Zaļā grāmata par zaudējumu atlīdzināšanas prasībām par EK konkurences noteikumu pārkāpšanu aizsāk plašas debates par Kopienas pamatnostādņu nepieciešamību, lai uzņēmumi, patērētāji un darba ņēmēji varētu vieglāk iesniegt prasības pret tiem, kuri savā uzņēmējdarbībā pārkāpj EK Līguma 81. un 82. pantu.

1.2 EESK vispirms vēlas uzsvērt, ka mērķis ir nodrošināt efektīvu aizsardzību ikvienam, kas ir iesaistīts Eiropas iekšējā tirgū. Ņemot vērā preču brīvu apriti, visās dalībvalstīs ir jāvienādo tiesības un pienākumi, kas izriet no līgumiem un pakalpojumiem. Attiecībā uz pārrobežu darījumiem ir jāveicina valstu tiesību aktu saskaņošana.

1.3 Otrkārt, ir jāņem vērā, ka pastāv Eiropas un attiecīgo valstu konkurences iestādes (VKI), kuru uzdevums ir darīt zināmas aizliegtas darbības un noteikt ekonomiskas sankcijas uzņēmumiem, kas pārkāpj noteikumus. Zaļās grāmatas mērķis ir ar tiesu starpniecību nodrošināt kompensāciju par zaudējumiem privātajā sektorā, kas nozīmē attiecīgo pasākumu saskaņošanu ar pasākumiem, kurus jau veic VKI.

1.4 Attiecībā uz Zaļajā grāmatā apskatītajiem vissvarīgākajiem jautājumiem jāatzīmē, ka EESK pieeja nav vispārēja, bet par katru jautājumu tā izvirza argumentus, kas palīdzēs Komisijai pieņemt lēmumus, lai noteiktu pamatnostādnes tiesību aktu turpmākai pieņemšanai. Atzinuma 5. nodaļā ir argumentācija un atbildes uz visiem minētajiem jautājumiem.

2. Ievads

2.1 Eiropas iekšējā tirgū ir notikusi būtiska reorganizācija attiecībā uz konkurences noteikumiem, kas — no vienas puses — ļāva izveidot minētajā tirgū precīzus noteikumus, lai nodrošinātu uzņēmumu darbību brīvas konkurences apstākļos, un — no otras puses — ļāva savstarpēji pielāgot valstu konkurences noteikumus, lai atvieglotu uzņēmumiem izmantot tiesības brīvi veikt uzņēmējdarbību ar vienlīdzīgiem nosacījumiem.

2.2 Viens no jautājumiem attiecībā uz iekšējo tirgu ir otras tirgus daļas, t. i., patērētāju — šī vārda visplašākajā nozīmē — efektīvas aizsardzības nodrošināšana, ja patērētāju tiesības ierobežo pārrobežu līgumi un pakalpojumi, proti, ja attiecīgais

uzņēmums atrodas citā dalībvalstī, patērētāju tiesības tiek ierobežotas ar savas valsts patērētāju tiesībām, turpretim konkurences noteikumi attiecas uz visu iekšējo tirgu.

2.3 Kopienas tiesību aktos konkurences jomā trūkst efektīvas sistēmas, zaudējumu atlīdzības pieprasīšanai par EK Līguma 81. un 82. pantā paredzēto noteikumu pārkāpšanu iekšējā tirgū. Komisijas jaunā pieeja attiecībā uz konkurences politiku un patērētāju aizsardzību palīdzēja sagatavot Zaļo grāmatu, kurā aplūkoti būtiskākie jautājumi tiesību aktu pieņemšanai to personu tiesību aizsardzībai, kas cietušas brīvas konkurences nepietiekamības dēļ iekšējā tirgū.

2.4 Jāņem vērā EK Līguma 153. panta 3. punkta nozīmīgums⁽¹⁾, kas ļauj īstenot patērētāju aizsardzības horizontālu politiku visu pārējo politiku ietvaros.

2.5 Zaļajā grāmatā ir izskatīti vissvarīgākie aspekti saistībā ar aizsardzības pasākumu īstenošanu un zaudējumu atlīdzināšanas prasību ieviešanu attiecībā uz Kopienas konkurences noteikumu pārkāpšanu, jo īpaši attiecībā uz Līguma 81. un 82. pantu un to piemērošanas noteikumiem. Tomēr jāņem vērā, ka Zaļā grāmata attiecas uz kompleksu tiesību jomu, kurā pieņemtie tiesību akti varētu izraisīt valstu procedūras noteikumu reformu, kas rada virkni jautājumu galvenokārt attiecībā uz subsidiaritātes principa piemērošanu un atsevišķos gadījumos arī attiecībā uz citiem civiltiesību aspektiem.

2.6 Kā sākuma punkts Zaļajā grāmatā ir konkurences tiesību divējāda piemērošana. No vienas puses, publiskās iestādes, t.i., ne tikai Komisija, bet arī attiecīgās valsts iestādes (VKI) individuāli piemēro konkurences noteikumus savu pilnvaru ietvaros. Pirmkārt, konkurences iestādes ir pilnvarotas konstatēt noteikumu pārkāpumus un paziņot par nolīgumu, kas izkropļo konkurenci, spēkā neesamību. Otrkārt, minētās iestādes ir pilnvarotas noteikt finansiālas sankcijas, pamatojoties uz konkurences noteikumu īstenošanas regulām.

2.7 Turklāt fiziskās un juridiskās personas var izmantot savas tiesības konkurences jomā vispārējās piekritības tiesās, tādēļ ka tiesas tieši piemēro konkurences noteikumus. Privātajā jomā īpaša uzmanība pievēršama tādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanai, kas paredzēti uzņēmumu nelikumīgas darbības izbeigšanai, nepieļaujot šādas darbības turpināšanu un mazinot tās nelabvēlīgu ietekmi gan uz uzņēmumiem, gan uz patērētājiem.

2.8 Ar Līgumu piešķirto tiesību efektīvas aizsardzības mērķis tomēr ir nodrošināt zaudējumu kompensāciju, un tieši tas ir zaudējumu atlīdzināšanas prasību pamatmērķis gadījumos, kad zaudējums radies konkurences noteikumu neievērošanas rezultātā. Brīvas konkurences ierobežošana ietekmē gan uzņēmumus, gan patērētājus, kuri atrodas tirgus darbības ķēdes galapostmā.

(1) Skatīt OV C 185, 8.08.2006.

2.9 Eiropas Kopienas Tiesa (EKT) ir pieņēmusi svarīgu nolēmumu, kas Līguma 81. un 82. panta noteikumu pārkāpšanas rezultātā cietušām privātpersonām piešķir tiesības pieprasīt kompensāciju. Gadījumos, kad minētās tiesības ir pretrunā attiecīgās valsts tiesību aktiem⁽²⁾, Līguma panti ir prioritāri.

2.10 Zaļajā grāmatā ir iekļautas dažādas norādes, kas palīdz noteikt iespējamus zaudējumu atlīdzināšanas pieprasījumu veidus, pamatojoties uz konkurences iestāžu ierosinātām prasībām vai zaudējumus cietušo privātpersonu ierosinātām prasībām. Zaļajā grāmatā ir uzskaitīti daudzi svarīgi jautājumi un aplūkotas dažādas iespējas, lai debatēs panāktu labāko iespējamo rezultātu gan šādu iespēju turpmākā īstenošanā, gan to pielāgošanā valstu tiesību sistēmām, kuras ne vienmēr ir savstarpēji atbilstošas.

3. Zaļās grāmatas kopsavilkums

3.1 Zaļajā grāmatā ir aplūkota virkne jautājumu ar mērķi veicināt diskusiju par zaudējumu atlīdzināšanas tiesisko raksturu, norādot vairākas iespējas Komisijas turpmākās darbības likumdošanas jomā ierobežošanai un virzībai. Skaidri jānosaka, ar kādiem nosacījumiem var iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu un kādi faktori, ņemot vērā dažās dalībvalstīs jau spēkā esošos tiesību aktus, minēto procesu atvieglotu.

3.2 Komisija izvirza trīs jautājumus un ierosina vairākas iespējas:

A jautājums: Vai ir nepieciešami īpaši noteikumi par dokumentāru pierādījumu nodošanu atklātībā civilajā tiesvedībā par zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar EK Līguma 81. un 82. pantu? Ja ir nepieciešami, tad kādā veidā šādi nodošanai atklātībā jānotiek?

B jautājums: Vai saistībā ar konkurences noteikumu pārkāpšanas rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzības prasībām var būt lietderīgi īpaši noteikumi attiecībā uz piekļuvi dokumentiem, kas atrodas konkurences iestādes rīcībā? Kā šādu piekļuvi varētu organizēt?

C jautājums: Vai būtu jāatvieglo prasītāja pierādīšanas pienākums lietās par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar konkurences noteikumu pārkāpumiem, un, ja tas būtu atvieglrojams, tad kādā veidā?

Otrais punkts Zaļajā grāmatā ir par vainas nepieciešamību. Daudzās dalībvalstīs civiltiesiskās atbildības lietās ir noteikta prasība pierādīt vainas esamību. Līdz ar to rodas šāds jautājums:

D jautājums: Vai attiecībā uz prasījumiem par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar konkurences noteikumu pārkāpumiem ir jānosaka prasība par vainas nepieciešamību?

Trešajā punktā par zaudējumu koncepciju tiek izvirzīti divi jautājumi:

(2) Skatīt spriedumu *Courage Ltd. pret Bernard Crehan*, C-453/99, 2001. gada 20. septembris. Anglijas un Velsas Apelācijas tiesas (4. Civiltiesu daļas) prasība pēc prejudiciāla nolēmuma.

E jautājums: Kā būtu jādefinē atlīdzināmais zaudējums?

F jautājums: Kura metode būtu jāizmanto zaudējumu apmēra aprēķināšanai?

Apskatīta ir arī nodošanas aizstāvība un netiešā pircēja tiesības iesniegt prasību:

G jautājums: Vai jābūt noteikumiem par nodošanas aizstāvības pieļaujamību un darbību? Ja jābūt, tad kādā formā? Vai netiešajam pircējam jābūt tiesībām iesniegt prasību?

Svarīgs ir jautājums par to, vai minēto prasības veidu var izmantot patērētāju interešu aizsardzībai, jo šādu prasību uzskata par individuāli grūti piemērojamu. Šādā gadījumā vajadzētu iesniegt kopēju prasību, ko jau praktizē dažās ES dalībvalstīs.

H jautājums: Vai jābūt pieejamām īpašām procedūrām kopējo prasību iesniegšanai un patērētāju interešu aizsardzībai? Ja jābūt, kā šādas procedūras jāveido?

Izmaksām ir svarīga nozīme ierosināto pasākumu efektivitātes nodrošināšanā, jo lielas izmaksas reizēm attur prasītājus no prasības iesniegšanas. Līdz ar to rodas jautājums:

I jautājums: Vai jāievieš īpaši noteikumi, lai prasītājam samazinātu izmaksu risku? Ja jāievieš, tad kāda veida noteikumi?

Likuma piemērošanas valsts un privātajā sektorā koordinēšana var veicināt uzsāktās tiesvedības efektivitāti. Līdz ar to rodas šāds jautājums:

J jautājums: Kā var optimāli koordinēt piemērošanu privātajā un valsts sektorā?

Vēl viens jautājums ir par tiesu piekritību un piemērojamajiem tiesību aktiem, jo daudzām darbībām, ko aizliedz konkurences noteikumi, ir pārrobežu raksturs:

K jautājums: Kādas materiālās tiesības jāpiemēro prasībām par konkurences noteikumu pārkāpšanas rezultātā radītu zaudējumu atlīdzināšanu?

Komisijas priekšlikumā vēl ir iekļauti šādi jautājumi:

L jautājums: Vai eksperts, ja tāds ir nepieciešams, jāieceļ tiesai?

M jautājums: Vai jāatliek noilguma termiņi? Ja jāatliek, tad no kāda laika?

N jautājums: Vai ir nepieciešams cēloņsakarības juridiskā noteikuma skaidrojums, lai atvieglotu zaudējumu atlīdzināšanas prasības?

4. Vispārīgas piezīmes

4.1 Regulā Nr. 1/2003 ⁽³⁾ ir atzīta Komisijas un VKI atbildība par Kopienas konkurences tiesību pareizas īstenošanas, ko veic Kopienas iestādes un dalībvalstis, pārraudzību, kā arī tas, ka Komisija un VKI savu pilnvaru robežās var pasludināt kādu darbību par nelikumīgu vai par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu tirgū un noteikt sankcijas, kuru veids un apmērs atbilst nodarītajam kaitējumam un zaudējumam.

4.2 Problēma rodas sakarā ar minētās regulas piemērošanu civiltiesās, kurās privātpersonas, jo īpaši patērētāji, kas konkurenci kropļojošas rīcības rezultātā cietuši zaudējumu, vēlas iesniegt prasību, lai saņemtu kompensāciju par šādu kaitējumu un zaudējumu, kuru izraisījušas attiecīgās nelikumīgās darbības. Minētā problēma ir jārisina Eiropas Savienības līmenī. Preču un pakalpojumu brīvai aprītei Eiropas iekšējā tirgū ir vajadzīgi Kopienas pasākumi, jo īpaši, ņemot vērā to, ka stāvoklis dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs, un, tā kā par attiecīgo jautājumu nav ES tiesību aktu, tas ir valstu tiesu kompetencē.

4.2.1 Risinājums, lai atvieglotu patērētāju zaudējumu kompensēšanu, nav obligāti attiecināms uz uzņēmumu savstarpējiem strīdiem; tieši uzņēmumi ir vide, kur visvairāk konstatē strīdus sakarā ar konkurences ierobežojumiem. Komisijas priekšlikumā būtu jāparedz, kā rīkoties šādu strīdu gadījumā. Līdzīgā veidā ir jāparedz darba ņēmēju aizsardzība uzņēmumos, kas iesaistīti konkurenci kropļojošā darbībā.

4.3 Tā kā nav Kopienas tiesību aktu par tādu zaudējumu kompensēšanu, kas radušies sakarā ar Līguma 81. un 82. panta pārkāpšanu, EKT ⁽⁴⁾, kura bija saņēmusi prejudiciāla nolēmuma prasību par konkurences noteikumu piemērošanu dalībvalsts tiesā, tomēr noteica, ka EK līguma panti ir piemērojami tieši. Prasība par kaitējumu, ko izraisa konkurences ierobežojumi, ir valstu tiesu piekritībā. Turklāt EKT atkārtoja principu, kas jau izteikts vairākos nolēmumos ⁽⁵⁾ un saskaņā ar kuru Līgums ir radījis pats savu tiesību sistēmu, kas iekļauta dalībvalstu tiesību sistēmās un ir vienādi saistoša gan valstīm, gan privātpersonām.

4.4 EKT ⁽⁶⁾ ir arī apstiprinājis, ka 81. panta 1. punkts un 82. pants tieši ietekmē attiecības starp privātpersonām un piešķir attiecīgajām privātpersonām tiesības, kas jānodrošina valsts tiesām, un piebilst ⁽⁷⁾, ka, tā kā minētajā jomā nav Kopienas reglamentējošu noteikumu, katras dalībvalsts tiesību sistēmai jānozīmē kompetentas tiesas un tribunāli un jānosaka sīki izstrādāti procesuāli noteikumi, kuri nodrošinātu tiesības, kādas attiecībā uz privātpersonām tieši izriet no Kopienas tiesību aktiem.

⁽³⁾ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV L 1, 04.01.2003, EESK atzinums: OV C 155, 29.05.2001, 73. lpp.).

⁽⁴⁾ Skatīt nolēmumu, kas minēts 3. piezīmē, jo īpaši no 17. līdz 19. apsvērumam.

⁽⁵⁾ Skatīt iepriekš minētā nolēmuma 19. punktu, kur minēti daudzi nolēmumi, kuri apstiprina to pašu principu par EK līgumā minēto noteikumu tiešu piemērošanu.

⁽⁶⁾ Skatīt iepriekš minētā nolēmuma 23. punktu, kurā doti tiesu prakses gadījumi.

⁽⁷⁾ Skatīt minētā nolēmuma 29. punktu.

4.5 EESK uzskata, ka varētu izstrādāt Kopienas pamatnostādnes, kurās noteiktu, kā iesniedzama prasība par kaitējumu, kas radies sakarā ar Līguma pārkāpšanu. Šādas prasības mērķis ir pieņemamās robežās kompensēt cietušajām personām ekonomiskus vai peļņas zaudējumus, kas radušies konkurenci kropļojošas rīcības rezultātā. Pirmām kārtām šādi prasībai tomēr jāļauj patērētājiem vārda plašākajā nozīmē realizēt savas ekonomiskās tiesības, kādas izriet no viņu aizsardzībai paredzētajiem tiesību aktiem. Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas izstrādāto Zaļo grāmatu, bet tomēr vēlas uzsvērt, ka lietu izskatīšanai jānotiek īsākā termiņā, lai iespējami īsā laikā nodrošinātu vislabāko rezultātu.

5. Īpašas piezīmes

5.1 EESK uzskata, ka, sākot no privātas lietas iesniegšanas civiltiesā, ir prioritāri jānosaka turpmākie pasākumi konkurenci kropļojošas rīcības radītu zaudējumu atlīdzināšanai.

5.2 Gan Kopienas, gan katras dalībvalsts konkurences iestādēm ir instruments Kopienas tiesību aktu īstenošanai — Regula (EK) Nr. 1/2003⁽⁸⁾, kas dod plašas pilnvaras rīkoties prasību gadījumā pret uzņēmumiem, kuri tiek turēti aizdomās par konkurences noteikumu pārkāpšanu. Kaut arī minētās pilnvaras ir ievērojamas, valsts iestādes var tikai paziņot, ka kāds uzņēmums ir pārkāpis konkurences noteikumus, un uzlikt sodu.

5.3 Problēma kļūst vēl sarežģītāka, ja Kopienas līmenī konkurences iestādēm nav pilnvaru noteikt pasākumus zaudējumu atlīdzināšanai. Turklāt EKT var rīkoties tikai, atsaucoties uz prejudiciāliem nolēmumiem, jo minētajā jomā piekritība ir valsts tiesām. Līdz ar to EKT uzskata, ka dalībvalstīm jānosaka pašām sava kārtība nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai⁽⁹⁾.

5.4 EK līguma 81. un 82. panta piemērošana privātajā jomā nozīmē, ka minētos pantus var izmantot valsts tiesās civilajā tiesvedībā, izskatot prasības par zaudējumu kompensēšanu privātpersonām. Problēmātiski ir noteikt, kāda veida prasība ir visatbilstošākā, kā arī, vai ir iesniedzama īpaša prasība. Iepriekš minētais rada ievērojamas problēmas, kas labi redzams no Komisijas Zaļajā grāmatā aplūkotā plašā jautājumu loka. EESK gribētu dot savu ieguldījumu debatēs, izsakot piezīmes par izvirzītajiem jautājumiem.

5.4.1 **Pierādījumu pieejamība.** Civillietās noteikumi par pierādījumiem izvirza divus pamatjautājumus — par pierādīšanas pienākumu un par šāda pierādījuma novērtēšanu. Minētie jautājumi būtu jāņem vērā tiesvedībā, kas var notikt dažādos

posmos: i) pēc konkurences iestādes nolēmuma, ii) pirms konkurences iestādes nolēmuma, kā arī iii) vienlaicīgi ar kompetentās iestādes veikto attiecīgās darbības analīzi.

5.4.1.1 Regulā (EK) Nr. 1/2003 ir paredzēti visi apstākļi, kad Kopienas un valsts konkurences iestādes var pieprasīt pierādījumus, lai noteiktu, vai notiek konkurenci kropļojoša darbība⁽¹⁰⁾. Iespēja izmantot par pierādījumu konkurences iestādes dokumentāciju būtu veids, kā risināt pierādījumu iegūšanas problēmu privātpersonām. Jautājums ir, vai lēmums piešķirt piekļuvi dokumentācijai ir tās tiesas kompetencē, kurā iesniegta prasība, vai uz to būtu tiesības privātpersonām (prasītājiem). EKT⁽¹¹⁾ ir izveidojusi tiesas praksi attiecībā uz Komisijas saistībām nenodot strīdīgus dokumentus trešām personām, kamēr nav beigusies galvenā tiesvedība.

5.4.1.2 Līdz ar to attiecībā uz pārraudzības pasākumiem varētu izvirzīt šādu priekšnoteikumu — ja konkurences iestāde ir konstatējusi pārkāpumu un cietušās privātpersonas ir iesniegušas prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, konkurences iestāde sniedz tiesām pierādījumus, šādi veidojot saikni starp konkurences noteikumu piemērošanu publiskajā un privātajā jomā⁽¹²⁾.

5.4.1.3 Gadījumos, kad prasību par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar konkurences noteikumu pārkāpšanu neizskata kompetentu iestāžu lēmuma rezultātā, EESK uzskata, ka, lietas ierosināšanai prasītājam jāiesniedz pietiekami pierādījumi, lai iepriekš novērtētu prasības apmierināšanas varbūtību (faktu konstatēšana). Tādēļ ir vajadzīgi ne tikai īpaši noteikumi dokumentāru pierādījumu iesniegšanai, bet ir arī jāatzīst tiesu aktīvā loma un plašas pilnvaras, ieskaitot pilnvaras noteikt sankcijas, attiecībā uz prasības pamataspektiem un jo īpaši attiecībā uz pierādījumu meklēšanu, apkopošanu un iesniegšanu.

5.4.1.4 Tā kā valsts tiesām, kas izskata lietas par konkurences noteikumu pārkāpšanu, ir paralēlas pilnvaras attiecībā uz konkurences noteikumu pārkāpšanu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (Regula Nr. 1/2003), piekļuve minētajiem dokumentiem, ja vien tā nav pretrunā iepriekš minētajai konfidencialitātes garantēšanai, nedrīkst būt nepārvarams šķērslis. Pieejamības noteikumiem prioritāri jāpakļaujas tiesas valsts likumiem, bet konkurences iestādēm ir arī pienākums sniegt tiesām jebkurus pierādījumus, ko tiesas pieprasa.

⁽⁸⁾ Ir svarīgi uzsvērt, ka pastāv Eiropas konkurences tīkls (EKT) (OV C 101, 27.04.2004), kura uzdevums ir veicināt sadarbību starp Komisiju un valsts konkurences iestādēm konkurences noteikumu īstenošanas jomā.

⁽⁹⁾ Skatīt iepriekš minēto *Courage* spriedumu.

⁽¹⁰⁾ Šajā jomā pašlaik ir palielinājies šo iestāžu pilnvaru apjoms, kaut arī dažos gadījumos ir vajadzīga pilnvara no valsts tiesu iestādēm, piemēram, komercreģistra gadījumā.

⁽¹¹⁾ Lieta 155/79, 1982. gada 18. maija nolēmums, *AM&S Ltd* pret Komisiju (EKT 1982, 417. lpp).

⁽¹²⁾ Komisijas paziņojums par sadarbību starp Komisiju un ES dalībvalstu tiesām, piemērojot EK līguma 81. un 82. pantu (OV C 101, 27.04.2004).

5.4.1.5 Jāuzsver, ka piekļuve dokumentiem, kas jau savākti tiesvedībā par pārkāpumu, ir īpaši svarīga prasībās par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar noteikumu pārkāpšanu neatkarīgi no iestādes (administratīvas vai tiesu), kas izmeklē lietu, un neatkarīgi no lietas iznākuma ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Iespēja, ka administratīva iestāde, kas iesaistīta tiesvedībā par pārkāpumu, varētu izvēlēties pierādījumu, kuram var piekļūt zaudējumu atlīdzināšanas prasības gaitā, izraisa šaubas un ir jāuzņemas atbildība par kritērijiem, saskaņā ar kuriem notikusi atlase.

5.4.1.7 Visbeidzot, pieņemot, ka tiesām jāsaņem īpašas un plašas pilnvaras šāda veida darbībām, ir jāpiekrīt, ka vienas no pusēm atteikums sniegt pierādījumus negatīvi ietekmētu pierādījumu novērtēšanu, ļaujot tiesai ņemt vērā šādu atteikumu, lai noteiktu, vai attiecīgais fakts ir pierādīts vai ne.

5.4.1.8 Cita iespēja lietās, kurās iesaistīti patērētāji, būtu pierādīšanas pienākuma apvērse, nosakot minēto pienākumu atbildētājam, t. i., ja konkurences iestāde atzinusi kādu darbību par konkurenci kropļojošu, atbildētājus varētu atbrīvot no kompensācijas maksāšanas par zaudējumiem tikai tad, ja ir pierādīts, ka konkrētā darbība neattiecas uz prasītājiem. Tādējādi tiek uzsvērts viens no galvenajiem principiem patērētāju aizsardzības jomā. Pat, ja dalībvalstu lielākā daļa uzskata, ka pierādīšanas pienākums ir prasītājam, ir arī izņēmumi, kad minēto pienākumu apvērš ⁽¹⁴⁾, kā tas ir atsevišķos tiesu nolēmumos ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Ja ir iepriekšējs nolēmums par to, ka izdarīts pārkāpums, tad pierādīšanas pienākuma apvērse nenoteikšana lietās par zaudējumu, kuru pamatā ir minētais pārkāpums, piedziņu būtu uzskatāma par pierādījumu nepienemamu dubultošanu, jo pierādījumi šādā gadījumā būtu jāsniedz nevis iestādei ar īpašām izmeklēšanas pilnvarām, bet gan cietušajai pusei, kas šādā veida lietās palielinātu informācijas asimetriju.

5.4.1.9 Uz pierādījumu sniegšanu attiecas arī jautājums par ekspertiem, kuru pakalpojumus bieži pieprasa, jo prasības par zaudējumu atlīdzināšanu ir sarežģītas. Pēc iespējas tomēr būtu jāizvairās no liela skaita ekspertu, kas varētu sniegt pretrunīgus atzinumus, jo tas neveicinās vēlamo tiesvedības efektivitāti. Saskaņā ar principu par plašu pilnvaru piešķiršanu tiesām, kas

⁽¹³⁾ Skatīt konkurences iestāžu pilnvaras pieņemt lēmumus saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 5. pantu.

⁽¹⁴⁾ Skatīt piemēru *Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules*, ko sagatavojuši Denis Waelbroeck, Donald Slater un Gil Even-Shoshan, 2004. gada 31. augusts (50. lpp. un tālāk).

⁽¹⁵⁾ Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par piekritību un spriedumu atzīšanu un izpildīšanu civillietās un komercielietās (OV L 12, 16.01.2001, 1. lpp.), EESK atzinums (OV C 117, 26.04.2006, 6. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Noteikumi par pierādīšanas pienākumu un tā apvērsi ir minēti jau Regulas Nr. 1/2003 2. pantā: "Jebkuros valstu vai Kopienas tiesas procesos Līguma 81. un 82. panta piemērošanai Līguma 81. panta 1. punkta vai 82. panta pārkāpuma pierādīšanas pienākums ir tai pusei vai iestādei, kas norāda uz iespējamo pārkāpumu. Uzņēmumam vai uzņēmumu apvienībai, kas vēlas izmantot Līguma 81. panta 3. punkta priekšrocības, ir pienākums pierādīt, ka minētā punkta nosacījumi ir izpildīti."

šajā sakarā jau tika aizstāvēts, gadījumos, kad puses nevar vienoties, tiesas kompetencē būtu iecelt ekspertus, pēc iespējas sadarbojoties ar administratīvajām konkurences uzraudzības iestādēm.

5.4.2 **Zaudējumu atlīdzināšana.** Galvenais jautājums ir izvērtēt privātpersonām nodarītos zaudējumus un noteikt to apmēru. DG SANCO (Veselības un patērētāju tiesību aizsardzības ģenerāldirektorāts) ir veicis pētījumu ⁽¹⁷⁾, lai izstrādātu koncepciju par patērētājiem nodarītiem zaudējumiem, kā arī definīciju, ko varētu piemērot dažādās jomās, ieskaitot konkurenci. Minētais temats ir izraisījis plašu rezonansi, jo zaudējumu novērtējums ir atkarīgs no tirgus daļas, ko ietekmē neatļautā darbība. Katrā gadījumā privātpersonu ciesto zaudējumu apzināšana ir saistīta ar ārkārtīgi sarežģītām novērtēšanas problēmām, jo, kā zināms, bieži ir vieglāk novērtēt uzņēmumu gūtās priekšrocības no pretkonkurences vienošanās nekā šādas vienošanās radītos zaudējumus.

5.4.2.1 Svarīgi, lai tiesām būtu plašas pilnvaras, izskatot minētā veida prasības, bet taisnīga pieeja šķiet pietiekama, kaut arī sistēmas konsekvences dēļ, kā arī ņemot vērā tiesu prakses attīstības tendenci, ir jānosaka pamatnostādnes kritērijiem (taisnīguma konkrēta definīcija), ko izmanto, nosakot zaudējumu apmērus.

5.4.2.2 Cits jautājums šajā sakarā ir noilgums ⁽¹⁸⁾ tiesībām iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar konkurences kropļošanu, jo zaudējumus nevar sākt aprēķināt, jo īpaši prasībās, kas iesniegtas pēc konkurences iestādes nolēmuma, pirms galīgā sprieduma par konkurences noteikumu pārkāpšanu, tādēļ ka tas varētu radīt turpmākas grūtības attiecībā uz piekļuvi pierādījumiem.

5.4.2.3 Visbeidzot ir jāpievēršas jautājumam par kompensācijas prasības juridisko raksturu, jo vairumā gadījumu uzņēmuma, kas pārkāpis noteikumus, un patērētāja līgumattiecību neesība apgrūtina prasības juridiskā pamata noteikšanu. Tādēļ noteikumu piemērošana saistībām, kas nav līgumsaistības ⁽¹⁹⁾, veicinātu tādu zaudējumu atlīdzināšanas sistēmu izmantošanu, kuras dziļi iesakņojušās attiecīgās valsts tiesību aktos.

5.4.3 **Kopējās un individuālās zaudējumu atlīdzināšanas prasības** ⁽²⁰⁾. Saistībā ar zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar konkurences noteikumu pārkāpšanu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu grupveida prasības pilnībā atbilst atsevišķiem galvenajiem mērķiem. Te jāmin 1) zaudējumu faktiska

⁽¹⁷⁾ Analīze par patērētājam nodarītu kaitējumu un visatbilstošākās metodes šī kaitējuma novērtēšanai (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ EKT 2006. gada 13. jūlija nolēmuma secinājumu 4. punkts apvienotajās lietās C-295/04 līdz 298/04 par ierobežojumu atcelšanu (*Giudice di pace di Bitonto* (Itālija) prejudiciāla nolēmuma pieprasījums — *Vinzenzo Manfredi/Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA* (C-295/04), *Antonio Cannito/Fondiarria Sai SpA* (C-296/04) e *Nicolo Tricarico* (C-297/04), *Pasqualina Murgolo* (C-298/04)/*Assitalia SpA*. Atzīmēta šā nesēnā EKT nolēmuma nozīme attiecībā uz šādu gadījumu nostiprināšanu tiesu praksē.

⁽¹⁹⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par tiesību aktiem, kas piemērojami saistībām, kas nav līgumsaistības (Roma II) — COM(2003) 427 galīgā redakcija.

⁽²⁰⁾ Ne Eiropas tiesību sistēmas, ne tiesiskais modelis vismaz valstu vairākumā, kurās pastāv savas tradicionālās sistēmas kompensācijas prasību iesniegšanai, neparedz tā saukto "kolēktīvo prasību" praksi, kādu paredz ASV likumdošana.

kompensēšana, atvieglojot zaudējumu atlīdzināšanas prasības, ko organizācijas iesniegušas cietušo patērētāju vārdā, tādējādi veicinot tiesiskuma īstenošanu, un 2) konkurenci kropļojošas rīcības novēršana un atturēšana no tās sakarā ar minētā prasību tipa lielāku sociālo ietekmi. Turklāt no noteikumu pārkāpēja viedokļa iespēja koncentrēt savu aizsardzību būtu ievērojams ieguvums izmaksu un efektivitātes ziņā.

5.4.3.1 Kopējā prasība būtībā nozīmē atzīt organizāciju spēju rīkoties saskaņā ar Direktīvu 98/27/EK ⁽²¹⁾ par patērētāju interešu aizsardzības izpildrakstiem. Kaut arī minētajā direktīvā par patērētāju aizsardzību, kuras pamatā ir organizāciju rīcības spējas savstarpējas atzišanas princips un šādu organizāciju paziņošana Komisijai ⁽²²⁾, nav paredzēta ne zaudējumu atlīdzība, ne kompensācija par kaitējumu, tā Eiropas līmenī deva iespēju atzīt dažādu iestāžu un organizāciju spēju uzsākt tiesas procesu un iesniegt prasības kopēju interešu vārdā ⁽²³⁾.

5.4.4 **Zaudējumu atlīdzināšanas finansēšana.** Zaudējumu atlīdzināšanas standartprakse liecina, ka tiesvedības izdevumiem ir preventīva ietekme. Pirmkārt, lieli izdevumi tiesvedības uzsākšanai var atturēt no lietas ierosināšanas, otrkārt, civilās tiesvedības ilglaicīgais raksturs minētos izdevumus palielina. Patērētāju organizācijas varētu apsvērt iespēju izveidot fondu kopējo prasību finansēšanai.

5.4.4.1 Pretējā gadījumā rodas risks, ka cietušās puses tiek izklaidētas individuālu, dažreiz niecīgu izdevumu dēļ, kas ārkārtīgi apgrūtina šāda veida lietu finansēšanu, savukārt atbildētājiem nav problēmu atrast līdzekļus savai aizstāvībai.

5.4.4.2 Pašreizējā prakse rāda, ka starpība izdevumos, ko sedz cietušās puses un uzņēmums vai uzņēmumu apvienība, kura pārkāpusi noteikumus, rada grūtības cietušajām pusēm. Tiek uzskatīts, ka pilnīga vai daļēja atbrīvojuma no tiesas izdevu-

miem paredzēšana prasītājiem lietās par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar konkurences noteikumu pārkāpšanu, neierobežojot tiesības sodīt pusi, kuras rīcība ir nelabticīga, vai no izdevumu segšanas labvēlīga iznākuma gadījumā, ir līdzeklis, kā kompensēt asimetriju starp pusēm šāda veida lietās.

5.4.5 **Nodošanas aizstāvība un netiešā pircēja tiesības iesniegt prasību.** Šis aspekts ietver sarežģītu procedūru, jo zaudējumi, ko rada uzņēmuma veikta konkurenci kropļojoša darbība, var tālāk ietekmēt piegādes ķēdi vai pat galapatērētāju. Tas vēl vairāk apgrūtina prasību iesniegšanu par zaudējumu atlīdzināšanu, īpaši tādēļ, ka ir grūti pierādīt saikni starp zaudējumiem un konkurenci kropļojošu rīcību. Tā kā to ir grūti pierādīt, nodošanas aizstāvība tiek izslēgta no zaudējumu atlīdzināšanas.

5.4.6 **Piekritība un piemērojamie tiesību akti.** Briseles konvencija attiecas uz lietu izskatīšanas piekritību, kā arī uz spriedumu izpildi civillietās un komerclietās. Vēlāk ar Regulu Nr. 44/2001 ES tika noteikti piemērošanas noteikumi pārrobežu strīdu gadījumā. Tādējādi var atrisināt lielāko daļu no piemērošanas grūtībām prasībās par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar konkurenci kropļojošu rīcību. Kopējā prasība konkurences noteikumu pārkāpšanas rezultātā radušos zaudējumu atlīdzināšanai ir iedibināta prakse tikai nedaudzās dalībvalstīs, un, lemjot par minētās iespējas lietderību, ir jāņem vērā šādas prasības īpatnības, jo īpaši attiecībā uz tiesas piekritību un piemērojamajiem tiesību aktiem. Prasītāju un atbildētāju ieguvumi tiesas izmaksu ziņā, kā arī šāda veida lietu efektivitāte ir panākama tikai noteikumu konsekventas piemērošanas gadījumā, kas nozīmē, ka prioritāte jāpiešķir tiesas valsts likumiem. Informācijas pieejamība ne tikai par iestādēm, kas ir kompetentas iesniegt šāda veida prasības, bet arī par iesniegtajām prasībām un attiecīgajiem nolēmumiem būtu svarīgs solis konkurences politikas reālai piemērošanai privātajā jomā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīva 98/27/EK par patērētāju interešu aizsardzības izpildrakstiem.

⁽²²⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu par patērētāju interešu aizsardzības izpildrakstiem attiecībā uz kompetentām iestādēm, kas var iesniegt prasības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/27/EK 2. pantu, kurā uzskaitītas 276 iestādes (OV C 39, 16.02.2006, 2. lpp.).

⁽²³⁾ "(...) kopējās intereses nozīmē intereses, kas neietver to indivīdu interešu uzkrāšanu, kuriem pārkāpums ir radījis kaitējumu, un tā kā tas neskar atsevišķas prasības, ko iesniedz indivīdi, kuriem pārkāpums ir radījis kaitējumu;" Skatīt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/27/EEK 2. apsvērumu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (kodificēta versija)"

COM(2006) 226 galīgā redakcija — 2006/0073(COD)

(2006/C 324/02)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2005. gada 6. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 20. septembrī. Ziņotājs — *RETUREAU* kgs.

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu par galveno ziņotāju iecēla *RETUREAU* kgu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 95 balsīm par un 4 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Komisijas ierosinājumi

1.1 Attiecībā uz kodifikāciju jāņem vērā, ka, neskatoties uz atsevišķām formālas dabas izmaiņām, kodifikācija negroza kodifikācijas brīdī piemērojamās tiesības.

1.2 Kopienas tiesību vienkāršošanai un skaidrībai ir liela nozīme centienos tuvināt Eiropu iedzīvotājiem. Eiropas Parlaments, Padome un Komisija ir uzsvēruši nepieciešamību kodificēt normatīvos aktus, kas bieži tiek grozīti, un iestāžu nolīguma ietvaros ir vienojušies par to, ka varētu izmantot steidzamības kārtību. Normatīvajos aktos, kurus kodificē, nedrīkst ieviest nekādus saturiskus grozījumus.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1 EESK secina, ka Komisijas priekšlikumi precīzi atbilst kodifikācijai piemērojamās steidzamības kārtības mērķim.

2.2 Tomēr neatbildēts paliek jautājums par likumdošanas, kas attiecas uz autortiesībām un blakustiesībām, līdzsvarošanu. Kodifikācijas lietderība kļūst acīmredzama tikai tad, kad attiecīgās jomas tiesībām vairs nav paredzama būtiska saturiska attīstība.

2.3 Ņemot vērā nemitīgi mainīgās Kopienas tiesību (piemēram, tiek gaidīti priekšlikumi par "soda sankcijām") un dažādi veiktās iestrādes valstu tiesībās, jāsecina, ka netiek ievērots līdzsvars starp autortiesību un jo īpaši blakustiesību īpašnieku tiesībām un to personu, kas ir darbu adresāti (sabiedrība,

zinātniskā un akadēmiskā saime utt., proti, kultūras pakalpojumu patērētāji), tiesībām, jo aizsargāto darbu adresātu tiesības vairākās valstīs ierobežo aizvien vairāk. Daudzos gadījumos tiesības kopēt privātām vajadzībām ierobežo materiālā vai programmatūras aizsardzība jeb tā saucamā DRM (digitālo tiesību pārvaldība). Tā ierobežo arī programmu reversēšanu (*reverse engineering*) programmatūru sadarbības nodrošināšanai.

2.4 Šo patērētājiem nelabvēlīgo tendenci pasliktina tas, ka tiek palielinātas soda sankcijas, ko piemēro DRM neievērošanas gadījumos, kad izgatavo kopiju privātām vajadzībām vai rezerves kopiju.

2.5 EESK uzskata, ka būtu pārāgi kodificēt autortiesības un blakustiesības, jo kopienai likumdošana būtu šajā ziņā jālidzvaro, it sevišķi ņemot vērā Lisabonas stratēģiju. Aizvien lielāku skaitu svarīgu jautājumu risina saskaņā ar subsidiaritātes principu, un valstu veiktā iestrāde savā likumdošanā apliecina atšķirības, kas draud kļūt par šķērslī brīvai darbu un kultūras pakalpojumu aprītei.

2.6 Piemēram, šobrīd vienkārša konsolidācija, ko veiktu Oficiālo publikāciju birojs, ļautu noskaidrot, kāda ir spēkā esošās tiesības konsolidācijas brīdī. Konsolidāciju var izmantot turpmāk katru reizi, kad tiek izdarīti nozīmīgi piemērojamo tiesību grozījumi un vienlaikus novērst stagnējošo ietekmi attiecībā uz izmaiņām nākotnē, kā tas varētu notikt, ja mēs izvēlētos kodifikāciju.

3. Īpašas piezīmes

3.1 Papildus tam Komiteja vēlētos, lai Kopienas tiesībās attiecībā uz grāmatām un māksliniecisko jaunradi tiktu atbilstoši atzīta un aizsargāta, piemēram, GPL (vispārsabiedriska licence) vai "Creative commons" licence. Šādas licences lietotājiem sniedz lielu brīvību un, piemēram, attiecībā uz GPL jāteic, ka tā regulē liela skaita informātikas serveros lietoto programmu (interneta maršrutētāju, administrācijas, uzņēmuma programmu) izmantošanu.

3.2 Šīs izmantošanas licences, kas ir mazāk ierobežojošas, veicina darbu nonākšanu pie lietotājiem un galalietotājiem, kas

tos izplata vai iegūst īpašumā, un pilnībā atbilst ātrai zināšanu un tehnoloģiju izplatīšanai, kurai būtu jānotiek Lisabonas stratēģijas ietvaros.

3.3 EESK tāpēc aicina Komisiju vēlreiz pārdomāt — pārdomas, šķiet, ir aprobežojušās ar kodifikācijas jautājumu — un paredzēt iniciatīvas ar mērķi darbus padarīt pieejamus pēc iespējas lielākam skaitam cilvēku. Tas ir izdarāms, atzīstot brīvās licences un radot līdzsvaru starp tiesību īpašnieku un darbu lietotāju tiesībām informācijas sabiedrībā ar mērķi uzlabot konkurētspēju un inovāciju ieviešanu Kopienā Eiropā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem (kodificēta versija)"

COM(2006)219 galīgā redakcija — 2006/0071(COD)

(2006/C 324/03)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2006. gada 6. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļā savu atzinumu pieņēma 2006. gada 20. septembrī. Ziņotājs — RETUREAU kgs.

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu par galveno ziņotāju iecēla RETUREAU kgu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 104 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Komisijas ierosinājumi

1.1 Attiecībā uz kodifikāciju jāņem vērā, ka, neskatoties uz atsevišķām formālas dabas izmaiņām, kodifikācija negroza kodifikācijas brīdī piemērojamās un spēkā esošās tiesības.

1.2 Kopienas tiesību vienkāršošanai un skaidrībai ir liela nozīme centienos tuvināt Eiropu iedzīvotājiem. Eiropas Parlaments, Padome un Komisija ir uzsvēruši nepieciešamību kodificēt normatīvos aktus, kas bieži tiek grozīti, iestāžu nolīguma ietvaros ir vienojušies par to, ka varētu izmantot steidzamības kārtību. Normatīvajos aktos, kurus kodificē, nedrīkst ieviest nekādus saturiskus grozījumus.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1 EESK secina, ka Komisijas priekšlikumi precīzi atbilst kodifikācijai piemērojamās steidzamības mērķim.

2.2 Tomēr neatbildēts paliek jautājums par likumdošanas, kas attiecas uz autortiesībām un blakustiesībām, līdzsvarošanu. Kodifikācijas lietderība kļūst acīmredzama tikai tad, kad attiecīgās jomas tiesībām vairs nav paredzama būtiska saturiska attīstība.

2.3 Autortiesību aizsardzības termiņš pēc autora nāves, kas šo tiesību mūsdienīgā veidolā sākumā XIX gs. bija desmit gadu, šobrīd ir septiņdesmit gadu. Nav nekādu garantiju, ka jauns spiediens no to personu puses, kas ir autortiesību un blakustiesību īpašnieki, neliks nākotnē pagarināt autortiesību aizsardzības termiņus.

2.4 Situācija šobrīd ir ļoti nelīdzsvarota — tā ir par labu autora mantiniekiem (aptuveni 3 paaudzes) un par labu blakustiesību īpašniekiem, un šie termiņi, kas no sabiedrības un darbu radītāju vajadzību viedokļa it kļuvuši nesamērīgi, būtu jāmaina. Ja kāda no Starptautiskās tirdzniecības organizācijas dalībvalstīm, piemēram, Amerikas Savienotās Valstis palielinās, kā tas ir paredzams, sākotnējo aizsardzību līdz 90 gadiem vai gadsimtam ("Disneja grozījums"), ko darīs Eiropa? Vai mums būs jāgroza tirdzniecības līgumi par intelektuālo īpašumu?

2.5 Ļoti liels skaits literāru, filozofisku un citu darbu tiek izdots tikai vienu reizi oriģinālvalodā, un tos vairs neizdos atkārtoti nedz autora dzīves laikā, nedz mantinieku dzīves laikā. Kaut arī tie savā laikā nav bijuši bestselleri, daudziem no tiem ir zināma vērtība, bet tie ātri kļūst nepieejami ikvienam potenciālajam lasītājam. Neierobežota tiesību aizsardzības termiņa pagarināšana patiesībā ir izdevīga relatīvi nelielam radītāju skaitam, kamēr tiesību aizsardzības sistēma ilgā aizsardzības termiņa dēļ neļauj izdot daudz lielāku skaitu darbu, kurus lasītāji un studenti nespēs iegādāties pēc tam, kad būs izpārdots pirmais izdevums.

2.6 Tāpēc ir jāuzdod jautājums par likumdošanas, kas attiecas uz autortiesībām un blakustiesībām, līdzsvarošanu. Kodifikācijas lietderība kļūst acīmredzama tikai tad, kad attiecīgās jomas tiesībām vairs nav paredzama padziļināta saturiska attīstība.

2.7 Būtu dziļāk jāpārdomā darbu izplatīšanas digitālajā laikmetā jautājums un sabiedrības tiesības izmantot radīto mantojumu un universālo kultūru. EESK uzskata, ka autortiesības un blakustiesības kodificēt būt pārāgi. Komiteja dotu priekšroku vienkāršai konsolidācijai un autortiesību un blakustiesību aizsardzības nosacījumus un termiņu pārskatīšanai tā, lai tie atbilstu Lisabonas stratēģijai.

3. Īpašas piezīmes

3.1 Papildus tam Komiteja vēlētos, lai Kopienas tiesībās tiktu atbilstoši atzīta un aizsargāta piemēram, *LGPL* (ierobežota tiesību apjoma vispārsabiedriska "light" licence tehniskai dokumentācijai) vai arī "*Creative commons*" licence attiecībā uz grāmatām un māksliniecisko jaunradi. Šādas licences piedāvā lietotājiem lielu brīvību un, piemēram, attiecībā uz *GPL* (vispārsabiedrisku licenci), jāteic, ka tā regulē liela skaita informātikas serveros lietotu programmu (interneta maršrutētāju, administrācijas, uzņēmuma programmu) izmantošanu.

3.2 Šīs izmantošanas licences, kas ir mazāk ierobežojošas, veicina darbu nonākšanu pie lietotājiem un galalietotājiem, kas tos izplata vai iegūst īpašumā, un pilnībā atbilst ātrai zināšanu un tehnoloģiju izplatīšanai, kurai būtu jānotiek Lisabonas stratēģijas ietvaros.

3.3 EESK tāpēc aicina Komisiju vēlreiz pārdomāt — pārdomas, šķiet, ir aprobežojušās ar kodifikācijas jautājumu — un paredzēt iniciatīvas ar mērķi darbus padarīt pieejamus pēc iespējas lielākam skaitam cilvēku. Tas ir izdarāms, atzīstot brīvās licences un radot līdzsvaru starp tiesību īpašnieku un darbu lietotāju tiesībām informācijas sabiedrībā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par maldinošu un salīdzinošu reklāmu"

COM (2006) 222 galīgā redakcija — 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2006. gada 6. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komisijas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Iekšējā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 20. septembrī. Ziņotājs — WESTENDORP kgs.

Sakarā ar Komitejas jauno pilnvaru termiņu pilnsapulce nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārsesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu iecēla WESTENDORP kgu par galveno ziņotāju. WESTENDORP kga prombūtnes dēļ ar atzinumu iepazīstināja PEGADO LIZ kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 86 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Tiecoties uz pilsonisku Eiropu, ir svarīgi, lai Kopienas tiesības būtu saprotamas un pārredzamas. Eiropas Parlaments, Padome un Komisija tādēļ ir norādījusi, ka iesību aktus, kuros vairākkārt veiktas izmaiņas, nepieciešams kodificēt, un ir

panākta starpiestāžu vienošanās par paātrinātu procedūru. Veicot kodifikāciju, attiecīgajos tiesību aktos nedrīkst ieviest nekādas būtiskas izmaiņas.

1.2 Komisijas priekšlikums pilnībā atbilst kodifikācijas mērķim un nosacījumiem. Arī EESK to atbalsta.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikums direktīvai par pieņemšanas vietu pakalējās numura zīmes uzstādīšanai divriteņu vai trīsriteņu mehāniskajiem transportlīdzekļiem”

COM(2006) 478 galīgā redakcija — 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu Padome 2005. gada 27. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Birojs uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par minēto jautājumu.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā 2006. gada 26. oktobrī iecēla *Janson* kgu par galveno ziņotāju un ar 104 balsīm par un 1 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi.

1.1 Kopienas tiesību saprotamību un pārskatāmību nosaka arī to tiesību aktu, kas bieži tiek grozīti, kodifikācija.

1.2 Kodifikācija jāveic, pilnībā ievērojot parasto Kopienas likumdošanas procedūru.

1.3 Šā priekšlikuma mērķis ir veikt Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīvas Nr. 93/94/EEK par pieņemšanas vietu

pakalējās numura zīmes uzstādīšanai divriteņu vai trīsriteņu mehāniskajiem transportlīdzekļiem kodifikāciju. Jaunā direktīva aizstās dažādos tajā ietvertos tiesību aktus. Tajā negrozītā veidā ir pārņemts kodificēto aktu saturs un ir veikti tikai tādi formāli grozījumi, kas ir nepieciešami saistībā ar kodificēšanu.

1.4 Komisijas priekšlikums precīzi atbilst kodifikācijas uzdevumam un to reglamentējošajiem noteikumiem. Arī EESK piekrīt attiecīgo tiesību aktu kodificēšanai.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, nosaukumu, noformējumu un etiķetēšanu"

COM(2005) 125 galīgā redakcija — 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. un 251. pantu 2006. gada 25. janvārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — Clive Wilkinson kgs.

Sakarā ar Komitejas jauno pilnvaru termiņu pilnsapulce nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārsesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu iecēla Dorda kgu par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 76 balsīm par, 3 balsīm pret un 11 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Kopsavilkums un ieteikumi

1.1 Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu attiecībā uz pašreizējo noteikumu par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, raksturojumu un noformējumu aktualizēšanu, jo īpaši ierosinātās izmaiņas ģeogrāfiskās izcelsmes (ĢI) norāžu sistēmā, paredzot, ka attiecīgās valstu iestādes iesniedz pieteikumus, kā arī ierosināto procedūru jebkādi jaunās regulas grozīšanai.

1.2 Komiteja neatbalsta priekšlikuma projektā ierosināto klasifikāciju, jo tā varētu būt maldinoša.

1.3 Komiteja atbalstīs prasību par stipro alkoholisko dzērienu sastāvdaļu norādīšanu, tikai tad, ja tā tiks attiecināta vienādi uz visiem alkoholiskajiem dzērieniem.

1.4 "Autentiskuma indikatori" (AI) ir svarīgi cīņā pret krāpšanu un produktu viltošanu, un priekšlikuma projektā nepieciešams iekļaut noteikumus par to izmantošanu.

1.5 Degvīna definīcija ir visai strīdīgs jautājums, īpaši attiecībā uz izejvielām, no kurām to var ražot. Komiteja ierosina noteikt, ka izmantotās izejvielas var būt tikai graudi, kartupeļi un biešu melase, un tādēļ nebūtu nepieciešams tās norādīt uz etiķetēm.

2. Ievads

2.1 Pašreizējie noteikumi par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, raksturojumu un noformējumu atrodami Padomes Regulā (EEK) 1576/89⁽¹⁾ un Komisijas Regulā 1014/90⁽²⁾.

⁽¹⁾ OV L 160, 1989. gada 12. jūnijā. Jaunākie grozījumi izdarīti 2003. gadā ar Pievienošanās aktu.

⁽²⁾ OV L 105, 1990. gada 25. aprīlī. Jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) 2140/98.

Minētie noteikumi ir veiksmīgi regulējuši stipro alkoholisko dzērienu nozari. Tomēr tagad ir nepieciešams precizēt dažus jautājumus un ņemt vērā pārmaiņas, kas notikušas pēc to ieviešanas. Tādēļ ir izstrādāts pašreizējais regulas priekšlikums.

2.2 Minētais priekšlikums ir paredzēts, lai uzlabotu pašreizējo regulu saprotamību (sk. 1. un 2. zemsvītras piezīmi), tās pielāgotu jaunām tehniskām prasībām un ņemtu vērā papildu faktorus, piemēram, PTO prasības. Tas ir paredzēts arī, lai aizsargātu ES stipro alkoholisko dzērienu pašreizējo labo slavu un sniegtu patērētājiem nepieciešamo informāciju.

3. Vispārējās piezīmes

3.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atzinīgi vērtē priekšlikumu par pašreizējo regulu grozīšanu un aktualizēšanu un piebilst, ka ir notikušas detalizētas un plašas konsultācijas ar ES līmeņa organizāciju, kas pārstāv stipro alkoholisko dzērienu ražotājus⁽³⁾, un arī tā iniciatīvu atbalsta.

3.2 Īpaši atzinīgi Komiteja vērtē izmaiņas nolūkā ģeogrāfiskās izcelsmes norādīšanas sistēmu saskaņot ar PTO prasībām un priekšlikumu pieņemt vienkāršu un pārredzamu ierosinātās regulas grozīšanas procedūru.

3.3 Ievada apsvērumu pirmajā rindkopā skaidri jānorāda, ka jaunā regula aizstās divas pašreiz spēkā esošās regulas, un papildus pašreizējai norādei par Regulas 1576/89 atcelšanu un aizstāšanu ar ierosināto jauno regulu jāmin atsauce uz Regulu 1014/90.

⁽³⁾ CEPS — Eiropas Stipro alkoholisko dzērienu ražotāju pārstāvības organizācija, kurā ietilpst ražotāju organizācijas no 27 valstīm.

3.4 Skatāmā nozare ir ļoti svarīga ES saimniecībai, jo tās eksporta apmērs katru gadu ir aptuveni 5 miljardi EUR⁽⁴⁾, tajā ir tieši nodarbināti gandrīz 50 000 cilvēku (un netieši apmēram 5 reizes vairāk), un ik gadu tiek veikti kapitālieguldījumi vairāk nekā 1 miljarda EUR apmērā. Tā ir arī galvenais ES lauksaimniecības produktu ražotāju klients. Pirms ES pēdējās paplašināšanās nozare ik gadu izmantoja aptuveni 2 miljonus tonnu graudu, 2,5 miljonus tonnu cukurbiešu, 300 000 tonnu augļu un 16 miljonus hektolitru vīna; šie skaitļi tiks precizēti ES-25. Kopš desmit jauno dalībvalstu pievienošanās kartupeļi arī būtu jāņem vērā; kartupeļu gada patēriņš kā izejviela stipro alkoholisko dzērienu pagatavošanā ir gandrīz 100 000 tonnas.

3.5 ES stipro alkoholisko dzērienu rūpniecība pašlaik ir viskonkurētspējīgākā pasaulē, un nekādas ieviestās izmaiņas nedrīkst izraisīt šīs priekšrocības zaudēšanu. Šajā sakarā īpaši svarīgi būs saglabāt tās izcilo reputāciju un spēju turpināt ieviest jauninājumus.

3.6 Konsolidējot un aktualizējot pašreizējās regulas, ir svarīgi, lai netiktu zaudēti neviens no tajās iekļautajiem galvenajiem principiem. Īpaša nozīme šajā sakarā ir pašreizējiem marķēšanas noteikumiem. Piezīmes par tiem ir iekļautas detalizētās piezīmēs, kas atrodamas I. pielikumā.

3.7 Atsevišķu stipro alkoholisko dzērienu definīcijas ir sarežģītas, un Komiteja tās izskata tikai gadījumos, kad tas šķiet nepieciešami.

Īpašas piezīmes.

4. Kategorijas

4.1 Priekšlikumā ieviests stipro alkoholisko dzērienu iedalījums kategorijās; ir ierosināts iedalīt visus stipros alkoholiskos dzērienus "A" (spirti), "B" (specifiskie stiprie alkoholiskie dzērieni) un "C" (citi stiprie alkoholiskie dzērieni) kategorijā. Nav skaidrs, kāpēc šāds iedalījums tiek uzskatīts par nepieciešamu, bet mēs uzskatām, ka varētu rasties neskaidrības, jo atsevišķus alkoholiskos dzērienus atkarībā no to ražošanā izmantotās metodes var iekļaut vairāk nekā vienā kategorijā. Komiteja norāda arī, ka paskaidrojuma rakstā "A" kategorija ir raksturota kā "ekskluzīva grupa", kas ietver "tikai vistīrāko produkta veidu". No iepriekš minētā varētu secināt, ka citās kategorijās nav "tīru produktu", turpretī regulas mērķis ir nodrošināt to, lai visiem Eiropas Savienībā ražotajiem stipriem alkoholiskajiem dzērieniem būtu izcila reputācija.

4.2 EESK atzīst, ka ierosinātā klasifikācija neradītu nekādas tiesiskās sekas, tomēr uzskata, ka ierosinātais iedalījums kategorijās nenesīs nekādu labumu ne patērētājiem, ne arī citiem tirgus dalībniekiem. Turklāt nešķiet, ka tas būtu nepieciešams

⁽⁴⁾ Nozare palielina ES tirdzniecības bilanci par aptuveni 4,2 miljardiem EUR gadā.

dokumenta struktūras saskaņotības nolūkā. Ja kategorijas ir jāievieš, Komiteja ierosina to pienācīgi pamatot. Turklāt tādā gadījumā būtu jāskata katras kategorijas raksturojuma atbilstība.

4.3 EESK pauž bažas arī par to, ka, stipros alkoholiskos dzērienus iedalot kategorijās, varētu rasties pamats "diskriminācijai" starp dažādiem stipriem alkoholiskajiem dzērieniem, iespējams, tos marķēšanā vai aplikšanā ar nodokli. Komiteja iebilstu pret šādu nevienlīdzīgu pieeju.

4.4 Līdzšinējās debatēs⁽⁵⁾ atklājās, ka ierosinātā klasifikācija ir strīdīgs jautājums un tādēļ to, iespējams, būtu jāmaina. Tādēļ, ja klasifikācija tiks mainīta, jāapsver iespējas veikt dažus grozījumus, lai vispārēji atzītu dažādu tradicionālu paņēmieni izmantošanu; turklāt priekšlikuma II pielikums būtu jāpārstrādā, skaidrāk definējot, kādas metodes ir pieļaujamas.

5. Patērētāju intereses

5.1 EESK nav informācijas par īpašām patērētāju organizāciju prasībām stipro alkoholisko dzērienu jomā. Droši vien tās arī turpmāk uzmanīs, lai alkoholisko dzērienu kvalitāte būtu ļoti augsta un tie neapdraudētu veselību (saprātīgi lietojot).

5.2 EESK atbalsta to, ka Komisijas projektā nav iekļauts jautājums par sastāvdaļu uzskaitījumu, uzskatot to par nevajadzīgu un pašreiz nerealizējamu. EESK tomēr atbalstītu sastāvdaļu norādīšanu, ja tā attiektos vienādi uz visiem alkoholiskajiem dzērieniem un ja to varētu īstenot patērētājiem lietderīgā veidā.

6. Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes

6.1 EESK atzinīgi vērtē to, ka ir precizēts, kā noteikumi par ģeogrāfiskās izcelsmes (ĢI) norādēm jāpiemēro stipriem alkoholiskajiem dzērieniem. Lietderīgi būtu skaidri norādīt, ka pieteikumus Komisijai var iesniegt tikai dalībvalstis vai attiecīgos gadījumos — trešo valstu iestādes.

6.2 Lai arī turpmāk ĢI norādes tiktu atzītas par vērtīgām, būs jāpārdomā, lai noteikumi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm netiktu piemēroti pārāk daudziem produktiem.

6.3 EESK pieņem, ka 5. panta noteikumus, kuri ļauj dalībvalstīm noteikt un piemērot stingrākus noteikumus par tiem, kas nepieciešami saskaņā ar jauno regulu, būtu pirmkārt jāattiecinā uz produktiem ar apstiprinātām ĢI norādēm, tomēr būtu lietderīgi precizēt, vai minēto pantu varētu attiecināt uz jebkuru produktu (ar ĢI norādi, vai bez tās).

⁽⁵⁾ Sk., piemēram, Eiropas Savienības Padomes darba grupas vīna un alkoholisko dzērienu (stipro alkoholisko dzērienu) jautājumos ziņojumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, nosaukumu, noformējumu un etiķetēšanu. 9871/06, 2006. gada 8. jūnija.

7. Aromāti/aromatizēšana/saldināšana

7.1 Ļoti precīzi jālieto jēdzieni "aromāti" un "aromatizētāji" ⁽⁶⁾ un arī konkrēti jānosaka, kuru procesu var izmantot kuru produktu ražošanā. Šķiet, ka projektā šajā sakarā ir neskaidrība.

7.2 Iespējams ka būs nepieciešams noteikt definīcijas attiecībā uz dažiem aromatizētiem stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem. Šāda iespēja ir jāapsver.

7.3 Attiecībā uz saldinašanu Komisijai būtu jānoskaidro jautājums par "garšas piešķiršanu" gadījumā, kad ierobežots daudzums atsevišķu saldinašajvielu tiek pievienots, lai uzlabotu gala produkta garšu.

8. Regulas grozīšana nākotnē

8.1 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, ka stipro alkoholisko dzērienu definīcijas jāiekļauj pielikumā un vēlāk jāļauj tās pēc saskaņošanas Stipro alkoholisko dzērienu pārvaldības komitejā mainīt, neapspriežot visu regulas tekstu. Tādā veidā noteikumus varēs vieglāk pielāgot jauninājumiem.

8.2 Jāapsver iespēja ieviest aizliegumu grozīt II pielikumā iekļautās stipro alkoholisko dzērienu definīcijas, piemēram, 5 gadu laikā no jaunās regulas spēkā stāšanās brīža, lai nodrošinātu stabilitātes periodu.

9. Autentiskuma indikatori (AI)

9.1 Regulas priekšlikumā nav skarts jautājums par autentiskuma indikatoriem. Tas tomēr būtu jādara. Eiropas Stipro alkoholisko dzērienu ražotāju pārstāvības organizācija (CEPS) uzskata, ka AI jābūt pārtikas produktiem, ka to koncentrācijas

līmenis produktā nedrīkst būt lielāks par 0,1 % m/V, un tie nedrīkst nekādā veidā piešķirt attiecīgajam produktam atšķirīgas īpašības. EESK atbalsta minēto priekšlikumu.

9.2 AI kļūst aizvien nozīmīgāki cīņā pret krāpšanu un produktu viltošanu. Tos izmanto arī citu produktu, ne tikai stipro alkoholisko dzērienu gadījumā, tomēr ir svarīgi, lai to lietošanas noteikumi šī priekšlikuma sakarā tiktu saskaņoti ar stipro alkoholisko dzērienu ražotājiem.

10. Degvīns

10.1 EESK nevēlas pārāk detalizēti pievērsties produktu definīcijām, tomēr kā liecina 20. februāra Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes sanāksmes rezultāti degvīna gadījumā situācija ir īpaši sarežģīta (?) Tādēļ Komiteja ir izskatījusi šo gadījumu, lai sniegtu ieguldījumu vienprātības panākšanai.

10.2 Komiteja degvīna jautājumu skata šī atzinuma II. pielikumā un secina, ka būtu jāievieš ierobežojumi attiecībā uz to, kādas izejvielas drīkst izmantot degvīna ražošanā (proti, graudus, kartupeļus un biešu melasi). Galvenais ir tas, ka tādā veidā šī svarīgā kategorija būs labāk aizsargāta un uzņēmēji varēs paļauties uz tās reputāciju un statusu. Attiecībā uz tiem produktiem, kurus vairs nevarētu likumīgi raksturot kā degvīnu, tomēr ir jāpieņem noteikumi; šādiem produktiem būtu jāpiemēro 3 gadu pārejas periods, kopš jaunās regulas ieviešanas, lai veiktu produktu kategorijas maiņu un piemērotu mārketingu.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētājs

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ "Dabīgais aromāts" ir aromāts, kas iegūts no ražošanas procesā izmantotām izejvielām un ir atrodams destilātā; "dabīgais aromatizētājs" ir dabīgais aromāts, kas tiek pievienots destilātam.

⁽⁷⁾ Paziņojums preseī 6083/06 (*Presse 39*), Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes 2708. sanāksme 2006. gada 20. februārī Briselē.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes Regulai par to, kā izmantot akvakultūrā svešzemju sugas un sugas, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla”

COM(2006) 154 galīgā redakcija — 2006/0056 (CNS)

(2006/C 324/07)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 37. pantu 2006. gada 2. maijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — Tornberg kgs.

Sakarā ar Komitejas jauno pilnvaru termiņu pilnsapulce nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārsesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu iecēla *Espuny Moyano* kgu par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 94 balsīm par un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Eiropas Padome ir lūgusi EESK sniegt atzinumu par priekšlikumu Padomes Regulai par svešzemju sugu ⁽¹⁾ un sugu, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla ⁽²⁾ izmantošanu akvakultūrā.

1.2 Komisijas priekšlikuma mērķis ir aizsargāt ūdens vidi un tās bioloģisko daudzveidību no riskiem sakarā ar svešzemju sugu klātbūtni. Komisija ir uzskatījusi, ka pašreizēja normatīvā bāze, kurā ietilpst Biotopu direktīva ⁽³⁾, nav pietiekama.

1.3 Komisija ierosina ieviest regulu, kuras pamatā būtu pastāvošā prakse un prakses kodeksi, neskarot turpmākās stratēģijas.

1.4 Regulas priekšlikumā nav skatītas problēmas sakarā ar, piemēram, maksīķerēšanu, dekoratīvajam zivīm un citiem eksotiskiem dzīvniekiem, bet tās mērķis ir paredzēt un pārvaldīt nākotnes problēmas, ko izraisa svešzemju sugas, atrodoties ārpus to dabiskās dzīvotnes.

1.5 Komiteja uzskata, ka Eiropas Savienībā pastāv tendence noteikt pārlietu regulējumu. Tas nedrīkst notikt ar skatāmo regulas priekšlikumu.

1.6 EESK iesaka izveidot jau iedzīvojušos sugu sarakstu (piemēram, “pielāgojušās” svešzemju sugas), lai attiecībā uz tām samazinātu birokrātiju un garas procedūras.

⁽¹⁾ Svešzemju sugas pēc definīcijas Priekšlikumā Padomes Regulai COM(2006) 154 galīgā redakcija (3. pants).

⁽²⁾ Sugas ārpus to dabiskās izplatības areāla pēc definīcijas Priekšlikumā Padomes Regulai COM(2006) 154 galīgā redakcija (3. pants).

⁽³⁾ Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

1.7 Komiteja iesaka pareizi definēt jēdzienu “sugas, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla”. Termini “zonas” un “ekoreģioni” arī jādefinē saistībā ar regulas priekšlikumu.

1.8 EESK arī uzskata, ka ES ir vienots tirgus un ka jāatšķir svešzemju sugas un vietējā areālā neesošas sugas ES un ārpus ES.

1.9 EESK norāda uz paredzamām problēmām, ar ko pēc regulas ieviešanas saskarsies mazie audzētāji. Jo īpaši tā norāda uz priekšlikuma 1. pielikumā aprakstītajām garajām formalitātēm.

2. Vispārējās piezīmes

2.1 EESK principā ļoti atzinīgi vērtē priekšlikumu ES līmenī regulēt svešzemju sugu importu Kopienas zonā izmantošanai akvakultūrā, tādējādi aizsargājot vietējās ūdens faunas un floras daudzveidību ⁽⁴⁾ un tajā pašā laikā veicinot akvakultūras attīstību.

2.2 Komiteja piekrīt, ka regula par svešzemju sugu izmantošanu akvakultūrā ir ļoti svarīga un nepieciešama, lai aizsargātu ūdens vidi un tās bioloģisko daudzveidību.

2.3 Ja ierosinātā regula tiks pieņemta, Komiteja uzstājīgi lūdz Komisiju organizēt atbilstošu informācijas kampaņu, lai novērstu to, ka plašsaziņas līdzekļi to neatbilstoši izmanto patērētāju iebiedēšanai un pārdoto laikrakstu skaita palielināšanai.

⁽⁴⁾ Izpētes grupa apsprieda vērsa vārdes (*Rana catesbeiana*) izplatīšanos Akvitānijas reģionā Dienvidfrancijā un citos Eiropas reģionos, izraisot negatīvu efektu. Kaut arī vērsa vārde nav akvakultūras produkts, tā, domājams, ienāca no dekoratīvo dzīvnieku nozares, uz kuru regula neattiecas.

2.4 EESK uzskata, ka regulai noteikti jāveicina akvakultūras attīstība Eiropā ⁽⁵⁾, jo tā ir augoša nozare, kas nākotnē pavērs daudzas iespējas, ja vien to neierobežos skatāmais priekšlikums pašreizējā formā.

2.5 EESK uzsver nozares straujo izaugsmi un attīstību ārpus ES, norādot arī, ka tā ir piesātināta un tai ir nepieciešama jaunu sugu apgūšana. EESK arī uzsver, ka zvejas nozarē akvakultūras nozare potenciāli var būt sekmīgs kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) aspekts.

2.6 EESK uzskata, ka Eiropas Savienības iekšējā tirdzniecība būtu jāvienkāršo, samazinot birokrātiju un dokumentāciju, un to nevajadzētu pārmērīgi reglamentēt.

2.7 Komiteja uzsver nepieciešamību nodrošināt, lai regula nebūtu tik apgrūtināta, ka tā traucētu nozares turpmāko attīstību, un pauž bažas par tās ekoloģisko, ekonomisko un sociālo aspektu vienotību. Komiteja turklāt uzskata, ka Eiropas Savienībā sugu pārvietošana tiek pietiekami kontrolēta.

2.8 Mūsu reģionos patiesās grūtības ūdens videi rada ekotisku vai svešzemju sugu ieviešana akvakultūrā. Lai priekšlikumu pēc iespējas vienkāršotu un saīsinātu, Komiteja ierosina pastiprināti risināt minēto problēmu un sugām, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, pievērsties atsevišķi. Sugu, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, izmantošana akvakultūrā, šķiet, nav īpaši svarīga. Vēl viena saistīta problēma ir tā, ka Komisija nenosaka reģionus, kur kāda suga nepastāv.

2.9 Vairāk vienkāršot varētu arī, atšķirot sugas Eiropas Savienībā un svešzemju sugas un vietējā areālā nepastāvošas sugas no teritorijām ārpus ES. EESK iesaka to ņemt vērā, tā kā ES virzās un integrētāku kopējo tirgu.

2.10 Komiteja norāda, ka nozares nepastāvības dēļ ražotājiem ne vienmēr ir iespējams plānot tik tālu uz priekšu, kā to importa un kustības atļauju saņemšanai par nepieciešamu uzskata Komisija.

2.11 Piemēram, ja audzētājs audzē dzīvniekus no Izraēlas un tie aiziet bojā, viņam jārikojas ātri un, piemēram, jāimportē no ASV, lai nezaudētu vērtīgo laiku. Pašreizējais priekšlikums neļautu audzētājam rīkoties līdz jaunas atļaujas saņemšanai. Pārvietošana un kustība un jo īpaši tirdzniecības pārvadājumi no ierosinātajiem noteikumiem būtu jāatbrīvo pēc vispārīga zinātniska paziņojuma, ka, audzējot akvakultūrā kādu svešzemju sugu vai vietējā areālā neesošu sugu, "risks" ir zems.

2.12 EESK norāda uz nozares speciālistu neapmierinātību ar pieeju, kāda bieži ir Komisijai. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt, lai

regula tiktu vienkāršota un orientēta praktiski, kā arī minimālizēt iesaistīto pušu izdevumus.

2.13 Komiteja norāda, ka priekšlikumā nav iekļautas dekoratīvās zivis un laši, un uzsver, ka tie potenciāli kopējo problēmu var ievērojami saasināt.

2.14 EESK uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai regula būtu skaidra savos mērķos un tās piemērošanas joma un ierobežojumi būtu nepārprotami. Tā kā attiecībā uz skatāmo nozari nav visaptverošu un detalizētu noteikumu, EESK uzskata, ka Komisijai būtu jāpiedāvā šāda visaptveroša regula vai vismaz rīcības plāns nozares turpmākajai virzībai.

2.15 EESK apzinās, ka priekšlikums radās pirms ES 2005. gada vienkāršošanas iniciatīvas, bet uzskata, ka būtu jāņem vērā minētā iniciatīva, priekšlikumu vienkāršojot.

3. Īpašas piezīmes

3.1 Priekšlikumā ierosinātie pasākumi ir krietni plašāki, nekā tas būtu nepieciešami un pamatoti: nav ņemts vērā *status quo* attiecībā uz sugām, dažas no kurām ir gadsimtiem izmantotas Eiropas akvakultūrā (piemēram, karpa, varavīksnes forele, palija u. c.). Minēto sugu audzēšana līdz šim nav izraisījusi kaitējumu ekosistēmām. Šo sugu — visās attīstības stadijās — kustības riska novērtējumi un garas atļauju izsniegšanas procedūras ir attālinātas no realitātes un nav realizējamas. Akvakultūras uzņēmumu pārrobežu sadarbība atbilstoši veterinārajām prasībām un karpu, foreļu un citu iedzīvojušos zivju sugu īslaicīga pārvietošana ir Kopienas teritorijā pieņemta prakse.

3.2 Komiteja iesaka izslēgt iedzīvojušās zivju sugas ⁽⁶⁾ no regulas projekta noteikumiem, izmantojot atļauto sugu sarakstu vai katras dalībvalsts izņēmumu sarakstu. Tāpat būtu jāizslēdz jautājums par sugām, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla. Kontrolētu akvakultūru nav iedomājams saistīt ar vietējo sugu, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, izplatīšanos vai pārvietošanu.

3.3 Jautājumu par sugām, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, jau reglamentē īpaši noteikumi dalībvalstīs. Regulas priekšlikumā būtu jāvērs uzmanība uz ES ūdens bioloģiskās daudzveidības aizsardzību no riskiem, kas saistīti ar svešzemju sugu importu. Būtu tiešām ļoti grūti īstenot priekšlikumu regulai attiecībā uz sugām, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, jo šajā sakarā nav vispārpieņemtas vietējo reģionu definīcijas. Neiekļaujot noteikumus par sugām, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, Padomes Regulas priekšlikums būtu labāk saprotams un to būtu daudz vieglāk un lētāk īstenot.

⁽⁵⁾ Kā minēts EESK atzinumā par akvakultūras ilgtspējīgu attīstību, CESE 595/2003, OV C 208, 3.9.2003.

⁽⁶⁾ Piemēram, karpu (*Cyprinus carpio*) un varavīksnes foreli (*Oncorhynchus mykiss*) Polijā.

3.4 Komiteja uzsver, ka attiecībā uz kustības pieteikumu (10. pants) lēmuma pieņemšanas periods līdz vienam gadam nepieņemami ilgi kavētu lēmumus par audzēšanu un novestu pie nepieņemamiem saimnieciskiem traucējumiem, tādēļ iesaka šo periodu samazināt.

3.5 EESK arī uzsver, ka 10. pantā ir svarīgi paredzēt rīcību gadījumā, kad atļaujas pieteikums paliek bez atbildes. Piemēram, saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem, pēc ierosinātā viena gada termiņa beigām nesaņemta atbilde uz iesniegumu nozīmē piekrišanu. EESK uzskata, ka — ja tas ir juridiski iespējams — minēto priekšlikuma pantu vajadzētu papildināt, pamatojoties uz Spānijas piemēru.

3.6 Pieteikumi vairākkārtējai kustībai laika periodā, kas pārsniedz piecus gadus (6. pants), nav realizējami, jo bieži ir jāpieņem neplānoti īstermiņa lēmumi par pirkšanu, pārdošanu un zivju attīstības stadiju nomainīšanu. Regulas priekšlikums būtu tiešā pretrunā ar paredzētajiem noteikumiem sakarā ar izvirzītajiem mērķiem, kas ir akvakultūras un akvakultūrā audzēto sugu dažādošana sekmēšana.

3.7 Lēmumi par pieteikumiem ūdens organismu importam un kustībai akvakultūras vajadzībām ir svarīgi; tiem jābūt zinātniski pamatotiem un pēc iespējas ātri izsludinātiem.

3.8 Attiecīgajām iestādēm, paredzētajai padomdevējai komitejai un akvakultūras uzņēmumiem izvērtie noteikumi nozīmētu milzīgu personāla iesaisti un finanšu patēriņu, ko nav iespējams nodrošināt ar pieejamajiem cilvēkresursiem. Tas būtu pretrunā ar vispārējiem centieniem samazināt birokrātiju dalībvalstīs un ES līmenī.

3.9 EESK uzskata, ka nesamērīgais noteikumu daudzums būtu jāsamazina līdz tādām, kādas tiešām nepieciešams. Jo īpaši mazāk kritēriju būtu jābūt tieši regulas priekšlikuma 1. pielikumā.

3.10 Svešzemju zivju sugu imports un kustība var ietvert ievērojamus riskus. Šo risku novērtēšanai ir nepieciešams rūpīgs zinātnisks pamatojums. Pieteikuma iesniedzēji savā darbā nevar iegūt 1. pielikumā paredzētos nepieciešamos zinātniskos datus, to iegūšanai vajadzēs eksperta padomu.

3.11 Komiteja uzskata, ka nolūkā palīdzēt audzētājiem jāstāda viņiem vienmēr pieejams to ES zinātnieku saraksts, kam ir nepieciešamās zināšanas. Tajā pašā laikā audzētājiem jādarā pieejama informācija vai apmācība par pieprasījumu iesniegšanas procedūru.

3.12 Mēs ierosinām, lai plānoto atsevišķo novērtējumu vietā kompetenta zinātniska iestāde veiktu tikai viena parauga riska novērtējumu katram ekoreģionam vai dalībvalstij. Ja risku šādā parauga novērtējumā uzskata par "nelielu", jebkurš turpmākais pieteikums parastai kustībai attiecīgajā ekoreģionā var aprobežoties ar informācijas sniegšanu par vietu, personālu un datumiem. Priekšlikuma īstenošanas gadījumā tas nodrošinātu labāku riska novērtējuma kvalitāti un tai pašā laikā lielā mērā samazinātu birokrātiju saistītos akvakultūras uzņēmumu un iestāžu izdevumus. Izdevumi par zinātniskās iestādes veikto parauga novērtējumu būtu jāsedz Eiropas Zivsaimniecības fondam (EZF).

3.13 Komiteja atkārtoti uzsver, ka Padomes Regulā ir jādefinē ekoreģioni, lai būtu iespējama saskaņošana starp dalībvalstīm.

3.14 EESK uzskata, ka starp regulas publicēšanu un stāšanos spēkā būtu jābūt vismaz viena gada periodam valstu tiesību aktu pielāgošanai, kā arī nozares un iesaistīto personu informēšanai par ieviešamajām izmaiņām.

3.15 Komiteja vērš uzmanību uz saviem iepriekšējiem atzinumiem par KZP (⁽⁷⁾), akvakultūru (⁽⁸⁾) un bioloģisko daudzveidību (⁽⁹⁾), tos apstiprinot ar šā atzinuma saturu un tajā ietverto tematiku.

3.16 Komiteja vērš Komisijas uzmanību uz ĢMO un poliploīdiem. Nedrīkstētu nepietiekami novērtēt iespējamo to radīto vides apdraudējumu. Nepieciešami stingrāki noteikumi attiecībā uz ģenētiski modificētiem organismiem, kā arī akvakultūras lašiem un dekoratīvo sugu introducēšanu un pārvietošanu.

3.17 Komiteja aicina Komisiju ņemt vērā šo atzinumu un iepriekšējos atzinumus, lai akvakultūras nozarē izveidotu labāku vidi svešzemju sugu un sugu, kas atrodas ārpus to dabiskās izplatības areāla, izmantošanai.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

(⁽⁷⁾) KZP vienkāršošana, CESE 961/06, ziņotājs Sarró Iparraguirre (pieņemts 2006. gada 5. jūlijā).

(⁽⁸⁾) Turpat, 5. zemsvītras piezīme.

(⁽⁹⁾) Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, CESE 752/2006, ziņotājs: Ribbe (pieņemts 2006. gada 18. maijā).

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Kopienas rīcības plānu dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006. — 2010. gadā"

COM (2006) 13 galīgā redakcija

(2006/C 324/08)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 5. aprīlī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — *Leif E. Nielsen* kgs.

Sakarā ar Komitejas jauno pilnvaru termiņu pilnsapulce nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārsesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu iecēla *Nielsen* kgu par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 92 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Ne tikai lielā daļā ES valstu, bet arī dažās trešās valstīs pieaug interese par dzīvnieku aizsardzību un labturību. Tādēļ ir lietderīgi palīdzēt tirgus virzītājspēkiem un vajadzīgā apmērā piemērot ES minimālās prasības. Tas nenozīmē, ka prasībām obligāti jāklūst stingrākām, bet gan to, ka ir nepieciešams labāks un atbilstīgāks regulējums, kas pamatojas uz zinātniskiem un sociāli ekonomiskiem pētījumiem. Turklāt ir svarīgi izveidot kopīgu kvalitātes zīmi produkcijai, kas atbilst īpašām dzīvnieku labturības prasībām. Visbeidzot, ir nepieciešami jūtami uzlabojumi gan pētniecībā un izmēģinājumos, gan ar likumu noteiktajās drošības pārbaudēs izmantoto dzīvnieku labā.

1.2 Komisijas rīcības plānā kopumā ir ņemtas vērā šīs vajadzības, un plānu var izmantot kā atskaites punktu, lai noteiktu prioritātes šajā jomā. EESK principā atbalsta piedāvāto stratēģiju, tomēr šā dokumenta turpinājumā vēlas rūpīgi izvērtēt Komisijas īpašos priekšlikumus attiecībā uz līdzsvara nodrošināšanu starp dzīvnieku labturību un sociāli ekonomiskiem aspektiem. Tomēr ir svarīgi, lai importa dēļ no trešām valstīm, kurās standarti ir zemāki, nesamazinātos ražošanas apjoms ES. Tādā gadījumā dzīvnieku audzēšana tiktu pārcelta uz valstīm, kur prasības ir zemākas, un ES valstu ražotājiem darbība būtu jāpārtrauc. Šajā ziņā EESK nav pārliecības, ka Komisijas rīcības plāns nodrošinās ilgtspējīgus risinājumus.

1.3 EESK pauž dziļu nožēlu par to, ka šo jautājumu nav iespējams apspriest Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) sarunu kārtā. Tomēr ilgstošā laika posmā dzīvnieku labturība noteikti ir jāatzīst par tādu mērķi lauksaimniecības produktu tirdzniecības jomā, kas nav komerciāls. Pretējā gadījumā ES varētu uzskatīt, ka ir spiesta veikt vienpusējus pasākumus, lai radītu vajadzīgo izpratni par juridiskās situācijas pielāgošanas nepieciešamību. Īsākā laika posmā ir vajadzīgs, lai Komisija un pilsoniskā sabiedrība ES izdarītu spiedienu uz mazumtirdzniecību un pārtikas rūpniecību nolūkā panākt to, ka ar sertifikācijas kārtības un tamlīdzīgu garantiju palīdzību tiek panākta no trešām valstīm importētu produktu atbilstība attiecīgajām prasībām.

1.4 Pētniecības jomā ir jāaskaņo un jāpastiprina pūliņi, lai spētu cik vien iespējams kopīgi izmantot resursus. Tāpat vajadzētu regulāri nodot pārskatīšanai noteikumus, lai ņemtu vērā arī tehnoloģiju attīstību un zinātnes jaunākās atziņas.

1.5 EESK cita starpā atbalsta priekšlikumu par dzīvnieku aizsardzības un labturības centra vai laboratorijas izveidošanu. Tomēr vajadzētu apsvērt tālejošāku risinājumu, piemēram, tāda starptautiska centra izveidošanu, kas pasaules mērogā palīdzētu risināt ar dzīvnieku labturību saistītas problēmas, tādējādi atbalstot Pasaules dzīvnieku veselības organizācijas (OIE) (1) un Eiropas Padomes darbu, kā arī to darbu, kas saistīts ar ES divpusējiem līgumiem.

1.6 Turklāt sadarbībā ar OIE un Eiropas Padomi Komisijai vajadzētu uzsākt starptautiskas konferences organizēšanu, lai izveidotu sakarus ar trešo valstu pētniekiem un šajā jomā uzsāktu neformālāku starptautisko sadarbību.

1.7 Attiecībā uz dzīvnieku izmantošanu pētniecībā un toksikoloģiskos izmēģinājumos EESK uzskata par nepieciešamu paplašināt stratēģiju un tajā iekļaut arī vajadzības kritēriju, kam atbilstoši ar dokumentiem jāpamato, ka attiecīgais produkts ir sabiedrībai vajadzīgs.

2. Rīcības plāna kopsavilkums

2.1 Rīcības plāna galvenais mērķis ir nodrošināt dzīvnieku labturības līmeni Eiropas Savienībā un citur pasaulē, prognozēt turpmākās vajadzības un nodrošināt esošo resursu efektīvāku koordinēšanu. Rīcības plānā ir izvērtētas piecas galvenās

(1) Pasaules dzīvnieku veselības organizācija (agrākais nosaukums — "Starptautiskais epizootiju birojs", tagad — "World Organisation for Animal Health").

darbības jomas laika posmam no 2006. gada līdz 2010. gadam, un ir apsvērta arī rīcība pēc 2010. gada:

- pielāgot spēkā esošos dzīvnieku aizsardzības un labturības minimālos standartus, lai tie atbilstu jaunākajām zinātnes atziņām un sociāli ekonomiskajiem novērtējumiem;
- sekmēt jaunu pētījumu uzsākšanu;
- ieviest standartizētus rādītājus;
- uzsākt pasākumus ar mērķi uzlabot informētību par spēkā esošiem noteikumiem;
- uzsākt starptautiska mēroga iniciatīvas, lai uzlabotu informētību un panāktu lielāku vienprātību dzīvnieku labturības jautājumos.

2.2 Turklāt plāns satur arī 28 darbības, ko Komisija cer paveikt līdz 2010. gadam. No šīm 28 darbībām 21 jau ir vai nu uzsākta, vai nu par tām ir paziņots, vai arī tās jau ir paredzētas īpašos Kopienas noteikumos.

2.3 Tajā pat laikā Komisija ir iesniegusi darba dokumentus, kas ir darbību uzsākšanas stratēģiskais pamats un kuros aprakstīti tie principi, kas ir rīcības plānā ierosināto darbību pamatā. Turklāt Komisija īpašu uzmanību pievērš nepieciešamībai izpildīt Briselē 2005. gadā pieņemto deklarāciju (?) par izmēģinājumiem ar dzīvniekiem, un deklarācijas prasību izpilde ir rīcības plāna būtiska sastāvdaļa.

2.4 Komisija uzskata, ka tās darbību dzīvnieku aizsardzības jomā atvieglotu efektīvāka kompetento ģenerāldirektorātu darba koordinācija. Tā palīdzētu nodrošināt konsekventāku un saskaņotāku rīcību gadījumos, kad risināmie jautājumi attiecas uz vairākām Komisijas politikas jomām; līdzīgā kārtā saskaņā ar EK Līguma protokolu par dzīvnieku aizsardzību un labturību, kā arī ņemot vērā sociāli ekonomiskās sekas, būtu jāizvērtē ar dzīvnieku labturību saistīti pasākumi.

3. Vispārīgās piezīmes

3.1 Tā kā EESK ir pilsonisko sabiedrību pārstāvoša organizācija, kā arī tās sastāva dažādības dēļ ir gluži dabiski, ka Komiteja vēlas uzņemties daļu atbildības par tādu noteikumu izstrādi, kas attiecas uz dzīvnieku labturību kā "Eiropas sociālā modeļa" sastāvdaļu (?). Ir svarīgi saglabāt līdzšinējo virzienu un Eiropas Savienībā nodrošināt pienācīgu un pieņemamu dzīvnieku labturības līmeni, tomēr nepieļaujot nevajadzīgus konkurences izkro-

(?) Tā saucamā "3R" deklarācija par izmēģinājumiem ar dzīvniekiem, ko pieņēma Briselē 2005. gada 7. novembrī, attiecas uz rīcības programmas īstenošanu, lai izpildītu "3R" (no angļu valodas) mērķus: *Reduction* (samazināt laboratorijas dzīvnieku skaitu), *Refinement* (pilnveidot izmēģinājumu ar dzīvniekiem metodes, lai atvieglotu izmēģinājumu ar dzīvniekiem dzīvi) un *Replacement* (aizstāt pašreizējās izmēģinājumu ar dzīvniekiem metodes ar alternatīvajām metodēm).

(?) Līdz ar to ir jāizsaka nožēla, ka EESK atzinums tika pieprasīts trīs mēnešus pēc rīcības plāna publicēšanas.

plojumus vai to, ka dzīvnieku aizsardzība pasliktinās tādēļ, ka notiek imports no trešām valstīm, kurās standarti ir zemāki. Pateicoties galvenajam stratēģiskajam plānam, darbs kļūst pārredzamāks un uzlabojas visu ieinteresēto pušu iespējas tajā konstruktīvi piedalīties. Tas attiecas arī uz lauksaimniecības produktu ražotājiem, ko sakarā ar viņu ilgtermiņa investīcijām, motivāciju un vadītāja funkcijām būtu jāiesaista turpmākās stratēģijas veidošanā.

3.2 Kopumā ES lauksaimniekiem ir pozitīva attieksme pret dzīvnieku labturības jomas saprātīgu un līdzsvarotu regulējumu, tomēr viņi norāda uz to, ka var rasties konkurences izkropļojumi, kam par iemeslu būtu gan dalībvalstīm dotās iespējas ieviest papildu prasības valsts līmenī, gan imports no trešām valstīm, kuras nepiemēro nekādus standartus vai arī to līmenis ir zems. No valsts līmenī ieviestām papildu prasībām izrietošu konkurences izkropļojumu draudus palielina arī "savstarpējās atbilstības" ("cross-compliance") pienākums, kas ir kopējās lauksaimniecības politikas sastāvdaļa. Tā sekas ir juridiska neskaidrība dalībvalstīs un nepieciešamība noskaidrot tiesisko stāvokli.

3.3 Attiecībā uz importu no trešajām valstīm ES kopīgie tiesību akti, kas būs spēkā iekšējā tirgū, kurā ir 30 valstis ar 500 miljoniem iedzīvotāju (?), būs stimulējošs faktors valstīm, kas neietilpst ES, proti, to eksportam uz ES. Piemēram, nesen Starptautiskā finanšu korporācija (*International Finance Corporation*), kas ir pakļauta Pasaules bankai, vērsa uzmanību uz visā pasaulē pieaugošo interesi par dzīvnieku labturību, un nepieciešamību veikt pasākumus, lai pielāgotos šai pārmaiņai gan primārās ražošanas, gan rūpnieciskās pārstrādes nozarēs (?).

3.4 Tomēr īsā laika posmā ir jāizskaidro ES strādājošām mazumtirdzniecības ķēdēm un apstrādes rūpniecībai, ka to interesēs ir pārbaudīt (arī tādēļ, lai nekaitētu savai reputācijai), vai no trešām valstīm importētas lauksaimniecības preces un apstrādāti dzīvnieku izcelsmes produkti atbilst ražotājvalstī spēkā esošiem pietiekami augstiem standartiem, tostarp — tādām dzīvnieku labturības prasībām, kas atbilst ES noteikumiem šajā jomā. To varētu veikt, piemēram, īstenojot tiesiski saistošu sadarbību ar piegādātājiem (?). Jebkurā gadījumā Komisijai šajā ziņā būtu jāuzņemas iniciatīva, tomēr arī pilsoniskajai sabiedrībai ar masu informācijas līdzekļu palīdzību būtu jāpievērš šai problēmai īpaša uzmanība. Tāpat arī ir jāpaskaidro ES mazumtirdzniecības ķēdēm un apstrādes rūpniecībai, ka turpmāk no

(?) Tostarp arī Norvēģija, Islande un Lihtenšteina — valstis, kas ietilpst ES iekšējā tirgū (Eiropas ekonomikas zonā), kā arī Rumānija un Bulgārija.

(?) "*Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare*" (Radīt biznesa iespējas, uzlabojot dzīvnieku labturību), Starptautiskā finanšu korporācija (*International Finance Corporation (IFC)*), Pasaules Bankas grupa, 2006. gada aprīlis. IFC apvieno 178 dalībvalstis un tas īpaši mudina investēt jaunattīstības valstīs ar mērķi eksportēt uz attīstītajām valstīm.

Turklāt daudzās valstīs pastāv rīcības kodeksa tradīcija attiecībā uz dzīvnieku labturību, lai arī nepastāv īpaši tiesību akti šajā jomā. Tā tas ir, piemēram, Austrālijā, Jaunzēlandē, Argentīnā un Brazīlijā.

(?) Tiesiski saistoša sadarbība var izpausties, piemēram, kā kopīgi ražotāja (kas strādā trešā valstī) un importētāja ES tirgū pūliņi pētniecības un izstrādes jomā, kā arī kā sertifikācija, kas norāda, ka ražošanas un apstrādes gaitā ir izpildīti standarti — gluži tāpat, kā tas arvien plašākā mērogā notiek ES.

trešām valstīm importētu lauksaimniecības produktu un apstrādātu dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas apstākļiem tiks pievērsts vairāk uzmanības. Patērētāju tiesību aizsardzības un lauksaimnieku organizācijām būtu kopīgi jāuzņemas šāda veida uzdevumi valsts mērogā. Tikpat svarīga un pat izšķirīga nozīme ir tam, lai dzīvnieku labturība ilgtermiņā tiktu atzīta par nekomerciālu principu lauksaimniecības ražojumu tirdzniecībā (skatīt šā dokumenta turpinājumu).

3.5 Attiecībā uz risku, kas saistīts ar konkurences izkropļojumu rašanos ES iekšējā tirgū nelōģiski būtu tādi noteikumi, kuros tiktu aizliegts valsts līmenī noteikt stingrākas normas, un vairākās dalībvalstīs tie būtu sabiedrībai nepieņemami. Tomēr tad, ja turpmākās minimālās prasības tiktu pamatotas uz neitrālākiem kritērijiem, kas balstītos uz Kopienas līmenī veiktu pētniecību un zinātniskiem apsekojumiem, tiktu panākta labāka izpratne un pieņemšana, līdz ar to būtu mazāka vajadzība pēc stingrāka regulējuma valsts līmenī. Tāpēc ārkārtīgi būtisks samērīga regulējuma priekšnoteikums ir tas, lai jauni pasākumi būtu pamatoti uz zinātniskiem datiem un saprātīgiem sociāli ekonomiskiem novērtējumiem. Jārīkojas tā, lai garantētu, ka pētniecības rezultāti tiek kompetenti novērtēti, un lai tos izmantotu piedāvāto rādītāju noteikšanā. Tajā pašā laikā būtu jānodrošina zināma rīcības brīvība dalībvalstīm, piemēram, saistībā ar vidi un klimatiskajiem apstākļiem.

3.6 Komisija uzskata, ka, izveidojot tādu Eiropas mēroga centru vai laboratoriju, kas specializētos dzīvnieku aizsardzībā un labturībā, tiktu veicināta attiecīgo standartu pielāgošana, pārvaldīšana un izplatīšana, kā arī sociāli ekonomisku aptauju un ietekmes analīžu sagatavošana. EESK aicina apsvērt drosmīgāku risinājumu, piemēram, tāda pasaules mēroga centra izveidošanu, kas starptautiskā līmenī palīdzētu risināt ar dzīvnieku labturību saistītas problēmas, tādējādi atbalstot OIE un Eiropas Padomes darbu, kā arī darbu, kas saistīts ar iespējamiem divpusējiem līgumiem.

3.7 Attiecībā uz izmēģinājumiem ar dzīvniekiem EESK piekrīt, ka ir jāveicina partnerība starp Komisiju un rūpniecību un jāmeklē metodes, kas uzskatāmas par alternatīvām dzīvnieku izmantošanai ar rūpniecības nozarēm saistītā pētniecībā, un ka cita starpā partnerība jāveicina, izveidojot centru un izstrādājot stratēģiju, kas balstās uz tā saucamās "3R" deklarācijas principiem, kas var noderēt kā vadlīnijas izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai ES (?). Komisijas iniciatīva var palīdzēt aktivizēt darbus, kas veicinātu alternatīvus paņēmienus un kas jau tiek veikti cita sakarā (?). EESK uzskata, ka šī stratēģija tomēr ir jāpaplašina un ka tajā ir jāiekļauj vajadzības kritērijs, lai izmēģinājumus ar dzīvniekiem nedrīkstētu uzsākt, kamēr nav ar doku-

(?) Aptuveni 90 % laboratorijas dzīvnieku tiek izmantoti pētniecībai un izstrādei un 10 % obligātiem toksikoloģiskiem drošības izmēģinājumiem, kad tiek pārbaudīti jauni medikamenti vai jaunas ķīmiskas vielas. Pieaugoša uzmanība, kas tika pievērsta izmēģinājumiem ar dzīvniekiem, izpaudās Kopienas direktīvā par kosmētikas līdzekļiem. Šī direktīva uzliek nozarei pienākumu atrast alternatīvus risinājumus izmēģinājumiem ar dzīvniekiem.

(?) Jo īpaši — darbs, kas norisinās Eiropas alternatīvo paņēmieni atzīšanas centrā (ECVAM) un saistība ar Eiropas vienprātības platformu par alternatīvām izmēģinājumiem ar dzīvniekiem (*European Concensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation (ECOPA)*).

mentiem pierādīta tā produkta nepieciešamība sabiedrībai, kura iegūšanai vajadzīga pārbaudāmā ķīmikālija vai viela.

Konkurences izkropļojumi, kas saistīti ar importu no trešām valstīm.

3.8 Intensīva konkurence un Eiropas Savienības tirgus atvēršana izraisa ļoti ievērojamu risku, ka produkcija no trešām valstīm, kur standarti ir zemāki vai arī to vispār nav, pakāpeniski izstums ES produkciju un pārņems arī tās noieta tirgus ārpus ES. Ļoti nelielā peļņa lauksaimniecībā līdz ar papildu izmaksām, kas saistītas ar dzīvnieku aizsardzības pasākumiem, var būt izšķirīgs faktors, no kā atkarīgas lauksaimnieku iespējas turpināt ražošanu. Turklāt vairumā gadījumu ražošanas pārorientācija uz mazākumā esošu patērētāju kategoriju, kuri gatavi maksāt vairāk, lauksaimniekam rada pārāk lielu nedrošību. (?)

3.9 Tādēļ imports no trešām valstīm, kur dzīvnieku labturības standarti ir zemāki, rada sarežģītas problēmas, un EESK nav pārliecināta, ka Komisijas rīcības plāns ir pietiekams, lai garantētu ilglaicīgus risinājumus. EESK pauzē dziļu nožēlu par to, ka šo jautājumu nebija iespējams apspriest pašreizējā Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) sarunu kārtā, tomēr ES arī turpmāk jāpastāv uz to, ka dzīvnieku labturība ir jāatzīst par nekomerciālu principu lauksaimniecības ražojumu tirdzniecībā.

3.10 Ja tomēr izrādīsies neiespējami panākt apmierinošus risinājumus vai pietiekamu izpratni PTO, ES neatkarīgi no tā, ka trūkst iepriekšēja atbalsta starptautiskā līmenī būtu jāpieprasa, lai no trešām valstīm importētas preces atbilstu attiecīgām prasībām. Izaicinājums var izrādīties nepieciešams, lai pievērstu vajadzīgo uzmanību un veicinātu izpratni par juridiskās situācijas izmaiņām nepieciešamību.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Saskaņā ar šajā jomā spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem ES iestādēm un dalībvalstīm ir jāievēro termiņi, kurus tās pašas ir noteikušas noteikumu iesniegšanai, apstiprināšanai un ieviešanai, tomēr līdz šim tas ne vienmēr ir darīts. Tādēļ vairāku rīcības plānā iekļautu iniciatīvu izpildes termiņš, kas noteikts ar agrākiem lēmumiem, nav ievērots.

4.2 Rīcības plānā nav apspriestas problēmas, kas saistītas ar dzīvnieku ilgstošu transportēšanu, kas ir Eiropas Savienības iekšējā tirgus un veterināro robežu atcelšanas rezultāts. Padome 2004. gadā pieņēma grozījumu noteikumus par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, un šis grozījums stāsies spēkā no 2007. gada (?); Komisija ir paziņojusi, ka tā pēc 2010. gada

(?) Kaut arī sabiedriska doma pārsvarā ir labvēlīga patērētāju cenām palielināšanai, saņemot par to pretim pasākumus dzīvnieku labturības jomā, tomēr bieži vien praksē patērētāji reaģē savādāk.

(?) Padomes 2004. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un ar to saistīto darbību laikā un grozījumi direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EEK, kā arī un Regulā (EK) Nr. 1255/97.

ir paredzējusi iesniegt priekšlikumu. Gan šajā, gan arī citās jomās ir būtiski, lai regulējumus pamatotos uz zinātniskiem pētījumiem un lai svarīgākie noteikumi attiecībā uz pārvadāšanas ilgumu un prasības attiecībā uz platību pārvadāšanas laikā tiktu efektīvāk pārbaudītas.

4.3 Pieredze liecina, ka vissvarīgākais faktors dzīvnieku labturības jomā ir pārvaldība. Tādēļ turpmākiem noteikumiem attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību un labturību jābūt vairāk orientētiem uz šo aspektu, tostarp jāizvirza prasības attiecībā uz apmācību un konsultācijām, kā arī dzīvnieku labklājības kontroli ražošanas sistēmās. Tajā pašā laikā likumdošanai attiecībā uz ražošanas sistēmām jābūt mazāk detalizētai, bet tiesību aktiem — tādiem, ar ko vieglāk rīkoties.

4.4 Strukturālās izmaiņas, kas notiek dzīvnieku audzēšanas nozarē un ir saistītas ar arvien lielāku un arvien specializētāku ražotņu ieviešanu, kā arī jauno tehnoloģiju izmantošana ļauj nodrošināt precīzāku dzīvnieku labklājības uzraudzību, kādas nebija agrāk, un šī uzraudzība tiek veikta, reģistrējot virkni rādītāju. Turklāt ir iespējams iekārtot jaunas ražošanas telpas, ņemot vērā arvien plašākās zināšanas par objektīviem, izmērāmiem rādītājiem, kas ietekmē dzīvnieku labturību. Ar piedāvātā centra starpniecību noteiktie un uz zinātnes atziņām pamatotie kritēriji ("benchmarks") veicinās attīstību šajā ziņā. Tomēr, ieviešot jaunas prasības, būtu jāņem vērā tas, ka lauksaimniecībā ieguldītu līdzekļu amortizācijas periods ir ilgs.

4.5 Komiteja atbalsta īpašas informācijas platformas dzīvnieku labturībai izveidošanu ar mērķi veicināt dialogu un pieredzes apmaiņu starp patērētājiem, ražotājiem, mazumtirgotājiem, rūpniecību utt. ⁽¹⁾. Tomēr ir ievērojami ierobežojumi tam, ko šajā jomā var izdarīt, un praksē ES patērētājiem nav iespējas iegūt pārskatu par atšķirībām starp dažādām ražošanas sistēmām, kā arī tām raksturīgajām priekšrocībām un trūkumiem. Tādēļ patērētāju organizācijas vēlas, lai ES un dalībvalstis uzņemtos atbildību, proti, noteiktu minimālos standartus.

4.6 Līdzīgā kārtā EESK atbalsta tādas kopīgas tirgvedības sistēmas izveidi, kas veicinātu par minimālajām prasībām augstāku dzīvnieku labturības standartu piemērošanu. Izšķirīga nozīme ir tam, lai sistēma pamatotos uz objektīviem kopīgiem kritērijiem un neapstrīdamiem dokumentiem. ES varētu izstrādāt šādas kvalitātes zīmes iegūšanas kārtību un to nodot ražotāju un tirgotāju rīcībā, bet ir arī ļoti svarīgi, lai paaugstinātiem standartiem atbilstošas produkcijas ražošana iespēju robežās notiktu

atbilstoši tirgus principiem. Lai nodrošinātu pasākuma panākumus, papildus šādas kopīgas kvalitātes zīmes ieviešanai jānodrošina kontrole un ļoti izsmelīga informatīva kampaņa, kas garantētu ticamību. Šo kopīgo kvalitātes zīmi jāpapildina ar kontroli un ļoti izsmelīgu informatīvo kampaņu, kas palīdzētu iegūt uzticību.

4.7 Tādas kvalitātes zīmes ieviešana, kas norāda izcelsmes valsti no trešām valstīm ievestai precei, tiek apsvērta ES līmenī. Šis pasākums ir jo sevišķi nepieciešams attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktiem un precēm, kas no tiem ir saražotas rūpnieciskas tālākās apstrādes rezultātā. Gadījumā, ja produkts nav ražots atbilstoši ES spēkā esošajām dzīvnieku labturības normām, tas ir jānorāda kvalitātes marķējumā.

4.8 Saskaņā ar rīcības plānu ekoloģisko ražošanu raksturo tiekšanās pēc augstu standartu izpildes, un Komisija uzskata, ka ekoloģija būtu jāizmanto kā orientieris ceļā uz visaugstākajiem standartiem dzīvnieku labklājības jomā ⁽¹²⁾. Pieredze rāda, ka dažās jomās ar ekoloģiskās ražošanas palīdzību ir iespējams uzlabot dzīvnieku labturības apstākļus, un ka tajā pat laikā apstākļi tomēr nav mērķtiecīgi un vajadzīgas papildu zināšanas.

4.9 Jebkurā gadījumā ir svarīgi pēc iespējas labāk izmantot ES resursus. Tas attiecas ne vien uz pētniecību un zinātniskajiem apsekojumiem, kur valstu resursu izmantošana savstarpēji ir maksimāli jākoordinē, lai visas iesaistītās puses gūtu pēc iespējas lielāku labumu. Resursus būtu iespējams izmantot efektīvāk, ja tiktu izveidota kopīga konsultatīvā padome, kas sastāvētu no kompetentiem pārstāvjiem un nodarbotos ar koordinēšanu. Turklāt sadarbībā ar OIE un Eiropas Padomi Komisijai vajadzētu uzsākt starptautiskas konferences organizēšanu, lai izveidotu ilglaicīgākus sakarus starp ES strādājošiem pētniekiem un trešo valstu pētniekiem un šajā jomā uzsāktu neformālu starptautisko sadarbību.

4.10 ES pasākumiem veterinārijas un slimību apkarošanas jomā raksturīga virkne dzīvnieku labturības aspektu, kaut arī to starpā ne vienmēr pastāv skaidri izteikta saikne. Turklāt sabiedrībai ir iemesls uztraukumam, kad bīstamu un lipīgu mājdzīvnieku slimību gadījumā nokauj un iznīcina ievērojamu skaitu veselu dzīvnieku. Tādēļ ir svarīgi pievērst vairāk uzmanības profilakses pasākumiem un, cieši sadarbojoties ar zinātniekiem un veterinārārstiem, izstrādāt praksē ērti izmantojamus alternatīvus risinājumus minēto mājdzīvnieku slimību apkarošanai.

Briseļē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Timekla vietne, kurā aprakstīti standarti un rādītāji, kā arī to nozīme varētu, piemēram, veidot daļu no informācijas platformas, jo sevišķi saistībā ar kvalitātes zīmes regulējumu.

⁽¹²⁾ Komisijas priekšlikums attiecībā uz ekoloģisku produktu definīciju ir izklāstīts dokumentā COM (2005) 671, proti, priekšlikumā Padomes regulai par ekoloģisko ražošanu un ekoloģisku produktu marķēšanu, kā arī priekšlikumā par grozījumiem Padomes Regulā (EEK) Nr. 2092/91 par lauksaimniecības produktu bioloģisku ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko groza Padomes Lēmumu 90/424/EEK par izdevumiem veterinārijas jomā"

COM (2006) 273 galīgā redakcija — 2006/0098(CNS)

(2006/C 324/09)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 37. pantu 2006. gada 22. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — **Leif E. Nielsen kgs.**

Sakarā ar Komitejas jauno pilnvaru termiņu pilnsapulce nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārsesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu iecēla Nielsen kgu par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savā 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, vienbalsīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 ES līdzfinansēšanas mehānisms attiecībā uz slimību profilaksi un kontrolpasākumiem veterinārijas jomā ir attīstījies pakāpeniski, un tas ir pielāgots, lai atspoguļotu minētajā jomā gūto pieredzi. Līdzfinansēšanas mehānisms šobrīd tomēr ir būtiski jāpārskata, lai ņemtu vērā turpmākās attīstības tendences, tostarp tirdzniecības pieaugumu. EESK novēros minēto procesu un vēlas konstruktīvi piedalīties tā formas un praktiskā satura veidošanā.

1.2 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, kurā pagaidām gan ir ietvertas tikai ierobežotas izmaiņas un pielāgojumi. Minētās izmaiņas un pielāgojumi ir saistīti ar priekšlikumiem, kas izvirzīti vispārējās politikas veterinārajā jomā provizorisksajā novērtējumā, un vienkāršots administratīvais režīms un daudzgadu plānošana vienmēr ir ļoti vēlama mērķi. EESK atbalsta arī priekšlikumu par finansiālās palīdzības piešķiršanu tirdzniecības un importa procedūru datorizācijas un integrētu datorizēto veterinārās nozares sistēmu izveides jomā. Lietderīgs ir arī ierosinātais slimību un zoonožu saraksts, kā arī vienkāršotā procedūra minētā saraksta grozīšanai.

2. Vispārīga informācija

2.1 Komisija ir uzsākusi ES vispārējās politikas dzīvnieku veselības jomā novērtēšanu. Novērtēšanā ietilpst to pašreizējo finanšu instrumentu izmaksu lietderības novērtējums, kas paredzēti dzīvnieku slimību un zoonožu novērošanas, kontroles

un apkarošanas pasākumiem. Uzmanība tiek veltīta arī visefektīvākajiem veidiem, kā mudināt ražotājus veikt nepieciešamos profilaktiskos pasākumus. Pamatojoties uz minētā novērtējuma rezultātiem, varētu ierosināt alternatīvus risinājumus veidam, kādā pašreiz Kopiena piešķir finansiālo atbalstu dalībvalstīm ⁽¹⁾. Pašlaik Komisija ir ierosinājusi tikai dažus, ierobežotus pielāgojumus, kas nav saistīti ar politikas izmaiņām dzīvnieku slimību un zoonožu apkarošanas, kontroles un uzraudzības jomā. Priekšlikumā ir paredzēts veikt tikai tieši piemērojamas un acīmredzami nepieciešamas izmaiņas, kas ir izrādījušās lietderīgas pastāvīgā novērtējuma gaitā.

2.2 Komisijas priekšlikumā ir vienkāršotas dzīvnieku slimību un zoonožu apkarošanai, uzraudzībai un kontrolei paredzēto valsts programmu apstiprināšanas un finansēšanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu programmas vienā reizē var apstiprināt un finansēt laika posmam, kas nepārsniedz sešus gadus. Līdz šim, kaut arī dalībvalstis bija tiesīgas iesniegt daudzgadu programmas, Komisija nav spējusi vienā reizē apstiprināt šādu programmu finansējumu laika posmam, kas pārsniedz vienu gadu. Izvirzīts ir arī priekšlikums paplašināt finanšu noteikumu darbības jomu, lai pilnveidotu informācijas politiku saistībā ar dzīvnieku veselību un pārtikas nekaitīgumu dzīvnieku izcelsmes produktos, kā arī integrētu datorizēto veterinārās nozares sistēmu izmantošanu ⁽²⁾.

2.3 Saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem finansiālo palīdzību var sniegt, lai segtu izdevumus, kas dalībvalstīm radušies saistībā ar tādu valsts programmu finansēšanu, kuras paredzētas 23 dzīvnieku endēmisko slimību un 8 zoonožu vai epizootiju

⁽¹⁾ Kā pamatu minētajam novērtējumam ārējie eksperti ir izstrādājuši plašu ziņojumu ("Kopienas Dzīvnieku veselības aizsardzības politikas (CAHP) laika posmā no 1995. līdz 2004. gadam novērtējums un turpmākās alternatīvas", 2006. gada 25. jūlijs, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm).

⁽²⁾ Padomes Lēmuma 90/424/EEK 37.a pantā ir paredzēta Kopienas finansiālā palīdzība veterinārās robežkontroles procedūru datorizācijai. Tas ir t.s. Shift projekts, un atbilstošā datorizētā veterināro iestāžu sakaru sistēma (Animo) ir aizstāta ar integrēto sistēmu Traces, kas visām dalībvalstīm ir obligāta no 2005. gada 1. janvāra.

apkaršanai, kontrolei un uzraudzībai ⁽³⁾. Šo sarakstu pēc Komisijas ierosinājuma var papildināt vai grozīt Padome ar kvalificētu balsu vairākumu. Lai sekmētu skaidrāku prioritāšu noteikšanu, Komisija ierosina saīsināt to slimību sarakstu, kuru izskaušanai tiek piešķirts līdzfinansējums. Komisija paskaidro, ka saraksts ir sagatavots, pievēršot vairāk uzmanības slimību ietekmei uz sabiedrības veselību, starptautisko tirdzniecību un Kopienas iekšējo tirdzniecību; tiek ierosināts arī apvienot slimību un zoonožu sarakstus un paredzēt vienādas procedūras finansiālā atbalsta piešķiršanai ⁽⁴⁾. Kā norāda Komisija, tādējādi būs iespējams efektīvāk izmantot esošos resursus un nodrošināt dalībvalstu prioritāšu ciešāku saikni ar ES prioritātēm, kā arī to labāku saskaņotību ar citām valstu programmām. Tiek ierosināts arī jebkādos turpmākos saraksta grozījumus pieņemt saskaņā ar regulatīvās komitejas procedūru; Komisija uzskata, ka tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz jaunām slimībām, kuras rada apdraudējumu gan dzīvnieku veselībai, gan sabiedrības veselībai.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Kopienas līdzfinansēšanas pasākumi dzīvnieku infekcijas slimību un zoonožu apkaršanai, uzraudzībai un kontrolei vienmēr ir izraisījuši ievērojamu interesi, tās iemels ir šo slimību kompleksais raksturs un sekas, kā arī ar šādiem pasākumiem saistīto izmaksu apmērs. Tomēr, lai apkarotu nopietnas dzīvnieku infekcijas slimības, ir nepieciešamas skaidras finanšu procedūras, un visos gadījumos no paša sākuma jābūt garantijām, ka tiks izmaksāta kompensācija pilnā apmērā, piemēram, gadījumos, kad ir jānokauj dzīvnieki vai jāiznīcina produkti. Citādi pastāv risks, ka jebkuras nopietnas dzīvnieku infekcijas slimības uzliesmojuma vai iespējama uzliesmojuma gadījumā veiktie pasākumi sākotnēji var būt pārāk neefektīvi, tādējādi izraisot vēl tālejošākas sekas. Jo īpaši tas attiecas uz valstu politikas veidošanas procesiem. Turklāt nopietnas dzīvnieku infekcijas slimības uzliesmojums nereti piesaista lielu sabiedrības uzmanību, izraisot patērētāju masveida reakciju pat tad, ja tam nav nekāda tieša un neapstrīdama sakara ar pārtikas nekaitīguma aspektiem.

3.2 Lielāka tirgus pieejamība, ilgāki pārvadājumu laiki un dzīvnieku koncentrācija dažādos veidos paaugstina slimību izplatīšanās risku un attiecīgi palielina profilakses un kontroles pasākumu ekonomisko atdevi. Arī tādēļ ir nepieciešams Kopienas vispārējās politikas dzīvnieku veselības jomā novērtējums, tostarp detalizētāks to spēkā esošo finanšu instrumentu

⁽³⁾ Iemaksas, kas paredzētas valsts kontroles pasākumiem un programmām, parasti sedz 50 % izdevumu un 60 % izdevumu, kas saistīti ar mutes un nagu sērgu.

⁽⁴⁾ Pašreizējā sarakstā ietilpst šādas ar ražošanu saistītas slimības: infekciozais liellopu rinotraheīts/infekcionais pustulozais vulvovaginīts (IBR/IPV), govju enzootiskā leikoze, Aujeski slimība, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, Maedi/Visna, kazu artrīta un encefalīta vīruss (CAEV), Johne slimība (paratuberkuloze), mycoplasma gallisepticum un dažas kukaiņu pārnēsātas slimības Francijas aizjūras departamentos.

izmaksu lietderības novērtējums, kas paredzēti dzīvnieku slimību un zoonožu novērošanas, kontroles un apkaršanas pasākumiem, kā arī ganāmpulkos nepieciešamajiem profilakses pasākumiem. EESK vēlas aktīvi piedalīties vajadzīgo līdzfinansēšanas mehānismu veidošanā attiecībā uz valstu programmām — arī tādēļ, lai izveidotu saskaņotāku un efektīvāku satvaru pārtikas nekaitīguma politikai, nodrošinot labāku pārredzamību.

3.3 Šajā sakarā EESK izsaka nožēlu par to, ka pašreizējie noteikumi ir neskaidri un sarežģīti, un saistībā ar turpmākajiem grozījumiem aicina izveidot saprotamāku un saskaņotāku sistēmu, kā arī līdzfinansēšanas noteikumu labāku klasifikāciju. Tādēļ visā ES būtu jāidentificē un jāatvieglo attiecīgo tiesību aktu izmantošana pašajā dzīvnieku veselības un pārtikas nekaitīguma jomā. Tādējādi tiks sekmētas arī Komisijas un dalībvalstu aktivitātes starptautiskajā līmenī, uzlabojot ES tirdzniecības partneru un kaimiņvalstu izpratni par ES tiesību aktiem, kā arī uzlabojot pārredzamību. Arī informācijas vākšana un izplatīšana sekmēs noteikumu efektīvāku ieviešanu.

4. Īpašas piezīmes

4.1 EESK uzskata, ka minētais priekšlikums, kas paredz valstu daudzgažu programmu apstiprināšanas un finansēšanas kārtību, acīmredzami sekmēs administratīvo vienkāršošanu un veicinās programmu mērķu sekmīgāku sasniegšanu. Tas arī veicinās labāku un efektīvu administrēšanu, tādējādi nodrošinot Kopienas līdzekļu labāku izmantošanu.

4.2 Lai varētu efektīvāk izstrādāt un piemērot tiesību aktus šajā jomā, jāapkopo un jāizplata esošā informācija par dzīvnieku veselību un pārtikas nekaitīgumu. Nākotnē būs īpaši svarīgi ieviest pārredzamāku Kopienas likumdošanu un ar to iepazīstināt attiecīgās iestādes, ražotājus un patērētājus.

4.3 Tādēļ EESK atbalsta priekšlikumu par to, ka ES sniedz finansiālu ieguldījumu informācijas politikas izveidē dzīvnieku veselības, dzīvnieku labturības un dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu nekaitīguma jomā, tostarp finansiāli atbalsta tādu informācijas rīku ieviešanu un attīstību kā, piemēram, attiecīga datu bāzi, kurā apkopo un glabā visu informāciju, kas saistīta ar Kopienas tiesību aktiem par dzīvnieku veselību.

4.4 Tāpat ir jāņem vērā tehniskā attīstība, kas panākta veterināro procedūru datorizācijas jomā, un jānodrošina

nepieciešamie resursi integrēto datorizēto veterināro sistēmu mitināšanai, pārvaldībai un uzturēšanai.

4.5 To dzīvnieku slimību un zoonožu sarakstam, kuru gadījumā var tikt piešķirts līdzfinansējums, būtu jāatspoguļo prioritātes, kas noteiktas, ņemot vērā šo slimību un zoonožu potenciālo ietekmi uz sabiedrības veselību un starptautisko un Kopienas iekšējo tirdzniecību ar dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem. EESK piekrīt ierosinājumam, ka galvenā uzmanība būtu jāpievērš zoonozēm un sabiedrības veselībai, nevis tādām dzīvnieku slimībām, kas pirmām kārtām saistītas ar audzēšanas procesu, un atbalsta priekšlikumu apvienot slimību

un zoonožu sarakstu un noteikt vienādu procedūru Kopienas finansiālā atbalsta piešķiršanai.

4.6 Protams, tehniskās un informācijas prasības izskaušanas, kontroles un uzraudzības programmām, kam tiek lūgts Kopienas finansējums, ir regulāri un laicīgi jāatjaunina un jāprecizē, lai tās atbilstu tehniskajam un zinātniskajam progresam un atsauksmēm, kuru pamatā ir pieredze, kas gūta, ieviešot programmas. Tādēļ, atbilstoši priekšlikumam, ir jādod iespēja Komisijai pieņemt un vajadzības gadījumā atjaunināt šos tehniskos kritērijus, piemērojot regulatīvās komitejas procedūru.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kvalitātes prasībām ūdeņiem, no kuriem iegūst čaulgliemjus" (kodificēta versija)

COM(2006) 205 galīgā redakcija — 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 175. pantu 2006. gada 6. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — *Seppo Kallio*.

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu par galveno ziņotāju iecēla *Kallio* kgu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī ar 111 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Minētā priekšlikuma mērķis ir veikt Padomes 1979. gada 30. oktobra Direktīvas Nr. 79/923/EEK par kvalitātes prasībām ūdeņiem, no kuriem iegūst čaulgliemjus, kodifikāciju. Jaunā direktīva aizstās dažādos tajā ietvertos tiesību aktus; priekšlikumā pilnībā saglabāts kodificēto tiesību aktu saturs (tie tikai apvienoti), un veikti tikai formāli grozījumi, kas nepieciešami pašai kodifikācijas veikšanai.

2. Vispārējas piezīmes

2.1 Komiteja uzskata, ka ir ļoti lietderīgi apvienot pastāvošās tiesību normas vienā direktīvā. Cenšoties īstenot ideju par

Eiropas tuvināšanu tās iedzīvotājiem, Komiteja, gluži tāpat kā Komisija, piešķir lielu nozīmi Kopienas tiesību vienkāršošanai un precizēšanai, lai tās padarītu skaidrākas un pieejamākas iedzīvotājiem, tādējādi sniedzot viņiem jaunas iespējas un izdevību izmantot to piešķirtās īpašās tiesības.

2.2 Komiteja uzskata, ka kodifikācija ir jāveic pilnīgā atbilstībā parastajai Kopienas likumdošanas procedūrai.

2.3 Komisija ir apliecinājusi, ka šī noteikumu apkopšana nerada būtiskas izmaiņas to saturā un kalpo tikai tam, lai Kopienas tiesību izklāsts būtu skaidrs un pārredzams. Komiteja pilnībā atbalsta šo mērķi un, ņemot vērā minētās garantijas, Komisijas priekšlikumu vērtē atzinīgi.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai" (kodificēta versija)

COM(2006) 258 galīgā redakcija — 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 37. pantu 2006. gada 22. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — **Leif E. Nielsen kgs.**

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un par galveno ziņotāju iecēla **Nielsen kgu** saskaņā ar Reglamenta 20. pantu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, vienbalsīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Vēsturiskais konteksts

1.1 Komisijas priekšlikums ir kodificēt Direktīvu Nr. 91/629/EEK, ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai, piemērojot 1994. gada 20. decembrī noslēgtajā iestāžu nolīgumā noteikto steidzamības kārtību. Kodifikāciju īsteno attiecībā uz normatīvajiem aktiem, ko bieži groza un kas šī iemesla dēļ ir kļuvuši grūti saprotami.

1.2 Augstākminētā direktīva ir būtiski grozīta vairākas reizes, un šī normatīvā akta adresātiem bez juridiskas analīzes un skaidrojumiem ir grūti saprotams šo normatīvo aktu saturs un regulējuma apjoms.

2. EESK piezīmes

2.1 EESK tāpēc piekrīt priekšlikumam veikt kodifikāciju, kas atvieglotu ES iedzīvotāju iespējas izmantot ES tiesības un veicinātu tiesību aktu labāku izstrādi, uz ko Komiteja ir acinājusi savos agrākajos atzinumos ⁽¹⁾.

2.2 Saskaņā ar direktīvas 6. pantu Komisijai vēlākais 2006. gada 1. janvārī bija Padomei jāiesniedz uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes sagatavota atzinuma balstīts ziņojums par vienu vai vairākām intensīvās audzēšanas sistēmām, kas, ņemot vērā šo sistēmu radītās dažādās sociālekonomiskās sekas, no patoloģiju, zootehnikas, fizioloģijas un etoloģijas viedokļa atbilst teļu labturības prasībām. Ziņojumam bija jāpievieno uz tajā izdarītajiem secinājumiem balstīts priekšlikums. Padomei pēc tam,

vēlākais trīs mēnešus pēc ziņojuma iesniegšanas ar balsu kvalificēto vairākumu par šo priekšlikumu bija jāpieņem lēmums.

2.3 Šāds lēmums netika pieņemts un acīmredzot Komisija ierosina veikt kodifikāciju agrākajā termiņā, kaut arī tas jau sen ir pagājis, kas nozīmē to, ka steidzamības kārtību vairs nedrīkst piemērot, jo grozījumu izdarīšanai ir nepieciešams pieņemt jaunu lēmumu.

2.4 Kā EESK ir atkārtoti norādījusi, ir nepieņemami, ka iestādes un dalībvalstis nosaka termiņus, ko tās pašas nespēj ievērot. Tas mazina cieņu un uzticību ES tiesībām kopumā un arī iesaistītajām pusēm ļauj neuzskatīt par nepieciešamu ievērot šos termiņus.

2.5 Komisija tajā pašā laikā savā priekšlikumā rīcības plānam dzīvnieku aizsardzībai un dzīvnieku labturībai iepriekš dara zināmu, ka 2008. gadā "iesniegs Padomei un Eiropas Parlamentam ziņojumu par lauksaimniecībā izmantojamo teļu aizsardzību" ⁽²⁾. Šo ziņojumu-priekšlikumu sagatavos, pamatojoties uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes ziņojumu, ko publicēja 2006. gada jūnijā ⁽³⁾. Komisija tad, pirms konkrēta priekšlikuma iesniegšanas analizēs ziņojumu, apkopos pārējo informāciju, izvērtēs sociālekonomiskos aspektus un konsultēsies ar ekspertiem, dalībvalstu pārstāvjiem un citām ieinteresētajām pusēm. Kaut arī EESK atzinīgi novērtē pamatīgo priekšdarbu, taču izsaka nožēlu par termiņa neievērošanu.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Skat. arī EESK izpētes atzinumu "Tiesību aktu labāka izstrāde", 2005. gads — OVC 24, 31.01.2006., 39. lpp.

⁽²⁾ COM(2006) 13 galīgā redakcija, 23.01.2006.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par ģenētiski modificētu mikroorganismu ierobežotu izmantošanu (kodificētā versija)"

COM(2006) 286 galīgā redakcija — 2006/0100 (COD)

(2006/C 324/12)

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 37. pantu 2006. gada 4. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī, pamatojoties uz ziņotāja **Franco CHIRIACO** kga iepriekš izstrādāto projektu.

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu par galveno ziņotāju iecēla *Chiriaco* kgu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 97 balsīm par un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Šī priekšlikuma mērķis ir uzsākt Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīvas 90/219/EEK par ģenētiski modificētu mikroorganismu ierobežotu izmantošanu kodifikāciju. Jaunā direktīva aizvieto dažādās tajā ietvertās direktīvas, pilnībā saglabā kodificēto aktu saturu un tos apkopo, ieviešot vienīgi formālus grozījumus, kas nepieciešami kodifikācijas īstenošanai.

2. Vispārējās piezīmes

2.1 Komiteja uzskata, ka ir ļoti lietderīgi apvienot pastāvošās tiesību normas attiecībā uz šo jautājumu vienā direktīvā. Saskaņā ar iedzīvotājiem tuvas Eiropas mērķi Komiteja, gluži tāpat kā Komisija, piešķir lielu nozīmi Kopienas tiesību aktu vienkāršošanai un skaidrošanai, lai tos padarītu saprotamākus un pieejamākus visiem iedzīvotājiem, tādējādi paverot viņiem jaunas iespējas un dodot izdevību izmantot īpašās tiesības, ko tie sniedz.

2.2 Lai saglabātu un pasargātu cilvēku veselību un vidi, ir jāveic visi pasākumi, kas nodrošinātu biotehnoloģijas optimālu

izmantošanu, jo sevišķi attiecībā uz cilvēkiem domāto pārtiku. Savukārt ģenētiski modificētu mikroorganismu izmantošanai ir jābūt ierobežotai, lai novērstu jebkādas negatīvas sekas.

2.3 EESK uzsver, ka, nepastāvot saskaņotai to pielietošanai visās Kopienas dalībvalstīs, ĢMM kontrole varētu izrādīties nepietiekoša, jo to izmantošanas laikā ĢMM var vairoties arī pāri valstu robežām.

2.4 EESK, atgādinot, ka "ģenētiski modificēts mikroorganisms" (ĢMM) nozīmē "mikroorganismu, kura ģenētiskais materiāls ir izmainīts tādā veidā, kas nav dabisks", piekrīt Komisijas nostājai attiecībā uz drošību un darba higiēnu, uz nelaimes gadījumu novēršanu un uz emisiju kontroli.

2.5 Komiteja ir pārliecinājusies, ka šāda kodifikācija nerada būtiskas izmaiņas apvienotajos noteikumos un kalpo tikai tam, lai Kopienas tiesību akti būtu skaidri un pārredzami. Pilnībā atbalstot šo mērķi un ņemot vērā minētās garantijas, Komiteja atzinīgi vērtē izskatāmo Komisijas priekšlikumu.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko nosaka Kopienas kritērijus noteiktu dzīvnieku slimību izskaušanai un uzraudzībai” (kodificēta versija)

COM(2006) 315 galīgā redakcija — 2005/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 24. pantu 2006. gada 11. jūlijā Padome nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Vienīgais ziņotājs — **COUPEAU kgs.**

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un par galveno ziņotāju iecēla **Coupeau kgu** saskaņā ar Reglamenta 20. pantu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, vienbalsīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Komisijas priekšlikuma mērķis ir Padomes 1990. gada 27. novembra Lēmuma 90/638/EEK, ar ko nosaka Kopienas kritērijus noteiktu dzīvnieku slimību izskaušanai un kontrolei, kodifikācija. Jaunais lēmums pārņems dažādos tajā ietvertos aktus. Priekšlikums pilnībā saglabā kodificēto aktu saturu un līdz ar to tikai apkopo tos, izdarot tikai tādus formālus grozījumus, kādus prasa pati kodifikācija.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1 Līdz ar to Komiteja atbalsta kodifikācijas priekšlikumu, kas atvieglo iedzīvotāju piekļuvi tiesību aktiem, kā arī veicina labāku tiesību aktu izstrādi.

3. Īpašas piezīmes

3.1 Ir jārunā arī par citu vienkāršošanas procedūru izmantošanu, saglabājot dzīvnieku slimību izskaušanas un uzraudzības sistēmas efektivitāti.

3.2 Patogēni, kas izraisa dzīvnieku saslimšanu, arvien biežāk nāk no valstīm ārpus Eiropas Savienības. Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm drīzā nākotnē būs jābūt arvien modrākām un jāapvienojas cīņā pret dzīvnieku slimībām, lai pasargātu iedzīvotāju veselību, kas varēs pilnīgi droši uzturā lietot gaļas produktus.

2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par ES Mežu rīcības plānu"

COM(2006) 302 galīgā redakcija

(2006/C 324/14)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 19. jūlijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Komitejas Birojs 2006. gada 4. jūlijā uzdeva Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo tematu.

Nemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, iecēla Wilms kgu par galveno ziņotāju un vienbalsīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Komiteja norāda, ka ES Mežu rīcības plāns ir jāizstrādā ekonomiski, ekoloģiski un sociāli (ilgtspējīgi) līdzsvarotā un samērīgā veidā. Tas pats attiecas uz galveno funkciju faktisko īstenošanu.

1.2 Komiteja uzskata, ka mērķus skaits būtu jāpalielina no 4 līdz 5, pievienojot punktu "Meža kā darba vietas veicināšana", kurā būtu ietverta "mežsaimniecības darbinieku profesionālo prasmju nodrošināšana un paplašināšana" un "lauku apvidu nostiprināšana un saglabāšana".

1.3 Komiteja ierosina, ka mežsaimniecības darbinieku profesionālo prasmju nodrošināšanas un paplašināšanas aspekts būtu jāņem vērā, pievēršoties mežam kā darba vietai. Tas ir pamatots ierosinājums, jo tieši no mežsaimniecības uzņēmumu, dalībvalstu ministriju un pārvalžu darbiniekiem, kā arī mežu īpašniekiem tiek sagaidīta Rīcības plāna īstenošana lauku apvidos.

1.4 EESK uzskata lauku apvidu attīstību un uzturēšanu par svarīgu faktoru, nodrošinot ES Mežu rīcības plāna sekmīgu īstenošanu dalībvalstīs. Rīcības plāna lauku apvidu sadaļa aktīvi nodrošina to, lai šiem apvidiem Eiropā būtu nākotne un, lai neciestu no atrofijas un atpalcības ekoloģiskajā un sociālajā aspektā.

1.5 Komiteja piešķir lielu nozīmi tam, ka ES Mežu rīcības plāns ir pilnībā drošs projekts un nevis tikai vēlmes apliecinājums. Uzticamība ir atslēga tam, lai ES Mežu rīcības plāns gūtu atbalstu un tiktu sekmīgi īstenots.

2. Ievads

2.1 Izstrādājot ES Mežu rīcības plānu, Komisija un dalībvalstis izstrādāja kopēju redzējumu par mežsaimniecību un par mežu un mežsaimniecības devumu mūsdienu sabiedrībai.

2.2 Meži sabiedrībai: ilgtermiņa daudzfunkcionāla mežsaimniecība, kas pilda sabiedrības vajadzības patlaban un nākotnē un atbalsta ar mežu saistītus iztikas avotus.

2.3 Daudzfunkcionāla mežsaimniecība sniedz labumus ekonomikas, ekoloģijas, sociālajā un kultūras jomā. Tā nodrošina atjaunojamas un videi nekaitīgas izejvielas, un tai ir būtiska nozīme Eiropas un jo īpaši lauku reģionu ekonomikas attīstībā, nodarbinātības un labklājības veicināšanā. Meži veicina dzīves kvalitāti, sagādājot patīkamu dzīves vidi, atpūtas un veselības uzlabošanas iespējas, vienlaikus saglabājot un veicinot ekoloģiskās vērtības. Ir jā saglabā mežu garīgais un kultūras mantojums.

2.4 Saskaņā ar iepriekš teikto, Rīcības plāns pievēršas četriem mērķiem:

- ilgtermiņa konkurētspējas uzlabošana,
- vides aizsardzība un vides kvalitātes uzlabošana,
- dzīves kvalitātes uzlabošana,
- koordinācijas un komunikācijas sekmēšana.

2.5 Rīcības plānā pieciem gadiem (2007.-2011. g.) ir noteikti vairāki pamatpasākumi, kurus Komisijas ierosinājusi īstenot kopīgi ar dalībvalstīm. Tajā norādīti arī papildu pasākumi, ko dalībvalstis var veikt saskaņā ar to īpašajiem apstākļiem un prioritātēm, saņemot atbalstu no jau esošiem Kopienas instrumentiem, lai gan to īstenošanai var būt vajadzīgi valsts instrumenti.

2.6 No ES Mežu rīcības plāna praktiskās īstenošanas viedokļa ir nepieciešama pārredzama sistēma, lai īstenotu ar meža nozari saistītus pasākumus un lēmumus Kopienas un dalībvalstu līmenī.

2.7 Rīcības plānam būtu jāsekmē informētība un mežsaimniecības politikas turpmākā attīstība, koordinējot Kopienas pasākumus un dalībvalstu politiku mežsaimniecības jomā.

2.8 ES Mežu rīcības plāna mērķis ir nodrošināt, atbalstīt un veicināt ekonomisku, ekoloģisku un sociālu (ilgtspējīgu) mežu apsaimniekošanu un mežu daudzfunkcionālo nozīmi.

2.9 Tā princips būtu ieviest saskaņotas valstu mežsaimniecības programmas kā saistošu normatīvo bāzi starptautisko saistību un noteikumu īstenošanai mežsaimniecības jomā. Globālo un starpsektorālo aspektu, piemēram, koksnes kā enerģijas avota, nozīmes palielināšanās mežsaimniecības politikā prasa labāku saskaņotību, informētību un koordināciju.

2.10 Apzinoties ekoloģisko, sociālo, ekonomisko un kultūras apstākļu plašo spektru un atšķirīgo īpašumu struktūru ES mežos, EESK uzskata, ka Rīcības plānā būtu jāņem vērā īpašu reģionālo iniciatīvu un pasākumu nepieciešamība atbilstoši dažādajām mežu apsaimniekošanas un īpašuma formām. Tajā ir uzsvērtā nozīmīgā loma, kāda meža īpašniekiem un mežsaimniecības darbiniekiem ir mežu ilgtspējīgā apsaimniekošanā ES.

2.11 Komiteja iesaka Komisijai tās ES Mežu rīcības plānā ņemt vērā šādus piecus mērķus:

- ilgtermiņa konkurētspējas uzlabošana,
- vides aizsardzība un vides kvalitātes uzlabošana,
- dzīves kvalitātes uzlabošana, veicinot ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu,
- koordinācijas un komunikācijas sekmēšana,
- meža kā darba vietas sekmēšana.

3. Darbības

3.1 "Ilgtermiņa konkurētspējas uzlabošana".

3.1.1 Komiteja uzskata, ka šī mērķa kontekstā būtu jāņem vērā, ka meži nodrošina ne vien tādus produktus kā koksne, bet arī augstas kvalitātes dzeramo ūdeni, kā arī ar CO₂ emisijas kvotu tirdzniecību saistītie aspekti.

3.1.2 Par pamatpasākumu Nr. 2 "Veicināt pētniecību un tehnoloģiju attīstību, lai sekmētu meža nozares konkurētspēju".

3.1.2.1 Arī vispārējai zināšanu un pētniecības rezultātu apmaiņai starp Eiropas pētniecības centriem un tehnoloģiskajai attīstībai būtu jāveicina mežsaimniecības nozares konkurētspēja.

3.1.2.2 Lai palielinātu mežsaimniecības vispārējo konkurētspēju, Rīcības plānam, sadarbībā ar atsevišķajām dalībvalstīm, būtu jāievieš skaidrība par to, cik darbinieku ar atbilstošu kvalifikāciju ir nepieciešams dalībvalstīs, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu mežu apsaimniekošanu saskaņā ar attiecīgiem valstu normatīvajiem aktiem.

3.1.3 Par pamatpasākumu Nr. 3 "Dalīties pieredzē par meža nekoksnes produktu un pakalpojumu vērtēšanu un tirdzniecību un novērtēt šo pieredzi".

3.1.3.1 EESK uzskata, ka mežu īpašniekiem nebūtu jāsaņem kompensācijas subsīdiju veidā par nepārdotiem produktiem un pakalpojumiem. Samaksa par pakalpojumiem mežu īpašniekiem būtu jāsaņem tiešā veidā no konkrētajiem lietotājiem un labuma guvējiem.

3.1.3.2 Komiteja iesaka Komisijai ierosināt Pastāvīgajai mežsaimniecības komitejai, lai tā izveidotu īpašu darba grupu ar mērķi apzināt un dokumentēt atsevišķo dalībvalstu pasākumus un pieredzi saistībā ar mežsaimniecības produktu pārdošanas iespēju veicināšanu. Šādas dokumentācijas apmaiņas rezultātā ieguvēji būtu visi mežu īpašnieki un dalībvalstis.

3.1.4 Par pamatpasākumu Nr. 4 "Veicināt meža biomasas izmantošanu enerģijas ražošanā".

3.1.4.1 Attiecībā uz koksnes atlikumu izmantošanu enerģijas ražošanā ir jānodrošina, lai tā neveicinātu augsnes noplicināšanos un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos.

3.1.4.2 Izmantojot ķīmiski pastrādātus koksnes atlikumus kā enerģijas avotu, ir jānodrošina, lai sadegšanas procesā radītās bīstamās vielas nenokļūtu atmosfērā un augsnē.

3.1.4.3 EESK uzskata, ka Eiropas Savienības lēmumiem jābūt balstītiem uz zinātniski pamatoti secinājumiem par to, kuras dalībvalstis izmanto koksnī kā enerģijas avotu un, vai tas tiek veikts ilgtspējīgā veidā. Jaunattīstības valstīs vien 50 % koksnis tiek patērēti kā neatjaunojams kurināmais (enerģijas avots) bez attiecīgas pievienotās vērtības. Tas nebūtu pieļaujams ES dalībvalstīs; šāda iespēja ir jāizslēdz. Eiropas enerģijas ražošanai vispiemērotākā stratēģiskā izvēle būtu jāizvērtē no ilgtermiņa perspektīvas viedokļa un jāisteno praksē.

3.1.4.4 Pirms jebkura ģenētiski modificēta sēklu vai stādu materiāla izmantošanas mežsaimniecībā ir jāpārlicinās par tā ekoloģisko piemērotību.

3.1.5 Par pamatpasākumu Nr. 5 "Veicināt meža īpašnieku sadarbību un stimulēt izglītību un profesionālo apmācību mežsaimniecības jomā".

3.1.5.1 Ir jāveicina sadarbība ne tikai ar mežu īpašniekiem, bet arī ar šajā nozarē strādājošajiem. Šajā ziņā mežsaimniecības darbiniekiem un vidējam vadības posmam ir īpaša loma kā saiknei starp mežu īpašniekiem un mežrūpniecības nozari; šī loma būtu jāatbalsta un jāveicina ar atbilstošu struktūru palīdzību. Meža resursu mobilizācija un mežu apsaimniekošana ir atkarīga no kvalificēta vadības personāla pieejamības uz vietas.

3.1.5.2 Šajā kontekstā EESK iestājas par to, lai dalībvalstis veicinātu arodapmācību un turpmāko izglītību mežu īpašniekiem, mežu apsaimniekotājiem, mežsaimniecības darbiniekiem un mežrūpniecības uzņēmumos strādājošajiem. Dalībvalstīm būtu jāatbalsta ne tikai mežu īpašnieku apvienības, bet arī darbinieku profesionālās organizācijas, izveidojot konsultatīvus dienestus. Šis atbalsts ir ilgtspējīgas (sociālās) attīstības sastāvdaļa, un tas ir īpaši nepieciešams lauku apvidos.

3.1.5.3 Lai palielinātu mežsaimniecības konkurētspēju un ekonomisko dzīvotspēju savu prioritāšu ietvaros dalībvalstis var arī

- atbalstīt profesionālo organizāciju attīstību;
- iesaistīt mežsaimnieku profesionālās apvienības ar mežsaimniecības politiku saistīto jautājumu risināšanā;
- balstoties uz ES Mežu rīcības plānu, veicināt konkrētas darba vietas mežsaimniecības jomā;
- atbalstīt brīvprātīgu sertifikāciju ar atzītu sistēmu palīdzību mežsaimniecības jomā.

3.2 "Vides aizsardzība un vides kvalitātes uzlabošana".

3.2.1 Komiteja uzskata, ka ekoloģiskās ilgtspējības saglabāšana, aizsardzība un veicināšana mežsaimniecības jomā ir būtisks priekšnoteikums Komisijas izvirzītā mērķa sasniegšanai.

3.2.2 EESK uzskata, ka mežsaimniecības uzņēmumu brīvprātīga sertifikācija atzītu sertifikācijas sistēmu ietvaros būtu ļoti nodroīga ilgtspējības nodrošināšanā, veicināšanā un attīstībā.

3.2.3 Par pamatpasākumu Nr. 8 "Darbs Eiropas Mežu monitoringa sistēmas izveidošanai".

3.2.3.1 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Mežu monitoringa sistēmas koncepciju. Būtu konkrēti jānorāda attiecīgās iesaistītās starptautiskās organizācijas, lai novērstu svarīgu dalībnieku un būtiskas pieredzes atstāšanu bez ievēribas.

3.2.3.2 Eiropas mežsaimniecības datu centram, saskaņā ar datu aizsardzības pamatnostādņēm, apkopotie un zinātniski apstrādātie dati būtu pēc pieprasījuma jāsniedz plašākai sabiedrībai.

3.2.4 Par pamatpasākumu Nr. 9 "Sekmēt ES mežu aizsardzību".

3.2.4.1 Svarīgs informācijas materiāls par mežu pašreizējo stāvokli ir ikgadējie ziņojumi, kurus sagatavo un publicē atsevišķās dalībvalstīs. Tādēļ Komiteja uzskata, ka individuālo ziņojumu izstrādāšana būtu jāatbalsta ar EAFRD un *Life*+ programmu palīdzību.

3.2.4.2 Būtu intensīvāk jāveic un jāsekmē pāreja no vienveidīgām kultūrām, kas ir neaizsargātākas pret ugunsgrēkiem, uz jauktiem stādījumiem, lai novērstu mežu ugunsgrēku izplatīšanās iespēju.

3.3 Komisijas ierosinātā Rīcības plāna trešo mērķi Komiteja iesaka formulēt šādi: "**Dzīves kvalitātes uzlabošana, veicinot ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu**".

3.3.1 Savā paziņojumā Komisija norāda, ka dalībvalstis var veicināt ieguldījumus, kuri palielinās mežu estētisko vērtību. Komiteja uzskata, ka EAFRD vajadzētu arī nodrošināt atbalstu lauku apvidu uzturēšanā un nostiprināšanā, un mežiem šajā ziņā būtu visnotaļ svarīga loma.

3.3.2 Par pamatpasākumu Nr. 10 "Veicināt vides izglītību un informāciju par vidi".

3.3.2.1 Apmācības un informācijas pasākumiem nevajadzētu aprobežoties tikai ar vides jomu; būtu jāveicina arī sociālā joma. Abas šīs jomas pārkļājas, piemēram, skolotāju sociālā atbildība vai kultūras dimensija prasa maksimālu izglītošanu un informētību attiecībā uz sociālo jomu.

3.3.3 Par pamatpasākumu Nr. 12 "Izpētīt pilsētu un piepilsētu mežu potenciālu".

3.3.3.1 Visās dalībvalstīs acīmredzami samazinās pilsētu un piepilsētu mežu platība un resursi. Mežu platības apdraud emisijas radītais kaitējums un jo īpaši — mežu izciršana. Kompensējošas zemes platības tajā pašā dabas teritorijā ir pieejamas reti, sakarā ar paaugstināto pieprasījumu pēc dzīvojamajai un rūpnieciskajai apbūvei nepieciešamās zemes un pastāvīgo infrastruktūras paplašināšanos. Šajā ziņā būtisks faktors ir autoceļu, dzelzceļa un lidostu paplašināšanās.

3.4 "Koordinācijas un komunikācijas sekmēšana".

3.4.1 Par pamatpasākumu Nr. 13 "Stiprināt Pastāvīgās mežsaimniecības komitejas lomu".

3.4.1.1 EESK uzskata, ka Rīcības plāna īstenošanas gaitā būtu jāriko kopīgas sanāksmes, kurās tiktu pārstāvētas mežsaimnieku apvienības un visas ar Eiropas mežu apsaimniekošanu saistītās jomas. Tas pats attiecas uz īpašu darba grupu izveidi. Šiem pasākumiem būtu jānodrošina, lai Rīcības plāns būtu pieņemams un to atbalstītu vairums mežu apsaimniekošanas jomā iesaistīto dalībnieku.

3.4.2 Par pamatpasākumu Nr. 16 "Stiprināt ES ietekmi starptautiskos ar mežu saistītos procesos".

3.4.1.2 Viens no pasākumiem mežu izciršanas samazināšanai pasaules mērogā varētu būt Eiropas pirmatnējo mežu aizsardzības likums, nosakot, cita starpā, tiesisko regulējumu koksnes no tropiskajiem un pirmatnējiem mežiem ievēšanai ES, pārstrādei un izmantošanai. Komisijai vajadzētu izvērtēt attiecīgās likumdošanas iniciatīvas iespējas un panākt Eiropas pirmatnējo mežu aizsardzības likuma pieņemšanu līdz 2012. gadam. EESK uzsver, ka pašreizējais ES FLEGT process var būt līdzeklis vispasaules mežu izzušanas un pirmatnējo mežu izciršanas novēršanai. FLEGT likumdošanai vajadzētu darboties kā sistēmai, lai novērstu nelikumīgi cirstas koksnes nonākšanu ES tirgos un pārstrādes rūpniecības apritē.

3.4.3 Par pamatpasākumu Nr. 18 "Uzlabot informācijas apmaiņu un nodošanu".

3.4.1.3 Lai panāktu daudzkārojošu efektu, būtu jāiesaista visas mežu apsaimniekošanā ieinteresētās puses un finansiāli jāatbalsta tie pasākumi, no kuriem ir pamats sagaidīt būtisku ietekmi uz sabiedrības apziņu dalībvalstīs.

3.5 EESK uzskata, ka, lai nodrošinātu ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu ES, ir jānodrošina profesionālās prasmes mežsaimniecības nozarē strādājošajiem. Šajā saistībā izšķirīga loma ir arī lauku apvidu nostiprināšanai un uzturēšanai. Tādēļ EESK aicina Komisiju ņemt vērā turpmāko jauno mērķi "**Meža kā darba vietas sekmēšana**".

3.5.1 Komiteja uzsver, ka mežs var pildīt visas savas funkcijas un sociālo lomu tikai tad, ja tā apsaimniekošanā un aprūpē ir nodarbināts pietiekoši liels cilvēku skaits (mežstrādnieki, tehnikas operatori, par mežu nozari atbildīgās amatpersonas un vadības speciālisti mežu apsaimniekošanas jomā). Jānodrošina, lai šiem darbiniekiem būtu specializēta pamatkvalifikācija un tiktu veikta pastāvīga turpmākā apmācība. Protams, tas attiecas arī uz mežu īpašniekiem, kuri strādā ar saviem darbiniekiem. Kvalifikācijai būtu jāatbilst ar attiecīgo darbu saistītajām ekonomiskajām, ekoloģiskajām un sociālajām prasībām. Īpaši tas attiecas uz mežu saglabāšanas nodrošināšanu.

3.5.2 Lai sasniegtu šo mērķi, EESK ierosina šādus jaunus pamatpasākumus:

— Pamatpasākums Nr. 19 "Apmācības un kvalifikācijas celšanas veicināšana";

— Pamatpasākums Nr. 20 "Izpēte par saikni starp ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un arodizglītību/kvalifikāciju mežsaimniecības nozarē";

— Pamatpasākums Nr. 21 "Lauku apvidi".

3.5.3 Par pamatpasākumu Nr. 19 "Apmācības un kvalifikācijas celšanas veicināšana".

3.5.3.1 Komisijai un dalībvalstīm būtu aktīvāk jāveicina apmācība/kvalifikācijas celšana, pētniecība, attīstība un tehnoloģiskās pārmaiņas mežsaimniecības, mežrūpniecības un vides saglabāšanas jomā.

3.5.3.2 Komiteja uzskata, ka Komisijai ir jāatbalsta atzītas mežu apsaimniekošanas sertifikācijas sistēmas, kuras palīdz nodrošināt darba vietas un veicināt nodarbinātību, sekmējot ilgtspējīgu personāla plānošanu un attīstību mežsaimniecības uzņēmumos.

3.5.4 Par pamatpasākumu Nr. 20 "Izpēte par saikni starp ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un arodizglītību/kvalifikāciju mežsaimniecības nozarē".

3.5.4.1 Komisijai būtu jāatbalsta zinātniskā pētniecība par saikni starp ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un mežu īpašnieku un mežsaimniecības darbinieku arodizglītību/kvalifikāciju (prasību apzināšana).

3.5.4.2 EESK iesaka Komisijai veikt izpēti par to, kādas konkrētas darba vietas ir nepieciešamas, lai ilgtermiņā nodrošinātu mežsaimniecības nozares konkurētspēju.

3.5.5 Par pamatpasākumu Nr. 21 "Lauku apvidi"

3.5.5.1 Mežu platības dalībvalstīs atrodas galvenokārt strukturāli vāji attīstītos lauku apvidos. Šajos apvidos mežsaimniecības nozare nodrošina infrastruktūru, nodarbinātību un ienākumus mežu īpašniekiem un lauku iedzīvotājiem. Bez ekonomiski pamatotas mežsaimniecības šīs ekoloģiski vērtīgās tūrisma teritorijas tiktu atrautas no valsts kopējās attīstības. Iespējamās sekas tam varētu būt iedzīvotāju aizplūšana no attiecīgajiem reģioniem, iedzīvotāju sastāva novecošanās, novārtā atstātas mežu teritorijas un infrastruktūras pasliktināšanās. Lauku struk-

tūru iznīcība nenovēršami rada grūtības koksnes kā izejvielas izmantošanā laikā, kad pēc tās pieaug pieprasījums pasaules mērogā.

3.5.5.2 Komisijai vajadzētu veicināt un atbalstīt izpēti un pētniecību attiecībā uz mežsaimniecības nozīmi lauku apvidos.

3.5.5.3 EESK uzskata, ka dalībvalstis būtu jāaicina nodrošināt darba vietas un uzlabot darba tirgus stāvokli lauku apvidos. Ir jānovērš sociālās problēmas, kuras rodas pastāvīgo strukturālo pārmaiņu rezultātā. Ja nepieciešams, šādas tendences būtu jānovērš ar saskaņotu programmu palīdzību. Būtu jāveicina lauku apvidu pievilcība iedzīvotājiem, īpaši jauniešiem.

3.5.5.4 Komiteja aicina Komisiju finansiāli atbalstīt lauku apvidus ar EAFRD starpniecību. Saņemot attiecīgu pieprasījumu, būtu jāsniedz finansiāls atbalsts tiešā veidā mežu īpašniekiem/uzņēmumiem vai mežsaimniecības uzņēmumu grupām.

4. Vērtēšana

4.1 Komisijai būtu jānodrošina, lai Padomdevējā grupā mežsaimniecības un korķa jautājumos būtu pārstāvētas visas Eiropas mežsaimniecībā ieinteresētās puses.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar kuru izdara labojumus Direktīvā 2002/2/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 79/373/EEK par barības maisījumu apriti"

COM(2006) 340 galīgā redakcija — 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 152. pantu 2006. gada 10. jūlijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 8. septembrī. Ziņotājs — **Leif E. Nielsen**.

Sakarā ar Komitejas pilnvaru atjaunošanu plenārā asambleja nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārajā sesijā un atbilstoši Reglamenta 20. pantam iecelt *Leif E. Nielsen* kgu par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 85 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Vēsturiskais konteksts

1.1 Noteikumos, ko pieņēma 1979. gadā un kas regulē lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku barības maisījumu ražošanu, ir izdarīta virkne grozījumu, tajā skaitā attiecībā uz barības maisījuma sastāva marķējumu un informāciju par barības maisījuma sastāvu⁽¹⁾. Līdzsvars starp konfidencialitātes prasību, ko izvirza barības vielu ražotāji, un prasību pēc pilnīgas informācijas par saturu, ko izvirza lauksaimnieki, arī ir grozījumu izdarīšanas sakarā mainīts vairākas reizes.

1.2 Marķēšanas noteikumus saskaņoja 1990. gadā, un saskaņā ar tiem izmantotās barības vielas bija jāuzrāda svara procentos, tās sakārtojot dilstošā secībā pēc svara, bet bez pienākuma norādīt precīzu daudzumu. Govju sūklveida encefalopātijas (BSE) un dioksīna krīzes rezultātā 2002. gadā tika pieņemts lēmums ieviest tā saukto "atklāto marķēšanu", kura saturētu informāciju gan par satura kvantitāti, gan par kvalitāti. Tas nozīmēja to, ka bija jānorāda izmantotās barības vielas, dilstošā secībā norādot svara procentus, ievērojot pielaidi +/- 15 % no deklarētās vērtības. Turklāt tika noteikts pienākums pēc klienta pieprasījuma paziņot precīzus barības maisījuma esošo barības vielu svara procentus⁽²⁾.

1.3 Eiropas Kopienas Tiesa saistībā ar virkni prasījumu, ko bija iesnieguši barības vielu ražotāji, pieņēma prejudiciālu nolēmumu par valstīs spēkā esošo noteikumu atcelšanu pilnībā vai uz laiku. Tiesa 2005. gada 6. decembra⁽³⁾ spriedumā kopumā piekrita ES iestādēm — arī attiecībā uz direktīvas spēkā esamību. Tomēr Tiesa secināja, ka pienākums pēc pieprasījuma

informēt klientus par barības maisījuma precīzu kvantitatīvo sastāvu nav tiesisks, jo bija pārkāpts proporcionālītātes princips. Tiesa secināja arī to, ka šāds pienākums nav attaisnots ar mērķi nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, un tas pārsniedz šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo regulējuma apjomu.

1.4 Tādēļ Komisija ierosina tiesību akta projektu "labojoša lēmuma" veidā, ņemot vērā principu, ka grozošos tiesību aktus nevajadzētu grozīt, tomēr tos drīkst labot. Saskaņā ar Komisijas viedokli direktīvas grozīšana "garantēs Kopienas tiesību aktu pārskatāmību un skaidrību, tajā pašā laikā neuzliekot dalībvalstīm tiešu pienākumu mainīt valsts tiesību aktus, jo tām jebkurā gadījumā ir jāveic visi atbilstīgie pasākumi saskaņā ar valsts tiesību sistēmu, lai nodrošinātu Tiesas nolēmuma pildīšanu".

2. EESK piezīmes

2.1 Tiesas lēmums ir zināms visiem ES barības vielu ražotājiem — ar augstākminēto piezīmi Komisija atzīst to, ka labojumam nav praktiskas nozīmes. EESK tomēr uzskata, ka noteikumiem ir jāatspoguļo šībrīža tiesību stāvoklis, un tāpēc atbalsta Komisijas priekšlikumu izdarīt labojumu.

2.2 Turklāt EESK, ņemot vērā lietotāju vēlmes un nepieciešamību nodrošināt konkurenci šajā jomā, atbalsta "atvērto maisījumu" principu. Lauksaimnieciskajiem ražotājiem ir svarīgi zināt barības maisījuma saturu pēc iespējas precīzāk ne tikai maisījuma sastāva dēļ, bet arī tāpēc, lai viņi varētu salīdzināt šo maisījumu cenas un kvalitāti. Barības vielu ražotāju argumenti, kas ir balstīti uz konfidencialitātes prasību, kas izriet no tirgū esošās konkurences un patentēšanas iespējas, šķiet mazāk pārliecinoši, ja ņem vērā līdzšinējo pieredzi attiecībā uz tirgus situāciju barības maisījuma jomā.

(1) Padomes direktīva Nr. 79/373/EEK par barības maisījuma apriti un vēlākie tās grozījumi.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra direktīva Nr. 2002/2/EK, kas dalībvalstīm bija jāpasāk piemērot, sākot ar 2003. gada novembri.

(3) Judikatūras lietas C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194-04.

2.3 EESK tomēr atzīst, ka atsevišķos gadījumos attiecībā uz ļoti īpašiem barības maisījumiem, piemēram, zivīm paredzētās barības maisījumiem, ir jāņem vērā sevišķi apstākļi ⁽⁴⁾. EESK tāpēc aicina Komisiju apsvērt iespēju piemērot izņēmumus pavisam nelielam skaitam īpašo maisījumu veidu un attiecībā uz tiem nepiemērot pienākumu darīt zināmu procentos izteiktu izmantoto sastāvdaļu daudzumu sarakstu, sakārtotu dilstošā secībā, tādējādi tehnoloģiskās attīstības vārdā nodrošinot konfidencialitāti. Šo iespēju varētu izmantot tikai izņēmuma gadījumā un gadījumos, kad nepastāv citi risinājumi.

2.4 Noteikums darīt zināmus svara procentus, ievērojot pielaidi +/- 15 % no deklarētās vērtības, kopumā ir pamatots, ņemot vērā situāciju praksē. Tā kā praksē nav iespējams ar tik lielu precizitāti kontrolēt mazākus daudzumus, piemēram, 10 %

no kopējā svara, valsts kontrolējošai iestādei ir jāspēj veikt kontrole, pamatojoties uz uzņēmuma dokumentiem.

2.5 Dažkārt tiek apgalvots, ka praksē maisījuma sastāvu nav iespējams analizēt. Šādi apgalvojumi, ar iepriekš minēto izņēmumu, nav pamatoti, jo visās dalībvalstīs ir izveidotas laboratorijas, kas pavisam noteikti spēj šo uzdevumu veikt precīzi.

2.6 Visbeidzot, bet ne mazāk nozīmīgi — EESK arī uzskata, ka iekšējai tirdzniecībai un ES tiesību kopuma šajā jomā ievērošanai būtu ļoti nozīmīgi, ja šo jomu kontrolētu un normu ievērošanu pilnībā pārraudzītu dalībvalstu iestādes, kas ne vienmēr tā ir bijis. Tādēļ Komisijai ar Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) palīdzību būtu aktīvāk nekā līdz šim jāpilda savas funkcijas šajā jomā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Attiecībā uz zivju audzēšanu pastāv katrai zivju sugai raksturīgas īpašas vajadzības, kā arī ievērojamas atšķirības pastāv to zvejniecības un zivju izstrādājumu ražošanas radīto blakusproduktu sastāvā, kurus izmanto kā izejvielas barības maisījumos.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums lēmumam attiecībā uz iepriekšējās pārbaudes un apspriedes procedūru dažiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kurus dalībvalstis ierosinājušas transporta jomā"

COM(2006) 284 galīgā red. — 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 157. panta 3. punktu 2006. gada 23. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Komitejas Birojs 2006. gada 4. jūlijā uzdeva Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, iecēla *Tóth* kgu par galveno ziņotāju un ar 110 balsīm par, 5 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Ierosinātais lēmums ⁽¹⁾ ir paredzēts, lai atceltu Padomes 1962. gada 21. marta lēmumu ⁽²⁾, ar ko izveido iepriekšējās pārbaudes un apspriedes procedūru attiecībā uz dažiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kurus dalībvalstis ierosinājušas transporta jomā.

1.2 Ierosinātais lēmums ir paredzēts, lai kodificētu Padomes 1962. gada 21. marta lēmumu, un tādēļ tajā ir pilnībā pārņemts kodificējamo aktu saturs un apkopti tikai tādi šo aktu formālie grozījumi, kas ir nepieciešami kodifikācijas procesa dēļ.

1.3 Pašreizējais kodifikācijas priekšlikums izriet no Komisijas 1987. gada 1. aprīļa lēmuma ⁽³⁾, kurā Komisija dod rīkojumus saviem darbiniekiem par to, ka visiem tiesību aktiem jābūt kodificētiem ne vēlāk kā pēc desmit grozījumiem, lai nodrošinātu, ka Kopienas noteikumi ir skaidri un viegli saprotami.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

2. Vispārējās piezīmes

2.1 Komiteja ir īpaši norūpējusies par jaunākajām tendencēm, kuru rezultātā Eiropas iedzīvotāji atsvešinās no Eiropas idejas un, vēl jo svarīgāk, no Eiropas likumdošanas un lēmumu pieņemšanas procesa. Komitejas uzdevums ir palīdzēt mazināt plaisas paplašināšanos starp Eiropu un organizēto pilsonisko sabiedrību, t.i., Eiropas iedzīvotājiem.

2.2 Protams, kamēr daži noteikumi, kas tikuši vairākas reizes grozīti, būs pastāvēs sadrumstalotā veidā gan oriģinālajā dokumentā, gan jaunākos dokumentos, ar ko groza oriģinālo dokumentu, meklēšana prasīs lielu piepūli, tādēļ parastie iedzīvotāji un daudzas pilsoniskās sabiedrības organizācijas nevarēs viegli atrast tām vajadzīgo juridisko informāciju.

2.3 Tādēļ Komiteja pilnībā atbalsta pašreizējo priekšlikumu un jo īpaši cer, ka tas palīdzēs visiem iedzīvotājiem un pilsoniskās sabiedrības interešu grupām saņemt labāku un precīzāku informāciju par attiecīgo ES tiesību aktu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

⁽¹⁾ COM(2006) 284 galīgā redakcija.

⁽²⁾ OV 23, 03.04.1962., 720.–721. lpp.

⁽³⁾ COM(87) 868 PV.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes Regulai, ar ko groza kopuzņēmuma GALILEO statūtus Padomes Regulas (EK) Nr. 876/2002 pielikumā"

COM(2006) 351 galīgā redakcija — 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 171. pantu 2006. gada 19. jūlijā Padome nolēma apsprieties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Birojs 2006. gada 4. jūlijā uzdeva Transporta, enerģijas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas dokumentu šajā jautājumā.

Nemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, iecēla PEZZINI kgu par galveno ziņotāju un ar 116 balsīm par un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja vēlreiz uzsver ārkārtīgi lielo nozīmi, ko tā piešķir satelītu radionavigācijas programmas GALILEO veiksmīgam rezultātam. Daudzos atzinumos par šo jautājumu ⁽¹⁾ EESK jau ir uzsvērusi, ka GALILEO ir zinātnisks un tehnisks projekts, kuram ir simboliska nozīme visas Eiropas Savienības mērogā, sevišķi attiecībā uz stratēģisku izaicinājumu, kādu Eiropas satelītu radionavigācijas programma, kuru pārvalda civilās struktūras, veido ne vien globālai pavadonnavigācijas sistēmai un satelītu izvietojumam, bet arī pakalpojumiem, kas tiek sniegti uzņēmumiem, iedzīvotājiem, sabiedrībai un pasaules līmenī konkurētspējīgākai Eiropas rūpniecībai.

1.2 Komiteja uzskata, ka ir svarīgi, lai tiktu vispāratzīta GALILEO programmas stratēģiskā vērtība, jo Eiropas mērogā tas ir vislielākais līdz šim īstenotais publiskā un privātā sektora partnerības projekts un pirmā publiskā infrastruktūra, kas sastāv no trīsdesmit satelītiem, kuri izvietoti trijās orbītās, kuri ir Eiropas iestāžu īpašums un kuri spēj sniegt jaunu pasaules mēroga sabiedrisku pakalpojumu ar eksponenciālas izaugsmes ⁽²⁾ tirgu un ar reālu telpas un laika pozicionēšanu uz planētas kopumā.

1.3 Komiteja neslēpj savas bažas par kavējumiem, kas izveidojušies satelītu un uz zemes izvietoto sistēmas sastāvdaļu

⁽¹⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Eiropas satelītnavigācijas programma (GALILEO)", OV C 311, 07.11.2001., 19. lpp.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes regulai par kopuzņēmuma GALILEO izveidi", OV C 48, 21.02.2002., 42. lpp.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei — pētniecības programmas GALILEO attīstības pakāpe 2004. gada sākumā", OV C 302, 07.12.2004. 35. lpp.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par 2004. gada Eiropas satelītu radionavigācijas programmas izvēšanas un komerciālās ekspluatācijas fāzes īstenošanu", OV C 221, 08.09.2005., 28. lpp.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "GALILEO programma: Eiropas Uzraudzības iestādes sekmīga izveide".

⁽²⁾ Līdz 2020. gadam pasaules tirgus, kuru apkalpos GALILEO, gada apgrozījums tiek lēsts uz 300 miljardiem euro gadā, darbojoties 3 miljardiem uztvērēju. Tikai Eiropas Savienībā vien gaidāmas 150 000 jaunas darba vietas. Skat. COM(2006) 272 galīgā redakcija "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par programmas GALILEO īpašuma novērtēšanu".

izstrādes posma un apstiprināšanas orbītā posma īstenošanā, kuriem vajadzēja noslēgties 2006. gadā kopuzņēmuma GALILEO vadībā, bet kuri ilgs līdz 2009. gada sākumam. Tātad turpmākos konstelācijas satelītu izvietojuma, uz zemes izvietotu sistēmas sastāvdaļu galīgas uzstādīšanas un ekspluatācijas, sevišķi komerciālā jomā, posmus varēs pabeigt tikai līdz 2010. gada beigām.

1.4 Komiteja pilnībā piekrīt nepieciešamībai izvairīties no resursu un kompetenču izšķiešanas, ko izraisītu kopuzņēmuma GALILEO, kura uzdevums bija īstenot izstrādes un apstiprināšanas orbītā posmus, darbības pagarināšana pēc Eiropas Uzraudzības iestādes GNSS (Globālā satelītu navigācijas sistēma) izveidošanas, kas saskaņā ar 2004. gada 12. jūlija Padomes Regulu jau darbojas no 2006. gada vidus ⁽³⁾.

1.5 Tomēr Komiteja uzsver "nepieciešamību nodrošināt netraucētu darbību laikā, kad GALILEO Uzraudzības iestāde (Galileo Supervisory Authority — GSA) pārņem kopuzņēmuma GALILEO (Galileo Joint Undertaking — GJU) funkcijas", kā tas ir atzīmēts tās nesenoajā atzinumā, nodrošinot:

— funkciju pārejas no GJU uz GSA juridisko noteiktību;

— GSA darbības kompetences izstrādes posmā;

⁽³⁾ OV L 246, 20.07.2004; Uzraudzības iestādes uzdevums ir nodrošināt publisko interešu aizstāvību GNSS Eiropas programmās un būt par to regulējošo iestādi. Uzraudzības iestādi vada administrācijas padome un izpilddirektors. Administrācijas padomi veido katras dalībvalsts iecelts pārstāvis un Komisijas iecelts pārstāvis.

- saskaņotus risinājumus problēmām, kuras izriet no vienošanās, kas noslēgta starp Eiropas Kosmosa aģentūru un kopuzņēmumu (GJU), un kuras izriet no kopuzņēmuma (GJU) locekļu — trešo valstu (*) darbību nodošanas Uzraudzības iestādei (GSA);
- piemērota un pieredzes bagāta personāla resursus;
- skaidrību par satelītu palaidējvalstu starptautisko atbildību.

1.6 Komiteja, pilnībā piekrītot principiēm, uz kuriem pamatojas priekšlikums grozīt kopuzņēmuma statūtus (°), par kuru saskaņā ar Līguma 171. pantu ar Komiteju ir obligāti jāapspriežas, izvirza punktus un izsaka ieteikumus, kas aprakstīti tālāk tekstā.

1.6.1 Attiecībā uz iepriekš minētās regulas grozījumiem Komiteja uzskata, ka nepietiek ierosināt grozījumus vienīgi tai pievienotiem statūtiem, kuriem turklāt EESK piekrīt, bet vajadzētu paredzēt:

- Regulas 1. panta grozījumu šādā redakcijā: “Kopuzņēmums ir izveidots saskaņā ar Līguma 171. pantu, lai līdz 2006. gada 31. decembrim īstenotu GALILEO programmas izstrādes darbības un nodotu tās Uzraudzības iestādei (GSA)”;
- minētā regulas 1. punkta papildināšanu ar pēdējo rindkopu: “Sākot ar 2007. gada 1. janvāri GSA pārņem visas likvidētā kopuzņēmuma tiesības un pienākumus, tai skaitā tos, kas izriet no konvencijas, kas noslēgta ar Eiropas Kosmosa aģentūru”;
- šāda jauna noteikuma iekļaušanu pielikuma par kopuzņēmuma statūtiem 21. punktā: “Pirms likvidācijas procedūras uzsākšanas tiks noslēgti līgumi ar Kopieni par trešo valstu — kopuzņēmuma administrācijas padomes locekļu un trešo valstu — EKA locekļu, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, līdzdalības GSA darbībās noteikumiem”.

1.6.2 EESK uzskata, ka attiecībā uz GALILEO Uzraudzības iestādi (GSA) ir nepieciešama “Regulas par GALILEO Uzraudzības iestādes dibināšanu grozīšana ar mērķi tajā ieviest no GALILEO Kopuzņēmuma (GJU) pārņemtos uzdevumus, piemēram, izstrādes posma un palaišanas orbītā posma vadību, Eiropas pētniecības un attīstības pamatprogrammu ietvaros veikto pasākumu vadību vai arī darbībā esošas sistēmas tehniskās attīstības kontroli un vadību”.

1.6.2.1 GALILEO Uzraudzības iestādi (GSA) izveidoja 2004. gada 12. jūlijā ar ES Padomes Regulu (EK) Nr. 1321/2004, un tā darbojas no 2006. gada vidus, lai nodrošinātu ar Eiropas satelītu radionavigācijas programmām — EGNOS un GALILEO — saistīto sabiedrības interešu vadību un darbotos kā koncesijas piešķi-

(*) Ķīnas struktūrvienība — Ķīnas Valsts attālās uzrādes centrs (*National Remote Sensing Centre of China*) un Izraēlas komercsabiedrība MATIMOP ir GJU locekļi, kas piedalās administrācijas padomes darbā un kuru balsu skaits ir proporcionāls apmaksātajam kapitālam. Katra no tām iemaksāja pamatkapitālu 5 miljonu euro apmērā.

(°) Regulas 876/2002 pielikums.

rēja attiecībā uz nākamo koncesijas īpašnieku, bet tās uzdevums nav ne izstrādes posma pārvaldība, ne pētniecības pasākumi vai darbi, kas raksturīgi šim vai turpmākiem posmiem, un tai netika piešķirti finanšu un cilvēkresursi, kas nepieciešami, lai paveiktu šādus uzdevumus.

1.6.2.2 Komiteja nav saņēmusi atzinuma pieprasījumu par 2006. gada 2. jūnija priekšlikumu Padomes Regulai COM(2006) 261 galīgā redakcija, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1321/2004 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu vadības struktūru izveidi. Šī iemesla dēļ minētā teksta izskatīšana formāli neiekļaujas šajā atzinumā.

1.7 Tomēr Komiteja uzskata, ka ir nepieciešams grozīt Regulu (EK) Nr. 1321/2004, lai nodrošinātu GALILEO programmas nepārtrauktību un atbilstošu darbību pārņemšanu no kopuzņēmuma GALILEO uz Uzraudzības iestādi, kā arī vislabākajā veidā nodrošinātu programmas izstrādes posma pabeigšanu pēc kopuzņēmuma likvidēšanas. Tāpat ir skaidri jānosaka juridiskie, tehniskie un finanšu noteikumi un jautājumi pēc 2006. gada 31. decembra, lai atvieglotu dažādu posmu pabeigšanu un nodrošinātu maksimālu sistēmas darbību.

1.8 Komiteja uzsver, kas ir svarīgi “lai Komisija, kopuzņēmums GALILEO, Eiropas Uzraudzības iestāde GNSS (Globālā satelītu navigācijas sistēma) un Eiropas Kosmosa aģentūra pieliktu visas pūles, lai līdz 2010. gada beigām nodrošinātu GALILEO sistēmas būtu pilnīgu darbību”, kā to noteica 2006. gada 12. oktobra Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas padome. Turklāt Padome pieņēma arī Komisijas tiesību aktu priekšlikumus, kuru vērsti uz kopuzņēmuma GALILEO palikušo darbību nodošanu 2006. gadā Uzraudzības iestādei.

1.9 Komiteja vēlas būt lietas kursā par GALILEO programmas attīstību un par Eiropas Kosmosa aģentūras (ESA) izšķirošo lomu Eiropas GNSS programmu sagatavošanā un izstrādē. Turklāt EESK vēlētos, ka Komisija ar to apspriestos sakarā ar Zaļo grāmatu par GALILEO programmas pielietojumiem, kuru Komisija gatavojas publicēt pirms 2006. gada beigām (°).

2. Pamatojumi

2.1 EESK seko GALILEO satelītu radionavigācijas un izvietojšanas Eiropas programmas attīstībai no uzsākšanas brīža, atzīstot tās stratēģisko nozīmi, kas ir būtiska Eiropas sistēmas konkurētspējai gan no novatoriskajiem, nodarbinātības un sociālās ietekmes aspektiem, gan no iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanas aspekta.

(°) Skat. Padomes secinājumus attiecībā uz GALILEO programmas progresu ziņojumu, 2006. gada 12. oktobrī.

2.2 GALILEO programma paredz četrus posmus:

— Definēšanas posms, kas sākas 1999. gadā un beidzās 2001. gadā. Tā laikā tika izstrādāta visas sistēmas arhitektūra un noteikti 5 sniedzamo pakalpojumu veidi (uzskaitīti tālāk tekstā); šis posms tika finansēts galvenokārt no 5. PTA pamatprogrammas 1998.–2002. gadam.

— Izstrādes un apstiprināšanas posms, kas sākas 2002. gadā un kam vajadzēja beigties 2005. gadā; tas ietver satelītu un uz zemes izvietoto sistēmas sastāvdaļu izstrādi un apstiprināšanu orbītā. Kavējumu dēļ šis posms ilgs līdz 2009. gada sākumam. ES/EKA finansējums, kas sākumā bija paredzēts 1,2 miljardi *euro* papildus finansējumam 100 miljonu *euro* apjomā no 6. PTA pamatprogrammas 2002.–2006. gadam, būs 1,5 miljardi *euro*, kurus līdz 31. decembrim pārvaldīs kopuzņēmums GALILEO, bet no 2007. gada 1. janvāra — Uzraudzības iestāde. Pirmais eksperimentālais satelīts GIOVE-A jau izpildīja savu galveno uzdevumu. Pašlaik ir jāpapildina daži tehniskie aspekti, kas ir būtiski projekta tālākai attīstībai;

— Izvēšanas posms ietvers konstelācijas satelītu būvniecību un palaišanu, kā arī pilnīgu uz zemes izvietoto sistēmas sastāvdaļu izveidi. Šo posmu vajadzēja īstenot no 2006. līdz 2007. gadam, bet tas notiks no 2009. līdz 2010. gadam. Sākumā paredzētais kopējais finansējums 2.1 miljardu *euro* apmērā, no kuriem viena trešdaļa (t.i., 700 miljoni *euro*) tiks piešķirti no Kopienas budžeta. Pārējās divas trešdaļas (t.i., 1.4 miljardi *euro*) segs privātie konsorcijs. Izvēšanas posms, kā arī nākamais — komerciālās ekspluatācijas posms būs koncesijas priekšmets vismaz divdesmit gadu garumā. Koncesiju piešķirēja būs Uzraudzības iestāde.

— Komerciālās ekspluatācijas posms nevarēs sākties ātrāk par 2010. gada beigām. Saskaņā ar aplēsēm ikgadējās vadības un uzturēšanas izmaksas 220 miljonu *euro* apmērā pilnībā segs privātais sektors, izņemot atsevišķu Kopienas finansējumu, kas atbilstoši lēmumiem par Kopienas finanšu perspektīvu 2007. līdz 2013. gadam segs šis projekta posma izmaksas pirmajos gados.

2.3 Komiteja ir ārkārtīgi nobažījies par kavējumiem, kas uzkrājušies izstrādes un apstiprināšanas orbītā posmā un attiecīgi arī turpmākajos — komerciālās ekspluatācijas posmos. Pārceļot darbības, tiek izjaukts projekta vispārējais grafiks un atlikta šī īpašā instrumenta īstenošana, kas apvieno Eiropas pētniecības pieredzi un rezultātus un spēj nodrošināt satelītu radionavigācijas preču un pakalpojumu veiksmīgu līdzdalību pasaules tirgū. Šis tirgus 2005. gadā sasniedza 60 miljardus *euro* ar pieauguma tempiem gadā 25 % līmenī, un tikai ES vien tika

radītas 150 000 darba vietas galvenokārt augsto tehnoloģiju, pētniecības un pakalpojumu jomās.

2.4 EESK ir vēl vairāk nobažījies par pašreizējo neskaidro situāciju attiecībā uz juridiskajiem, tehniskajiem un finanšu noteikumiem un jautājumiem, ko tā uzsvēra nesenoajā atzinumā⁽⁷⁾. Ja šīs neskaidrības, kas skar gan kopuzņēmumu GALILEO (GJU), gan Uzraudzības iestādi (GSA), netiks novērstas līdz 2006. gada beigām, tās draud izjaukt vairāku posmu pabeigšanu, kas paredzēti, lai nodrošinātu maksimālu sistēmas darbību, kurai būs būtiska nozīme uz zināšanām balstītas un pasaules mērogā konkurētspējīgas Eiropas ekonomikas īstenošanā.

2.5 EESK jau ir iepriekš uzsvērusi nepieciešamību iesaistīt — no GALILEO kopuzņēmuma izveides brīža — privāto sektoru sistēmas attīstībā un izmantošanā, tādējādi nodrošinot noturīgu atbalstu programmas īstenošanas posmos, jo GALILEO ir Eiropas mērogā vislielākais publiskā un privātā sektora partnerības projekts.

2.6 Definēšanas posma noslēgumā ar 2002. gada maija Regulu (EK) Nr.876/2002 saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 171. pantu tika izveidots kopuzņēmums GALILEO. Dibinātājiokle ES un EKA⁽⁸⁾ tika ieceltas uz četriem gadiem ar uzdevumu “nodrošināt programmas GALILEO izpēti, izstrādi un demonstrēšanas projektu vienotu pārvaldību un finanšu kontroli, izmantojot šim mērķim programmai piešķirtos fondus”.

2.7 Kopuzņēmums GALILEO tika izveidots, lai veiksmīgi pabeigtu izstrādes posmu un lai sagatavotu programmas GALILEO turpmākos posmus, un tam tika izvirzīti divi pamatuzdevumi:

— vadīt un koordinēt vajadzīgās izpēti un izstrādes darbības, pamatojoties uz vienošanos ar Eiropas Kosmosa aģentūru, kuras kompetencē ir nodota minēto darbību īstenošana;

— pārvaldīt sistēmas nākamā koncesionāra izraudzīšanas procedūru.

2.8 Rezolūcijā par Rīcības plānu Eiropas Kosmosa politikas īstenošanai⁽⁹⁾, kuru pieņēma 2004. gada 29. janvārī, Eiropas Parlaments uzsvēra programmas GALILEO lielo nozīmi rūpniecības, transporta attīstībā, vides aizsardzībā un Lisabonas stratēģijas izvirzīto mērķu īstenošanā un lūdza Komisiju un Padomi apgādāt GALILEO ar efektīvām struktūrām, neskaitot Uzraudzības iestādes izveidošanu, lai nodrošinātu ne vien pārredzamas darbības, bet arī sistēmas drošību⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ EESK atzinums par tematu “GALILEO programma: Eiropas Uzraudzības iestādes sekmīga izveide”, EESK 1179/2006, 13.09.2006.

⁽⁸⁾ EKA, Eiropas Kosmosa aģentūra.

⁽⁹⁾ EP T5-0054/2004, 2004. gada 29. janvāris.

⁽¹⁰⁾ Uzraudzības iestāde un drošības mehānisms, par kuriem Padome lēma 2004. gada 12. jūlijā.

2.9 *GALILEO* Uzraudzības iestādi (*GSA*) izveidoja ar 2004. gada 12. jūlijā ES Padomes Regulu (EK) Nr. 1321/2004, un tā darbojas no 2006. gada vidus, lai nodrošinātu ar Eiropas satelītu radionavigācijas programmām — *EGNOS* un *GALILEO* — saistīto sabiedrības interešu vadību un lai darbotos kā koncesijas piešķirēja attiecībā uz nākamo satelītu radionavigācijas pakalpojumu koncesijas īpašnieku.

2.10 *GSA* pašreizējie statūti nedod tai tiesības iesaistīties ne izstrādes fāzes pārvaldībā, ne pētniecības pasākumos vai darbos, kas raksturīgi šim un arī turpmākiem posmiem, un tai nav piešķirti finanšu un cilvēkresursi, kas nepieciešami šādu uzdevumu veikšanai.

2.11 Savukārt *GJU* statūti⁽¹⁾ paredz četru gadu laika periodu, kas beidzās 2006. gada vidū. Tātad minētie statūti būtu jāpagarina, lai pabeigtu ne vien nākamā sistēmas koncesijas īpašnieka atlases sarunas, bet arī satelītu un uz zemes izvietoto sistēmas sastāvdaļu izstrādes posmu, kā arī sistēmas apstiprināšanas “orbītā” posmu.

2.12 Lai izvairītos no turpmākiem kavējumiem projekta īstenošanā un neradītu nenoteiktību attiecībās starp dažādiem dalībniekiem, Komiteja uzskata, ka vajadzētu steidzami un pārredzami uzsākt *GJU* un *GSA* statūtu pārskatīšanu, nodrošinot starp kopuzņēmumu un Uzraudzības iestādi skaidrību kompetenču un kontaktu nodošanā.

2.13 Komiteja piekrīt izskatāmā priekšlikuma mērķiem, kas cenšas izvairīties no resursu un pieredzes nelietderīgas tērēšanas, kas notiktu, ja tiktu pagarināta kopuzņēmuma *GALILEO* darbība pēc Eiropas Uzraudzības iestādes (*GSA*) izveidošanas, kas jau darbojas no 2006. gada vidus.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

2.14 Tomēr EESK uzskata, ka priekšlikuma saturs ir nepietiekams gan tāpēc, ka tas aprobežojas tikai ar *GJU* statūtiem, kas ir Regulas (EK) Nr. 876/2002 pielikumā, gan tāpēc, ka priekšlikumam vajadzētu būt saistītam ar Regulas par *GALILEO* Uzraudzības iestādi (*GSA*) pārskatīšanu, bet par šo priekšlikumu Komitejai vēl nav lūgts atzinums.

2.15 Pašreizējā programmas stāvoklī *GALILEO* izstrādes posms netiks pabeigts pirms 2008. gada beigām. Vienīgi tad būs darbospējīgi četri satelīti, kas “apstiprināšanas orbītā” posma ietvaros tiks uzbūvēti un palaisti no Eiropas Kosmosa aģentūras. Tātad saskaņā ar spēkā esošajiem statūtiem kopuzņēmumam *GALILEO* nevajadzētu beigt savu darbību ātrāk par 2008. gada beigām, kas kopējo pastāvēšanas ilgumu pagarina par trim gadiem, nekā sākotnēji bija paredzēts.

2.16 No otras puses, *GSA* tika izveidota, lai nodrošinātu ar Eiropas satelītu radionavigācijas programmām — *EGNOS* un *GALILEO* — saistīto sabiedrības interešu vadību un darbotos kā koncesijas piešķirēja attiecībā uz nākamo satelītu radionavigācijas pakalpojumu koncesijas īpašnieku, bet tās uzdevums nav ne izstrādes fāzes pārvaldība, ne pētniecības pasākumi vai darbi, kas raksturīgi šim posmam, un tai nav piešķirti finanšu un cilvēkresursi, kas nepieciešami šādu uzdevumu veikšanai.

2.17 Komiteja piekrīt Padomes norādēm “par satelīta navigācijas sistēmas veicināšanas nozīmi, īpaši ar pētniecības pasākumu palīdzību, lai panāktu komerciālu izdevīgumu.” Padome uzskata, ka lielāko daļu *GALILEO* ekonomisko ieguvumu rodas no “leļupvērsta ieviešanas”⁽¹²⁾.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ *GJU*, kopuzņēmums *GALILEO*.

⁽¹²⁾ Skat. Padomes secinājumus attiecībā uz *GALILEO* programmas progressa ziņojumu, Luksemburga, 2006. gada 12. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes regulai (CE) Nr. 1321/2004 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu vadības struktūru izveidi"

COM(2006) 261 galīgā redakcija — 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 171. pantu 2006. gada 29. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Komitejas Birojs 2005. gada 25. oktobrī uzdeva Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu.

Ņemot vērā darba steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2006. gada 26. oktobra 430. plenārajā sesijā nolēma iecelt par galveno ziņotāju *BUFFETAUT* kgu un pieņēma šo atzinumu ar 111 balsīm par, 1 pret un 2 atturoties.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja jau vairākkārt atzīmējusi, ka *GALILEO* programmas sekmīgu īstenošanu tā uzskata par ļoti svarīgu.

1.2 Komiteja pašiniciatīvas atzinumā "*GALILEO* programma — Eiropas Uzraudzības iestādes sekmīga izveide" uzsvēra nepieciešamību nodrošināt tiesisko noteiktību un netraucētu darbību laikā, kad Uzraudzības iestāde pārņem *GALILEO* kopuzņēmuma funkcijas.

1.3 Komiteja atbalsta Padomes juridisko pieeju grozījumu izdarīšanai Regulā (CE) Nr.1321/2004 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu vadības struktūrām, lai nodrošinātu *GALILEO* programmas nepārtrauktību un *GALILEO* kopuzņēmuma funkciju pienācīgu nodošanu Uzraudzības iestādei.

1.4 Tā uzskata, ka Regulas (CE) 1321/2004 2. panta pirmajā punktā ierosinātais grozījums, kurā noteiktas Uzraudzības iestādes funkcijas, ir pilnībā atbilstošs, lai Uzraudzības iestāde no vienas puses varētu nodrošināt izstrādes posma pabeigšanu un no otras puses uzsākt nepieciešamu un lietderīgu pētījumu veikšanu saistībā ar Eiropas GNSS programmām.

1.5 Komiteja uzskata arī, ka Padomes Regulas (CE) Nr.1321/2004 3. panta pirmā punkta jaunā redakcija nodrošina nepieciešamo tiesisko noteiktību īpašumtiesībām gan uz sistēmu līdz izstrādes posma beigām, gan uz materiāliem un nemateriāliem aktīviem, kas radīti vai izstrādāti pirms kopuzņēmuma darbības izbeigšanas, kā arī attīstības posmā pēc minētās darbības izbeigšanas.

1.6 Komiteja norāda uz Padomes atzīmēto faktu par to, ka iespējami jāzvaīrās no struktūru pārklāšanās, kas ir gan nevajadzīga, gan dārga, un pārejas periodā jānodrošina struktūru saskaņota sadarbība.

dzīga, gan dārga, un pārejas periodā jānodrošina struktūru saskaņota sadarbība.

1.7 EESK pauž gandarījumu, ka ierosinātais teksts atbilst tās pašiniciatīvas atzinumā TEN/246 formulētajiem ieteikumiem.

2. Padomes priekšlikums

2.1 Padomes regulas priekšlikuma mērķis ir noregulēt juridiskās un īpašumtiesiskās problēmas, kas varētu rasties, likvidējot kopuzņēmumu pirms izstrādes posma beigām un Eiropas Uzraudzības iestādei pārņemot tā darbību, ja tiktu piemēroti pastāvošie tiesību akti.

2.2 Lai izvairītos no sarežģījumiem, Regulas priekšlikumā ierosināts papildināt pašreizējo Regulas (CE) Nr. 1321/2004 2. panta 1. punkta tekstu un 3. panta 1. punktu izteikt jaunā redakcijā.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Uzsākot *GALILEO* programmu kopuzņēmumam un Eiropas Uzraudzības iestādei noteiktie uzdevumi bija atšķirīgi gan pēc būtības, gan īstenošanas grafika. Šobrīd sakarā ar aizkavēšanos izstrādes posmā (par aptuveni diviem gadiem) un Eiropas Uzraudzības iestādes reālā izveidē, ekonomisku, juridisku un tehnisku apsvērumu dēļ Uzraudzības iestādei bija jāiesaistās izstrādes posmā un jālikvidē kopuzņēmums. Tas, saprotams, prasīja grozījumu izdarīšanu pašreizējos tiesību aktos, konkrēti, Regulā (CE) Nr. 1321/2004.

3.2 Pārejas posmā, kas ir neizbēgams, struktūrām cieši jāsadarbojas, lai nodrošinātu funkciju saskaņotu pārņemšanu.

3.3 Darbības un zināšanu veiksmīga nodošana var notikt tikai tad, ja skaidri noteikts juridiskais pamatojums un nodrošināta tiesiskā noteiktība.

3.4 Regulas priekšlikuma mērķis ir radīt juridisko pamatojumu un nodrošināt tiesisko noteiktību šādos būtiskākajos jautājumos:

- kopuzņēmuma darbības pārņemšana izstrādes posmā, attiecībā uz kuru Eiropas Uzraudzības iestāde šobrīd nav kompetenta;
- iespēju nodrošināšana Eiropas Uzraudzības iestādei īstenot izpētes darbības;

— jautājuma par īpašumtiesībām uz sistēmu, kā arī uz materiāliem un nemateriāliem aktīviem juridiska noformēšana šo tiesību nodošanai Eiropas Uzraudzības iestādei.

3.5 Regulas priekšlikums atbilst šīm prasībām, un ir apsveicama Padomes skaidri paustā vēlme izvairīties no jebkādas struktūru pārklāšanās, kas ir gan nelietderīga, gan dārga.

3.6 No juridiskā viedokļa un ne tiešā saistībā ar aplūkojamo regulu Padomei būtu jāpievērš uzmanība jautājumam par valstu, kas ievadīs orbītā *GALILEO* konstelācijas satelītus, starptautisko atbildību saistībā ar tiem.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos Kopienā un grozījumiem Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem”

COM(2006) 382 galīgā redakcija. — 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2006. gada 4. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Birojs 2006. gada 12. septembrī uzdeva Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai izstrādāt Komitejas atzinumu par minēto jautājumu.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, iecēla **HERNÁNDEZ BATALLER** kgu par galveno ziņotāju un ar 131 balsīm par, 7 balsīm pret, 12 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Komiteja atbalsta Komisijas, kas sakarā ar augstajām cenām, ko mobilo telefonu lietotāji maksā par starptautiskajiem viesabonēšanas pakalpojumiem, ir iesniegusi priekšlikumu regulai, ar ko nosaka saskaņotu juridisko pamatu pasākumiem, kuri veicina elektronisko sakaru iekšējā tirgus izveidi un vienlaikus izvirza iedzīvotājus Kopienas politikas fokusā, viedokli.

1.2 Priekšlikums ir nepieciešams un atbilstīgs, un tajā paredzēts paaugstināt patērētāju aizsardzības līmeni, ar priekšlikumā izmantoto pārredzamības pasākumu starpniecību faktiski paplašinot viņu tiesības uz informācijas pieejamību, kā arī aizstāvēt

patērētāju ekonomiskās intereses, ieviešot mehānismu cenu maksimālo ierobežojumu viesabonēšanas pakalpojumu balss zvaniem starp dalībvalstīm nodrošināšanai kā mazumtirdzniecības, tā arī vairumtirdzniecības līmenī.

1.3 Komiteja uzskata par vēlamu, lai Komisija, pārskatot minētās regulas darbību, pamatotu savus turpmākos priekšlikumus uz principu “maksā zvanītājs” un “vietējo cenu noteikšanas principu”, saskaņā ar kuriem cenas, ko maksā viesabonēšanas pakalpojumu izmantotāji, būtu līdzīgas cenām, ko piemēro viņu mītnes valsts mobilo sakaru tīklā.

2. Ievads

2.1 Eiropas iedzīvotāju pieaugošā mobilitāte ārpus savu valstu robežām un jo īpaši ES radījusi arī pieaugošu nepieciešamību nodrošināt telefonsakarus, izmantojot aizvien plašākus mobilo sakaru tīklus. "Viesabonēšana" ir lietotāja spēja — pateicoties līgumiem, kas noslēgti starp dažādu valstu operatoriem — zvanīt un saņemt telefona zvanus, atrodoties ārzemēs.

2.1.1 Viesabonēšana ietver pakalpojumus, ko sniedz valsts mobilā tīkla operators (apmeklētais tīkls) mobilā tīkla operatoram citā valstī (vietējā tīklā). Minētajā jomā tirgū parasti tiek sniegti šādi pakalpojumi:

- pakalpojumi tās citas ES dalībvalsts vai trešās valsts mobilā tīkla operatoriem, uz kuru var veikt zvanu no mobilā telefona;
- pakalpojumi tās citas ES dalībvalsts vai trešās valsts mobilā tīkla operatoriem, no kurienes tiek zvanīts, izmantojot mobilo telefonu;
- pakalpojumi tās citas ES dalībvalsts vai trešās valsts mobilā tīkla operatoriem, no kuras pārraida datus, izmantojot mobilo telefonu;
- pakalpojumi citas ES dalībvalsts vai trešās valsts mobilā tīkla operatoriem, kas pārraida balsis zvanus un datus mobilo vai fiksēto, valstu vai starptautisko tīklu lietotājiem.

2.1.2 Tiek lēsts, ka gandrīz 150 miljoni Eiropas iedzīvotāju jau izmanto minēto pakalpojumu tūrisma braucienu laikā vai daudz biežāk (apmēram trīs ceturtdaļas no kopējā skaita) darba nolūkos.

2.2 Viesabonēšana neapšaubāmi iedzīvotājiem piedāvā ekonomiskās un sociālās priekšrocības, bet lietotāji, patērētāju organizācijas, regulējošās iestādes un atbildīgie politiķi atkārtoti izteikuši kritiku par tarifiem, kuri ir daudz augstāki nekā tarifi par vietējiem zvaniem. Kritiķi norāda arī uz to, ka viesabonēšanas cenas galīgajam patērētājam ir ļoti nepārredzamas; tās ir neattaisnojamas no pakalpojuma sniegšanas izmaksu viedokļa, un dažādās valstīs un dažādiem operatoriem tās ir ļoti atšķirīgas; kopumā jāteic, ka cenas svārstās no 0,20 *euro*, ko maksā lietotājs Somijā, kurš zvina uz mītnes zemi Zviedrijā, un 13,05 *euro*, ko par zvanu maksā Maltas iedzīvotājs, kurš atrodas Latvijā. Atbilstoši vairākiem pētījumiem minētajā nozarē operatoru uzņēmumi par šo pakalpojumu ES gadā nopelna apmēram 8 500 miljonus *euro*, tas ir apmēram 3 % — 7 % no apgrozījuma, un minētie skaitļi vēl aizvien turpina pieaugt.

2.3 Komisija pēdējo desmit gadu laikā vairākās iniciatīvās paudusi bažas par augstajiem viesabonēšanas tarifiem mobilo telefonu lietotājiem, kuri ceļo pa Eiropu:

— Komisija 1999. gada vidū nolēma veikt nozares aptauju, ietverot valsts un starptautiskos viesabonēšanas pakalpojumus, un uzsāka tiesvedību pret dažiem mobilo sakaru operatoriem Apvienotajā Karalistē un Vācijā.

— Pēc tam, kad 2002. gadā tika pieņemta Eiropas elektronisko sakaru regulējuma pakete (⁽¹⁾), Komisijas 2003. gada 11. februāra ieteikumā par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē (⁽²⁾) tika norādīts valsts vairumtirdzniecības tirgus starptautiskajai viesabonēšanai pakalpojumiem, saistībā ar kuru var piemērot *ex ante* regulējumu.

— Eiropas regulatoru grupa (⁽³⁾) 2005. gada maijā norādīja, ka mazumtirdzniecības cenas ir ļoti augstas bez skaidra pamatojuma; tas varētu būt saistīts gan ar ārvalsts sakaru tīkla operatora piemērotajiem augstajiem vairumtirdzniecības tarifiem, gan daudzos gadījumos arī ar augstiem mazumtirdzniecības uzcenojumiem, kurus piemēro klienta paša tīkla operators; ka vairumtirdzniecības tarifu samazinājums bieži vien nesasniedz mazumtirdzniecības klientus, un patērētājiem bieži vien pietrūkst skaidras informācijas par viesabonēšanas tarifiem.

(¹) Eiropas Komisijas 7. marta direktīva 2002/21/EK par kopīgiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV L 108, 24.04.2002., 33. lpp.). Tajā paša datumā tika pieņemta EK direktīva 2002/19/EK par piekļuves elektronisko sakaru tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu, kas pazīstama kā piekļuves direktīva (OV L 108, 24.04.2002., 7. lpp.) EK direktīva 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu, kas pazīstama kā atļauju izsniegšanas direktīva (OV L 108, 24.04.2002., 21. lpp.) un direktīva par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, kas pazīstama kā universālā pakalpojuma direktīva (OV L 108, 24.04.2002., 51. lpp.). Saistībā ar iepriekš minētajām direktīvām jānosauca arī 12. jūlijā pieņemtā EK direktīva 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību komunikāciju nozarē (OV L 201, 31.07.2002., 37. lpp.).

(²) Komisijas 2003. gada 11. februāra ieteikums par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, saistībā ar kuru var piemērot *ex ante* regulējumu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2002/21/EK par kopīgiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem — C(2003) 497, OV L 114, 08.05. 2003., 45. lpp. Tajā noteikti 18 tirgi, kas noteikti saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

(³) Skat. Komisijas 2002. gada 29. jūlijā pieņemto lēmumu 2002/627/EK, ar kuru izveido Eiropas regulatoru grupu elektroniskajiem sakaru tīkliem un pakalpojumiem (OV L 200, 30. 07.2002., 38. lpp.), ko groza Komisijas 2004. gada 14. septembra lēmums (OV L 293, 16.09.2004., 30. lpp.).

- 2005. gada oktobrī Komisija pievērsa uzmanību augsto starptautiskās viesabonēšanas tarifu problēmai un cenu pārredzamības trūkumam, tīmekļa vietnē publicējot informāciju patērētājiem, kas ne tikai apstiprināja faktu, ka tarifi daudzos gadījumos ir pārāk augsti, bet arī parādīja cenu atšķirības Kopienā, kas nav attaisnojamas zvaniem ar vienādu raksturojumu.
- Eiropas Parlaments 2005. gada 1. decembra rezolūcijā⁽⁴⁾ par Eiropas elektronisko sakaru regulējumu un tirgiem 2004. gadā atzinīgi novērtēja Komisijas iniciatīvu veicināt pārredzamību starptautiskās viesabonēšanas nozarē un aicināja Komisiju izstrādāt jaunas iniciatīvas, lai samazinātu augstās pārrobežu mobilo telefonsakaru zvanu izmaksas.
- 2005. gada decembrī Eiropas raglamentējošo iestāžu grupa brīdināja Eiropas Komisiju par savām bažām attiecībā uz to, ka valstu iestāžu piemērotie pasākumi neatrisinās augsto cenu problēmu, norādot, ka viesabonēšana ir izņēmuma gadījums, kad acīmredzamo kaitējumu patērētājiem nav iespējams novērst ar iepriekš minētā regulējuma piemērošanu.
- Eiropadome 2006. gada martā norādīja uz to, cik būtiska ir viesabonēšanas tarifu samazināšana konkurētspējai mērķtiecīgas, efektīvas un integrētas informācijas un sakaru tehnoloģiju (IKT) politikas sakarā gan valstu, gan Eiropas līmenī, lai sasniegtu atjauninātās Lisabonas stratēģijas mērķus — ekonomisko izaugsmi un ražīgumu⁽⁵⁾.

2.4 Neraugoties uz kritiķu noteikto “skaidro diagnozi”, Eiropas iestāžu iniciatīvām, dažu dalībvalstu veiktajiem pasākumiem un atsevišķu operatoru noteiktajiem tarifu samazinājumiem, vēl aizvien nav bijis iespējams pieņemt efektīvus un ātrus pasākumus, lai panāktu viesabonēšanas cenu būtisku samazinājumu ES.

2.5 Visbeidzot pēc dažādu regulēšanas iespēju un to ietekmes pārbaudes Komisija 2006. gada 12. jūlijā iesniedza regulas priekšlikumu par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos ES, kurā izteikti centieni ierobežot cenu, ko operatori var noteikt viens otram mobilo zvanu apkalpošanai, kā arī cenu, kas jāmaksā klientam, lai zvanītu un saņemtu zvanus ārpus savas mītnes zemes, bet Eiropas Savienības robežās. Minētā regula grozītu pašreiz spēkā esošos kopējos reglamentējošos noteikumus par elektroniskajiem sakariem, kas noteikti direktīvā 2002/21/EK.

⁽⁴⁾ EP Rezolūcija PE 2005/2052 (INI).

⁽⁵⁾ Paziņojums Eiropadomes pavasara sanāksmei — Sadarbība izaugsmes un darbavietu attīstībai — Jauns posms Lisabonas stratēģijā, COM (2005) 24, 02.02.2005., un Briseles Eiropadomes sanāksmes Prezidentūras secinājumi, 2005. gada 22. — 23. marts.

3. Komisijas priekšlikums

3.1 Komisijas mērķis ir ar piedāvātās regulas palīdzību izveidot saskaņotu, objektīvu un proporcionālu juridisko pamatu, kas atvieglotu elektronisko sakaru iekšējā tirgus pilnveidošanu atbilstoši atjauninātajai Lisabonas stratēģijai izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai, palielinot konkurētspēju, un atbilstu ar to saistītajai Komisijas iniciatīvai i 2010.

3.2 Šāds pamats dotu iespēju noteikt maksimālos tarifus par 1 minūti Eiropas Savienības mobilo zemes sakaru tīklu operatoriem viesabonēšanas pakalpojumu sniegšanai balss zvaniem starp dalībvalstīm gan attiecībā uz vairumtirdzniecības tarifiem starp tīklu operatoriem, gan mazumtirdzniecības tarifiem sākotnējam pakalpojumu operatoram. Nosakot maksimālos tarifu ierobežojumus, būs jāņem vērā dažādie elementi, kas saistīti ar starptautisko viesabonēšanas zvanu (tajā skaitā pieskaitāmās izmaksas, signāla pārraide, savienojuma uzsākšana, tranzīts un savienojuma pabeigšana) un starptautiskās viesabonēšanas pakalpojumu sniegšanas pamatizmaksu atšķirības.

3.3 Atbilstoši “Eiropas vietējā tirgus pieejai” ir jācenšas nodrošināt augstu aizsardzības līmeni publisko mobilo sakaru tīklu lietotājiem, kuri ceļo Kopienas ietvaros, vienlaicīgi saglabājot konkurenci starp mobilo sakaru operatoriem, ļaujot tiem diferencēt piedāvātos produktus un piemērot cenu struktūru tirgus nosacījumiem un patērētāju gaumei.

3.4 Tarifu ierobežojumi jānosaka šādā veidā:

- Vairumtirdzniecības cenas zvaniem uz adresātu apmeklētās valsts iekšienē nedrīkst vairāk kā divas reizes pārsniegt Kopienā noteiktos vidējos mobilā savienojuma pabeigšanas tarifus, ko piemēro mobilo tīklu operatori, kas norādīti kā ietekmīgi attiecīgajā tirgū. Vidējais mobilā savienojuma pabeigšanas tarifs būtu jāuzskata par ticamu kritēriju, jo šādi savienojuma pabeigšanas tarifi jau ir pakļauti regulējošai uzraudzībai saskaņā ar 2002. gada reglamentējošiem noteikumiem elektronisko sakaru jomā, un tādēļ tie jānosaka pēc principa, kas orientēts uz izmaksām.

- Zvanu cena no apmeklētās valsts uz mītnes zemi vai trešo Kopienas valsti nedrīkst būt vairāk nekā trīs reizes augstāka salīdzinājumā ar iepriekš minēto vidējo savienojuma tarifu.

- Mazumtirdzniecības līmenī tām pašām viesabonēšanas zvanu kategorijām noteikts arī ierobežojums 130 % apmērā no noteiktā maksimālā vairumtirdzniecības tarifa bez PVN, bet ietverot jebkurus fiksētus elementus, kas saistīti ar regulētu viesabonēšanas zvanu nodrošināšanu, piemēram, vienreizējas izmaksas vai izvēles maksājumus. Mazumtirdzniecības cenu ierobežojumi regulētajiem viesabonēšanas zvaniem stājas spēkā sešus mēnešus pēc regulas stāšanās spēkā, lai pakalpojumu sniedzēji varētu veikt nepieciešamos pielāgojumus.

— Priekšlikumā noteikts arī ierobežojums 130 % apmērā no vidējā mobilā savienojuma pabeigšanas tarifa par viesabonentu saņemtajiem balss telefonsakaru zvaniem Kopienas valstī, kas nav viņu mītnes zeme, bez PVN, bet ietverot jebkurus fiksētus elementus, kas saistīti ar regulētu viesabonēšanas zvanu nodrošināšanu, piemēram, vienreizējas izmaksas vai izvēles maksājumus.

3.5 Regulas priekšlikumā apskatīta arī cenu pārredzamības nepieciešamība, ieviešot pienākumu mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējiem pēc viesabonentu pieprasījuma sniegt individualizētu informāciju par viesabonēšanas mazumtirdzniecības cenām. Informācija jāsniedz bez maksas, un klienti var izvēlēties saņemt minēto informāciju izziņas veidā vai mutiski uz savu mobilo telefonu. Bez tam mobilo sakaru operatori jāsniedz informācija par viesabonēšanas cenām laikā, kad klienti noformē abonementu, periodiski un ikreiz, kad notiek šādu cenu būtiskas izmaiņas.

3.6 Cenu veidošanas prasības piedāvātajā regulā piemērojamas neatkarīgi no tā, vai viesabonentiem ar vietējo mobilo sakaru operatoru ir priekšapmaksas vai pēcapmaksas līgums, lai nodrošinātu, ka visi mobilo balss telefonsakaru klienti no šīs regulas nosacījumiem gūst labumu.

3.7 Regulas priekšlikumā valsts regulējošām iestādēm noteiktas pilnvaras, kas nepieciešamas paredzēto saistību uzraudzībai atbilstoši Kopienas reglamentējošajiem noteikumiem elektronisko sakaru jomā. Minētās iestādes ir atbildīgas ne vien par mobilā savienojuma pabeigšanas vidējo tarifu, kas regulāri jāpublicē Komisijai, bet tām ir arī uzdevums uzraudzīt attīstības tendences mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības cenu noteikšanā par balss un datu pakalpojumiem, iekļaujot arī izziņu pakalpojumus (SMS) un multivides ziņojumu pakalpojumus (MMS) mobilo sakaru abonentiem viesabonēšanas laikā Kopienas ietvaros, jo īpaši attiecībā uz attālākajiem apgabaliem, lai nodrošinātu ilgtspējību, operatoru izmaksu atgūšanu un, kur nepieciešams, nosakot sankcijas par regulas noteikumu pārkāpšanu.

3.8 Regulas īstenošanai nepieciešamie pasākumi ir jāpieņem saskaņā ar Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumu 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību⁽⁶⁾. Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši. Komisijai palīdz saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK 22. pantu izveidotā Komunikāciju komiteja.

3.9 Priekšlikumā paredzēta regulas pārskatīšana pēc diviem gadiem. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja tirgus attīstības tendences tajā laikā rāda, ka regulas piemērošana vairs nav nepieciešama, Komisija apsvērs regulas atcelšanu atbilstoši labāka regulējuma principiem.

⁽⁶⁾ OVL 184, 1999.g. 17.07., 23. lpp.

4. Vispārējās piezīmes

4.1 Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas centienus izveidot juridisko pamatu, dodot iespēju pieņemt efektīvus pasākumus viesabonēšanas tarifu samazināšanai mobilo telefonu balss zvaniem Eiropā. Jāatzīmē tas, ka, atbilstoši Komisijas aprēķiniem, viesabonēšanas cenu iespējams samazināt līdz 70 %, radot klientiem ietaupījumus apmēram 5 miljardu *euro* apmērā.

4.1.1 Komiteja uzskata, ka ar ierosinātajiem pasākumiem tiek radīta augsta līmeņa patērētāju aizsardzība; pirmkārt, ņemot vērā viņu ekonomiskās intereses un samazinot viesabonēšanas tarifus, un, otrkārt, palielinot cenu pārredzamību, jo veicina patērētāju tiesības saņemt informāciju; tādēļ Komiteja piekrīt kritērijiem, kas likuši Komisijai sagatavot skatāmo priekšlikumu, ko tā atbalsta.

4.2 Ņemot vērā atsevišķu regulējošo iestāžu un operatoru noraidošo attieksmi, Komiteja apzinās arī grūtības panākt vienošanos par minētajiem pasākumiem viesabonēšanas cenu samazināšanai. Kopumā jāteic, ka izskanējusi kritika par to, ka Komisijas regulējošo pasākumu priekšlikums ir pārāk tālejošs, ka nav bijis pietiekami daudz konsultāciju ar ieinteresētajām pusēm, ka regulas piemērošanas termiņi ir pārāk īsi vai stingri, nedodot uzņēmumiem iespēju pielāgoties, ka šiem uzņēmumiem būtu jādod pašregulēšanas iespēja, ka varētu veikt pasākumus attiecībā uz mazumtirdzniecības, bet ne uz vairumtirdzniecības cenām, ka minētā iniciatīva jo īpaši negatīvi ietekmētu mobilo sakaru operatorus valstīs, kuras apmeklē daudz cilvēku, vai tai būtu nevēlama ietekme attiecībā uz cenu paaugstināšanu citu telekomunikāciju pakalpojumu jomā un tiktu apdraudēta turpmāko investīciju nepieciešamība elektronisko sakaru attīstībai (3G, platjosla, utt.).

4.3 Pretstatā tam jānorāda, kas telefonu operatoru peļņa ir tik liela, ka to ekonomisko dzīvotspēju nodrošina pat viesabonēšanas tarifu samazināšana, kā tas atzīts pašu operatoru nozares pētījumos.

4.3.1 Lēmums par regulas izstrādi ir pamatots, un, lai gan tiek atzīti dažu operatoru centieni samazināt viesabonēšanas tarifus, pieredze rāda, ka šāda veida iniciatīvas negarantē ne ātrumu, ne saskaņošanas līmeni, kas nepieciešams minētās problēmas risinājumam.

4.3.2 Komiteja uzskata, ka, ņemot vērā viesabonēšanas pārrobežu raksturu, regulas pieņemšana ir nepieciešama, jo tad dalībvalstis to var tieši piemērot, padarot to par ieteicamāku risinājumu salīdzinājumā ar vienkāršu tirgus pašregulēšanu un pasākumiem, ko varētu pieņemt pašas dalībvalstis; tas ir pārrobežu jautājums, ko nevar risināt pašu valstu regulējošās iestādes.

4.4 Turklāt iespēja nākotnē radīt virtuālos operatorus brīdina par draudiem attiecībā uz atšķirīgu lēmumu pieņemšanu dažādās ES daļās, kas varētu negatīvi ietekmēt elektronisko telekomunikāciju nozares vispārējo attīstību Eiropā.

4.5 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, EESK izsaka nožēlu, ka Komisijas pasākumi attiecībā uz uzņēmumu noteikto nepamatoti augsto izmaksu ierobežošanu neattaisno klientu cerības minētajā jomā, un neapšaubāmi atpaliek arī no Komisijas sākotnēji plānotajiem pasākumiem.

4.6 Komiteja uzskata, ka būtu jālikvidē visas atšķirības attiecībā uz viesabonēšanas tarifiem starp dalībvalstīm, neapdraudot konkurenci, kas varētu izveidoties attiecībā uz dažādu operatoru piedāvātajiem produktiem. Tas nozīmē, ka klienti maksā to pašu cenu, ko savā mītnes zemē, neatkarīgi no tā, kurā valstī viņi atrodas ("vietējā tirgus cenu princips"). Neraugoties uz tarifu samazināšanu, ar šo regulas priekšlikumu netiek sasniegta vietējo un viesabonēšanas cenu vienādošana.

4.7 Piedāvātajā regulā paredzēts noteikt cenu ierobežojumus viesabonentiem par saņemtajiem zvaniem, bet tie netiek atcelti, kā to sen pieprasījuši lietotāju uzņēmumi un patērētāji, un kā sākotnēji paredzējusi Komisija. Komiteja uzskata, ka nākotnes centieni jāveltī principa "maksā zvānītājs" ieviešanai, kas būtu taisnīgāk.

4.8 EESK izsaka nožēlu, ka Komisija, pieņemot šo pasākumu, nav novērtējusi sociālo ietekmi uz nodarbinātību, un cer, ka regulas piemērošana negatīvi neietekmēs nodarbinātību vai darba apstākļus nozarē, bet gluži pretēji — izsaka cerību, ka Eiropas Sociālajā programmā ⁽⁷⁾ izteiktās cerības tiks attaisnotas.

4.8.1 Komiteja uzskata, ka, ņemot vērā to, ka operatori var viegli piemēroties jaunajai situācijai, mazumtirdzniecības tarifu

ierobežojumu (tātad cenas, ko maksā galīgie patērētāji) spēkā stāšanās termiņš, to atliekot uz sešiem mēnešiem, ir pārāk liels, un aicina to atcelt.

4.8.2 Tiek tomēr uzskatīts, ka regulas priekšlikumā būtu lietderīgi iekļaut vairākus pārejas pasākumus šajā sešu mēnešu periodā, lai novērstu traucējumus, ko atsevišķiem operatoriem, jo īpaši jaunajās dalībvalstīs, varētu radīt regulas stāšanās spēkā — nodrošinot, lai pārejas noteikumi patērētājiem šajās valstīs nebūtu diskriminējoši.

4.9 Komiteja izsaka cerību, ka regulas īstenošana neizraisīs mobilo sakaru tarifu koriģēšanu, kad atsevišķi operatori īpašos apstākļos cenšas atgūt izmaksas, palielinot ieņēmumus par citiem pakalpojumiem. Šī iemesla dēļ jānodrošina, lai vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tarifu noteikšanas mehānismi segtu visas pakalpojuma izmaksas.

4.9.1 Ņemot vērā elektronisko sakaru tirgus dinamismu, Komiteja tomēr piekrīt Komisijas nodomam ne vēlāk kā divas gadus pēc regulas stāšanās spēkā pārskatīt tās darbību. Paredzētajā ziņojumā Komisijai jāiekļauj savi apsvērumi attiecībā uz turpmāko regulējuma nepieciešamību vai iespēju atsaukt regulu, ņemot vērā tirgus attīstību un konkurenci.

4.9.2 Pārskatot regulas darbību, jānovērtē tās ietekme uz nodarbinātību, darba apstākļiem un operatoru investīcijām, lai varētu izdarīt attiecīgos secinājumus.

4.10 Turklāt Komiteja uzskata, ka iespēja, ko dod regulas pieņemšana, jāizmanto, lai papildu netaisnai pakalpojumu cenu noteikšanai atrisinātu citas ar viesabonēšanu saistītas problēmas, piemēram, tikpat netaisnu viesabonēšanas pakalpojumu aktivizēšanu ES valstu pierobežas zonās.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētājs

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁷⁾ COM(2005) 33 galīgā redakcija, Komisijas paziņojums par Sociālo programmu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par kontroles pasākumu atcelšanu, ko veic uz dalībvalstu robežām autoceļu un iekšējo ūdensceļu transporta jomā" (kodificēta versija)

COM(2006) 432 galīgā redakcija — 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

Padome 2006. gada 27. septembrī saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 71. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Birojs 2006. gada 12. septembrī uzdeva Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Ņemot vērā darba steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2006. gada 26. oktobrī notikušajā 430. plenārajā sesijā iecēla SIMONS kungu par galveno ziņotāju un ar 133 balsīm par, un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Komiteja piekrīt Eiropadomes prezidentūras nostājai, ka kodifikācija ir svarīga, jo tā sniedz juridisko drošību attiecībā uz kādā konkrētā laikā un gadījumā piemērojamajām tiesībām, kā arī nozīmē lielāku Kopienas tiesību pārredzamību un pieejamību ES iedzīvotājiem.

1.2 Skatāmā priekšlikuma mērķis ir uzsākt Padomes 1989. gada 21. decembra Regulas Nr. 4060/89 (par autoceļu un iekšējo ūdensceļu transporta jomā veicamo kontroles pasākumu atcelšanu uz dalībvalstu robežām) kodifikāciju. Komiteja uzskata, ka jāapsver, cik lielā mērā šo kodifikāciju vajadzētu saistīt ar tiesību aktiem par citiem transporta veidiem, piemēram, dzelzceļu, kombinēto transportu, tuvsatiksmes kuģošanu un aviāciju.

1.3 Komiteja atbalsta priekšlikumu par kodifikāciju ar nosacījumu, ka tiek saglabāts kodificēto lēmumu saturs un ka tās rezultātā tiek ieviestas tikai kodifikācijas veikšanai nepieciešamās formālās izmaiņas.

1.4 Ņemot vērā to, ka ir svarīgi, lai Eiropas iedzīvotājiem būtu pieejami pārredzami Kopienas tiesību akti, Komiteja aicina Komisiju izskatīt, vai un cik lielā mērā pastāv citu tiesību aktu kodificēšanas iespējas.

1.5 Lai pārvietošanās notiktu bez traucējumiem, kontroles pasākumiem, pārbaudēm un inspekcijām jābūt saskaņotām vismaz dalībvalstu starpā, un dalībvalstīm jāveic minēto pasākumu rezultātu apmaiņa, lai novērstu vienas un tās pašas inspekcijas vai kontroles atkārtošanu. Iekšzemes ūdensceļu transportā tam nevajadzētu radīt sarežģījumus, pateicoties Upju informācijas dienestam (RIS — *River Information Services*).

2. Ievads

2.1 Eiropā, kur tiek piemērots liels daudzums Kopienas tiesību aktu un kur spēkā esošie tiesību akti bieži tiek grozīti, iedzīvotājiem tie ir grūti pārskatāmi to sadrumstalotības dēļ.

2.2 Eiropas Komisija dara zināmu, ka tā velta lielu vērību Kopienas tiesību aktu vienkāršošanai un precizēšanai, lai tos padarītu pieejamākus iedzīvotājiem.

2.3 Tādēļ Komisija saviem dienestiem devusi norādījumu, ka visi tiesību akti, kuros ieviests vairāk par desmit grozījumiem, ir kodificējami.

2.4 Edinburgā 1992. gada decembrī notikušās Eiropadomes prezidentvalsts secinājumos uzsvērts kodifikācijas nozīmīgums, jo tā ievieš skaidrību par to, kādas tiesības piemērojamas katrā atsevišķā laikā un gadījumā, tādējādi palielinot pārredzamību.

2.5 Ņemot vērā to, ka kodificējamajos dokumentos netiek veiktas nekādas izmaiņas pēc būtības, saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 1994. gada 20. decembra Starpiestāžu vienošanos kodifikācijas gadījumā var piemērot paātrinātu procedūru.

2.6 Skatāmais priekšlikums attiecas uz Padomes 1989. gada 21. decembra Regulas (EEK) Nr. 4060/89 (par autoceļu un iekšējo ūdensceļu transporta jomā veicamo kontroles pasākumu atcelšanu uz dalībvalstu robežām) kodifikāciju. Jaunajā ierosinātajā regulā iekļauta Regula (EEK) Nr. 4060/89 un dažādie tās grozījumi.

2.7 Komisijas priekšlikumā saglabāts pieņemto grozījumu saturs, ierobežojoties ar to apkopošanu un veicot tikai kodifikācijas gadījumā nepieciešamās formālās izmaiņas.

3. Vispārējas piezīmes

3.1 Komiteja norāda, ka skatāmā Komisijas priekšlikuma mērķis ir tikai Regulas (EEK) Nr. 4060/89 par kontroles pasākumu atcelšanu, ko veic uz dalībvalstu robežām autoceļu un iekšējo ūdensceļu transporta jomā, kodifikācija, un tas neskar citus transporta veidus, tādus kā dzelzceļš, kombinētais transports, tuvsatiksmes kuģošana un aviācija. Minētie transporta veidi vēl ir pakļauti robežkontrolei, un Komiteja uzskata, ka būtu vēlams pievērsties arī tiem.

3.2 Komiteja vēlas uzsvērt, ka Regula (EKK) Nr. 4060/89 un kodifikācijas priekšlikums attiecas uz sistemātiskas kontroles pasākumu atcelšanu uz dalībvalstu robežām. Regulas priekšlikuma 3. pantā skaidri norādīts, ka pastāv iespēja veikt pārbaudes parastas kontroles procedūras ietvaros, tām notiekot nediskriminējošā veidā visā kādas dalībvalsts teritorijā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

3.3 Komiteja skatāmo Komisijas priekšlikumu par kodifikāciju vērtē atzinīgi. Kopienas tiesību aktu labāka pārredzamība ir iedzīvotāju interesēs. Komiteja arī mudina Komisiju apsvērt citu tiesību aktu kodifikācijas iespējas.

3.4 Lai gan priekšlikuma 4. apsvērumā teikts, ka saskaņā ar spēkā esošajām Kopienas tiesībām dalībvalstis var brīvi noteikt to, kur jānotiek kontrolēm, pārbaudēm un inspekcijām, būtu tomēr vēlams, lai netraucētas pārvietošanās nodrošināšanai minētās darbības tiktu saskaņotas un tiktu veikta vismaz savstarpēja rezultātu apmaiņu, izvairoties no atkārtotām inspekcijām un kontrolēm katrā valstī. Iekšzemes ūdensceļu transportā tam nevajadzētu radīt sarežģījumus, pateicoties Upju informācijas dienestam (RIS).

4. Īpašas piezīmes

Nav.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes un ekonomikas pārvaldība — ekonomikas politikas koordinācijas uzlabošanas priekšnoteikumi ES"

(2006/C 324/21)

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja saskaņā ar Reglamenta 29. panta 2. punktu 2006. gada 19. janvārī nolēma izstrādāt atzinumu par tematu "Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes un ekonomikas pārvaldība — ekonomikas politikas koordinācijas uzlabošanas priekšnoteikumi ES".

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 7. septembrī. Ziņotājs — Lars Nyberg kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 86 balsīm par, 9 balsīm pret un 10 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

Kopsavilkums un ieteikumi

EESK ir nolēmusi šā gada atzinumā par ekonomikas politiku pievērsties nevis ekonomikas politikas pamatnostādņēm, kas paredzētas trīs gadu ciklam, bet gan veikt šo pamatnostādņu formālā pamata analīzi. Naudas un finanšu politikas jautājumus Kopiena risina, pamatojoties uz Māstrihtas līguma noteikumiem par vienoto valūtu, Stabilitātes un izaugsmes paktu, kā arī EK Līguma noteikumiem par ekonomikas politikas pamatnostādņēm. Mērķis ir tādu noteikumu izstrāde, kas pēc iespējas pozitīvāk ietekmētu tādas visaptverošus mērķus kā cenu stabilitāte, izaugsme un nodarbinātība.

Lai izvairītos no tā, ka viena no ekonomikas politikas rīcības jomām kļūst nozīmīgāka par otru, Eiropas Centrālajai bankai (ECB) un Ekonomikas un finanšu padomei (*Ecofin*) būtu jāapsver iespēja izvirzīt vienādus politikas mērķus. Īpaši svarīgi ir panākt to, lai *Ecofin* padomē *euro* grupas locekļi un ECB īstenotu vienotu pieeju.

Atzinumā ir iztīrāti dažādi temati — monetārā politika, Stabilitātes un izaugsmes pakts, ekonomikas politikas pamatnostādnes, algu veidošana, kā arī saikne starp inflāciju un IKP pieaugumu, un šis iedalījums atspoguļojas atzinuma struktūrā. Ieteikumos ir uzskaitīts, kas tiek gaidīts no katra iesaistītā dalībnieka, proti, *Ecofin*, ECB, Komisijas un sociālajiem partneriem.

ECB

- Būtu jāpielāgo cenu stabilitātes mērķis — tam ir jābūt simetriskam un tādām, kas pieļauj svārstības par +/- vienu procentu. Nosakot mērķi, kam ir vidējā vērtība, ir vieglāk novērtēt to, cik ātri šo mērķi būs iespējams sasniegt, turklāt šāds mērķis var būt nozīmīgs arī tādēļ, lai Eiropas Centrālajai bankai būtu iespējams attiecīgi reaģēt uz cenu stabilitātes izmaiņām, ko izraisa pieprasījuma samazināšanās vai pieaugums.
- Īstenojot politiku, kurā pastiprināta uzmanība tiek pievērsta monetārās politikas un finanšu politikas pasākumu saskaņotībai, inflācijas mērīšanai būtu jāizmanto pamatinflācijas

kritērijs. Šis rādītājs nav atkarīgs no cenu svārstībām, ko ECB nespēj ietekmēt un kas var būt nejaušas. Minētais rādītājs drīzāk atspoguļo cenu svārstību tendences. Turklāt ECB, novērtējot cenu izmaiņas, būtu jāpievērš uzmanība tam, cik lielā mērā tās izriet no nodokļu izmaiņām.

- Jāpielāgo prasības attiecībā uz cenu stabilitātes nodrošināšanu tajās valstīs, kas vēlas pievienoties vienotās valūtas zonai. Tādēļ ir jāveic formāli grozījumi EK Līgumā. Tā kā šāds grozījums nav ietverts pat Konstitucionālajā līgumā, EK Līgums būtu jāinterpretē elastīgi un jānosaka, ka iespēja pievienoties *euro* zonai ir atkarīga no tā, vai sasniegts prasības patiesais mērķis, nevis no tā, vai minētā prasība ir formāli izpildīta. Būtu dabiski tām valstīm, kas vēlas pievienoties *euro* zonai, izvirzīt tādas pašas cenu stabilitātes mērķus, kādi noteikti šīs zonas dalībvalstīm.
- Stabilitātes un veiksmīgas monetārās politikas pamatā nav vienīgi inflācijas līmenis, kas nepārsniedz 2 %. Mazliet paaugstināts inflācijas līmenis kā cenu stabilitātes kritērijs neizjauc līdzsvaru. Daudz izšķirīgāka nozīme ir informācijai par vēlēšanos un iespējām kontrolēt inflācijas attīstību, lai šādā veidā sasniegtu izvēlētos mērķus.
- ECB būtu jāpublicē savu sanāksmju protokolus.

Ekonomikas un finanšu padome

- Kamēr kapacitāte nav izsmelta tiktāl, līdz sākas inflācijas pieaugums, uz cikliskumu orientētas politikas risks principā nepastāv. Bezdarba līmenis vēl joprojām ir pārlieku augsts, un pastāv daudz iespēju palielināt nodarbināto skaitu. Gados, kad ekonomika attīstās veiksmīgi, ekonomikas politikas veidotājiem būtu jāpievēršas pirmām kārtām tādu plānu izstrādei, kas paredzēti gaidāmo demogrāfiskās attīstības izraisīto ekonomikas problēmu pārvarēšanai. Laika posmos, kad ekonomikas attīstība ir veiksmīga, ES vispārējie mērķi attiecībā uz budžeta disciplīnu un parādu apjomu nav pietiekami vērienīgi. Šos mērķus jau ir sasniegušo dalībvalstu pasivitāte nav pieļaujama.

- EESK uzskata, ka budžeta līdzsvara un valsts ārējā parāda kritēriji ir jāsauglabā, tomēr diskusijai jāpāriet jaunā stadijā, un jāapspriež ekonomikas politikas patiesie mērķi.
- Trīs gadu ciklam paredzētajās ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādņēs kā galvenie mērķi būtu jāizvirza minimālais ekonomikas izaugsmes līmenis un rādītājs, kādā ātrumā jāsamazina bezdarba līmenis, kā arī Lisabonas stratēģijā procentuālā izteiksmē minētie mērķi attiecībā uz nodarbinātības līmeni. Jāizvirza katrā dalībvalstī sasniedzamie mērķi, kas tomēr nedrīkst būt zemāki par Kopienā sasniedzamo līmeni.
- Finanšu ministriem ir jābūt konsekventiem un savās valstīs ir jārikojas saskaņā ar to, ko viņi ir paziņojuši Briselē.

Sociālie partneri/Ķelnes process

- Saskaņā ar Ķelnes procesu organizēto sanāksmju starplaikos būtu jāveic kopīgi pētījumi par ekonomikas jomā pastāvošajām kopsakarībām, dažādu politisko pasākumu ietekmi un citiem tamlīdzīgiem jautājumiem.
- Ķelnes procesam ir pietiekami liela politiska ietekme, lai panāktu to, ka visas iesaistītās puses izpilda pienākumus attiecībā uz ekonomikas statistiskas datu sniegšanu.
- Parlamentam pirms katras sanāksmes būtu jāsaģatavo rezolūcija par ekonomikas stāvokli un vēlamo politiku.
- Būtu jāpiedalās gan Ekonomikas un finanšu padomei, gan arī *euro* grupai, lai būtu pārstāvēta ne tikai apvienotā finanšu ministru padome, bet arī tie finanšu ministri, kas ir tieši atbildīgi par finanšu politiku, kas ir jāapvieno ar ECB monetāro politiku.

Komisija

- Būtu jāveic sīkāka pamatinflācijas analīze. Ieteicams, lai nākotnē veicamās salīdzinošās novērtēšanas pamatā būtu detalizēts pētījums par to, kāda politika īstenota valstīs, kur attiecība starp inflāciju un ekonomikas izaugsmes tempu ir laba (zema inflācija un pietiekama ekonomikas izaugsme).
- Būtu lietderīgi veikt pētījumus, piemēram, par to, cik lielā mērā produktivitātes izmaiņas ietekmē ekonomikas izaugsmi, kuras apjoms ir atšķirīgs dažādās valstīs. Cik lielā mērā produktivitātes pieauguma atšķirības izraisa tas, ka ir bijušas atšķirības veikto investīciju un inovācijas jomā? Vai pastāv vēl kādas citas produktivitātes veicināšanas metodes? EESK tādēļ aicina Komisiju izpētīt saikni starp visaptverošajiem izaugsmes un nodarbinātības mērķiem un, piemēram, produktivitātes pieaugumu un inflācijas līmeņiem.

Galvenie secinājumi

Monetārās un finanšu politikas koordinācija uzlabojas tad, ja visām iesaistītajām pusēm, kas pieņem lēmumus ekonomikas politikas jomā, proti, ECB, Komisijai, Ekonomikas un finanšu padomei, sociālajiem partneriem un dalībvalstīm, cenu stabilitāte, izaugsme un nodarbinātība kļūst par nozīmīgiem mērķiem.

Ja atskaites punkts visu iesaistīto pušu priekšlikumi pasākumiem būs visi trīs mērķi, tās būs spiestas ņemt vērā visas savu priekšlikumu sekas, un veidosies vienotāka politika, kuras kopējais rezultāts būs labāks.

1. Ievads.

1.1 ES ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes (*Broad Economic Policy Guidelines*) pašlaik attiecas uz triju gadu ciklu. Šā gada pamatnostādnes faktiski ir 2005. gadā pieņemtās pamatnostādnes, kurās izdarīti vienīgi nelieli grozījumi.

1.2 Tādēļ EESK nolēma, ka šā gada atzinumā par ekonomikas politiku tā nevis sniegs komentārus par šīm izmaiņām, bet gan veiks pamatnostādņu formālā pamata analīzi. Šāda veida pētījumā nav pietiekami pievērsties vienīgi ekonomikas politikas vispārējo pamatnostādņu formālajam saturam, bet ir jāvelta uzmanība arī tādiem jautājumiem kā monetārā politika un tās saikne ar finanšu politiku.

1.3 Naudas un finanšu politikas jautājumus Kopiena risina, pamatojoties uz Māstrihtas līguma noteikumiem par vienoto valūtu, Stabilitātes un izaugsmes paktu, kā arī EK Līguma noteikumiem par ekonomikas politikas pamatnostādņēm. Pēc tam, kad 2005. gadā tika izdarītas izmaiņas, šo pamatnostādņu izstrāde ir iekļautas ikgadējā Lisabonas procesā.

1.4 Mērķis ir analizēt šo noteikumu savstarpējo mijiedarbību, kā arī to ietekmi uz faktisko politiku gan visā Kopienā, gan arī dalībvalstīs. Lai analīze būtu visaptveroša, atzinumā ir iztirzāta arī algu veidošana. Šādam pētījumam katrā ziņā būs jābūt diezgan teorētiskam, lai būtu iespējams turpināt diskusiju un uzlabot politiku. Mērķis ir saprast, vai pašreizējais regulējums maksimāli sekmē visaptverošu mērķu sasniegšanu, proti, cenu stabilitāti, izaugsmi un nodarbinātību.

1.5 Mūsu ieteikumi attiecas ne tikai uz pašreizējo politiku, bet arī uz regulējuma izmaiņām. Runa ir par izmaiņām, ko ir iespējams veikt nekavējoties — pirmām kārtām tādām, kas attiecas uz lēmumu pieņēmēju uzvedību. Lai īstenotu mūsu ieteikumus, EK Līgums būtu jāgroza tikai vienā gadījumā.

2. Māstrihtas līgums un kopējā monetārā politika.

2.1 ECB primārais mērķis ir cenu stabilitāte. Māstrihtā pieņemtā līguma noteikumos ir minēts vēl otrs mērķis — kad cenu stabilitāte ir nodrošināta, ECB jāveicina izaugsme. Šajā sakarā parasti izdara salīdzinājumu ar ASV Federālo rezervju banku, kuras mērķim raksturīgs visaptverošāks skatījums gan uz cenu stabilitāti, gan nodarbinātību un izaugsmi. Vārdos izteiktā formulējuma atšķirības ir nelielas, tomēr abu banku īstenotās monetārās politikas jomā atšķirības kļūst skaidrāk izteiktas. Federālo rezervju banka kā procentu likmju mainīšanas iemeslu biežāk min tendences nodarbinātības jomā. Turpretim ECB uzskata, ka vienīgais iemesls procentu likmju izmaiņām ir cenu stabilitātes nodrošināšana.

2.2 Tātad kopējo ekonomikas politiku ietekmē ne vien faktiskie monetārās politikas pasākumi, bet arī mērķu formulējums.

2.3 Tādēļ kopējā ekonomikas politikā, kurā ietilpst gan monetārā politika, gan finanšu politika, svarīgi ir ne vien tas, kā īstenotā procentu likmju politikai ietekmē finanšu politiku, bet tikpat nozīmīga ir arī monetārās politikas mērķu izvēle. Finanšu ministrs bieži domā šādi: "Ja es rīkošos šādi, vai manas rīcības rezultātā mainīsies procentu likmes, lai kompensētu sekas?" Lai izvairītos no tā, ka viena ekonomikas politikas rīcības jomām kļūst nozīmīgāka par otru, ECB un Ekonomikas un finanšu padomei būtu jāapsver iespēja izvirzīt vienādus politikas mērķus. Īpaši svarīgi ir panākt to, lai *Ecofin* padomē *euro* grupas locekļi un ECB īstenotu vienotu pieeju. Mērķis monetārās politikas jomā būtu jāzvirza ļoti ilgam laika posmam. ECB daudzkārt ir norādījusi, ka mērķis attiecībā uz vēlamo inflācijas līmeni (2 %) pamatojas uz Ekonomikas un finanšu padomes agrākiem izteikumiem. Lai arī viedokļi par vēlamo inflācijas līmeni īpaši neatšķiras, visiem ir jārespektē izvirzītie mērķi un ar tiem saistītie pasākumi.

2.4 Kad ECB izvirzīja mērķi attiecībā uz cenu stabilitāti, tika noteikts, ka inflācijas līmenim jābūt zemākam par 2 %. Jau 2003. gadā šis mērķis tika mainīts, nosakot, ka jācenšas sasniegt tādu inflācijas līmeni, kas ir zemāks par 2 %, tomēr ir tuvu 2 % rādītājam. Tādējādi izvirzītais mērķis kļuva mazliet reālistiskāks, jo no sākotnējās definīcijas, proti, inflācijas līmenim jābūt zemākam par 2 %, izrietēja, ka ir pieļaujama pat deflācija.

2.5 Minētajā definīcijā tomēr nav atrisinātas divas problēmas — proti, gandrīz nav iespējams noteikt, cik tālu atrodas izvirzītais mērķis, kā arī nav iespējams noteikt, kāds attālums ir pieņemams. Ja izvirzītais mērķis ir simetrisks, ir pieļaujamas zināmas novirzes no vēlamā inflācijas līmeņa. Ņemot vērā ECB velmi, lai inflācijas līmenis būtu tuvu 2 %, vislabākais risinājums būtu noteikt, ka mērķis ir 2 % un ka pieļaujamās svārstības ir +/- viena procenta robežās. Izvirzot šādu mērķi, mazinātos saspīlējums, kas dažkārt rodas, ja ir vērojamas pat īslaicīgas inflācijas līmeņa izmaiņas par procenta tūkstošdaļām. EESK uzskata, ka viss liecina par to, ka ECB izvirzītais mērķis ir jāpārveido par simetrisku mērķi. Šāda simetriska mērķa noteikšana var būt nozīmīga arī tādēļ, lai ECB būtu iespējams attiecīgi reaģēt uz inflācijas izmaiņām, ko izraisa pieprasījuma samazināšanās vai pieaugums. Analizējot līdzšinējo attīstību, var secināt, ka labvēlīgos konjunktūras apstākļos (kas Eiropā bija vērojami pirms tūkstošgades mijas) procentu likmes paaugstinājās strauji, turpretim nākamajos gados, kad apstākļi bija nelabvēlīgi, procentu likmes samazinājās ievērojami lēnāk.

2.6 Otrā problēma ir saistīta ar jautājumu, kāda inflācija tiek mērīta. ECB izvirzītā mērķa formālajā definīcijā noteikts, ka jāizmanto saskaņotais patēriņa cenu indekss (SPCI), proti, jāmēra kopējā inflācija. Lai izmērītu inflācijas līmeņus, kuru pamatā nav neietekmējami faktori un kas uzskatāmi par tādiem, ko ir vieglāk ietekmēt ar monetārās politikas palīdzību, minētā cenu indeksa aprēķinā var neņemt vērā, piemēram, enerģijas vai pārtikas preču cenas. Tas vajadzīgs, lai aprēķinos neņemtu vērā naftas cenu pieauguma izraisītās sekas, kas ir īslaicīgas un

diezgan ātri var pārveidoties par pretēju tendenci. Lai nepieļautu to, ka ECB politiku tieši ietekmē pārejošas cenu svārstības, ir vajadzīgs modificēts cenu indekss. Pat tad, ja enerģijas cenas ilgstoši pieaugs (ļoti ticams, ka tā notiks), īslaicīgas naftas cenu izmaiņas nav iespējams neitralizēt, izmainot procentu likmes, jo tiek uzskatīts, ka šīs metodes ietekme sāk izpausties tikai pēc viena vai diviem gadiem.

2.7 Tā saucamā pamatinflācija ir rādītājs, ko izmanto ekonomikas (ECB izpratnē — *euro* zonas) iekšējās inflācijas tendencu noteikšanai. Šis cenu līmeņa izmaiņas precīzāk atspoguļo tendences, ko Eiropas Centrālajai bankai visvairāk jācenšas ietekmēt. Loģiski ir tas, ka procentu likmju izmaiņu ietekme uz cenu celšanās ātrumu vistiešāk izpaužas inflācijas līmeņa attiecībā pret ECB īstenoto procentu likmju politiku. Ja ECB akceptē noteiktā inflācijas līmeņa pārsniegšanu, tad tas, iespējams, notiek tādēļ, ka ECB ir ņēmusi vērā arī kādu no minētajām reducētajām inflācijas definīcijām. Papildus norādot arī uz pamatinflāciju, ECB būtu iespējams panākt labāku izpratni par tās īstenoto politiku. Pamatinflācija ir tas kritērijs, ko ieteicams izmantot, veidojot politiku, kurā ir skaidrāk izteikta saikne starp monetārās politikas pasākumiem un finanšu politikas pasākumiem. Tādējādi būtu vieglāk panākt kopējās ekonomikas politikas pozitīvu ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību.

2.8 Ja salīdzina oficiālo inflācijas līmeni, kas izteikts kā SPCI, un datus par pamatinflāciju, vairumā gadu ir tikai nelielas atšķirības (skatīt pielikumu). Enerģijas cenu ietekme uz vispārējo cenu līmeni bija ievērojama vienīgi 2005. gadā. Salīdzinot inflāciju ar ECB izvirzīto mērķi jāsecina, ka tikai 2000. un 2005. gadā pamatinflācija ir bijusi zemāka par vēlamo līmeni. Ja būtu izvirzīts mērķis attiecībā uz pamatinflāciju, tad, piemēram, 2005. gadā būtu bijis pareizāk īstenot ne tik ierobežojošu politiku.

2.9 Vēl viens faktors, kas ietekmē inflācijas līmeni, bet nav uzskatāms par tiešām iekšējā pieprasījuma sekām, ir nodokļu un nodevu izmaiņas. Piemēram, ja dalībvalstis palielina PVN, lai samazinātu budžeta deficītu, paaugstinās arī inflācijas līmenis. Ja cenu stabilitāti mēra, izmantojot SPCI, tad ECB šādu inflācijas palielināšanos var uzskatīt par iemeslu, lai paaugstinātu procentu likmes. Tomēr, paaugstinot PVN, tautsaimniecībā samazinās pieprasījums, un tādēļ, ekonomikas politikā īstenojot vienotu pieeju, PVN paaugstināšana ir jāveic vienlaikus ar procentu likmju samazināšanu. Šādās situācijās (piemēram, Vācijā, kur, sākot ar 2007. gada 1. janvāri, PVN paaugstināsies no 16 % līdz 19 %) ECB būtu ļoti precīzi jāanalizē gan inflācijas iemesli, gan jāņem vērā tas, ka nodokļa palielināšana ir vienreizējs gadījums, kas neizraisa inflācijas celšanās tendenci. Turklāt ir jāmin vēl viens aspekts — ja ECB pieļauj to, ka šāda nodokļu paaugstināšana ietekmē valsts monetāro politiku, tas negatīvi ietekmē arī citas *euro* zonā ietilpstošas valstis.

2.10 Lai valstīs, kas nav *euro* zonas dalībvalstis, būtu iespējams īstenot pāreju uz *euro*, tām saskaņā ar EK Līgumu jāuzrāda tāds inflācijas līmenis, kas ir samērojams ar inflācijas līmeni "trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs". Turklāt šī "samērošana" nozīmē, ka pieļaujamā starpība ir ne vairāk kā

1,5 procenti. Šajā kontekstā par vislabāko rezultātu uzskatāms viszemākais inflācijas līmenis. Šis mērķis vairs nav tik pašsaprotams kā deviņdesmito gadu sākumā. Ņemot vērā jaunākās tendences, tas līdzinās prasībai samazināt inflāciju *euro* zonas valstīs. Šī prasība ir vēl jo absurda tādēļ, ka tās pamatā ir inflācija visās ES dalībvalstīs, nevis tikai *euro* zonas dalībvalstīs. Pēdējā laikā *euro* zonai nepiederošas valstis ir bijušas tās trīs valstis, uz kuru cenu stabilitātes rādītājiem pamatojas prasības dalībvalstīm, kas vēlas īstenot pāreju uz *euro*. Tādēļ ir jāpārskata prasība attiecībā uz cenu stabilitāti tajās valstīs, kuras vēlas pievienoties kopīgās valūtas zonai. Jāveic grozījumi EK Līgumā. Tā kā šāds grozījums Konstitucionālajā līgumā pat nav iekļauts, tā veikšanai varētu būt nepieciešams tik ilgs laiks, ka vairums valstu, kas vēlas pievienoties *euro* zonai, būtu spiestas mēģināt izpildīt pašreizējo prasību. Tādēļ būtu lietderīgi EK Līgumu interpretēt elastīgi, jo, izvērtējot kādas valsts iespējas pievienoties *euro* zonai, izšķirīgā nozīme ir minētās prasības mērķim, nevis tās burtiskajam formulējumam. Attiecībā uz cenu stabilitāti būtu loģiski noteikt vienādu mērķi gan tām valstīm, kas vēlas pievienoties *euro* zonai, gan arī tās dalībvalstīm. Ja tiks izvirzīts jauns mērķis, t.i., 2 %, pieļaujot svārstības par +/- vienu procentu, tad šāda prasība jāizvirza arī tām valstīm, kas vēlas pievienoties *euro* zonai.

2.10.1 Tāpat arī būtu vajadzīgs elastīgāks skatījums uz cenu stabilitāti valstīs, kuru ekonomika attīstās ļoti strauji. Nedaudz paaugstināta inflācija ir uzskatāma par vienu no tiem pielāgojumiem, kas vajadzīgi strauji augošā ekonomikā, un šajā ziņā kā piemēru var minēt Īriju.

2.11 Inflācija ir statistisks rādītājs. Ekonomikas politikā ir nepieciešams šāds atskaites punkts. Tomēr iedzīvotāji cenu celšanos uztver citādāk. Iedzīvotāji asi izjūt īres maksas, pārtikas produktu un degvielas utt. cenu celšanās. Savukārt dažu preču cenu samazināšanos ievēro tikai nedaudzi. Tomēr vairāk uztrauc tas, ka cenu izmaiņas dažādās iedzīvotāju grupas ietekmē ļoti atšķirīgi. Ja pieaug galvenokārt ikdienas patēriņa preču cenas, tas visvairāk ietekmē nabadzīgos iedzīvotājus. Vispārēja cenu celšanās par 2 līdz 3 % šai iedzīvotāju grupai var nozīmēt būtisku dzīves dārdzības pieaugumu. Politikā šīs sekas ir jāņem vērā un jānovērš ar dažādu politikas pasākumu palīdzību. Tas attiecas ne tik daudz uz budžeta politikas darbības jomu, bet gan bet gan uz šīs politikas konkrēto saturu.

3. 2005. gada Stabilitātes un izaugsmes pakts.

3.1 Vai pēc Stabilitātes un izaugsmes pakta pārskatīšanas dalībvalstu ekonomikas politika ir mainījies un vai ir mainījies valstu novērtēšanas process, ko īsteno Komisija un vēlāk — Padome? Šķiet, ka tikai Lietuva ir skaidri pārņēmusi pakta pārskatīšanas rezultātā izstrādāto deficīta definīciju. Tomēr pakta pārskatīšanas rezultātā visas dalībvalstis ir izvirzījušas vidēja

termiņa mērķus valsts finanšu jomā. Šie mērķi tika izvirzīti, ņemot vērā attiecīgajā valstī pastāvošos apstākļus.

3.2 Ņemot vērā ekonomikas attīstību pēc pakta pārskatīšanas, ir loģiski, ka paktam nav bijusi vērā ņemama ietekme. Vairums veikto grozījumu attiecas uz laika posmiem, kuros ir sagaidāmas nopietnas problēmas ekonomikas jomā. Tomēr pašlaik ir ekonomikas uzplaukuma un uzlabošanās posms, un to var secināt arī no pakta rādītājiem.

3.3 Ņemot vērā ekonomikas attīstību 2005. gadā un prognozes 2006. gadam — jo īpaši salīdzinoši pozitīvāku attīstību Vācijā —, var gaidīt, ka kopumā Stabilitātes un izaugsmes pakta kritērijus izdosies izpildīt labāk. Fakts, ka tas notiek laikā, kad ļoti pieaug naftas cenas, liecina par ekonomikas stāvokļa jutamu uzlabošanos. Atkarībā no tā, cik lielā mērā attiecīgā valsts ir atkarīga no naftas importa, naftas cenu celšanās var atšķirīgi ietekmēt dažādas valstis. Dažas valstis pat gados, kad ekonomika attīstās veiksmīgi, joprojām nespēj sasniegt mērķi, kas saistīts ar budžeta līdzsvarošanu. Šīs valstis varētu labvēlīgi ietekmēt attīstība citās ES valstīs.

3.4 Vairumā valstu panāktā vai gaidāmā IKP pieauguma līmenis tomēr nav tāds, lai ekonomikā veiksmīgos gados būtu ieteicams veikt paktā paredzētos stingrākos pasākumus budžeta jomā. Kamēr kapacitāte nav izsmelta tiktāl, līdz sāk celties inflācija, uz cikliskumu orientētas politikas risks ir minimāls. Bezdarba līmenis vēl joprojām ir pārlieku augsts, un pastāv daudz iespēju palielināt nodarbināto skaitu. Finanšu un monetārās politikas savstarpējo iedarbību apgrūtina jaunas problēmas, kas nebija vērojamas iepriekšējos gados, kad ekonomikas stāvoklis bija ļoti slikts. Gados, kad ekonomika attīstās veiksmīgi, ekonomikas politikas veidotājiem būtu galvenokārt jāpievēršas tādu plānu izstrādei, kas paredzēti gaidāmo demogrāfiskās attīstības izraisīto ekonomikas problēmu pārvarēšanai.

3.5 Laika posmos, kad ekonomikas attīstība noris sekmīgi, ES vispārējie mērķi attiecībā uz budžeta disciplīnu un parādu apjomu nav pietiekami vērienīgi. Dalībvalstis, kas šos mērķus jau ir sasniegušas, nedrīkst būt pasīvas. Būtiski ir tas, lai šādas valstis izmantotu saskaņā ar jauno Stabilitātes un izaugsmes pakta izvirzītos valsts mēroga mērķus ekonomikas stāvokļa uzlabošanai.

3.6 Galvenais iemesls, kas sagādāja grūtības sasniegt paktā izvirzītos mērķus, ir ekonomikas nelabvēlīgais stāvoklis pirms 2005. gada, tomēr pastāv arī statistiska rakstura izskaidrojumi, kurus reti ņem vērā. Ekonomikā, kur inflācijas līmenis ir zems, valsts parāda reālā vērtība nemainās. Jāveic praktiski parāda samazināšanas pasākumi. Straujas izaugsmes apstākļos samazinās valsts parāda īpatsvars IKP, kaut arī netiek veikti nekādi īpaši pasākumi, un budžeta līdzsvars uzlabojas. Ja inflācijas līmenis ir augsts, samazinās publiskā sektora ieguldījuma īpatsvars IKP, un uzlabojas budžeta līdzsvara un valsts parāda

statistiskie rādītāji. Ekonomikas izaugsmes apstākļos palielinās publiskā sektora ieņēmumi, kaut arī nodokļi netiek paaugstināti. Tātad pēdējā laikā problemātiskos valsts parādu un budžeta līdzsvaru raksturojošos statistiskos rādītājus ir aizstājuši pozitīvi rādītāji.

3.7 Vēl viens no ekonomikai nelabvēlīgos gados vērojamo tendenču rezultātiem ir neparasti liels uzkrājumu apjoms. Tā kā Eiropā trūkst iespēju veikt investīcijas, šis kapitāls ir nokļuvis ASV. Ja apstākļi uzlabojas un līdz ar to pieaug uzticēšanās ekonomikai, ir gaidāms, ka samazināsies raizes par nākotni un samazināsies uzkrājumu apjoms. Ja pieprasījums pieaug vēl vairāk, var sākties ekonomikas sekmīgas attīstības cikls.

3.8 Visbeidzot, attiecībā uz Kopienas līmenī īstenoto finanšu politiku jāteic, ka tai raksturīga kāda īpatnēja problēma. Nemitīgi mainās personas, kas šo politiku veido un kam jāgādā par tās ievērošanu. Dažkārt gada laikā nomainās ceturtā daļa no finanšu ministru skaita. Jaunie ministri neļūtas īpaši atbildīgi par iepriekšējo ministru veidoto politiku. Tādēļ Ekonomikas un finanšu padomei būtu jāpieņem vairāk ilgam laika posmam paredzētu lēmumu, lai jaunie ministri nepārtrauktu tādas politikas īstenošanu, ko uzsākuši viņu priekšgājēji. Turklāt ministru biežo nomainītu dēļ ir grūti izveidot tādu Ekonomikas un finanšu padomi, kurai ir politiska griba īstenot vienotu politiku.

4. Ekonomikas politikas pamatnostādnes un Lisabonas process.

4.1 Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes pastāv kopš 1993. gada. Sākumā tās attiecās vienīgi uz finanšu politiku, bet vēlāk arī uz nodarbinātības jautājumiem, un kopš 2005. gada šīs pamatnostādnes tiek īstenotas vienotā procesā paralēli ar nodarbinātības politikas pamatnostādnēm un Lisabonas stratēģiju. Praksē tā izpaužas kā dalībvalstu līmenī īstenota politika, kuras pamatnostādnes nosaka Komisija un Padome. Pretēji Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, ekonomikas politikas pamatnostādnēs nav paredzētas soda sankcijas.

4.2 Kopš EMS (Ekonomikas un monetārā savienība) dibināšanas notiekošajās diskusijās nav līdzsvara starp centralizētu monetāro politiku un finanšu politiku, ko dalībvalstis joprojām īsteno patstāvīgi. Stabilitātes un izaugsmes paktā ir izmantota jaukta pieeja, jo tajā ir iekļauti arī kopējas politikas elementi un zināmos gadījumos paredzētas soda sankcijas, savukārt pamatnostādnes principā ir ieteikumi.

4.3 Kādas ir ekonomikas politikas pamatnostādņu turpmākās izstrādes iespējas? Lai tās atrastu, ekonomikas politikas mērķu izvirzīšana ir skaidri jānodala no šo mērķu sasniegšanas līdzekļiem.

4.4 Attiecībā uz Stabilitātes un izaugsmes paktu par mērķiem publiskajā diskusijā tiek uzskatīts līdzsvarots budžets un valsts parāda īpatsvars IKP. Abi kritēriji tomēr nav galīgie mērķi. Tie drīzāk ir indikatori, kas norāda ekonomikas politikas virzienu. Pateicoties līdzsvarotam budžetam vai budžeta pārpalikumam, ekonomikas recesijas apstākļos ir iespējams veikt piemērotus pasākumus. Budžeta pārpalikums ir līdzeklis, ko vēlāk iespējams izmantot ekonomikas stimulēšanai. EESK uzskata, ka budžeta

līdzsvarotības un valsts parāda kritēriji būtu jāsauglabā, tomēr diskusijai jāpāriet jaunā stadijā, un tajā jāspriež par ekonomikas politikas patiesajiem mērķiem.

4.5 Gan monetāro, gan arī finanšu politiku ietverošās vispārējās ekonomikas politikas galvenie mērķi ir cenu stabilitāte, izaugsme un nodarbinātība. Šie mērķi ir jāformulē. Cenu stabilitātes problēma šajā dokumentā jau ir analizēta. Tādēļ ekonomikas politikas vispārējo pamatnostādņu pamatā būtu jābūt arī ES līmenī noteiktām vēlām izaugsmes līmeņa un pilnīgas nodarbinātības definīcijām. Tomēr praksē to ir ļoti grūti nodrošināt. Lai izvirzītie mērķi būtu reālistiski, tos nedrīkst izvirzīt, neņemot vērā pašreizējo ekonomikas stāvokli. Tas nozīmē, ka var rasties vajadzība šos mērķus samērā bieži mainīt un ka tos nav iespējams noteikt tikpat ilgam laika posmam kā cenu stabilitātes mērķi.

4.6 Viedokļi par to, cik lielā mērā ekonomikas attīstību atspoguļo izaugsme, atšķiras. Rādītājos, ko parasti izmanto, netiek ņemta vērā ietekme uz sociālo jomu un vidi. Tomēr, lai noteiktu vienīgi ekonomikas izaugsmes apjomu, izmanto divus vispārēji pieņemtus rādītājus: reālā IKP uz vienu iedzīvotāju pieaugumu un šo pašu rādītāju, kas izteikts tā saucamās pirktspējas paritātes veidā. Izmatojot otro metodi, mēģina salīdzināt dažādu valstu patieso ekonomikas stāvokli. Tā kā mērķis ir noteikt izaugsmes ātrumu, rādītāju izvēlei šajā gadījumā nav nozīmes. Izaugsmes ātrums ik gadu ir gandrīz nemainīgs, un novirzes ir atkarīgas no mērāmā IKP veida. Pirms dažiem gadiem tika veikti pētījumi, lai noteiktu, kāds izaugsmes līmenis sekmē bezdarba samazināšanos. Tika secināts, ka nepieciešamais IKP pieaugums ir apmēram 3 % gadā. Šādi uz pieaugumu attiecināti mērķi laika gaitā tomēr var mainīties, un dažādu valstu tautsaimniecībā tie var būt atšķirīgi. Kaut arī bezdarba samazināšana ir saistīta ar ievērojamām grūtībām, ir grūti iztēloties mērķi, kam atbilstoši jātiecas sasniegt vien tādu pieauguma līmeni, kas ir zemāks par bezdarba samazināšanai vajadzīgo. Tomēr pēdējos gados šo minimālo izaugsmes līmeni patiesībā ir panākušas tikai dažas valstis.

4.7 Salīdzinot valstis un izvēloties politiku, kā mērķis ir izaugsmes paātrināšana, jāizšķir divas svarīgas izaugsmes veicināšanas metodes. Izaugsmi var nodrošināt, vai nu palielinot ražošanas apjomu un izmantojot tādas pašas tehnoloģijas — šādā gadījumā bieži palielina nodarbināto skaitu —, vai arī paaugstinot produktivitāti, proti, ražojot vairāk, bet nemainot darbinieku skaitu. Tuvākajā nākotnē vēl joprojām būs iespēja izmantot pirmo metodi, tomēr pēc dažiem gadiem demogrāfisko pārmaiņu dēļ gandrīz vairs nebūs izvēles un varēs izmantot tikai otro metodi.

4.8 Nodarbinātības jomā ir ievērojami grūtāk izvirzīt mērķus. Minētajiem mērķiem ir jāaptver divi aspekti, proti, gan tas, cik daudziem darbaspējiem iedzīvotājiem jābūt nodarbinātiem (nodarbinātības līmenis), gan tas, kāds ir pieļaujamais darbaspējīgo iedzīvotāju bezdarba līmenis. Lisabonas stratēģijā tika izvirzīti šādi mērķi attiecībā uz nodarbinātības līmeni: kopējais nodarbinātības līmenis (70 %), sieviešu nodarbinātības līmenis (60 %) un to personu nodarbinātības līmenis, kas ir vecumā no 55 gadiem līdz pensionēšanās vecumam (50 %).

4.9 Attiecībā uz bezdarbu nav izvirzīti procentuālā izteiksmē formulēti mērķi. Vispirms jāpatur prātā, ka pastāv vairākas bezdarba mērīšanas metodes. Tā kā pastāv gan atklātais bezdarbs, gan arī ņemot vērā to, ka dažas personas ir iesaistītas dažādos darba tirgus politikas pasākumos, nepieciešami vismaz divi mērķi. Tikai ļoti nedaudzās valstīs ir gandrīz izdevies sasniegt tā saucamo pilnīgas nodarbinātības līmeni (proti, šajās valstīs ir tikai dažus procentus bezdarba līmenis, kas dinamiskā ekonomikā rodas nepārtraukti, jo nepārtraukti ir vajadzīgas pārmaiņas). Tādēļ būtu lietderīgāk noteikt, ka ilgstošam laika posmam paredzēts mērķis ir bezdarba samazināšana par zināmu procentuālo daļu.

4.10 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka trīs gadu ciklam paredzētajās ekonomikas politikas pamatnostādņēs galvenajiem ierosinājumiem būtu jāattiecas uz vēlamo minimālo ekonomikas izaugsmes līmeni, kā arī uz to, kādam jābūt bezdarba samazināšanas ātrumam. Vēlamās vērtības attiecībā uz nodarbinātības līmeni var līdz turpmākam lēmumam palikt tādas pašas kā Lisabonas stratēģijā minētās procentuālās vērtības. Finanšu politikā jārada tāda pati situācija kā monetārajā politikā, proti, jāizvirza skaidri formulēti mērķi, kas var noderēt par atskaites punktu politikas īstenošanas novērtējumā.

4.11 Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes drīzāk būtu jāizmanto kā atskaites punkts, uz ko dalībvalstis atsaucas, kad tās ziņo par pasākumiem, ko tās īstenojušas, lai sasniegtu mērķus, un uz ko Komisija un Padome pēc tam pamato novērtējumu par to, kādā mērā izvirzītie mērķi ir sasniegti. Ja mērķi netiek sasniegti, ES jābūt iespējai attiecīgajā gadījumā kritizēt izvēlētos pasākumus un, pamatojoties uz salīdzinājumu ar citās valstīs veiktajiem pasākumiem, kas izrādījušies veiksmīgi, sniegt priekšlikumus. Tomēr katras valsts veikums ir jāvērtē, ņemot vērā tajā pastāvošos īpašos apstākļus un aktuālo tās ekonomikas stāvokli.

4.12 Tā kā finanšu politika vēl joprojām ir dalībvalstu kompetencē, attiecīgās valsts politikas novērtējumā nav īpašas nozīmes uzsvērt (kā tas pašlaik tiek darīts) ekonomisko situāciju ES kopumā. Tādēļ būtu jāpielāgo ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes. Turpmāk ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādņēs, izvirzot vispārējos mērķus, būtu jānosaka katrai dalībvalstij sasniedzamie mērķi, kas tomēr nedrīkstētu būt zemāki par Kopienas līmenī noteiktajiem, un būtu jāvērtē, kādā mērā katra valsts ir sasniegusi tai izvirzītos mērķus.

4.13 Skaidrāk uzsverot to, kas jā dara katrai dalībvalstij, pamatojoties uz tās ekonomikas stāvokli un iekļaujot atsauci uz mērķiem, kas attiecībā uz nodarbinātību jau agrāk ir formulēti Lisabonas stratēģijā, ir iespējams ekonomikas politikas pamatnostādnes labāk saskaņot ar Lisabonas stratēģijas kopējo ievirzi. Visaptveroša ekonomikas politika var kļūt par valstu reformu programmu pašsaprota māku sastāvdaļu, un tādējādi iespējams paātrināt Lisabonas stratēģijas īstenošanu kopumā.

5. Algu veidošana un ekonomikas politikas pamatnostādnes.

5.1 Tā sauktais "Ķelnes process" aizsākās 1999. gadā. Šis ikgadējais forums, kurā par aktuāliem politikas jautājumiem

debatē Ekonomikas un finanšu padome, ECB, Komisija un sociālie partneri (Eiropas Arodbiedrību konfederācija (EAK) un Eiropas Rūpniecības un darba devēju konfederāciju savienība (UNICE)/Uzņēmumu ar valsts kapitāla daļu un vispārējās ekonomiskās intereses uzņēmumu Eiropas Centrs (CEEP)), nav plaši pazīstams. Tomēr domājams, ka Ķelnes process ir veicinājis dalībnieku informētības uzlabošanu par citu dalībnieku politiku un viņu viedokļiem ekonomikas politikas jomā.

5.2 Šīs debātes notiek divos līmeņos, proti, ekspertu un augsta līmeņa darba grupas līmenī. Minētās sanāksmes parasti notiek divreiz gadā, un tajās apspriež aktuālo ekonomiskas stāvokli un to, kāda politika vajadzīga.

5.3 No 2005. gada debatēm un secinājumiem izriet, ka atšķiras viedokļi gan par analīzi, gan par piedāvātajiem pasākumiem. Komisija norāda, ka ekonomiskā situācija ir uzlabojusies. ECB uzsver, algu mērenības nozīmi, ko, protams, atbalsta arī UNICE. CEEP norāda, ka ir vajadzīga valsts investīcijas. Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija (UEAPME) faktiski norāda ne tikai to, ka ir svarīgi ņemt vērā mazos uzņēmumus, bet arī to, ka varbūt ir jāakceptē augstāks inflācijas līmenis. EAK uzsver, ka ekonomika ir vispārīgi jāstimulē, lai veicinātu vietējo pieprasījumu, kā arī vērs uzmanību uz to, ka algas ir ne vien izmaksas, bet gan arī galvenais pieprasījuma priekšnoteikums un ka darba ņēmēji vairākus gadus devuši savu ieguldījumu inflācijas ierobežošanā, jo algu pieaugums atpalicis no ražīguma pieauguma.

5.4 Ņemot vērā iepriekš teikto, rodas jautājums, vai Ķelnes process nav jāsāk no jauna. Kā to iespējams attīstīt? Līdz šim Ķelnes process izpaudās kā sanāksmes, kurās notika viedokļu apmaiņa. Viena iespēja būtu starp tikšanās reizēm veikt kopīgus pētījumus par kopsakarībām ekonomikas jomā, dažādu politikas pasākumu ietekmi un tamlīdzīgiem jautājumiem. Iespējams, ka tādējādi tuvinātos viedokļi par reālo ekonomikas stāvokli, jo šādam vienotam viedoklim jābūt pārējās diskusijas pamatā. Šo priekšlikumu varētu saistīt arī ar agrāk izteikto EESK priekšlikumu par iestādi, kas veic neatkarīgus pētījumus ekonomikas jomā (¹).

5.5 Vēl viena problēma ir statistikas datu uzticamība, tā ir ne tik ideoloģiska problēma, tomēr tai ir izšķirīga nozīme politikas izvēlē. Pašsprotami, ka visām dalībvalstīm būtu jāspēj vienlaicīgi sniegt nepieciešamos statistikas datus. Tam, ka nepieciešamo politiku izvēlas, pamatojoties uz kļūdainiem statistikas datiem, var būt postošas sekas. Iespējams, ka sarunām Ķelnes procesa ietvaros ir pietiekami liela politiska nozīme, lai no visiem dalībniekiem panāktu pienākuma izpildi attiecībā uz ekonomikas statistikas datu sniegšanu. Arī Eiropas Parlaments vairākkārt ir prasījis uzlabot statistiku.

5.6 Viena no iespējamām diskusijas aktivizēšanas metodēm ir arī formālās struktūras izmaiņas. Būtu jānostiprina Eiropas Parlamenta loma. Parlamenta pārstāvībai ir jābūt nevis tūri formālai, bet gan Parlamentam pirms katras tikšanās reizes būtu

(¹) OV C/2006/88/68, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atziņums par tematu "Ekonomikas pārvaldības uzlabošana — stabilitātes un izaugsmes pakta reforma".

jāpieņem rezolūcija par ekonomikas stāvokli un par vēlamo politiku. Šāds novērtējums būtu jāsalīdzina ar formālāku ziņojumu, ko, iespējams, sniegtu Komisija. Šajā procesā būtu jāpieņem arī Ekonomikas un finanšu padomei, kā arī *euro* grupai, lai pārstāvēta būtu ne tikai apvienotā finanšu ministru padome, bet arī tie finanšu ministri, kas tieši atbildīgi par to finanšu politikas daļu, kas jāapvieno ar ECB monetāro politiku.

5.7 Kaut arī visas iesaistītās puses, t. i., ECB, finanšu ministri un sociālie partneri, savu politiku veido neatkarīgi, ir ļoti nepieciešams uzlabot sadarbību, par ko iestājas EESK. Neatkarība nenozīmē ne to, ka drīkst nepiedalīties vispārējā diskusijā, nedz arī to, ka nav jāuzklausa labi padomi. Neatkarību neapdraud arī tas, ka iesaistītās puses jautājumus apspriež publiski, nevis vienmēr norāda, ka tās visus vērtējumus sagatavo pilnīgi autonomi un ne no kā neietekmējas. Finanšu ministriem ir jābūt konsekventiem, un savā valstī jārikojas saskaņā ar to, ko viņi ir teikuši Briselē. ECB būtu jānodrošina iespēja rīkoties tāpat kā Apvienotās Karalistes un Zviedrijas centrālajai bankai, proti, publicēt savu sanāksmju protokolus.

6. Vai pastāv sakarība starp inflāciju un izaugsmi?

6.1 Eiropas Parlaments savā 2005. gada 26. maija ziņojumā par integrētajām pamatnostādņēm izaugsmei un nodarbinātībai raksta, ka *“eurozonas un divdesmit piecu dalībvalstu Eiropas Savienības attīstība ilgstoši nav spējusi sasniegt savu potenciālo līmeni, bet gan saglabājas vāja; [...] iedzīvotāju izturēšanās patērējot joprojām ir nogaidoša un ekonomikas perspektīvas 2005. un 2006. gadam joprojām ir nelielas, kas veicina augsta bezdarba līmeņa ilgstošu saglabāšanos, kurš samazināsies lēni; [...] neskatoties uz zemākajām procentu likmēm kopš Otrā Pasaules kara, gatavība izdarīt ieguldījumus ir vāja [...]”*.

6.2 Literatūrā par ekonomiku allaž pretstata inflāciju un bezdarbu. No statistikas izriet, ka viena šī rādītāja uzlabošanās izraisa otra rādītāja pasliktināšanos. Tomēr Komiteja izvēlējusies mēģināt atrast sakarību starp inflāciju un izaugsmi un šim nolūkam cita starpā izmanto Parlamenta sniegtos aprakstus.

6.3 Zināmos ekonomikas apstākļos izaugsmi valstīs ar zemu inflāciju var salīdzināt ar izaugsmi valstīs, kur ir augsta inflācija. Var pētīt arī to, kā kādā konkrētā valstī dažādās situācijās mainās IKP pieaugums, kad inflācijas līmenis ir mainīgs. Komitejas tabulas varbūt nav īsti zinātniskas, toties skaidri parāda, ka zināšanas par sakarībām starp inflāciju un izaugsmi ir svarīgas, lai atrastu dažādu politiku pareizo kombināciju.

6.4 Ja kādā valstī novēro relatīvi augstu inflāciju un strauju izaugsmi, bet citā valstī zemu inflāciju un nelielu izaugsmi, būtu

loģiski pārbaudīt, vai starp inflāciju un izaugsmi ir vēl kāda sakarība, nevis tikai statistiska korelācija. Lai noteiktu, vai šīs korelācijas tiešām rada cēlonisku kopsakarību, ir jāveic korekcijas, jo ir iespējama saskare ar dažādām ekonomiskām situācijām un jo īpaši ar dažādiem attīstības līmeņiem (IKP). Jāpārbauda arī, vai ir veikti īpaši ekonomikas politikas pasākumi, kas citu inflācijas līmeņu gadījumā novestu pie lielākas vai mazākas izaugsmes. Līdz ar to ir bieži jāpēta atsevišķas valstis un varbūt nevar izdarīt nekādus secinājumus par vispārējo korelāciju starp inflāciju un izaugsmi.

6.5 Izaugsmes temps ir reāla problēma vismaz 15 “vecajām” ES dalībvalstīm. Pēc Komisijas statistikas datiem šo valstu izaugsme bija tik zema, ka to iekšzemes kopprodukts (IKP) katru gadu samazinājās par apmēram vienu procentu, salīdzinot ar citām rūpnieciski attīstītajām valstīm (laikā no 1995. līdz 2005. gadam) ⁽²⁾. Tai pat laikā vietējais pieprasījums šajās valstīs kritās aptuveni par vienu procentu salīdzinājumā ar citām rūpnieciski attīstītajām valstīm. Relatīvi labos gadus pēc tūkstošgazu mijas noteica pieprasījums pēc Eiropas ražojumiem ārvalstīs. Lai rastu labāku politiku nākotnē, ir jāanalizē cēloņi, kāpēc notikusi šāda gandrīz katastrofāla izaugsmes tempu attīstība.

6.6 Šo nelielas inflācijas “izmaksu” aprakstu var salīdzināt ar augstu izmaksu aprakstu ECB priekšsēdētāja Wim Duisberg kga vēstulē Eiropas Parlamentam. Vēstulē teikts, ka *“ECB sniegtā cenu stabilitātes kvantitatīvā definīcija attiecas uz stabiliem un pamatotiem ekonomiskiem kritērijiem. Pieļaujot tikai nelielu cenu līmeņa kāpumu, inflācijas izmaksas samazināsies, par ko ir informēta sabiedrība un par ko ir plaši rakstīts attiecīgajā literatūrā.”*

6.7 Meklējot optimālo inflācijas līmeni, jāņem vērā gan izmaksas sakarā ar augstāku inflāciju, gan izmaksas sakarā ar grūtībām panākt pietiekamu izaugsmi. Jāapzinās arī, ka inflācija pati par sevi nav ne risinājums, ne problēma. Drīzāk ir jārunā par ekonomikas elastību, ko var panākt ar zināmu inflāciju, vai par katastrofālu pārmērīgas inflācijas ietekmi uz uzticību ekonomikai, ilgspējīgai tirdzniecībai un ienākumu sadalei.

6.8 Pielikumā ir skatāmi dati par inflāciju (SPCI un pamatinflāciju) un izaugsmi (reālo IKP pieaugumu) ES dalībvalstīs. Dati attiecas uz periodu kopš ECB dibināšanas.

6.8.1 Kopumā runa ir par zemas inflācijas un nelielas izaugsmes periodu. Kaut cik pieņemami izaugsmes tempi bija tikai 2001. un 2002. gadā vai dažās valstīs kopš 2004. gada. Gandrīz visās valstīs inflācija iet kopsolī ar izaugsmi. Pēc izaugsmes tempiem iepriekšējos gados (no 1999. līdz 2000. gadam) sakarā ar augsto pieprasījumu pasaules tirgū ES iekšējais pieprasījums neradīja pietiekamu impulsu izaugsmei.

⁽²⁾ Komisijas datu bāze AMECO (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_macro_economic_database/ameco_en.htm). 15 valstu ES IKP pieauguma salīdzinājums ar IKP pieaugumu rūpnieciski attīstītu valstu grupā, kurā ietilpst ASV, Kanāda, Japāna, Koreja, Austrālija, Jaunzēlande, Norvēģija un Šveice.

Līdz ar ekonomikas uzlabošanos šajos gados, kā arī pavisam nesen inflācijas līmenis ievērojami nepārsniedza 2 %.

6.8.2 Par visām valstīm varētu izteikt dažādas piezīmes, un dažas no tām ir šādas.

Dažas valstis atšķiras no valstu vairuma, kur novēro nelielu inflāciju un nelielu izaugsmi. Īrija, kur notika ievērojama izaugsme un bija augsta inflācija, varēja saglabāt izaugsmes tempus un vienlaicīgi samazināt inflāciju. Grieķijā augsti izaugsmes tempi sakrīta ar augstu inflāciju. Itālijā un Portugālē bija mazliet palielināts inflācijas līmenis, bet nebija gandrīz nekādas izaugsmes. Spānijas apmierinošajai izaugsmei seko inflācijas līmenis virs 2 %. Debates Spānijā parāda, kā izaugsme piesaista sabiedrības uzmanību, kurpretim tik augsts inflācijas līmenis nodarbina tikai ekonomistus. Neparasts ir Somijas gadījums, kur līdz ar ievērojamu izaugsmi 2004. gadā praktiski nebija inflācijas (daļēji sakarā ar alkohola nodokļa samazināšanu). Slovēnijā izdevās nepārtraukti samazināt inflācijas līmeni un tai pat laikā uzturēt diezgan spēcīgu izaugsmes tempu. Lietuva uzrādīja ievērojamu izaugsmi, ko pavadīja neliela, bet kāpjoša inflācija. Čehijas Republika varēja palielināt izaugsmes tempus, nepaaugstinot inflāciju, savukārt Igaunija ir panākusi vēl straujāku izaugsmi, tomēr Igaunijā inflācijas līmenis palielinās. Izaugsme Latvijā sasniedza maksimālo līmeni Eiropas Savienībā, tomēr ar īpaši augstu inflācijas līmeni. 6.8.3 Ja inflāciju interpretē kā vispārējā pieprasījuma līmeņa mēru kādā ekonomiskā sistēmā, tad ar dažiem izņēmumiem abi šie lielumi bija pārāk zemi. Sakarā ar grūtībām, lai ar visumā nelielām cenu izmaiņām panāktu pietiekamus ekonomiskus pielāgojumus, inflācijas līmenis kavēja izaugsmi. Kaut arī pastāv vispārējs viedoklis, ka zināma inflācija "ieelļo" ekonomikas dinamiku, šādu izteikumu nevar uzskatīt par politiski korektu. Šodienas globalizētajā ekonomikā dinamiskas pārmaiņas tomēr ir kā starptautiskas konkurētspējas priekšnoteikums.

6.8.4 Stabilitātes un veiksmīgas monetārās politikas pamatā nav tikai inflācijas līmenis zem 2 %. Mazliet augstākam inflācijas līmenim kā cenu stabilitātes mēram nevajadzētu atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz stabilitāti. Daudz izšķirošāka nozīme ir informācijai par vēlmi un iespējām kontrolēt inflāciju, kā arī par iespējām šādā veidā sasniegt izvēlēto mērķi.

6.9 Turpmāk laika gaitā var veikt pētījumu par pamatinflācijas laika periodiem. Izņemot 2005. gadu, starpība starp patēriņa cenu indeksu un cenu augšanu, neņemot vērā enerģijas cenas, ir pavisam nenozīmīga. Detalizētāks pētījums par konkrē-

tiem politiskajiem pasākumiem valstīs, kur zemas inflācijas attiecība pret izaugsmes tempiem ir apmierinoša, varētu būt nākotnē veicamās salīdzinošās novērtēšanas pamatā.

6.10 Pielikumā ir arī dati par ražīgumu darba stundā. Skaitļi neparāda attīstību katrā atsevišķā valstī, bet attīstību valstīs pret vidējo ražīgumu 15 dalībvalstu ES. Tabula parāda arī to, cik lielā mērā katra valsts pietuvojusies vidējam rādītājam.

6.10.1 Šī attiecība nevarētu ievērojami mainīties sešu gadu laikā, un tas attiecas uz valstu vairumu. Tomēr pastāv izņēmumi. Grieķijā ir zems ražīguma līmenis, bet tā strauji tuvojas citām valstīm. Īrija atrodas virs vidējā līmeņa, turklāt ražīgums turpina augt. Itālija šajā periodā atpaliek no citām valstīm. Tas pats attiecas uz Portugāli, kuras ražīguma līmenis perioda sākumā bija ļoti zems.

6.10.2 Ar detalizētiem pētījumiem arī šajā jomā varētu iegūt skaidrību. Piemēram, kādā mērā atšķirīgi izaugsmes tempi atsaucas uz ražīguma izmaiņām? Kādā mērā dažādi ražīguma pieauguma tempi pamatojas uz atšķirībām investīcijās un inovācijās? Kā izglītības sistēmu atšķirības ietekmē inovācijas intensitāti? Kādas ir turpmākās ražīguma palielināšanas iespējas? EESK tādēļ labprāt aicinātu Komisiju izpētīt sakarību starp visaptverošajiem izaugsmes un nodarbinātības mērķiem, piemēram, pamatojoties uz ražīguma pieaugumu un inflācijas līmeņiem.

6.11 No statistikas datiem par inflāciju un izaugsmi var izdarīt provizorisku secinājumu, ka jāizveido labāka koordinācija starp monetāro un finanšu politiku. Ekonomikas politikas lēmumu pieņēmējiem (tādiem kā ECB, Komisija, Ekonomikas un finanšu padome, sociālie partneri un dalībvalstis) kā galvenie mērķi jāizvirza cenu stabilitāte, izaugsme un nodarbinātība. Ja visi dalībnieki pieņem šos trīs mērķus kā pamatu saviem piedāvātajiem pasākumiem, viņiem ir jāreķinās ar visām savu priekšlikumu sekām. Pasākumi, kas kādā noteiktā ekonomikas jomā ievērojami iedarbojas uz cenu stabilitāti, citā ekonomikas jomā var izrādīties pilnībā nepieņemami. Noteiktos apstākļos tie veicina izaugsmi un nodarbinātību, citos apstākļos šie pasākumi iedarbojas pretēji.

6.12 ECB 2004. gada februāra "Mēneša Biļetenā" ir lasāms piemērs par jaunu izpratni Eiropas Centrālajā bankā, kas varētu noderēt par pamatu jaunai koordinētai politikai. Tajā ir aplūkoti nozīmīgākie faktori investīciju mehānisma iedarbināšanai — pietiekama rentabilitāte, pietiekamas finansēšanas iespējas un pietiekams pieprasījums.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Centrālajai bankai "Trešais ziņojums par praktiskajiem sagatavošanās pasākumiem euro zonas turpmākai paplašināšanai"

COM(2006) 322 galīgā redakcija

(2006/C 324/22)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 13. jūlijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Komitejas Birojs 2006. gada 4. jūlijā uzdeva Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Nemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā 2006. gada 26. oktobrī iecēla *Roksandić* kdzi par galveno ziņotāju un ar 102 balsīm par, 1 balsi pret un 4 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Kopsavilkums

1.1 EESK uzskata, ka Komisijas paziņojumā ir precīzi un izsmeltoši izklāstīti pašreizējais sagatavošanās process saistībā ar euro ieviešanu Slovēnijā, kā arī pārējo to desmit dalībvalstu gūtie panākumi, kas paredz ieviest euro, tiklīdz tās izpildīs nepieciešamos nosacījumus. Tādēļ tā atbalsta Komisijas paziņojumu.

1.2 EESK iesaka Komisijai rūpīgi apsvērt šo jautājumu un, ja iespējams, savos turpmākajos ziņojumos un ieteikumos ņemt vērā Komitejas rekomendācijas.

2. Komisijas paziņojums

2.1 Komisijas dokuments ir kārtējais gada pārskats par tajās vienpadsmit dalībvalstīs sasniegto progresu⁽¹⁾, kas paredz ieviest euro un kļūt par euro zonas dalībvalstīm, tiklīdz tās izpildīs nepieciešamos nosacījumus. Tas jau ir trešais šāda veida ziņojums kopš 2004. gada. Pašreizējais ziņojums tika izstrādāts pirms parastā termiņa (kas būtu bijis novembrī) tādēļ, ka ir paredzēta euro zonas paplašināšanās līdz ar Slovēnijas pievienošanos 2007. gada 1. janvārī⁽²⁾; tajā ir detalizēti izklāstīti pašreizējie sagatavošanās pasākumi minētajā dalībvalstī. Ziņojumā ir aprakstīti arī praktiskie sagatavošanās pasākumi, kas pašreiz tiek veikti valstu līmenī pārējās desmit dalībvalstīs.

2.2 Attiecībā uz euro zonas paplašināšanās procesu, kas ir dalībvalstu politiskās un ekonomiskās atbildības joma, Komisija uzsver, ka liela nozīme ir rūpīgai iepriekšējai plānošanai un visaptverošiem, vispusīgiem sagatavošanās pasākumiem, kuros būtu jāiesaista gan publiskais, gan privātais sektors, kā arī plašāka sabiedrība. Ziņojuma secinājumos ir uzskaitīti turpmākie pasākumi, kas jāveic Slovēnijā. Tajā ir uzsvērts, ka arī pārējās

⁽¹⁾ Visas jaunās dalībvalstis, kas pievienojās 2004. gada 1. maijā, ir dalībvalstis, uz kurām attiecas izņēmums saskaņā ar Pievienošanās līguma 4. panta noteikumiem. Zviedrija 1998. gada maijā kļuva par dalībvalsti, uz ko attiecas izņēmums.

⁽²⁾ Padomes Lēmums 2006/495/EK un Padomes Regula (EK) Nr. 1086/2006, abi dokumenti datēti ar 2006. gada 11. jūliju.

dalībvalstīs jāpaātrina sagatavošanās darbi un jāapstiprina lielākā daļa valstu plānu saistībā ar euro ieviešanu.

3. Vispārēji secinājumi

3.1 Šī ir pirmā reize, kad EESK izskata Komisijas ziņojumu par praktiskajiem sagatavošanās darbiem turpmākai euro zonas paplašināšanai, kaut arī tas ir pēc kārtas jau trešais ziņojums kopš euro zonas izveidošanas 2002. gadā. Tomēr jāuzsver, ka euro ieviešana nav uzskatāma tikai par tehnisku projektu, bet drīzāk par lielu izaicinājumu, kas atstāj būtisku iespaidu uz ekonomisko, monetāro un sociālo jomu.

3.2 Neapšaubāmi dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai euro ieviešanas process noritētu sekmīgi. Tomēr būtu jāuzsver tas, ka ir jāiesaista visas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ņemot vērā, ka tās pārstāv atsevišķas interešu grupas un nodrošina šādu grupu aktīvu līdzdalību procesā visās dalībvalstīs, kas paredz ieviest euro. Pašreizējā paplašināšanās notiks pievienojoties atsevišķām dalībvalstīm, bet nevis visām divpadsmit uzreiz, kā tas notika 2002. gadā, kad tika ieviests euro. EESK atzīmēja, ka 2001. gadā ne tikai ievērojams daudzums resursu tika izmantots šī procesa vajadzībām, bet arī visas ieinteresētās puses aktīvi piedalījās pārmaiņu procesā un ka sabiedrība bija labi informēta un pilnībā iesaistīta⁽³⁾. Īpaši svarīgi un patiešām aktuāli ir nodrošināt Slovēnijā tādu pašus nosacījumus, ņemot vērā to, ka mazāk nekā pēc trīs mēnešiem šī valsts ievieš euro.

3.3 Sabiedriskās domas aptaujas⁽⁴⁾ liecina, ka salīdzinājumā ar visu to dalībvalstu sabiedrībām, kas paredz iestāties euro zonā, Slovēnijas sabiedrība ir vislabāk informēta par euro. Informācijas kampaņas, kas finansētas no valsts un ES līdzekļiem, deva būtisku ieguldījumu šajā ziņā. Bažas tomēr rada tas, ka saskaņā

⁽³⁾ OVC 155, 29.05.2001.

⁽⁴⁾ Komisijas trešā ziņojuma pielikums, darba dokuments, SEC(2006) 785, 25. lpp.

ar *Eurobarometer* pēdējo sabiedriskās domas aptauju, kas veikta 2006. gada aprīlī, Slovēnijas iedzīvotāji pat salīdzinājumā ar to dalībvalstu iedzīvotājiem, kuri tiek uzskatīti par visskeptiskāk noskaņotiem pret *euro*, ir visskeptiskāk noskaņoti attiecībā uz prognozēm par to, kā *euro* ieviešana ietekmēs inflāciju ⁽⁵⁾.

3.4 Gan preču, gan pakalpojumu, jo īpaši publiskā sektora pakalpojumu, cenu monitorings pirms *euro* ieviešanas un noteiktā laikposmā pēc tam var dot būtisku ieguldījumu, lai mazinātu sabiedrības skeptisko nostāju attiecībā uz *euro* ieviešanas negatīvajām sekām. Tas dod arī iespēju mazināt nepamatotas cenu paaugstināšanas un “noapaļošanas uz augšu” risku valūtas konvertēšanas procesā. Eiropas Parlamenta rezolūcijā par *euro* zonas paplašināšanos ⁽⁶⁾ uzmanība ir pievērsta līdzīgām problēmām.

3.5 Brīvprātīga sadarbība starp patērētāju organizācijām un tirgotājiem ir piemērots risinājums, bet ar to nepietiek. Lai mazinātu sabiedrības negatīvo nostāju attiecībā uz prognozēm par *euro* ieviešanas sekām, šķiet, ka nepietiek ar to, ka posmā pirms *euro* ieviešanas ik pēc trim mēnešiem tiek publicēts preču cenu monitoringa pārskats.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

4. Konkrēti ieteikumi

4.1 Komiteja ierosina, lai Komisija iesaka dalībvalstīm, kas veic *euro* ieviešanai nepieciešamos sagatavošanās pasākumus un turklāt nepieciešamās informācijas kampaņas, īpašu uzmanību pievērst tam, lai šajā procesā ar pilsoniskās sabiedrības organizāciju palīdzību nodrošinātu visu interešu grupu līdzdalību. Lai to īstenotu, dalībvalstīm un ES būtu jāatvēl finanšu līdzekļi dažādu interešu grupu apmācībai un sagatavošanai darbam un dzīvei ar jauno valūtu — *euro*.

4.2 Būtu nopietni jāapsver tādu pasākumu ieviešana, kas tiktu īstenoti sešus mēnešus pirms un vismaz vienu gadu pēc *euro* ieviešanas, lai nodrošinātu monitoringu attiecībā uz publiskā sektora pakalpojumu cenām, kā arī vispārējām preču un pakalpojumu cenu izmaiņām katrā mēnesī. Dalībvalstis tādējādi varētu nākotnē izvairīties no kļūdām, kas tika atklātas 2002. gadā *euro* ieviešanas laikā un arī *euro* zonas turpmāko paplašināšanos laikā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ Sk. turpat, 31. lpp.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta 2006. gada 1. jūnija rezolūcija par *euro* zonas paplašināšanos, 12. punkts.

Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu"

COM (2006) 16 galīgā redakcija — 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 149. pantu 2006. gada 24. februārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2006. gada 6. septembrī. Ziņotājs — GREIF kgs.

Sakarā ar jaunu Komitejas locekļu iecelšanu pilnsapulcē tika pieņemts lēmums apspriest šo atzinumu oktobra plenārajā sesijā un nozīmēt GREIF kgu par galveno ziņotāju saskaņā ar Reglamenta 20. pantu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 118 balsīm par un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. EESK galvenais politiskais vēstījums.

1.1 Kā nozīmīgu soli ceļā uz pārvietošanās brīvības uzlabošanu EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu regulai, ar ko nosaka piemērošanas noteikumus jaunajai Regulai Nr. 883/2004 par valstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu.

1.2 EESK uzskata, ka pašreiz — "Eiropas darba ņēmēju mobilitātes gadā" — ir piemērots brīdis aicināt dalībvalstis censties panākt pēc iespējas ātrāku šī piemērošanas regulas projekta stāšanos spēkā. Jo tikai ar tās palīdzību var piemērot arī jauno Regulu Nr. 883/2004, tādējādi īstenojot ar to saistītos uzlabojumus un vienkāršojumus.

1.3 Ātrai regulas pieņemšanai būtu ne tikai simboliska nozīme, jo tās saturs ir saistīts ar konkrēta, Eiropas iedzīvotājiem paredzēta dokumenta ieviešanu, lai paplašinātu viņu mobilitātes iespējas. Regulas Nr. 883/2004 un šajā dokumentā apspriestās piemērošanas regulas izmantošana visiem tās izmantotajiem un piemērotajiem nozīmētu virkni vienkāršojumu, precizējumu un uzlabojumu sociālo tiesību koordinācijas jomā.

1.4 EESK īpaši atzinīgi vērtē regulas piemērošanas jomas paplašināšanu (tā tiek attiecināta uz plašāku personu loku, un tajā iekļautas vēl citas sociālās nodrošināšanas jomas), kā arī visus noteikumus, kas ļaus uzlabot sociālās nodrošināšanas iestāžu sadarbību.

1.5 EESK aicina Komisiju pēc iespējas ātrāk veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai saskaņotu visas regulas un līgumus, kas sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu attiecina arī uz EEZ (Eiropas Ekonomikas zona), Šveici, Grenlandi, kā arī trešo valstu pilsoņiem. Visas pieminētās regulas un līgumi ir saistīti ar Regulu Nr. 1408/71 un tās piemērošanas Regulu Nr. 574/72. Attiecīgie grozījumi, kas ir saistīti ar jauno Regulu Nr. 883/2004, ir jāpabeidz vēlākais līdz šīs regulas piemērošanas uzsākšanai.

1.6 Kas attiecas uz labāku un ātrāku datu apmaiņas procedūru ieviešanu, EESK saskata administratīvo izmaksu samazināšanas iespējas, kā arī priekšrocības, kuras apdrošinātajām personām radītu procedūru paātrināšana pārrobežu gadījumos. Tomēr EESK norāda arī uz to, ka datu pārraides paātrināšana vien nenodrošinās būtiskus uzlabojumus. Vēlamo efektivitāti lietu izskatīšanas laika ziņā izdosies panākt, ja vienlaicīgi dalībvalstu atbildīgās iestādes tiks nodrošinātas ar pietiekamu skaitu labi kvalificētu darbinieku, kā arī atbilstošiem tehniskiem resursiem.

1.7 EESK pauž arī bažas par jutīga un personiska rakstura datu (piemēram, par veselību, darba nespēju, bezdarbu) pārraidi, kas nākotnē galvenokārt notiks elektroniskā formā. Tādēļ noteikti ir jānodrošina tas, ka šie dati ir atbilstoši aizsargāti un ka tie nevar nonākt nevēlamu personu rīcībā.

1.8 EESK arī ierosina izmatot pieredzi, kas gūta, ieviešot Eiropas veselības apdrošināšanas karti, tai skaitā to pieredzi, kas saistīta ar pastāvošajām nepilnībām tās praktiskajā izmantošanā atsevišķās dalībvalstīs. Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstoši pasākumi, lai Eiropas iedzīvotāji varētu pilnībā izmantot jauno noteikumu radītās priekšrocības tieši veselības apdrošināšanas jomā.

1.9 EESK ļoti atzinīgi vērtē visus piemērošanas regulā paredzētos pasākumus, kas nodrošinās visiem jaunās koordinēšanas regulas piemērotajiem lielāku tiesisko noteiktību un pārredzamību, jo dalībvalstīs pagātnē ir bijuši gadījumi, kad parādi dažādu valstu atbildīgo iestāžu savstarpējos norēķinos nav atmaksāti pat vairākus gadus. EESK izsaka cerību, ka starpvalstu maksājumu veikšanas apziņa ievērojami palielināsies. Tomēr arī turpmāk iespējas efektīvi piedzīt dažādu sociālās nodrošināšanas iestāžu nesamaksātos parādus būs ierobežotas.

1.10 EESK vēlētos zināt, vai regulas un piemērošanas regulas noteikumi — īpaši ekonomiski neaktīvu personu iekļaušana regulas subjektu lokā — neradīs situāciju, ka ES valstu attīstītās sociālās sistēmas tiktu novājinātas un sociālie pabalsti tiktu samazināti. Tāpēc EESK uzskata, ka ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu salīdzināmus un izsmeltošus datus par pašreiz un nākotnē sniegtajiem pārrobežu veselības aizsardzības un sociālās nodrošināšanas pakalpojumiem. Īpaši interesantas ir tās izmaiņas, kas saistītas ar Regulas Nr. 883/2004 piemērošanu.

1.11 Visbeidzot, EESK aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt pasākumus, lai visus iespējamus regulas izmantotājus labāk iepazīstinātu ar sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanas noteikumiem un priekšrocībām. Pēc Komitejas domām, nekavējoties jāveic visi šim mērķim nepieciešamie sagatavošanas darbi.

2. Ievads.

2.1 Kopienas noteikumi par valstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu pašreiz ir definēti Regulā (EEK) Nr. 1408/71 un Regulā (EEK) Nr. 574/72, ar ko nosaka iepriekšminētās regulas piemērošanu (piemērošanas regula). Abās regulās gadu gaitā vairākkārt ir izdarīti grozījumi, tās pielāgojot aktuālajai situācijai. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004, kas pieņemta jau 2004. gada 29. aprīlī, paredzēts aizstāt Regulu Nr. 1408/71.

2.2 Minēto regulu par valstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu mērķis ir noteikt pasākumus, kas jāīsteno, lai personas, uz kurām minētās regulas attiecas un kuras ceļo, ilgstoši uzturas vai dzīvo citā dalībvalstī, nezaudētu tiesības uz sociālo nodrošinājumu. Lai garantētu tiesību saglabāšanu, regulās iekļauti dažādi noteikumi, kas atbilst īpašajām vajadzībām dažādās sociālās nodrošināšanas jomās, kā arī vispārējiem koordinēšanas procesa principiem. Tātad netiek veikta sistēmu saskaņošana, bet gan to koordinēšana.

2.3 Jaunās Regulas Nr. 883/2004 89. pantā paredzēts, ka minētās regulas piemērošanas kārtību noteiks ar citas regulas palīdzību. Tikai tad, kad būs pieņemta piemērošanas regula (COM (2006) 16 galīgā redakcija), kuras projekts ir pieejams kopš 2006. gada 31. janvāra un kura ir šā EESK atzinuma priekšmets, varēs piemērot jauno Regulu Nr. 883/2004, kura jau ir stājusies spēkā. Līdz brīdim, kad minēto piemērošanas regulu pieņems, joprojām bez ierobežojumiem ir spēkā Regula Nr. 1408/71 un tās piemērošanas Regula Nr. 574/72.

2.4 Dalījums starp pamatregulu un piemērošanas regulu ir iesakņojies Kopienas tiesību praksē, regulējot dalībvalstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu. Pamatregulā ir noteikti galvenie principi, bet piemērošanas regulā — "tehniska" rakstura detaļas.

2.4.1 Tāpēc iesniegto piemērošanas regulas projektu var uzskatīt par Regulas (EK) Nr. 883/2004 "lietošanas instrukciju". Tajā jāsniedz atbildes uz visiem neskaidrajiem administratīvajiem un procesuālajiem jautājumiem, kā arī jāizklāsta tie Kopienas līmenī īstenotās koordinācijas aspekti, kam vajadzīgas īpašas procedūras.

2.4.2 Piemēram, vecuma pensiju jomā ir jāprecizē, kas jā dara apdrošinātajām personām, lai pieprasītu savu pensiju, kurā iestādē jāvērsas ar iesniegumu, ja persona ir strādājusi vairākās dalībvalstīs, kā iestādes veiks informācijas apmaiņu, lai pilnībā ņemtu vērā visu ieinteresēto personu sociālās apdrošināšanas stāžu, un kā katra no šīm iestādēm aprēķinās personai izmaksājamās pensijas daļu.

2.5 Tomēr praksē ne vienmēr izdodas nodalīt "galvenos principus" no "tehniska rakstura detaļām". Iesnietajā piemērošanas regulā ir iekļauti vairāki punkti, kurus būtu loģiski iekļaut Pamatregulā Nr. 883/2004.

2.5.1 Vairāk nekā sešus gadus ilgās sarunas par Regulu Nr. 883/2004 tika pabeigtas 2004. gada aprīlī tieši pirms pēdējās ES paplašināšanās kārtas, un tādējādi tika novērsta vēl ilgāka vilcināšanās. Līdz ar to Regula Nr. 883/2004 atsevišķās tās daļās nav pilnībā pabeigta (piemēram, daļēji tukši pielikumi, īpaši XI pielikums). Šī iemesla dēļ iesnietajā piemērošanas regulā ir jāietver arī daži finansiāli jautājumi, kas vairāk iederētos Pamatregulā Nr. 883/2004. Šeit īpaši domāti jautājumi, kas skar norēķinus starp sociālās nodrošināšanas iestādēm. Kas attiecas uz iedzīvotāju tiesībām, nav neskaidru finansiāla rakstura jautājumu.

2.5.2 Minētajiem finansiāla rakstura jautājumiem šajā EESK atzinumā ir jāpievērš īpaša uzmanība.

3. Piemērošanas regulas galvenais saturs.

3.1 Ierosināto piemērošanas noteikumu mērķi ir šādi:

- tiesību normu un administratīvo noteikumu vienkāršošana un atvieglošana;
- visu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanā iesaistīto pušu (sociālās nodrošināšanas iestāžu, kompetento iestāžu, darba devēju un apdrošināto personu, darba ņēmēju un pašnodarbināto) tiesību un pienākumu izskaidrošana;
- sociālās nodrošināšanas iestāžu darba koordinācijas uzlabošana, lai izvairītos no administratīvā sloga, kas galvenokārt apgrūtinā apdrošinātās personas;

- tādu procedūru atvieglošana apdrošinātām personām, kas saistītas ar kompensācijas vai pabalstu saņemšanu pārrobežu situācijās, kā arī atbildes sniegšanas un lietas izskatīšanas paātrināšana;
- labāku un ātrāku datu apmaiņas procedūru ieviešana (jo īpaši elektronisku informācijas apmaiņas procedūru veicināšana un darbs ar elektroniskiem dokumentiem);
- administratīvo izmaksu samazināšana (tostarp padarot efektīvāku dažādo sociālās nodrošināšanas iestāžu prasījumu apmierināšanu);
- panākumi cīņā pret krāpšanu un ļaunprātīgu izmantošanu (arī ar efektīvāku pārrobežu prasījumu piedziņas mehānismu palīdzību).

3.2 Jaunās piemērošanas regulas struktūra ievērojami atšķiras no Regulas Nr. 574/72, ar ko nosaka Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas noteikumus. Svarīgākais iemesls ir tas, ka jaunās piemērošanas regulas uzbūve ir pielāgota jaunajai Pamatregulai Nr. 883/2004, kas dažos aspektos būtiski atšķiras no Pamatregulas Nr. 1408/71. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka jaunajai Regulai Nr. 883/2004 ir plašāka piemērošanas joma (tā tiek attiecināta uz plašāku personu loku, un tajā iekļautas vēl citas sociālās nodrošināšanas jomas) nekā pašlaik spēkā esošajai Regulai Nr. 1408/71. Turklāt jaunajā Regulā Nr. 883/2004 ir uzsvērti vispārēji noteikumi un definīcijas atšķirībā no Regulas Nr. 1408/71, kurā ietverti īpaši noteikumi atsevišķām apdrošināšanas nozarēm veltītajās nodaļās.

3.2.1 Regula Nr. 1408/71 sākotnēji bija paredzēta tikai darba ņēmējiem, kā arī viņu radniekiem. Astoņdesmito gadu sākumā regulas piemērošanas jomu paplašināja, un to attiecināja uz pašnodarbinātām personām. Deviņdesmito gadu beigās — arī uz ierēdņiem un studentiem.

3.2.2 Priekšnosacījums personas iekļaušanai regulas subjektu lokā bija kādas dalībvalsts pilsonība vai pastāvīga dzīvesvieta kādā dalībvalstī, ja personai ir bezvalstnieka vai bēgļa statuss. Regulas subjektu lokā ir iekļauti arī ģimenes locekļi un mirušas personas tuvinieki.

3.2.3 Apgādnieku zaudējušās personas ir iekļautas regulas subjektu lokā, ja minētās personas ir kādas dalībvalsts pilsoņi, pie kam šajā gadījumā nav nozīmes tās personas pilsonībai, no kuras minētās tiesības izriet.

3.2.4 Šobrīd Regula Nr. 883/2004 ir attiecināma uz visiem ES pilsoņiem, kuri ir apdrošināti valsts likumdošanas aktu noteiktajā kārtībā, jo tās subjektu lokā iekļautas arī visas nenodarbinātās personas.

3.2.5 Arī piemērošanas joma salīdzinājumā ar Regulu Nr. 1408/71 ir paplašināta: jaunajā Regulā Nr. 883/2004

papildus jau pastāvošajiem nosacījumiem ir iekļauti arī pirmspensijas pabalsti un paternitātes pabalsti, kas pielīdzināti maternitātes pabalstiem. Tomēr atšķirībā no Regulas Nr. 1408/71 Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā vairs nav iekļauti uzturlīdzekļi bērniem.

3.2.6 Regula Nr. 883/2004 ir attiecināma uz visām tiesību normām, kas saistītas ar šādām sociālās nodrošināšanas jomām: a) slimības pabalsti; b) maternitātes pabalsti un tiem pielīdzināti paternitātes pabalsti; c) invaliditātes pabalsti; d) vecuma pabalsti; e) pabalsti mirušā tuviniekiem; f) ar nelaimes gadījumiem darbvietā saistīti pabalsti un arodslimību pabalsti; g) pabalsti nāves gadījumā; h) bezdarba pabalsti; i) pirmspensijas pabalsti; j) ģimenes pabalsti.

3.3 Regulas piemērošanas jomas paplašināšana nozīmē, ka jāparedz jauni noteikumi un procedūras, kas piemērotas tieši šīm personu grupām. Te minami, piemēram, noteikumi par piemērojamajām tiesību normām attiecībā uz tā laika pieskaitīšanu, ko personas, kas nekad nav bijušas nodarbinātas ne kā darba ņēmēji, ne arī kā pašnodarbinātie, veltījušas bērnu audzināšanai, dzīvojot dažādās valstīs.

3.4 Pēc savas struktūras izstrādātā piemērošanas regula atbilst Pamatregulas Nr. 883/2004 uzbūvei: I sadaļā apskatīti vispārēji noteikumi, II sadaļā — piemērojami tiesību akti, bet III sadaļā — īpaši noteikumi atsevišķām pabalstu kategorijām, kam seko finanšu noteikumi (V sadaļa), kā arī pārejas un nobeiguma noteikumi. Atzinuma īpašajās piezīmēs par Regulas atsevišķiem pantiem Komiteja vairāk pievērsīsies vispārējiem noteikumiem, kā arī piemērojamām tiesību normām, bet mazāk — atsevišķu pabalstu veidu detaļām.

3.4.1 Piemērošanas regulas pielikumi šobrīd vēl ir tukši, un tie ir jāaizpilda ar saturu. Tajos iekļauti: nolīgumu piemērošanas noteikumi, kuri arī turpmāk paliek spēkā, jauni nolīgumu piemērošanas noteikumi (1. pielikums), speciālie režīmi, kas piemērojami ierēdņiem (2. pielikums), dalībvalstis, kas kompensē pabalstu natūrā izmaksas, pamatojoties uz vienreizējiem maksājumiem (3. pielikums), un jau piemēnētais kompetento iestāžu un struktūru saraksts (4. pielikums).

3.5 Turklāt daudzi regulas pasākumi un procedūras paredzēti, lai noteiktu skaidrākus kritērijus, kas Regulas Nr. 883/2004 ietvaros jāpiemēro iestādēm un dalībvalstīm.

3.5.1 Tā Regulas Nr. 883/2004 I sadaļā "Vispārējie noteikumi" ir apvienota virkne definīciju, kuras Regulā Nr. 1408/71 ir sadalītas atsevišķās sociālās nodrošināšanas jomās, kur tās ir regulētas daļēji atšķirīgi. Vairāk ir uzsvērtas vispārējās definīcijas, un mazāk definīciju iekļautas atsevišķās sadaļās. Līdz ar to jaunajā regulā katra apdrošināšanas kategorija nav apskatīta kā "atsevišķa pasaule", kurai ir savi noteikumi.

3.5.2 Nozīmīgs solis ir arī 5. pants (vienāda fakti interpretācija). Tas nosaka, ka apstākļi vai notikumi, kas risinājušies citā dalībvalstī, ir vērtējami tā, it kā tie būtu notikuši attiecīgās valsts teritorijā.

3.6 Pamatregulas un piemērošanas regulas noteikumi ir attiecināmi tikai uz pārrobežu gadījumiem, kuros ir iesaistītas vismaz divas dalībvalstis. Tikai šajos gadījumos apdrošinātajiem vai darba devējiem ir papildu pienākumi, piemēram, paziņojums par nosūtīšanu darbā uz citu valsti iestādei, kas atbildīga par sociālo apdrošināšanu. Kādi vēl pienākumi ir apdrošinātajiem vai darba devējiem attiecīgajā dalībvalstī, to joprojām nosaka pašas dalībvalstis, un to neregulē ne pamatregula, ne arī piemērošanas regula.

4. Vispārējās piezīmes.

4.1 EESK atzinīgi vērtē faktu, ka ir izstrādāta piemērošanas regula jaunajai Regulai Nr. 883/2004 par valstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu. Minētais priekšlikums ir solis pareizā virzienā, lai uzlabotu pārvietošanās brīvības nosacījumus Eiropas Savienībā. Tas neradīs būtiskas problēmas nedz dažādajām iestādēm, kas piemēro normatīvos vai administratīvos aktus, kas saistīti ar sociālās nodrošināšanas koordinēšanu dalībvalstīs, nedz arī apdrošinātajām personām.

4.2 Regulas projekts drīzāk satur daudz vairāk vienkāršojumu, precizējumu un uzlabojumu. EESK īpaši atzinīgi vērtē faktu, ka tā tiek attiecināta uz plašāku personu loku un tajā iekļautas vēl citas sociālās nodrošināšanas jomas, kā arī visus noteikumus, kas ļaus uzlabot sociālās nodrošināšanas iestāžu sadarbību.

4.2.1 Regulas subjektu loka paplašināšana nozīmē, ka ievērojami palielināsies subjektu skaits īpaši tajās valstīs, kurās apdrošināšanas aizsardzība ir saistīta ar pastāvīgu dzīvesvietu. Tajās valstīs, kurās apdrošināšanas aizsardzība ir saistīta ar nodarbošanos, ietekme ir mazāk izteikta, šajā gadījumā gandrīz netiek iekļautas jaunas personu grupas.

4.3 Tādēļ EESK atkārtu savu īpaši dalībvalstīm adresēto un jau iepriekšējos atzinumos pausto aicinājumu pēc iespējas ātrāk izvērtēt iesniegto piemērošanas regulas projektu un censties panākt iespējami ātrāku tās stāšanās spēkā. Jaunajai koordinēšanas regulai un ar to saistītajiem uzlabojumiem un vienkāršojošiem pēc iespējas ātrāk jāstājas spēkā (*).

4.4 Iesniegtais priekšlikums regulai, ar ko nosaka Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas noteikumus, ir izstrādāts ar zināmu

nokavēšanos veselu pusotru gadu pēc Regulas Nr. 883/2004 pieņemšanas. Tas bija sagatavots jau 2006. gada sākumā. Ievērojot apskatāmo situāciju sarežģītību un apjomu, kā arī lielo skaitu vēl neskaidro jautājumu, noteikti būs nepieciešams zināms laiks, kamēr Padomes un administratīvo komisiju līmenī būs noskaidroti visi detalizētie jautājumi par piemērošanu un procedūrām atsevišķās dalībvalstīs un iestādēs.

4.4.1 Ir plānots, ka piemērošanas regula stāsies spēkā 2008. gada sākumā. Kā tas noteikts 91. pantā, regula stājas spēkā tikai 6 mēnešus pēc tās publicēšanas Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī. Šis termiņš šķiet nepieciešams un arī pietiekami garš, lai sistēmas pieskaņotu jaunajiem noteikumiem. Katrā ziņā ir jāizvairās no termiņa pagarināšanas, kas šobrīd ir seši mēneši no publicēšanas līdz spēkā stāšanās brīdim.

4.4.2 Lai iespējami ātri varētu piemērot pamatregulu, EESK aicina dalībvalstis jau tagad piešķirt sociālās nodrošināšanas iestādēm nepieciešamos personāla un tehniskos resursus, lai tās varētu ātri pārorientēties. Pastāvošie izmantotāju instrumenti valsts līmenī — īpaši pastāvošie TRESS tīkli (*), kas dalībvalstu līmenī apvieno ieinteresētās puses un iesaistītās personas — ir jāizmanto, lai atbilstoši novērtētu minētās regulas praktisko piemērošanu atsevišķās dalībvalstīs pēc tam, kad tā būs stājusies spēkā. EESK aicina Komisiju atbalsīt šos pasākumus. Katrā ziņā ir jāizvairās no termiņa pagarināšanas, kas šobrīd ir seši mēneši no publicēšanas līdz spēkā stāšanās brīdim.

4.5 Turpinās arī darbs pie pašas Regulas Nr. 883/2004. Īpaši jāpiemin XI pielikums. Kad 2004. gadā pieņēma regulu, minētais pielikums tika atstāts tukšs, un šobrīd Padomes darba grupā tas tiek apspriests vienlaicīgi un kopā ar piemērošanas regulas projektu.

4.5.1 XI pielikums ir saistīts ne tikai ar Regulu Nr. 883/2004, bet arī ar pašu piemērošanas regulu. Abus tekstus nevar aplūkot izolēti vienu no otra. XI pielikumā apskatīti "Īpaši noteikumi dalībvalstu tiesību aktu piemērošanai". Pielikuma saturu kopīgi izstrādā Eiropas Parlaments un Padome. Pielikuma saturam ir jābūt izstrādātam līdz brīdim, kad piemērošanas regula stāsies spēkā.

4.5.2 Minētajā pielikumā var noteikt īpašas procedūras, kā jāpiemēro atsevišķi tiesību akti. Dalībvalstīs tajā cenšas saglabāt atsevišķus valsts līmeņa noteikumus. Regulas XI pielikuma iespējamais saturs var izraisīt visvairāk strīdu. Par minēto jautājumu EESK izteiks savu viedokli atsevišķi uzreiz pēc šī atzinuma pieņemšanas.

(*) EESK atzinums par tematu "Darba ņēmēju un pašnodarbināto sociālās nodrošinājums" (ziņotājs — Rodríguez García-Caro kgs), OV C 24, 31.01.2006.

(**) Training and Reporting on European Social Security (Apmācība un ziņojumi par sociālo nodrošinājumu Eiropā), skatīt arī: www.tress-network.org.

4.6 Centieni īstenot kādas atsevišķas intereses nedrīkst vēl vairāk aizkavēt jaunās koordinēšanas Regulas Nr. 883/2004 stāšanos spēkā un tātad arī visu regulā jau panākto uzlabojumu piemērošanu, īpaši, ņemot vērā to, ka 2006. gadu Komisija ir izsludinājusi par Eiropas darba ņēmēju mobilitātes gadu. Regulas ātra pieņemšana būtu vairāk nekā tikai simboliska, jo tā būtībā ir konkrēts tiesību akts, kas paplašinātu Eiropas iedzīvotāju mobilitātes iespējas ⁽³⁾.

4.7 EESK vērš uzmanību uz to, ka Regula Nr. 1408/71 un arī tās piemērošanas Regula Nr. 574/72 attiecībā uz atsevišķām personu grupām arī turpmāk būs spēkā pat tad, kad spēkā stāsies šajā atzinumā aplūkotā piemērošanas regula un līdz ar to piemērojamā Regula Nr. 883/2004, ja netiks grozītas arī vēl citas regulas vai nolīgumi (skatīt pamatregulas 90. pantu un piemērošanas regulas 90. pantu).

4.7.1 Sociālās nodrošināšanas koordinēšanas Regulas Nr. 1408/71 noteikumu subjektu loks gadu gaitā tika paplašināts, un tā tika attiecināta arī uz citām personu grupām. Šī citu personu grupu iekļaušana tomēr netika atrunāta Regulās Nr. 1408/71 vai Nr. 574/72, bet gan īpašās papildu regulās vai nolīgumos.

4.7.2 No vienas puses, tas attiecas uz koordinēšanas noteikumu piemērošanu attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, viņu ģimenes locekļiem un apgādnieku zaudējušām personām, kas ir atrunāta Regulā Nr. 859/2003. Kopš 2003. gada 1. jūnija koordinēšanas noteikumi attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas likumā noteiktajā kārtībā uzturas kādā no dalībvalstīm, ir piemērojami tāpat kā attiecībā uz ES pilsoņiem. Jāatzīmē, ka trešo valstu pilsoņu iekļaušana regulas subjektu lokā ir attiecināma tikai uz tiem sociālās apdrošināšanas pārrobežu gadījumiem, kuros ir iesaistītas vismaz divas ES dalībvalstis, bet nav attiecināma uz tiem sociālās apdrošināšanas pārrobežu gadījumiem, kuros ir iesaistīta kāda ES dalībvalsts un apdrošinātās personas izcelsmes valsts.

4.7.3 No otras puses, jau kopš 1994. gada Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 noteikumi ir piemērojami attiecībā uz EEZ dalībvalstīm un EEZ pilsoņiem. Pārvietošanās brīvības nolīgums ar Šveici, kas ir spēkā kopš 2002. gada 1. jūnija, attiecina koordinēšanas noteikumus arī uz Šveici. Ar Regulu Nr. 1661/85 koordinēšanas noteikumi tika attiecināti arī uz Grenlandi un tās pilsoņiem.

4.7.4 Visi iepriekš minētie pasākumi sniedza labumu arī pašiem ES iedzīvotājiem, jo tika paplašināta noteikumu teritoriālā piemērošanas joma. EEZ valstis un Grenlande tika pielīdzinātas ES dalībvalstīm. Ar mērķi īstenot Kopienas un trešo valstu pilsoņu līdztiesību sociālajā jomā šādu stāvokli ir jāsauglabā arī turpmāk. Minētajās regulās ir nepieciešami atbilstoši grozījumi, ja šo paplašināto dažādu subjektu līdztiesību paredzēts attiecināt arī uz Regulu Nr. 883/2004.

4.8 EESK tādēļ aicina, cik vien ātri iespējams, bet vēlākais līdz jaunās koordinēšanas regulas piemērošanas uzsākšanai, grozīt

visas tās regulas un līgumus, kuri ir saistīti ar Regulu Nr. 1408/71. No šī brīža arī jāpastāv iespējai piemērot Regulu Nr. 883/2004 ar to pašu paplašināto subjektu loku un teritoriālo piemērošanas jomu. Pretējā gadījumā iesaistītie trešo valstu pilsoņi, kā arī EEZ, Šveices un Grenlandes pilsoņi nebaudītu šīs regulas nosacījumu aizsardzību, un iespējams, ka arī paši ES pilsoņi nonāktu nelabvēlīgākā situācijā pārrobežu gadījumos, kuros iesaistīta kāda no minētajām valstīm, kas nav ES dalībvalstis. Šajos gadījumos arī turpmāk būtu jāpiemēro Regula Nr. 1408/71.

4.8.1 Tāpēc Komisijai, cik vien ātri iespējams, jāveic nepieciešami pasākumi. No vienas puses, ir vērojama nevienlīdzīga attieksme pret dažādiem iedzīvotājiem, kuri pastāvīgi dzīvo Eiropas Savienībā. No otras puses, arī dalībvalstu sociālās nodrošināšanas iestādēm tā ir nepamatota papildu slodze, ja tām vienlaicīgi ir jāpiemēro divas tik sarežģītas regulas.

4.8.2 Jāņem vērā arī tas, ka, arī turpmāk atstājot spēkā Regulu Nr. 1408/71 un tās piemērošanas Regulu Nr. 574/72, abas minētās regulas būs pastāvīgi jāaktualizē un jāpielāgo izmaiņām, pat ja tās būs spēkā tikai attiecībā uz nelielu pabalstu saņēmēju grupu. Tas ir nepamatots apgrūtinājums Eiropas Savienības pārvaldei un arī visiem regulu piemērotājiem.

4.9 Regula Nr. 883/2004 paredz arī labāku procedūru ieviešanu, kurām jānodrošina ātrāka un uzticamāka datu apmaiņa starp dažādām dalībvalstu sociālās nodrošināšanas iestādēm. To paredzēts panākt, veicinot elektronisko informācijas apmaiņu un darbu ar elektroniskiem dokumentiem.

4.9.1 Ja līdz šim bija paredzēta papīra dokumentu lietošana un elektroniska informācijas apmaiņa bija tikai izvēles procedūra, ko piemēroja tikai ar divu dalībvalstu abpusēju piekrišanu, tad tagad visai informācijas apmaiņai starp iestādēm jānotiek elektroniskā veidā.

4.9.2 Līdz ar to iecerēts panākt ne tikai administratīvo izmaksu samazināšanu, bet arī priekšrocības apdrošinātajām personām, pateicoties procedūru paātrināšanai un atbildes sniegšanas un dokumentu apstrādes termiņu saīsināšanai, kā arī kompensācijas vai pabalstu piešķiršanas paātrināšanai pārrobežu gadījumos.

4.9.3 Priekšlikums regulai gan nekādā ziņā nenosaka to, ka visu atbildīgo iestāžu saziņai ES jānotiek elektroniskā formā. Drīzāk ir pietiekami ar vismaz vienu piekļūšanas punktu katras dalībvalsts noteiktā iestādē, kurš ir atbilstoši aprīkots elektroniskai apdrošināšanas datu saņemšanai un nosūtīšanai un kurš nodod informāciju valsts atbildīgajai iestādei. Lai būtu iespējams noteikt saziņas partneri, saskaņā ar priekšlikuma 83. pantu ir jāizveido publiski pieejama datu bāze. Saskaņā ar definīciju minētajā datu bāzē jāiekļauj informācija par "atbildīgajām iestādēm", "atbildīgajām struktūrām" un "dzīves vietas iestādēm", kā arī par "uzturēšanās vietas iestādēm", "piekļūšanas punktu" un "sadarbības iestādi". Šī pieeja radītu iespēju aizvietot līdzšinējos regulas pielikumus ar attiecīgiem aktualizētiem iestāžu sarakstiem.

⁽³⁾ Skatīt arī atzinuma projektu par tematu "Regulas Nr. 1408/71 grozījums" (SOC/213, CESE 920/2006, ziņotājs — RODRIGUEZ GARCÍA-CARO kgs, 5. punkts).

4.9.4 Tāpēc EESK ierosina izmantot pieredzi, kas gūta, ieviešot Eiropas veselības apdrošināšanas karti, tai skaitā to pieredzi, kas saistīta ar pastāvošajām nepilnībām tās praktiskajā izmantošanā atsevišķās dalībvalstīs. Īpaši būtu jāpārbauda, cik lielā mērā pastāvošās datu bāzes iespējams izmantot veselības apdrošināšanas iestāžu interesēs. Administratīvās komisijas uzdevums šajā ziņā būs identificēt nepieciešamos datus, kas ir būtiski svarīgi saziņai. Turklāt dalībvalstis būtu jāmudina veikt atbilstošus pasākumus, lai Eiropas iedzīvotāji varētu pilnībā izmantot jauno noteikumu radītās priekšrocības tieši veselības apdrošināšanas jomā.

4.10 EESK atzīst, ka datu elektroniskā pārvade ļaus paātrināt jautājumu izskatīšanu, kas ir apdrošināto interesēs. Šādā ziņā Komiteja atzinīgi vērtē izmaiņas informācijas apmaiņā. Tomēr vienlaicīgi EESK aicina ievērot, ka šis process ir saistīts ar virkni personisku un jutīgu datu (piemēram, par veselību, darba nespēju, bezdarbu). Tādēļ noteikti ir jānodrošina tas, ka šie dati ir atbilstoši aizsargāti un ka tie nevar nonākt nevēlamu personu rīcībā.

4.10.1 Arī šajā jomā spēkā ir pastāvošajos Kopienas noteikumos ietvertās visaptverošās garantijas par fizisku personu aizsardzību, kas attiecas uz personisku datu izplatīšanu un brīvu datu apriti. Šīs garantijas bija iekļautas Regulas Nr. 1408/71 84. pantā, bet Regulā Nr. 883/2004 tās ir atrodamas 77. pantā. Neraugoties uz to, EESK prasa, īpaši, ņemot vērā faktu, ka elektroniskā informācijas pārraide starp dalībvalstu iestādēm kļūst par standarta procedūru, piemērošanas regulā skaidri norādīt uz datu jutīgumu un atrast piemērotus līdzekļus, lai nodrošinātu šo datu drošību.

4.10.2 EESK uzskata, ka šajā regulā trūkst formulējuma, kas ir iekļauts Regulas Nr. 1408/71 84. panta 5. punkta b) apakšpunktā un kas skaidri aizliedz datus izmantot jebkādiem citiem mērķiem, izņemot sociālo nodrošināšanu. Šāds nosacījums ir skaidri jānoformulē arī piemērošanas regulas 4. pantā.

4.11 Tomēr nevajadzētu pārvērtēt elektronisko līdzekļu izmantošanas priekšrocības datu apmaiņā starp dažādām sociālās nodrošināšanas iestādēm. Nav šaubu, ka tā sekmēs ātrāku datu pārraidi. Šim mērķim bieži vien ir nepieciešama valsts iestāžu pārstrukturēšana.

4.11.1 Tomēr ir apšaubāms, vai datu pārraides paātrināšana tiešām radīs ievērojamas priekšrocības sociāli apdrošinātajām personām. Laika patēriņš datu pārraidei parasti ir salīdzinoši neliels, ja to salīdzina ar kopējo atsevišķas lietas izskatīšanai nepieciešamo laiku. Atsevišķiem gadījumiem, ievērojot apstākļu sarežģītību (it īpaši pensiju apdrošināšanas jomā: pensijas atsevišķu daļu izmaksa dažādās valstīs, izmaksas pienākuma proporcionāls sadalījums starp dažādām valstīm), joprojām būs nepieciešama īpaša veida izskatīšana, un tos nebūs iespējams izskatīt ar elektronisko datu pārraides programmu palīdzību, vai tas būs

iespējams tikai ar nesamērīgu resursu patēriņu. Šos gadījumus arī turpmāk izskatīs darbinieki.

4.11.2 EESK uzskata, ka tikai datu un faktu pārraides paātrināšana vēl nenozīmēs būtisku situācijas uzlabošanu. Vēlamo efektivitāti izskatīšanas laiku ziņā izdosies panākt, ja vienlaicīgi dalībvalstu atbildīgās struktūras tiks nodrošinātas ar pietiekamu skaitu labi kvalificētu darbinieku, kā arī atbilstošiem tehniskiem resursiem.

4.11.3 EESK tādēļ aicina dalībvalstis nekavējoties sagatavot sociālās nodrošināšanas struktūru personālu jaunajiem pamatregulas un piemērošanas regulas noteikumiem. Absolūti nepieciešama ir personāla atbilstoša izglītošana un apmācība. EESK aicina Komisiju tās kompetences ietvaros veikt piemērotus pasākumus, lai dalībvalstis šajā procesā atbalstītu. Īpaši nepieciešama ir Kopienas līdzekļu piešķiršana apmācības programmām un nepieciešamības gadījumā — līdzdalība apmācības procesā.

4.12 Tā kā Regulā Nr. 883/2004 apskatītās sociālās nodrošināšanas sistēmas ir balstītas uz visu apdrošināto solidaritāti, ir jāparedz iedarbīgi mehānismi prasījumu piedziņai, kas rodas no pretlikumīgi saņemtiem pabalstiem vai arī no tām neveiktajām iemaksām, kuras ir obligātas apdrošinātajiem vai citām iemaksu pienākumam pakļautajām personām.

4.12.1 EESK piekrīt Komisijas viedoklim, ka ir būtiski ieviest saistošākas procedūras attiecībā uz atmaksas termiņu saīsināšanu prasījumiem starp dažādu dalībvalstu atbildīgajām iestādēm, lai iegūtu uzticību starpvalstu prasījumu apmaiņai.

4.12.2 Piemērošanas regula paredz kopīgu termiņu noteikšanu atsevišķu saistību izpildei vai noteiktām administratīvām procedūrām, kam jāsekmē sociāli apdrošināto un atbildīgo iestāžu skaidras un sakārtotas attiecības.

4.12.3 Papildus tam ir iepļānotas procedūras atbildīgo iestāžu savstarpējas palīdzības sniegšanai, ievērojot Direktīvas Nr. 76/308/EEK noteikumus par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā, kas saistīti ar noteiktām nodevām, muitas maksājumiem un nodokļiem. Maksājumu veikšanas apziņu paredzēts palielināt, ieviešot soda procentus par iemaksu parādiem.

4.12.4 EESK ļoti atzinīgi vērtē visus tos pasākumus, kas ir iecerēti piemērošanas regulā, lai nodrošinātu lielāku tiesisko noteiktību un pārredzamību visiem jaunās koordinēšanas regulas piemērotajiem, jo pagātnē dalībvalstīs ir bijuši gadījumi, kad atbildīgo iestāžu savstarpējo norēķinu parādi nav apmaksāti vairāku gadu garumā. EESK izsaka cerību, ka starpvalstu maksājumu veikšanas apziņa ievērojami palielināsies. Tomēr arī turpmāk iespējas efektīvi piedzīt dažādu par sociālo nodrošinājumu atbildīgo iestāžu neapmierinātus prasījumus būs ierobežotas.

4.13 EESK atzinīgi vērtē arī faktu, ka jaunā piemērošana regula ir elastīgāka nekā Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas Regula Nr. 574/72. Tādējādi dalībvalstīm turpmāk būs iespēja divpusējā līmenī īstenot kādas darbības labāk, nekā tas noteikts piemērošanas regulā, ja vien šādā gadījumā nav apdraudētas pabalsta saņēmēju intereses un koordinēšanas procesa norise. Atbilstoši prioritātei, kas nosaka, ka elastīguma interesēs nedrīkst ciest pabalsta saņēmēji, EESK iestājas par citu, noteiktāku 9. panta formulējumu, kas pašreiz ietver nosacījumu: "ciktāl šīs procedūras nekaitē pabalsta saņēmēju interesēm". Sevišķi skaidri būtu jānosaka, ka atšķirīga piemērošanas procesa rezultātā, piemēram, nav atļauts arī pagarināt laika termiņus vai ieviest papildu administratīvās procedūras.

4.14 EESK aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt pasākumus, lai visus iespējamus regulas izmantotājus labāk iepazīstinātu ar sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanas noteikumiem un priekšrocībām, ieskaitot ar Regulas Nr. 883/2004 piemērošanu saistītajām izmaiņām. Informācijai ir jāasniedz uzņēmumi un visi apdrošinātie, īpaši dažādās nodarbinātības formās ienākumus gūstošās personas, sākot ar darba ņēmējiem un beidzot ar neformālo ekonomiku. Pēc Komitejas domām, nekavējoties jāveic visi šim mērķim nepieciešamie sagatavošanas darbi.

4.15 Regula Nr. 883/2004 paredz, ka procedūrām ir jāatbilst prasībai par līdzsvarotu izdevumu sadalījumu starp dalībvalstīm. Tomēr EESK šajā sakarā jautā, vai regulā un piemērošanas regulā noteiktais tiesiskais regulējums nevarētu izraisīt situāciju, ka ES valstu attīstītās sociālās sistēmas tiktu vājinātas un varētu veidoties tendence samazināt sociālo nodrošinājumu. Īpaši saistībā ar ekonomiski neaktīvu personu iekļaušanu regulas subjektu lokā un saistībā ar personu pārvietošanās brīvību Eiropas Savienībā EESK uzsver, ka koordinācijas centieni nedrīkst izraisīt situācijas pasliktināšanos sociālās nodrošināšanas jomā un sociālo standartu pazemināšanos.

4.15.1 Šajā sakarā EESK uzskata, ka ir nepieciešams veikt pasākumus, lai nodrošinātu salīdzināmus un izsmeltošus datus, kas pierāda veselības aizsardzības un sociālā nodrošinājuma pakalpojumu pārrobežu nozīmi ES, kas ir vērojama jau šobrīd un ir paredzama arī nākotnē. Īpaši nozīmīgas ir tās izmaiņas, kas saistītas ar Regulu Nr. 883/2004.

5. Īpašas piezīmes par atsevišķiem pantiem.

5.1 2. pants: *Starpiestāžu informācijas apmaiņas noteikumi.*

EESK aicina noteikt skaidrus laika termiņus atbilžu sniegšanai un jautājumu izskatīšanai. Šo termiņu pārsniegšanas gadījumā apdrošinātajām personām ir jāsaņem zaudējumu atlīdzība, ja

tādi ir radušies. Apdrošināto personu tiesībām jābūt faktiski izmantojamām, ir jānodrošina atbilstoši tiesiskie līdzekļi. Ja rodas kādi sarežģījumi, ar tiem nedrīkst apgrūtināt apdrošinātās personas. Zaudējumi ir jāatlīdzina tai iestādei, kuras atbildības jomā tie ir radušies. Šāds nosacījums ir jāiekļauj arī piemērošanas regulas 2. pantā.

5.2 3. pants: *Darbības joma un noteikumi informācijas apmaiņai starp pakalpojumu saņēmējiem un iestādēm.*

3. panta 4. punkts: Lai paātrinātu procedūras, paredzēts noteikt stimulus, lai elektroniskā formā notiktu gan dokumentu nosūtīšana, gan arī — tas jāuzsver īpaši — saņemšanas apstiprinājumu nosūtīšana. Dokumentus papīra formā paredzēts izmantot tikai izņēmuma gadījumos.

5.3 4. pants: *Datu apmaiņas formāts un veids.*

Kas attiecas uz elektronisko saziņu, papildus 3.10.2. punktā jau pieminētajai datu drošībai ir jānodrošina arī tas, ka elektroniska saziņa ar sociāli apdrošinātajiem var notikt tikai vienai piekrišanas gadījumā. Liela daļa cilvēku, uz kuriem attiecas regulas noteikumi pensiju apdrošināšanas jomā, visas dzīves laikā nav saskārušies ar elektroniskās saziņas jomu. Šos cilvēkus tagad nevar piespiest sazināties elektroniski. Daudziem arī elektroniskie līdzekļi nemaz nav pieejami. Šajā ziņā ir jāņem vērā arī citas cilvēku grupas, kam ir ierobežota vai apgrūtināta pieeja elektroniskai datu pārraidei (arī cilvēkiem ar invaliditāti). Ir jāveicina publiska un iespējami plaša piekļuve atbilstošām tehnoloģijām.

Tādēļ EESK ierosina regulas 4.2. pantam pievienot šādu tekstu: "Visiem elektroniskās informācijas apmaiņas pasākumiem un veidiem ir jāatbilst vispārējās pieejamības prasībām". Turklāt par problemātisku EESK uzskata 4. panta 3. punkta redakciju, kurā teikts, ka saziņā ar pakalpojumu saņēmējiem vēlams izmantot elektroniskos saziņas līdzekļus. EESK aicina šim punktam pievienot vārdus: "ja tam piekrīt pakalpojumu saņēmēji".

5.4 5. pants: *Citā dalībvalstī sastādīto dokumentu un apliecināto dokumentu spēkā esamība.*

5. panta 2. punkts: tajā teikts, ka vienas valsts iestāde var vērsties pie citas valsts atbildīgās iestādes, kas dokumentu sastādījusi, lai saņemtu nepieciešamos paskaidrojumus par šo dokumentu. Vai gadījumā, ja dokumentu sastādījusi citas valsts nodokļu administrācijas iestāde, kā tas noteikts 5. panta 1. punktā, sociālās nodrošināšanas iestādei jākonsultējas ar šo attiecīgās valsts nodokļu administrācijas iestādi, lai saņemtu nepieciešamos paskaidrojumus? Tas šķiet grūti īstenojams un apgrūtināošs process.

Kāds ir "sadarbības iestāžu" izveidošanas mērķis? EESK ierosina stiprināt sadarbības iestāžu informēšanas un atbalsta pilnvaras, lai tās tiešām varētu pildīt savus uzdevumus. Šādā gadījumā atbildīgajām struktūrām noteiktu jautājumu precizēšanai jāvērsas tikai pie sadarbības iestādēm.

5. panta 3. punkts: Nešķiet, ka sešu mēnešu termiņš, kura laikā administratīvā komisija var censties panākt divu vai vairāku iestāžu no divām vai vairākām valstīm viedokļu saskaņošanu, ir valstu sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu veicinošs vienkāršojošs un uzlabojums. Termiņš ir pārāk garš. EESK uzskata, ka viena pieprasījuma izskatīšanas laiks, ieskaitot visas iestāžu sadarbības procedūras, kopumā nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus.

5.5 8. pants: *Administratīvās vienošanās starp divām vai vairākām dalībvalstīm.*

Šajā jomā dalībvalstīm ir piešķirtas pilnvaras vienai ar otru slēgt kopīgas vienošanās, ja tās neietekmē pabalstu saņēmēju tiesības un intereses. Lai nodrošinātu pārredzamību un tiesisko noteiktību, kas ir pabalstu saņēmēju interesēs, EESK aicina noteikt, ka par šādu administratīvu vienošanos jāinformē Komisija, kurai jānosūta tās kopija. Papildu tiesisko noteiktību radītu minēto vienošanos uzskaitīšana kādā no piemērošanas regulas pielikumiem.

5.6 11. pants: *Dzīves vietas noteikšana.*

11. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunktos kā dzīves vietas noteikšanas kritēriji vienlaicīgi ir minēti gan objektīvi nosakāmi fakti, gan arī personas griba. EESK uzskata, ka dzīves vietas noteikšanai galvenokārt ir jāizmanto objektīvi nosakāmi fakti. Tikai tādā gadījumā, kad tas nav iespējams, kā kritērijs būtu jāizmanto personas izteiktā griba, kas 2. punktā ir pakārtots kritērijs.

Turklāt EESK pauž bažas par to, vai centieni noteikt personas dzīves vietas maiņas individuālos iemeslus nav uzskatāmi par nepieļaujamu iejaukšanos iedzīvotāju privātajā sfērā.

5.7 12. pants: *Periodu summēšana.*

12. panta 3. punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja sakrīt vienā valstī uzkrāts obligātas apdrošināšanas periods ar kādā citā valstī uzkrātu brīvprātīgas apdrošināšanas periodu, tad jāņem vērā tikai obligātas apdrošināšanas periods. Pēc EESK domām, tas nekādā ziņā nedrīkst novest pie situācijas, ka visas brīvprātīgai apdrošināšanai veiktās iemaksas zaudē vērtību. Šādam gadījumam piemērošanas regulā ir jāparedz, ka apdrošināto iemaksas tiek indeksētas un atmaksātas.

5.8 16. pants: *Regulas Nr. 883/2004 12. panta piemērošanas procedūra.*

Šajā pantā noteikts, ka darba devējam, kas nosūta darba ņēmēju darbā uz citu dalībvalsti, par to laikus jāinformē atbildīgā iestāde, "kad tas ir iespējams". EESK aicina svītrot vārdus "kad tas ir iespējams", jo tie pieļauj pārāk plašas interpretācijas iespējas.

Ir jānodrošina, ka atbildīgās iestādes vienmēr tiek iepriekš informētas, lai tādējādi radītu tiesisko noteiktību apdrošinātajām personām, kas nosūtītas darbā uz citu valsti, un lai izvairītos no problēmām, ar kurām apdrošinātie saskaras, ja nodarbinātības laikā citā valstī iestāties apdrošināšanas gadījums un ja attiecīgās dalībvalsts atbildīgā iestāde nav informēta.

5.9 21. pants: *Darba devēja pienākumi.*

21. pants nodrošina iespēju, ka darba ņēmēji pilda sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanas pienākumu darba devēja vietā, ja darba devējs nav reģistrēts tajā dalībvalstī, kuras tiesiskie nosacījumi ir saistoši darba ņēmējam. Par šādu kārtību darba devējam jāvienojas ar darba ņēmēju.

Pēc EESK domām, ir svarīgi, lai katrā ziņā saglabājas darba devēja atbildība. Iespēja pārņemt iemaksu veikšanas pienākumu nedrīkst novest pie tā, ka iespējamie darba devēja maksājumi tiek uzvēlti darba ņēmējam un viņa neto darba alga līdz ar to samazinās. Darba ņēmējam ir jāsaņem no sava darba devēja visu iespējamo darba devēja maksājumu atmaksu pilnā apmērā.

EESK aicina noteikt, ka 21. panta 2. punktā minētās vienošanās katrā ziņā jāslēdz rakstiskā formā, lai izvairītos no tiesiskās nenoteiktības. EESK uzskata, ka noteiktāk jāuzsver darba devēja pienākums ziņot atbildīgajai iestādei par minēto vienošanos. Šāds paziņojums jāiesniedz nekavējoties (īsā laika termiņā, kura garums jānosaka) un rakstiskā formā.

5.10 25. pants: *Uzturēšanās dalībvalstī, kas nav kompetentā dalībvalsts.*

25. panta A punkta 1. apakšpunktā noteikta prasība izsniegt pierādījuma dokumentu par tiesībām saņemt pabalstus natūrā, uzturoties dalībvalstī, kas nav kompetentā dalībvalsts. EESK uzskata, ka būtu jāprecizē tas, ka Eiropas veselības apdrošināšanas karte šiem nosacījumiem atbilst un ka nav nepieciešams nekāds papildu apliecinājums. Ja nākotnē tiks ieviesta kāda cita pierādījuma forma, tad šo pantu iespējams atbilstoši grozīt.

No 25. panta B punkta teksta nav saprotams, vai apdrošinātajam ir tiesības izvēlēties starp izmaksu kompensācijas pieprasījumu uzturēšanās vietas iestādē vai arī kompetentajā iestādē.

5.11 26. pants: *Plānota aprūpe.*

EESK uzskata, ka 26. panta B punkta formulējums "izdevumu segšana par pabalstiem natūrā, kas radušies saistībā ar plānotu aprūpi", var novest pie kļūdainas interpretācijas, un tas būtu jāpapildina. Ņemot vērā Komisijas nodomu, EESK ierosina minētā punkta sākuma daļu izteikt šādā redakcijā: "Ja atļauja ir piešķirta un aprūpes izdevumus ir apmaksājis pats apdrošinātais, kompetentā iestāde nodrošina izdevumu segšanu pēc visaugstākā tarifa un izmaksā šo summu apdrošinātajam..."

Pretējā gadījumā ir iespējama tāda interpretācija, ka kompetentā iestāde apmaksā izdevumus izpildošajai iestādei un pēc tam apdrošinātais var pieprasīt tikai iespējamās starpības izmaksu. Tomēr tas nav iecerētais ar plānotu aprūpi saistīto izmaksu segšanas mērķis.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

5.12 88. pants: *Pielikumu izmaiņas.*

Kā jau minēts 4.5 punktā, šobrīd vēl tukšajā XI pielikumā, ko dalībvalstis Padomes līmenī apspriež vienlaikus ar piemērošanas regulu, tiek noteiktas atsevišķas procedūras par to, kādā veidā jāpiemēro īpaši valsts tiesību akti. Dalībvalstis tajā cenšas saglabāt atsevišķus valsts līmeņa noteikumus. Regulas XI pielikuma iespējamais saturs var izraisīt visvairāk strīdu.

EESK aicina stingri ievērot nepieciešamības principu attiecībā uz minētajā pielikumā iekļaujamo saturu. Par minēto jautājumu EESK pieņems īpašu atzinumu.

5.13 91. pants: *Nobeiguma noteikumi.*

Ņemot vērā faktu, ka piemērošanas regulas ātrai īstenošanai ir liela sabiedriska nozīme, EESK aicina dalībvalstis — kā tas jau minēts 4.4 punktā — noteikt precīzu termiņu, līdz kuram sarunām par piemērošanas regulu Padomē ir jābūt pabeigtām. Šāds politisks un lietderīgs lēmums tika pieņemts par Eiropas veselības apdrošināšanas kartes ieviešanas termiņu. Pamatregulai Nr. 883/2004 ir pēc iespējas ātrāk jāstājas spēkā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauna daudzvalodības pamatstratēģija"

COM(2005) 596 galīgā redakcija

(2006/C 324/24)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2005. gada 22. novembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu:

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 6. septembrī (ziņotāja: *LE NOUAIL MARLIÈRE kdze*).

Komitejas pilnvaru atjaunošanas sakarā pilnsapulce nolēma par šo atzinumu spriest oktobra plenārajā sesijā un saskaņā ar Reglamenta 20. pantu par galveno ziņotāju iecēla *LE NOUAIL MARLIÈRE* kdzi.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 26. oktobrī, ar 105 balsīm par, 1 balsi pret un 5 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi

2. Ievads: Komisijas paziņojuma kopsavilkums

1.1 Komiteja iesaka

- Komisijai informēt dalībvalstis, precīzi norādot tām valsts plānu ietvaros īstenojamās saiknes vai papildu pasākumus un paskaidrot, ka daudzvalodība ir viens no iespējamiem ES politiskās un kultūras integrācijas veidiem, kā arī izpratnes un sociālās integrācijas izpausmes veids;
- virzīt apmācības piedāvājuma klāstu Eiropas līmenī, tādējādi nodrošinot ilglaicīgus rezultātus un neierobežot valodu prakses iespējas ar dažām atsevišķām valodām;
- izmantot un veicināt visas daudzvalodības iespējas profesionālajā, kultūras, politiskajā, zinātnes un sociālajā jomā;
- piesaistīt ekspertus, kas būtu ne tikai sociālās un zinātnes nozares speciālisti, bet arī praktizējoši valodnieki, tulki, tulkotāji, pasniedzēji un valodu speciālisti;
- Komisijai pirms plānošanas posma uzsākšanas ņemt vērā gados jaunu un vecāka gadagājuma pieaugušo pašreizējās paaudzes, nodrošinot mūžizglītību un viņu tiesības kultūras jomā;
- Komisijai balstīties ne tikai uz augstskolu darbībām, bet arī uz aktīvo apvienību veiktajiem pasākumiem šajā jomā un atbalstīt pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas, kas vērstas uz iedzīvotājiem.

Komisijas paziņojums nosaka jaunu daudzvalodības pamatstratēģiju un no jauna apstiprina Komisijas saistības daudzvalodības jomā. Paziņojumu raksturo kā "pirmais šāda veida paziņojums par minēto tematu". Tajā apskatīti Eiropas politiku dažādie aspekti daudzvalodības jomā un ierosināti konkrēti pasākumi.

Paziņojums mudina dalībvalstis rīkoties un veicināt valodu apmācību, apguvi un lietošanu. Paziņojums ir ievērojams ar iestāžu konsultatīvā portāla izveidi 20 valodās.

Pirmajā daudzvalodībai veltītajā politiskajā dokumentā Komisija iepazīstina ar jaunu pamatstratēģiju, kurā ietverti priekšlikumi par konkrētiem pasākumiem sabiedriskajā un ekonomiskajā jomā, kā arī sadarbībā ar iedzīvotājiem. Komisija izvērta trīs mērķus: veicināt valodu apguvi un sekmēt valodu daudzveidību sabiedrībā; sekmēt efektīvu daudzvalodu ekonomiku un padarīt iedzīvotājiem pieejamus Eiropas Savienības tiesību aktus, procedūras un informāciju viņu dzimtajā valodā. Atsaucoties uz Barselonas Eiropadomē 2002. gadā uzsvērtu nepieciešamību sekmēt vismaz divu svešvalodu apmācību, Komisija aicina dalībvalstis pieņemt rīcības plānus daudzvalodības jomā, uzlabot svešvalodu pasniedzēju sagatavošanu, mobilizēt nepieciešamos līdzekļus agrīnai valodu apmācībai un izvērst mācību priekšmetu apguvi ar svešvalodas palīdzību. Atgādinot, ka Eiropas uzņēmumiem ir nepieciešamas gan Eiropas Savienības, gan visā pasaulē esošo tirdzniecības partneru valodu prasmes un ka lielākajā daļā Eiropas valstu strauji attīstās ar valodām saistītās tautsaimniecības nozares, Komisija ierosina virkni pasākumu, lai nostiprinātu ES tautsaimniecības daudzvalodības aspektu. Attiecībā

uz daudzvalodu komunikācijas politiku Komisija paredz izvērst tās dažādo tīmekļa vietņu un publikāciju daudzvalodu raksturu, izveidojot iekšēju tīklu, kura uzdevums ir rūpēties par saskaņotu valodu praksi Komisijas dienestos. Komisija ierosina izveidot augsta līmeņa grupu daudzvalodības jautājumos, kuras sastāvā būtu neatkarīgi eksperti, kas palīdzētu Komisijai novērtēt dalībvalstīs veiktos pasākumus, sarīkot tuvākajā laikā ministru konferenci par daudzvalodību, radot dalībvalstīm iespēju novērtēt gūtos panākumus minētajā jomā, kā arī sagatavot jaunu paziņojumu, plašāk izvēršot vispārējo pieeju daudzvalodībai Eiropas Savienībā.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Komiteja atbalsta iniciatīvu un atzīmē, ka pamatstratēģija tiek raksturota kā "jauna" un paziņojums kā "pirmais daudzvalodībai veltīts politisks dokuments". No šī viedokļa vairākkārtējas atsauces uz iepriekšējo pamatstratēģiju⁽¹⁾ nav pietiekamas, lai gūtu skaidru priekšstatu par rezultātiem. Komiteja uzskata, ka Komisijai būtu lietderīgi izstrādāt pārskatu par jaunās pamatstratēģijas sagaidāmo ieguldījumu pievienotās vērtības izteiksmē un tās salīdzinošo ietekmi. Vai tiks izstrādāts Komisijas un EESK starpiestāžu nolīgumam⁽²⁾ kā arī tiesību aktu un pārvaldības vienkāršošanai atbilstošs ietekmes novērtējums? Komiteja uzskata, ka paziņojums nenodrošinās pietiekošu atpazīstamību, lai dalībvalstīs apstiprinātu programmas, kas nav tām saistošas. Neskatoties uz to, ka pamatstratēģiju ierosināja Padome, tā ir jāsaņā, lai pēc iespējas labāk izmantotu iespējamās dalībvalstu un Eiropas Savienības piešķirtos līdzekļus. Šāda saskaņošana var notikt tikai pamatojoties uz skaidru priekšstatu par līdz šim jau veiktajiem pasākumiem dalībvalstīs un ES.

3.2 Komisija "no jauna apstiprina savas saistības": līdz ar to Komiteja secina, ka ir bijušas iepriekš pieņemtas saistības. Komiteja atzīmē, ka Komisijas iekšējā prakse daudzvalodības jomā nav pilnībā apmierinoša ne Komisijas dienestu ietvaros, ne Komisijas sadarbībā ar citām iestādēm.

3.3 Komiteja novēro trūkumus un nevienlīdzīgu attieksmi starp iestādēm un visām Eiropas pilsoniskās sabiedrības sastāvdaļām (autonomu sociālo dialogu un pilsonisko dialogu). Visas piezīmes, pētījumi un dokumenti, kas ir lietderīgi un nepieciešami Eiropas tiesību aktu izstrādei, konsultācijām un to apspriešanai ir izstrādātas un pieejamas lielākoties angļu valodā. Turklāt arvien biežāk Komisijas iekšējo vai tās rīkoto sanāksmju darba valoda ir angļu. Tādējādi, lai kļūtu par Komisijas ekspertu vai pārstāvētu pilsonisko sabiedrību Briselē, ir jāprot angļu valoda. Arī daudzi no šajā atzinumā izmantotajiem statistikas un kvalitatīviem pētījumiem ir pieejami tikai angļiski⁽³⁾.

⁽¹⁾ COM(2002) 72/ COM (2003) 449/ COM(2005) 24 2.2.2005/ 2005/29/EC/ COM(2005) 356/ COM(2005) 229 un 465.

⁽²⁾ Eiropas Komisijas un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas sadarbības protokols (2005. gada novembrī).

⁽³⁾ Paziņojuma COM(2005) 596 piezīmes [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37] utt.

3.4 Tas, ka atsevišķi dokumenti ne vienmēr ir pieejami iestāžu ziņotāju vai parasti konsultējamo dalībnieku dzimtajā valodā, liecina, ka ES iestāžu trīs darba pamatvalodu konsenss vēl netiek pilnībā ievērots ne iestāžu, ne arī neformālajā komunikācijā. Jāatzīmē, ka tādā veidā iespējams atstumt malā no pieaugošā debašu skaita zināmu daļu partneru. Tādēļ neizbrīna fakts, ka dažādos statistiskos pētījumos aptaujāto personu izlase izvēlas mācības angļu valodā, jo tā arvien lielākā daļā izšķirošu gadījumu ir valoda, kas ir noteicošā *de facto*. Šī iemesla dēļ vairākas vecāku paaudzes un valdības deva priekšroku angļu valodas apguvei, kā rezultātā ir izveidojusies pašreizējā situācija.

3.5 Paziņojuma pielikumā ir norādīts, ka Eiropas Savienībā visvairāk lietotā svešvaloda nav tās lielākās iedzīvotāju daļas dzimtā valoda. 47 % no aptaujātajiem apgalvo, ka spēj sarunāties angļiski ("apgalvo, ka spēj sarunāties", jo Eurostat neprecīzē definīciju, kas nosaka līmeni vai zināmo vārdu skaitu, ar kuru var uzskatīt, ka perona runā svešvalodā), kaut gan tikai 13 % no viņiem angļu valoda ir dzimtā valoda.

3.6 Komiteja to uzskata par šķērslī iedzīvotāju un viņu pārstāvju — Parlamenta un Komiteju (EESK un RK) tiešai un netiešai demokrātiskai līdzdalībai tiesību aktu izstrādē, kas uz viņiem attiecas. Kad demokrātisku un likumīgu instanču vai iestāžu ietvaros notiek konsultēšanās ar iestāžu ziņotājiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, viņi bieži vien ar lielām grūtībām vai tikai aptuveni saprot Komisijas priekšlikumu. Ir jāņem vērā, ka sākotnēji (*ex ante*) iedzīvotājiem informācija faktiski nav pieejama. Paziņojumā par minēto tematu novērojama īpaša nekonsekvence. Lai novērstu šo kolektīvo, intelektuālo un kultūras nekonsekvenci, kā arī ekonomisko atkarību, kas kavē sekmīgu līdzdalību, ir nepieciešami līdzekļi un politiska griba.

Komiteja ar gandarījumu atzīmē, ka Komisija vēlas novērst minētos šķēršļus, izveidojot efektīvāku portālu, bet šis portāls attiecas uz daudzvalodību, bet ne uz komunikāciju kopumā. Komisijas paziņojuma nodaļā "Komisijas sadarbība ar iedzīvotājiem" izvirzītie mērķi ir neskaidri: paziņojumu varētu uztvert kā vienkāršu D plāna turpinājumu. Saziņa 20 oficiālajās valodās nemaina iestāžu komunikācijas raksturu, kas noris pēc (*a posteriori*) lēmumiem, kuru pieņemšanā iedzīvotāji nepiedalās un tā pati par sevi neveicina iedzīvotāju līdzdalību.

3.7 Daudzi novērotāji atzīmē, ka iestāžu portālu vai tīmekļa vietņu pirmajās lapās redzami dokumenti liekas pieejami vairākās valodās, bet tālākā meklēšanā noskaidrojas, ka pieejami ir tikai dokumenti angļu valodā.

3.8 Komiteja uzsver, ka ikviena valoda kā cilvēces kultūras mantojuma sastāvdaļa ir likumīga un atzīmē, ka angļu valodu var apdraudēt tās nekontrolēta intensīva lietošana, jo tā tiek uzspiesta no tehniskā viedokļa un netiek pienācīgi novērtēta no kultūras viedokļa. Šī piezīme atsaucas uz Komitejas izteiktajām īpašajām piezīmēm par valodu statusu un lietošanu.

3.9 Komiteja atzīmē, ka izvēlēta pieeja, kas balstās uz daudzvalodības ekonomisko aspektu (patēriņu, informāciju, profesijām un rūpniecību, ekonomikas sabiedrību un zināšanām) ir nelīdzsvarota un to varētu izlīdzsvarot ar humāniem, sociāliem, socioloģiskiem, kultūras un politiskiem apsvērumiem. Ja valoda un ar to saistītā savstarpējā saziņa ir viens no galvenajiem faktoriem, kas atšķir cilvēku no dzīvnieka, kā tika atzīmēts Komisijas paziņojuma publiskošanai vēltajā preses konferencē, paziņojumā būtu jānosaka, ka cilvēku savstarpējai saziņai nav vienīgi preču vai komerciāls raksturs un tā nesaistās vienīgi ar valsts un tās resursu aizsardzību. Ja paziņojums būtu balstīts uz UNESCO dokumentiem minētajā jomā, tas varētu rosināt pozitīvus priekšlikumus (⁴).

3.10 Komiteja atbalsta jaunās pamatstratēģijas saikni ar Lisabonas stratēģiju, tās īstenošanu, un Eiropas Nodarbinātības stratēģiju, tomēr iesaka paziņojumā padziļināt nepieciešamos konkrētos nosacījumus (ar koordinētāku iekšējo dienestu un Komisijas ģenerāldirekciju (nodarbinātības, kultūras u.c.) sadarbību). Komiteja iesaka Komisijai informēt dalībvalstis, precīzi norādot tām īstenojamās saiknes vai papildu pasākumus un paskaidrot, ka daudzvalodība ir viens no ES politiskās un kultūras integrācijas veidiem, kā arī savstarpējās sapratnes un sociālās integrācijas izpausme. Nozares ietekmes novērtējumā ir jāiekļauj saglabāto vai no jauna radīto darba vietu skaits un kvalitāte, kā arī to faktiskā ietekme uz algām.

Komiteja atbalsta aicinājumu dalībvalstīm "izstrādāt valstu plānus, kas strukturē, saskaņo un virza daudzvalodībai vēltus pasākumus ...", un secina, ka, lai gūtu paliekošus rezultātus, piedāvājuma klāsts ir jākoordinē Eiropas līmenī, kur potenciālās prasmju rezerves neaprobežojas tikai ar dažām atsevišķām valodām.

Ja Eiropas Savienība negrib sevi ierobežot ar valodu barjerām, "pasaulē viskonkurētspējīgākās uz zināšanām balstītas ekonomikas Eiropas stratēģijas" ietvaros būtu lietderīgi pilnībā apzināt Eiropas Savienības valodu resursu apjomu, lai tas pārsniedz iekšējā tirgū pieejamo un lietoto valodu skaitu.

(⁴) UNESCO 2001. gada 2. novembra Vispārējā deklarācija par kultūras diversitāti, 2005. gada 10. decembra Konvencija par kultūras izpausmju diversitātes aizsardzību un veicināšanu, kas atgādina par nepieciešamo valodu un izpausmes līdzekļu diversitāti, lai īstenotu kultūras diversitāti un daudzveidību kā vispārējas nešķiramas un savstarpēji saistītas neatsavināmas tiesības. Jāpiemin arī 1996. gada 6.-8. jūnijā Barselonā Vispasaules konferencē par valodu tiesībām pieņemtā Vispārējā deklarācija par valodu tiesībām, kuru parakstīja sešdesmit sešas valstu un starptautiskās NVO un juristu apvienības.

Imigrantu tiesības apgūt uzņēmējas valsts valodu jāpapildina ar tiesībām saglabāt viņu dzimto valodu un kultūru (⁵). Eiropas Savienībai jāuztver šīs valodas kā papildu cilvēkresursus ceļā uz "pasaules līmeņa konkurētspēju". Atsevišķi uzņēmumi par to jau ir domājuši, tomēr jāatzīmē, ka šīs pārdomās ir jāsaista arī ar darbaspēku, to pārstāvošajām arodbiedrībām un patērētāju apvienību mērķauditoriju. Vajadzētu arī pamatoties uz vietējām pašvaldībām, kas uzsākušas konkrētas darbības, piemēram, "integrācijas" nolūkā veidojot kontaktus biežāk lietotajās jauno imigrantu valodās.

3.11 Vēl viens tautsaimniecības aspekts, kuram paziņojumā būtu jāpievērš lielāka uzmanība ir darba ņēmēju vajadzības un motivācija profesijas vai padomdevējietādžu ietvaros, piemēram, Eiropas uzņēmumu padomēs. Komiteja izsaka nožēlu, ka paziņojumā ir izteiktajos saskaņotu programmu priekšlikumos netiek ņemti vērā šīs īpašās vajadzības. Šādam nozīmīgam paziņojumam ir jāierosina temati, kas norāda uzņēmumiem un darba ņēmējiem perspektīvas un līdzekļus, lai tie kļūtu par pasaulē viskonkurētspējīgākās uz zināšanām balstītas ekonomikas pamatvektoriem, pilnībā ievērojot sociālā dialoga un pamattiesību praksi (⁶).

3.12 Komiteja atzīst, ka daudzvalodība ir īpaša Eiropas iezīme (⁷). Tomēr Eiropa nav vienīgais kontinents, valsts vai politisks kopums ar lielu dažādu valodu skaitu.

4. Dažas īpašas piezīmes

4.1 Eiropas Padomes (⁸) Eiropas Reģionālo vai minoritāšu valodu harta un debates nedrīkst aizēnot tādas problēmas kā:

- a) Valodu statuss. Valoda var būt oficiāla, darba, kopienas, minoritāšu, dominējošā, kultūras un zinātnes apmaiņas vai arī tirdzniecības, iestāžu un diplomātisko attiecību valoda, ikdienā lietojamā vai profesionālā valoda (veselības, izglītības, būvniecības, rūpniecības, modes dizaina un industrijas utt.). Eiropas Savienības ieteiktās un aizstāvētās valodu daudzveidības ievērošana nosaka arī piedāvāt dažādus atbilstošus risinājumus apstākļos, kad ar vienu vienīgu priekšlikumu, kas vienkāršotu valodu jautājumu līdz formulai "izglītība — iespējas — nodarbinātība" vai "valodu metodes —

(⁵) RK atzinums (CdR 33/2006), ko pieņēma 65. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 14. jūnijā, ziņotājs Seamus MURRAY kgs, 1.10. punkts.

(⁶) Eiropas Savienības cilvēktiesību hartas 21. pants nepieļauj diskrimināciju valodas dēļ un 22. pants nosaka, ka ES ievēro kultūras, reliģijas un valodu diversitāti. Jau ir radušies pirmie strīdi, ko izraisījuši darba apstākļi, kuros netiek ievērotas minētās tiesības, kas noteiktas valsts likumdošanā. (*General electric medical systems GEMS*, Versaļas apelācijas tiesas spriedums 2006. gada 2. martā, Francija).

(⁷) Paziņojuma IV.2 punkts.

(⁸) 1992. gada 5. novembra Eiropas Reģionālo vai minoritāšu valodu harta, kuru ratificēja 21 Eiropas Padomes dalībvalstis, tai skaitā 13 ES dalībvalstis.

jauns tirgus — iekšējais tirgus” nevar nodrošināt, lai ikviens ES iedzīvotājs bez savas dzimtās valodas runātu vēl divās svešvalodās; viens vienīgs priekšlikums var izraisīt gluži pretēju reakciju — samazināt Eiropas kultūras telpā lietoto un runāto valodu skaitu. Komiteja ierosina atļaut un veicināt jebkuru valodas profesionālu, kultūras, politisko, zinātnisko utt. lietošanu konkrētajā jomā un atbalsta vairākas iedzīvotājiem vēltas iniciatīvas, kas uzsāktas pilsoniskās sabiedrības ietvaros. Jebkurš atļauts un atbalstīts mutiskas vai rakstiskas saziņas veids dzimtajā valodā bagātina sabiedrisko brīvību telpu un ne vienmēr tās mērķis ir būt rakstiski vai mutiski tulkotai. Līdz ar to lietoto valodu skaits nav pakārtots rakstiskās un mutiskās tulkošanas vai valodu apmācības izmaksām.

b) Spējai lietot vienu vai vairākas valodas piemīt zināms sociālais spēks; daudzvalodu apmācības resursu pieejamība un to izplatīšana zināmā mērā nosaka sociālās atstumtības vai integrācijas līmeni, kā arī materiālās vai kultūras nabadzības līmeni, jo valodas zināšanas rada iespēju ieiet sociāli profesionālajā apritē un jo īpaši kultūras un solidaritātes apritē. Atrodies apritē palielinās individuālā autonomija, kas ir viens no integrācijas nosacījumiem mūsdienu sabiedrībā. Bez tūlītējas daudzvalodības nodrošināšanas visos attiecīgajos sabiedrības līmeņos, tiktu atstumta zināma iedzīvotāju daļa, tostarp neaizsargātas vai nelabvēlīgas grupas.

c) Demokrātija: Komiteja atbalsta mērķi, ka ikviens iedzīvotājs bez savas dzimtās valodas runā vēl divas svešvalodas, bet cik lielai iedzīvotāju daļai ir reālas iespējas to īstenot savā dzīvē? Pašreizējai pieaugušo paaudzes profesionālajai, politiskajai un ekonomiskajai “elitei”, kā arī Eiropas un valstu iestādēm šis būs grūti sasniedzams mērķis rīcības plāna *Valodu apguves un lingvistiskās daudzveidības sekmēšana 2004.-2006. gadam un programmas Kultūra 2007-2013* ⁽⁹⁾ ietvaros, bet, ja minētais “ikviena iedzīvotāja” tālejošais mērķis tiks saglabāts, Komiteja apzinās minētā uzdevuma plašo mērogu. Ir zināms, piemēram, kura svešvaloda, kas nav dzimtā valoda, ir kļuvusi par visbiežāk mācīto valodu agrīnajā svešvalodu apmācības posmā. Tā saukto reto vai mazāk lietoto ⁽¹⁰⁾ valodu prasme piemīt mazākam cilvēku skaitam, jo to apmācība sākas skolu un augstskolu izglītības vēlākajā posmā. Komiteja arī atbalsta priekšlikumu par vienas svešvalodas agrīnas apguves iespējām ar noteikumu, ka *piedāvātais valodu klāsts* pamatojas uz vispārēju ietvaru, kam paziņojumā būtu jāvelta galvenā uzmanība. Tas ir turpmākajām paaudzēm paredzētās sabiedrības nākotnes un tās rakstura jautājums.

d) Valodu kā Eiropas lingvistiskā mantojuma saglabāšana: vēlēšanās, lai lielākā daļa iedzīvotāju runā divās vai trijās valodās, un vēlēšanās, lai dažādas Eiropas valodas tiktu lietotas kā Eiropā, tā arī pasaulē, ir divas dažādas lietas. Abi minētie mērķi nav pretrunīgi, bet to pieejai un īstenošanai ir

jābūt atšķirīgiem. No šī viedokļa Komisijas iniciatīvā par normatīvo darbu, kuras mērķis ir pieskaņot valodu lietošanu jaunajām informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, ir jāņem vērā, ka, ja pieliktie pūliņi nebūs proporcionāli, šajā jomā pastāv izsīkšanas risks ⁽¹¹⁾. Komiteja iesaka, lai piesaistītie eksperti nebūtu tikai sociālās un zinātnes nozares speciālisti, bet arī praktizējoši valodnieki, tulki, tulkotāji, pasniedzēji un valodu speciālisti. Iepriekš minētās UNESCO deklarācijas un konvencijas skaidri norāda, ka no pasaules mantojuma viedokļa tīmeklī izmantotais valodu skaits ir nepietiekams un ka šis ierobežotais lietojums ietekmē šobrīd pastāvošo valodu kvalitāti un skaitu.

e) Minoritāšu un/vai reģionālo, ka arī vietējo valodu lietošanas saglabāšana Eiropā būtu jāapskata saistībā ar minēto valodu apmācības izmaksām. Agrīna valodu apmācība, kā to pašreiz apstiprina bagātīgais literatūras klāsts, veicina intelektuālās spējas, attīsta izziņas spējas turpmākajam mācību procesam un atvieglo radniecīgo valodu apguvi. Tādēļ turpmāk nepietiek ar mantojuma saglabāšanas nodrošināšanu, nododot to pēc iespējas agrāk vai rehabilitējot to kā privātajā, tā arī sabiedriskajā dzīvē, bet ir jāsaprot, ka valodas izdzīvošanai tā ir jālieto un tai nepieciešama vide, kas veicina tās sabiedrisko, tātad sociālo esamību, jo nav vērts mācīt valodas pamatskolā, ja vidusskolā tās vairs nemāca tādēļ, ka netiek nodrošināts apmācības turpinājums ⁽¹²⁾. Izglītības sistēmās ir jāņem vērā ekonomiskā dinamika ar nosacījumu, ka tiek nodrošinātas nepieciešamās saiknes ar citām valodām un ka minoritāšu vai reģionālās valodas apguve tālākajā izglītības procesā tiek uzskatīta par pamatu otras valodas apguvei. Šajā nozīmē valodu radniecības izpētei ir tikpat liela nozīme kā lietoto valodu skaita apzināšanai ⁽¹³⁾.

f) Tuvāka saikne ar iedzīvotājiem izpaužas ne tikai kā oficiālu vai iestāžu dokumentu publiskošana tīmeklī, bet arī kā iespēja kaimīnvalstu iedzīvotājiem labāk iepazīt viens otru, attiecīgās valodas un savstarpējā saziņa, jo valoda ir ne tikai saziņas līdzeklis, bet arī pasaules uztvere. Šī īpašība saziņai ir kopīga ar citiem izpausmes veidiem (glezniecību, mūziku, grafiku, pantomīmu un deju, tēlotāju mākslu u.c.). Ir jāļauj iedzīvotājiem iepazīties un sazināties viņu dzimtajās valodās,

⁽⁹⁾ COM (2004) 469 galīgā redakcija.

⁽¹⁰⁾ “mazāk izplatīto”.

⁽¹¹⁾ *Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes* (Valodu apmācības modernizācijas process pieaugušajiem), Judith BARNA kdzes tēze, Université Charles de Gaulle — Lille 3, France, 2005.

⁽¹²⁾ Akitēnas (Francija) reģionālās ESP atzinums *Langues et cultures d'Aquitaine* (Akitēnas valodas un kultūras), ko pieņēma tās plenārajā sesijā 2005. gada 14. decembrī; ziņotājs Sčrgi JAVALOYES kgs.

⁽¹³⁾ Padomes secinājumi par Eiropas rādītāju valodu prasmes jomā (OV 2006/c172/01).

kas pieder dažādām valodu grupām, ievērojot cieņas pilnu attieksmi pret attiecīgajām kultūrām un identitātēm, kas ir daļa no Eiropas identitātes vai vērtībām. Komiteja uzsvēr apmaiņas un sadraudzības pozitīvo nozīmi, uz ko atsaucas Reģionu komiteja ⁽¹⁴⁾ un uzsvēr, ka, lai kāda arī nebūtu valodu apmācības stratēģija, pieprasījumam ir tikpat liela nozīme kā piedāvājumam. Valodu apmācība jāapskata ne tikai no praktiskā (ekonomiskā un nodarbinātības) viedokļa.

- g) Vajadzības Eiropas kohēzijas un identitātes jomā nav tikai merkantīlas vai saistībā ar identitāti. Cilvēki, kas pieder ģeogrāfiskiem, sociāliem un kultūras reģioniem, kuru attīstība reizēm iet kopsolī, reizēm atsevišķi, izjūt reālu savstarpējās saprašanās nepieciešamību. Trūkst ietekmes novērtējums par arī nenozīmīgu aspektu nozīmi, kas ilgtermiņā var izrādīties būtiski. Taču piedāvājumam un pieprasījumam valodu apmācības jomā ir nepieciešami gadi un paaudzes.

Kopumā paziņojumā saistības netiek strukturētas laikā: pagātne, īstermiņa un vidēja termiņa nākotne, saistības attiecībā uz nākamajām paaudzēm.

Tas attiecas arī uz humanitārajiem, kultūras, patvēruma un imigrācijas aspektiem, vietējo pašvaldību vajadzībām un nozīmi minētajā jomā un sociāli profesionālajiem aspektiem. Ir vienlīdz jākonsultējas ar sociāli ekonomiskajiem partneriem (UNICE, CEEP, EAK), ar NVO, kas darbojas cilvēktiesību, sociālajā un kultūras jomā, ar augstskolu mācībspēkiem un administrācijām; tas nozīmē, ka ir jāīsteno nevis bez partneriem izstrādāta stratēģija, bet gan stratēģija, kas izstrādāta kopīgi ar partneriem viņu interesēs. Tā būtu labākā garantija šo tālejošo mērķu sekmīgas īstenošanas nodrošināšanai. Padomes stratēģijas "1+2" ⁽¹⁵⁾ īstenošana un panākumi prasa līdzekļus, kas pārsniedz institucionālo ietvaru un nosaka, ka pēc iespējas lielāks Eiropas Savienības pilsoņu un iedzīvotāju skaits tajā piedalās, ir ieinteresēts un jūtas nodēris.

Komiteja atbalsta rīcības plānu valodu apmācībai un apguvei un atzīmē, ka tās panākumi būs atkarīgi no tieši ieinteresēto pušu t.i. pasniedzēju un valodu apgūstošo personu iesaistīšanās.

Pirms uzsākt jaunus pasākumus Komisijai un Padomei būtu jānostabilizē stratēģija, izskaidrojot plašai publikai un jaunatnei konkrētus iemeslus, kādēļ tās izvēlējušās šo īpašo daudzveidību, nevis vienas kopīgas antīkas, mūsdienu vai mākslīgas valodas veicināšanu.

Galvenos iemeslus īsi un shematiski var apkopot šādi:

⁽¹⁴⁾ Iepriekš minētais atzinums CdR 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Viena dzimtā valoda un divas mūsdienu svešvalodas, Barselonas Eiropas padome 2002. gada 15.-16. martā, Prezidentvalsts secinājumi, I sadaļa, 43.

— Vienas vienīgas mūsdienu valodas lietošanas un izplatīšanas uzspiesta veicināšana rada ekonomiskas priekšrocības lielākajai šīs valodas izcelsmes valstij un var izraisīt kultūras tiesību un pasaules mantojuma samazināšanos.

— Zinātniski un mākslīgi radītas kopīgas Eiropas valodas, kā piemēram, esperanto apguves un ieviešanas izmaksas būtu zemākas (apmācības periods un jau esošā konversija) ⁽¹⁶⁾ nekā kādas mūsdienu valodas izmaksas, bet līdz šim Eiropas Savienībā tam nav radīti politiskie un kultūras priekšnosacījumi ⁽¹⁷⁾.

— Vidusceļš, kas paredz izplatīt zināmās un lietotās valodas Eiropas ģeogrāfiskajā un politiskajā telpā, ir jānostabilizē, palielinot cilvēku skaitu, kas runā šajās valodās.

Tādēļ Komiteja iesaka Komisijai pirms plānošanas posma uzsākšanas ņemt vērā pašreizējās gados jaunu un vecāka gadagājuma pieaugušo paaudzes, nodrošinot mūžizglītību un viņu tiesības kultūras jomā.

Pamatojoties uz daudzvalodību ⁽¹⁸⁾, jauniešiem ir jāizskaidro un viņi jāieinteresē 21. gadsimta komunikācijas specialitātēs. Vairāk un labāk jāpopularizē profesijas, kurās profesionālas un padziļinātas valodas zināšanas ir noteicošas (lingvisti, tulki, tulkotāji un pasniedzēji); pirmais pozitīvais solis šajā virzienā ir atzīt viņu sociālo nozīmi un iesaistīt popularizēšanā šobrīd praktizējošos speciālistus.

⁽¹⁶⁾ *L'enseignement des langues étrangères comme politique publique* (Svešvalodu mācīšana kā sabiedriska politika), Francois GRIN, 2005.

⁽¹⁷⁾ Gin, 2005 iepriekš minētā publikācija, 59. un 84. piezīme: "Visi jau ir aizmirsuši, ka vairākas valstis Nāciju Apvienības laikā atbalstīja esperanto kā starptautiskas valodas iedibināšanu un ka UNESCO 1954. un 1985. gada plenārajās sesijās tika pieņemti esperanto valodai labvēlīgi lēmumi. Savulaik (1922. gada septembrī) Francija šo procesu bloķēja, "aizliedzot esperanto mācīšanu un izplatīšanu kā bīstamu internacionālisma izpausmi un konkurenci franču valodas nozīmei pasaulē". Jāpiemin arī Umberto ECO kga, kas 1992. gadā ieņēma Francijas Koledas (College de France) Eiropas katedru Parīzē uzrunu "la Quête d'une langue parfaite dans l'histoire de la culture européenne" (Ideālas valodas meklējumi Eiropas kultūras vēsturē). Komiteja vēlas atzīmēt, ka antīko jeb tā saukto mirušo valodu pasniegšana pamazām ir izzudusi. Neskatoties uz to, kura *lingua franca* (kopēja valoda) būtu vispiemērotākā mūsdienu Eiropai, antīkajām valodām piemita spēja atvieglot savstarpējo saprašanu, jo tās ir daudzu Eiropas valodu (gan indo-eiropiešu, gan somu-ugru valodu grupu) pamatā un to prasme sekmē ātrāku citu valodu apguvi.

⁽¹⁸⁾ Pastāv vairākas daudzvalodības definīcijas. Vieniem daudzvalodība (*plurilinguisme*) ir individuāla spēja runāt vairākās valodās un daudzvalodība (*multilinguisme*) — sabiedriska vide ģeogrāfiskajā telpā, kur līdzāspastāv vairākas valodas (*Assises européennes du plurilinguisme*, 2005). Citiem formulējums ir pretējs (GRIN, 2005). Komisijas izpratnē daudzvalodība ietver abus aspektus — individuālās spējas un kolektīvo vidi.

Komisijas ierosinātajai agrīnai valodu apguvei, kā to atzīst arī pati Komisija, ir nepieciešami līdzekļi un attiecīgi sagatavoti speciālisti, kā arī vecāku atbalsts vadlīnijām, kas viņiem tiek piedāvātas t.i. izvēles dažādošanai.

Komiteja atzīst arī pozitīvo ģimenes lomu agrīnas apmācības procesa veicināšanā un uzsver "jaukto" ģimeņu kultūras nozīmi, piemēram, ģimenēs, kur vecāki nāk no dažādām valstīm. Vairāki Eiropā un Kanādā veikti pētījumi apstiprina, ka parasti šīs ģimenes raksturo atvērtības un tolerances kultūra vairāku paaudžu garumā.

- h) Attiecībā uz nodaļu par tulkotājiem un tulkiem Komiteja uzsver, ka vajadzības izpaužas ne tikai iestāžu līmenī, profesionālajā un ekonomiskajā jomā, tādēļ ir jāuzklausa arī citi ieinteresētie partneri. Sociālas un kultūras vajadzības ir jāapskata gan no pamattiesību viedokļa, gan arī no iekšējā tirgus izveidošanas pabeigšanas viedokļa.

Piemēram, dzirdot visapkārt, ka rakstisko un mutisko tulkošanu nevar nodrošināt vai nu tulku un tulkotāju vai finansējuma trūkuma dēļ, Komiteja iesaka pārdomāt ES dalībvalstu atbildību par nepietiekamu tulku un tulkotāju sagatavošanu, valodu daudzveidību, apmācības izmaksām, atalgojumu un statusu. Komiteja atsauca uz iepriekš minētajiem aspektiem un atzīmē, ka speciālistu trūkums nav raksturīgs tikai šai nozarei un ka demogrāfiskais deficīts nav visu trūkumu cēlonis. Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvars šajā darba tirgus jomā netika pietiekami agri prognozēts, kaut gan Eiropas veidošana un paplašināšanas, kā arī tirdzniecības globalizācija varēja būt par iemeslu mācīties no iepriekšējās pieredzes.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī.

Nobeigumā Komiteja ierosina dalībvalstīm aktīvi piedalīties šīs nozares nākotnes veidošanā un atbalsta Komisiju šajā jautājumā.

4.2 Visbeidzot Komiteja izsaka cerību, ka Komisija sakārtos tās rīcībā esošās zināšanas vai izvērtēs iepriekšējās dalībvalstu valodu politikas, lai spētu novērtēt pasākumus, uz kuriem Komisija aicina dalībvalstis.

4.3 Komiteja atzīmē Komisijas centienus un atbalsta jauno pieeju, valodu daudzveidību kā kultūras, sociālo un politisko daudzveidību un plurālismu, un apzinās negatīvo risku, ko var izraisīt ierobežota valodu skaita lietošanas plašāka institucionalizācija. Komiteja sagaida, ka nākamais paziņojums par minēto tematu izvērsīs plašākas konsultācijas ar pilsonisko sabiedrību.

4.4 Komiteja atbalsta Komisijas iniciatīvu sniegt lielāku atbalstu augstākās izglītības iestāžu veiktajiem pētījumiem 7. Pētījumu pamatprogrammas ietvaros un ierosina balstīties ne tikai uz augstskolu darbību, bet arī uz pasākumiem, ko šajā jomā veic aktīvo apvienību tīkli ⁽¹⁹⁾.

Atzinuma pielikumā Komiteja uzskaita "Eiropas daudzvalodības sēdes" rezultātus, ko 2005. gada novembrī rīkoja organizētas pilsoniskās sabiedrības apvienības ⁽²⁰⁾, kas iesaistīja arī Kultūras institūtu forumu ⁽²¹⁾. Sēdes rezultātā tika izstrādāta "Daudzvalodības harta", kuru apsprieda *ASEDIFRES* apvienības timekļa vietnē un kas arī uzņēmusies šīs hartas iesniegšanu Eiropas deputātu un iestāžu pārstāvjiem. Komiteja kā "tilts starp pilsonisko sabiedrību un ES iestādēm" atbalsta un veicina šāda veida iniciatīvas kā apzinātu paraugpraksi.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitrios DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Kā piemēram, *Lingua Mon, Casa de les llengües*, projekts "*Maison des langues en danger*", linguamon@linguamon.cat; asociatīvais brīvprātīgo tulku un tulkotāju tīkls *Babel*, kas izvērs savu darbību pēc vispasaules un reģionālajiem sociālajiem forumiem; kā arī asociācija *ASEDIFRES* www.europe-avenir.com, kas bija viena no "Eiropas daudzvalodības sēdes" (*Assises européennes du plurilinguisme*) organizētājam 2005. gada novembrī.

⁽²⁰⁾ Ar pilnu dalībnieku, rezultātu un atskaišu sarakstu var iepazīties 20. zemsvītras piezīmē minētajā timekļa vietnē.

⁽²¹⁾ Šī foruma dalībnieki ir: *Alliance française*, Zviedru kultūras centrs, Itāļu valodas un kultūras centrs, Londonas universitātes institūts, Parīzē, *Carnegie* institūts, *Cervantes* institūts, *Somu* institūts, *Gētes* institūts, *Ungāru* institūts, *Nīderlandes* institūts, <http://www.forumdeslangues.net>.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Zaļā grāmata — Eiropas pārredzamības iniciatīva"

COM(2006) 194 galīgā redakcija

(2006/C 324/25)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 12. maijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu "Zaļā grāmata — Eiropas pārredzamības iniciatīva"

un, atbilstoši Reglamenta 19. panta 1. punktam, Komiteja nolēma izveidot apakškomiteju, lai paveiktu minēto uzdevumu.

Ņemot vērā Komitejas pilnvaru termiņa atjaunošanu, plenārā asambleja nolēma balsot par šo atzinumu oktobra plenārajā sesijā un atbilstoši Reglamenta 20. pantam iecelt SANCHEZ MIGUEL kdzi par galveno ziņotāju.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 25. un 26. oktobrī (26. oktobra sēdē), ar 132 balsīm par, 7 pret un 12 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Pamatojums

1.1 Eiropas Komisija apzinās nepieciešamību izveidot sistēmu, kas uzlabotu pārredzamības veicināšanu ES iestādēs un interešu pārstāvju (lobiju) grupās, lai sniegtu sabiedrībai labāku informāciju par Eiropas līdzekļu saņēmējiem, ko ES sadala atbilstoši savām dažādajām politikām.

1.2 Šajā sakarā Komisija uzsāka "Eiropas pārredzamības iniciatīvu", lai gan jāpiebilst, ka minētais jautājums jau tika apskatīts Baltajā grāmatā par Eiropas pārvaldību, turpmāk pamatojoties uz:

- 2001. gada 30. maija Regulu Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Eiropas Komisijas dokumentiem,
- īpašu reģistru dokumentiem, kas saistīti ar Komiteju darbību,
- datu bāzēm, kurās apkopota informācija par padomdevējām iestādēm un ekspertu grupām, kas konsultē Komisiju,
- Komisijas "Labas administratīvās prakses kodeksu", kurā noteikti standarti attiecībā ar sabiedrību.

1.3 Šajā sakarā Zaļajā grāmatā izvirzīti trīs aspekti, kas jāņem vērā sabiedriskajās diskusijās par pārredzamību ES iestādēs, jo īpaši:

- vajadzība pēc sīkāk strukturētas interešu pārstāvju (lobiju) grupu darbības sistēmas izveides,
- atsauksmes par Komisijas noteiktajām apspriežu pamata prasībām,
- obligāta prasība atklāt informāciju par ES kopīgi pārvaldīto līdzekļu saņēmējiem.

2. Zaļās grāmatas mērķu apkopojums

2.1 Pārredzamība un interešu pārstāvība.

2.1.1 Komisija uzskata, ka labākai izveidoto standartu izmantošanas rezultātu novērtēšanai, kā arī nodrošinot lielākas pārre-

dzamības nodrošināšanai attiecībā ar interešu pārstāvju (lobiju) grupām vai jebkuru iedzīvotāju, kurš vērsas Eiropas iestādēs, jāizstrādā jēdzienu "lobijs" un "interesu pārstāvju (lobiju) grupu darbība" skaidra definīcija.

2.1.2 Komisija uzskata, ka iestāžu un interešu pārstāvju (lobiju) grupu attiecību pamatā jābūt virknei svarīgu elementu, kas, izejot no pamatpieņēmuma, ka lobēšana ir likumīga darbība, veicina pārredzamību attiecībās. Līdz ar to attiecībā uz lēmumu pieņemšanu nekādā gadījumā nebūtu pieļaujama ne apšaubāma ietekme vai ekonomiskais spiediens, nedz arī finansiāla, materiāla vai personīga rakstura stimuli. Ir svarīgi novērst apšaubāmas, tīši sagrozītas vai nepatiesas informācijas izplatīšanu. Visos gadījumos jānodrošina sabiedrības vispārējās intereses, nevis atsevišķu lobiju grupu īpašas intereses.

2.1.3 Pirmām kārtām jebkura lobēšanas prakse, kas varētu radīt krāpšanu vai korupciju, vai varētu būt maldinoša attiecībā uz informācijas saturu vai lobistu likumību, jāuzskata par nelikumīgu. Jautājums par minēto grupu pārstāvību ir svarīgs.

2.1.4 Esošie pasākumi, jo īpaši attiecībā uz ārējo kontroli, var atvieglot pārredzamību saistībā ar iestādēm un interešu pārstāvjiem (lobijiem). Šim nolūkam tika izstrādāti "Apspriežu vispārējie principi un minimālie standarti", kas atvieglo saziņu, izmantojot CONECCS datu bāzi par Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurā atrodas dati, kas nepieciešami, lai pierādītu, ka minētās organizācijas nodrošina plašu pārstāvību.

2.1.5 Visos gadījumos nepieciešams pastiprināt ārējo kontroli, lai gan daži no Komisijas piedāvātajiem pasākumiem minētā mērķa sasniegšanai jau ir spēkā daudzās dalībvalstīs. Pirmām kārtām bija paredzēta rīcība attiecībā uz interešu pārstāvēšanas (lobiju) grupu sniegto informāciju, ko varētu uzlabot, izmantojot īpašu anketu Komisijas tīmekļa vietnē.

2.1.6 Vissvarīgākais līdzeklis ir brīvprātīga datu bāze Internetā, kas palīdzētu sniegt nepieciešamo informāciju, lai novērtētu organizācijas noteiktos mērķus, kā arī finansēšanas avotus. Jāatzīmē tas, ka daudzos Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātos jau ir likumīgi izveidoti organizāciju atzišanas sistēma, palīdzot atvieglot attiecības ar tām.

2.1.7 Otrs būtisks jautājums ir par rīcības kodeksiem, kas vienādā mērā attiektos uz visām interešu pārstāvju (lobiju) grupām neatkarīgi no to kategorijas. Paredzēts, ka minētie kodeksi, ko grupas pašas pieņemtu un izstrādātu brīvprātīgi, ietvertu virkni minimālo standartu.

2.2 Atgriezeniskā informācija par noteiktajām apspriežu pamata prasībām.

2.2.1 Jānorāda tas, ka Komisija atbilstoši ikgadējam darba programmām noteikusi virkni pamata prasību attiecībā uz apspriedēm, lai uzlabotu tiesību aktu kvalitāti; tādejā arī ietekmes novērtējuma galīgie rezultāti ir tik nozīmīgi. Tomēr ir virkne lēmumu, kas paliek ārpus minētās apspriežu jomas, kā, piemēram, komitoloģijas procedūra un sociālais dialogs, kā paredzēts zemāk minētā EKDL 137. un 139. pantā.

2.2.2 Kad minētā procedūra bija ieviesta, Komisija rezultātus uzskatīja par apmierinošiem ne vien attiecībā uz priekšlikumu skaitu, par kuriem notikušas apspriedes, bet arī attiecībā uz to rezultātiem, jo īpaši, izmantojot Interneta portālu.

2.3 Kopienas līdzekļu saņēmēju publiskošana.

2.3.1 Līdz šim brīdim lielākajā daļā dalībvalstu ir informācijas kanāli, lai publiskotu dalībvalstu līdzfinansēto Kopienas līdzekļu saņēmēju sarakstus. Visbūtiskākais piemērs ir KLP līdzekļu saņēmēju publiskošana. Tomēr dažādās valstīs iegūto datu jomā pastāv atšķirības, kā arī informācija par līdzekļu izmantošanu ES tieši finansētājās politikās ir atšķirīga.

2.3.2 Komisijai izvirzīts priekšlikums padarīt minēto informāciju centralizēti pieejamu. Ir jautājums par līdzekļu dažādo saņēmēju kategorizācijas sarežģītību un ar to saistītajām administratīvajām izmaksām. Viens no risinājumiem varētu būt minimālo standartu noteikšana attiecībā uz informāciju, ievērojot atbilstību datu aizsardzības prasībām.

3. Zaļajā grāmatā apskatītie vissvarīgākie jautājumi

3.1 Saistībā ar pirmo minēto jautājumu — pārrēķināšanu un interešu pārstāvību — rodas šādi jautājumi:

3.1.1 pasākumi pārrēķināšanas uzlabošanai interešu pārstāvju (lobiju) grupu darbībā,

3.1.2 vai ar interešu pārstāvju (lobiju) grupām jākonsultējas automātiski, ja tās iekļautas reģistrā?

3.1.3 Vai reģistra pieejamībai nav nekādu ierobežojumu? Kas pārrēķināšanu minēto reģistru?

3.1.4 Vai jāmaina pašreiz spēkā esošie rīcības kodeksi?

3.1.5 Vai jāuzrauga atbilstība rīcības kodeksiem un vai jāparedz iespēja piemērot sankcijas?

3.2 Attiecībā uz atgriezenisko informāciju apspriežu procesā ir tikai viens jautājums:

3.2.1 vai Komisija vispārējos principus un pamata prasības ir piemērojusi apmierinošā līmenī?

3.3 ES līdzekļu saņēmēju publiskošana rada šādus jautājumus:

3.3.1 vai visām dalībvalstīm obligāti jāsniedz informācija par līdzekļu saņēmējiem?

3.3.2 Ja atbilde ir pozitīva, vai tas jāveic valsts līmenī un atbilstoši noteiktam saturam?

4. Vispārējās piezīmes

4.1 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas izstrādāto Zaļo grāmatu par pārrēķināšanu. Daudzās intereses, kas cenšas ietekmēt Kopienas politiku, liek Komisijai noteikt standartus, regulējot veidus, kādā minēto ietekmi var realizēt, kā arī prasības, kas jāievēro privātpersonām un iestādēm, kuras pārstāv minētās intereses.

4.2 Tomēr savlaicīgi jādefinē tas, ko nozīmē termins “interesu pārstāvji (lobiji)” un to attiecības ar Komisiju, un minētajai definīcijai jābūt ļoti precīzai.

4.2.1 Zaļajā grāmatā ⁽¹⁾ minētā “interesu pārstāvju (lobiju)” definīcija ir vismaz neskaidra, jo tajā minētas profesionālās organizācijas, NVO, profesionālu apvienības, utt., kas veic darbības “ar mērķi ietekmēt politiku izstrādes procesus un lēmumu pieņemšanu Eiropas iestādēs”. EESK jau izstrādājusi “pilsoniskās sabiedrības organizāciju” ⁽²⁾ koncepciju, lai tās atšķirtu no interešu pārstāvju (lobiju) grupām. Bez tam EKDL 137. un 139. pantos paredzēti noteikumi, saskaņā ar kuriem “sociāli ieinteresētās puses” var iesaistīties sociālajā dialogā ⁽³⁾. Organizācijas, kas ES darbojas kā lobiji, atšķiras pēc to mērķiem, struktūras un

⁽¹⁾ Zaļā grāmata, II nodaļa, 1. 5. p.

⁽²⁾ Skat. jo īpaši šādus Komitejas atzinumus: “Organizētas pilsoniskās sabiedrības loma un ieguldījums Eiropas veidošanā”, 1999. gada 23. septembris (DO C 329 1999. gada 17. novembris), “Organizēta pilsoniskā sabiedrība un Eiropas pārvaldība — Komitejas ieguldījums Baltās grāmatas izstrādē”, 2001. gada 26. aprīlis (DO C 193, 2001. gada 10. jūlijs), “Eiropas pārvaldība — Baltā grāmata”, 2002. gada 21. marts (DO C 125 2002. gada 27. maijs), “Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvība pilsoniskā dialoga ietvaros”, 2006. gada 14. februāris (DO C 88, 2006. gada 11. aprīlis).

⁽³⁾ Jāņem vērā tas, ka Eiropas Konstitūcijas 1-48 pantā noteikta sociālo partneru nozīme un kopīgs sociālais dialogs, atšķirot to no konsultācijām ar tā sauktajām ieinteresētajām pusēm, kas minētas iepriekšējos pantos.

pārstāvētajām interešu grupām. Rūpnieku, darba devēju un arod biedrību apvienības, kas pārstāv Eiropas uzņēmumu vai darba ņēmēju tūkstošu vai pat miljonu intereses, nevajadzētu pielīdzināt "interesu pārstāvju (lobiju) grupām", kas īsteno šauras komerciālas vai citas intereses, jo tās pārstāv sabiedrības visdažādākās, kolektīvās un publiskās intereses un sekmē rūpniecības un ekonomisko aktivitāšu attīstību, kā arī ekonomikas un sociālo progresu. Tās ir bezpeļņas organizācijas. Tās darbojas sabiedrības interesēs un rod plašas sabiedrības atbalstu, to darbība ir izsmeltoši atspoguļota presē un tās pašas ir ieinteresētas, lai par tās aktivitātēm tiktu sniegta iespējami plašāka informācija. Šīs organizācijas ir sociālie partneri, kas kopīgi ar valsts iestādēm piedalās Eiropas līmeņa sociālajā dialogā.

4.2.2 Tādēļ būtu ieteicams precīzi norādīt, kas jāsaprot ar jēdzienu "interesu pārstāvji (lobiji)", un jo īpaši atzīstot to, ka viņu esamība ir Eiropas līdzdalības demokrātijas neatņemama sastāvdaļa.

4.2.3 Lai nodrošinātu līdzdalības demokrātijas principa ievērošanu, Konstitucionālā līguma projekta 1- 46.3. pantā noteikts, ka "Visiem iedzīvotājiem ir tiesības piedalīties Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē. Lēmumi tiek pieņemti pēc iespējas atklātāk un pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem". Bez tam 1- 47.3 pantā paredzēts arī tas, ka "Komisija veiks plašas konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu ES pasākumu saskaņotību un pārredzamību".

4.2.4 Attiecībā uz "interesu pārstāvju (lobiju) grupu darbību jādiferencē pieeja informācijai un konsultācijām. ES iedzīvotājiem ir tiesības saņemt informāciju; un tās ir pārredzamības būtiska sastāvdaļa, kas būtu uzskatāmi jāparāda visu ES iestāžu darbā. Apspriešanās ir attiecināma tikai uz tiem, kuriem ir likumīgas intereses Kopienas politikās.

4.2.5 Komisija pieņēma "apspriežu pamata prasības" (*), kas norāda uz centieniem izveidot vispārēju pārredzamu, saskaņotu, tomēr elastīgu sistēmu, kas pieļautu apspriedes par politikām īpašās jomās, jo īpaši tajās, kurās nepieciešams ietekmes novērtējums. Zaļajā grāmatā atspoguļota jauna pieeja un uzlaboti daži nosacījumi attiecībā uz ieinteresēto pušu līdzdalības un apspriežu nosacījumiem, kas izpaužas kā minēto procesu pārredzami rezultāti.

(*) COM(2002) 704 galīgā redakcija — 2002. gada 11. decembris.

5. Īpašas piezīmes par Zaļajā grāmatā apskatītajiem jautājumiem

5.1 Reģistrs. Prasība par reģistrēšanos jāuzskata par priekšnoteikumu, lai iegūtu tiesības pieprasīt obligātu apspriešanos ar ieinteresētajām pusēm par tematiem, kas uz tām attiecas. Šajā sakarā EESK uzskata, ka obligāts reģistrs ir minimālā prasība, lai nodrošinātu tādu pārredzamību, ar kādu būtu jānotiek Kopienas politiku apspriešanai, un tādēļ īpaši būtu jāseko līdzi, lai šīs konsultācijas neradītu priekšrocības, kas ir pretrunā vispārējām interesēm.

5.1.1 Jebkura reģistra sabiedriskais raksturs ir neapstrīdams. Turklāt šim reģistram ir jābūt Komisijas pārziņā, jo tā publiskais raksturs izslēdz jebkuru citu pārvaldības formu. Neatkarīgi no izvēlētas obligātās reģistrācijas sistēmas, ir jānodrošina attiecīgo pušu sniegtās informācijas atbilstība izvirzītajam mērķim, proti, ļaut Eiropas iedzīvotājiem iegūt informāciju par tām interešu grupām, kas vēlas ietekmēt ES politikas un lēmumus.

5.1.2 Ņemot vērā iepriekšminēto ir jābūt skaidrībai par to, kādu ieguldījumu interešu pārstāvju (lobiju) grupas sniedz ES struktūrām un iestādēm, ko tās pārstāv, kādus mērķus cenšas realizēt, un kā tās tiek finansētas. Sniedzamajā informācijā līdzās organizācijas nosaukumam, juridiskajam statusam, proti, mērķiem būtu jāiekļauj arī pilnvaroto pārstāvju vārdi un jebkāda atbilstoša informācija, kas ļauj iepazīties ar tās statūtiem un pārskatītajiem grāmatvedības dokumentiem.

5.2 Rīcības kodekss. Rīcības kodekss jāsaista ar atbilstību dažādiem minimālajiem noteikumiem noteikta profesionālā vai politiskā statusa iegūšanai. Minētais noteikums jāuzskata par instrumentu, kas saistīts ar reģistra obligāto raksturu. Interesu pārstāvju (lobiju) grupu, kuras pieprasa iekļaušanu reģistrā, atbilstība minētajam noteikumam nodrošinās tiesības uz apspriedēm ar Komisiju un citām Kopienas iestādēm.

5.2.1 EESK uzskata, ka Komisijai būtu lietderīgi pieņemt rīcības kodeksu — **tiesību aktos un praksē nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi visu iesaistīto pušu starpā** — kas saistīts ar obligāto reģistrācijas sistēmu un līdzinās Eiropas Parlamenta Rīcības kodeksam (*), piemērojot tā saturu attiecīgajam konsultāciju veidam, un jo īpaši attiecībā uz rīcības kodeksa pārkāpšanas sekām.

(*) Eiropas Parlamenta reglaments, IX pielikums, 3. pants, Rīcības kodekss

1. Personām, kas iekļautas 9. panta 4. punktā minētajā sarakstā, attiecībā ar Parlamentu:
 - a) ievēro Reglamenta 9. panta un šī pielikuma noteikumus;
 - b) deputātiem, viņu nodarbinātajiem palīgiem vai iestādes ierēdņiem dara zināmas intereses, kuras tie pārstāv;
 - c) atturas no jebkādam darbībām, kuru mērķis ir iegūt informāciju negodīgā ceļā;
 - d) jebkura veida kontaktos ar trešajām personām neatsaucas uz oficiālām attiecībām ar Parlamentu;
 - e) peļņas nolūkos neizplata trešajām personām Parlamentā iegūtu dokumentu kopijas;
 - f) stingri ievēro I pielikuma 2. panta otrās daļas noteikumus;
 - g) pārliecinās, ka jebkura palīdzība, kas ir sniegta saskaņā ar I pielikuma 2. panta noteikumiem, ir deklarēta šim nolūkam paredzētā reģistrā;
 - h) ievēro Civildienesta noteikumus, pieņemot darbā iestāžu bijušos ierēdņus;
 - i) ievēro visus Parlamenta pieņemtus noteikumus par bijušo deputātu tiesībām un pienākumiem;
 - j) lai izvairītos no iespējamiem interešu konfliktiem, saņem attiecīgā (-o) deputāta (-u) piekrišanu pirms līgumattiecību nodibināšanas ar palīgu vai pirms palīga pieņemšanas darbā un pēc tam pārliecinās, ka tas ir deklarēts Reglamenta 9. panta 4. punktā minētajā reģistrā.
2. Ikviens šī rīcības kodeksa pārkāpums var būt par iemeslu caurlaides atņemšanai attiecīgajām personām vai attiecīgajā gadījumā uzņēmumam, kuru tās pārstāv.

5.3 Atgriezeniskā informācija par noteiktajām apspriežu pamata prasībām: katram ģenerāldirektorātam ir obligāta prasība veikt apspriežu ietekmes novērtējumu, pievienojot sarakstu ar tiem, kas snieguši konsultācijas. EESK uzskata, ka minētais novērtējums vai atgriezeniskā informācija jāsniedz par visiem priekšlikumiem, par kuriem notiek sabiedriskā apspriešana. Lai uzlabotu apspriežu kvalitāti, Komisijai jāapskata atsevišķi svarīgi jautājumi, kā, piemēram:

- valodas, kādās notiek apspriedes,
- jautājumu neitralitāte,
- mainīga konsultācijās iekļauto organizāciju formulētās nostājas un komentāru nozīme atkarībā no minēto organizāciju pārstāvības.

5.3.1 Uzskatām, ka vispārējā informācija par apspriedēm nav pietiekama, un katrai organizācijai, ar kuru notikušās apspriedes, jāsaņem attiecīga īpaša informācija, un jānosaka garāki termiņi, lai būtu iespējamas diskusijas pašās organizācijās. Konsultācijās pārāk plaši izmantojot internetu, pastāv risks piešķirt tādu pašu nozīmi individuālai vai struktūru ar neievērojamu pārstāvību nostājai, kā nostājai, kas atspoguļo dažādu valstu organizāciju locekļu kopīgu pieeju.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

5.4 Kopienas līdzekļu saņēmēju publiskošana. EESK piedāvā publikot Eiropas līdzekļu saņēmējus tieši tāpat, kā tas tiek darīts attiecībā uz Komisijas pārvaldīto līdzekļu saņēmējiem, un visās dalībvalstīs kopīgi pārvaldīto līdzekļu saņēmējiem, jo tieši dalībvalstis ir atbildīgas par šo līdzekļu piešķiršanu.

5.4.1 Dažas dalībvalstis ir paraugs spēkā esošās publiskošanas prasības ievērošanā, piemēram, ES lauksaimniecības atbalsta jomā, bet citas ir mazāk veiksmīgas attiecībā uz iepriekš minēto. EESK aicina noteikt obligātu prasību visām dalībvalstīm attiecībā uz visas informācijas publiskošanu saistībā ar līdzekļu saņēmējiem ES kopīgi pārvaldīto līdzekļu sistēmā, kā arī publicēt minēto informāciju Internetā.

5.5 EESK vēlētos, lai Komisija apsvērtu to, vai būtu ieteicams apspriežu procesa rezultātu kontroli attiecināt arī uz tiem Komisijas locekļiem, kas veic minētos pienākumus, kā noteikts EKDL 213. panta 2. punktā, un Komiteja aicina arī ievērot stingru atbilstību Civildienesta noteikumu 11. un 16. pantam. Jāņem vērā visas apspriedēs un lēmumu pieņemšanā iesaistītās puses, lai nodrošinātu pārredzamību un iestāžu pareizu darbību.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Kopienas muitas rīcības programmas (Muita 2013) izveidi"

COM(2006) 201 galīgā redakcija — 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu Padome 2006. gada 22. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Birojs uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai veikt sagatavošanas darbus.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 430. plenārajā sesijā 2006. gada 26. oktobrī iecēla BATUT kdzi par galveno ziņotāju un ar 108 balsīm par un 4 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads

1.1 Visās valstīs muita aizsargā valsts ekonomiskās intereses un parasti nekavējoties pārbauda kustībā esošas preces, izmantojot procedūras, kas pamatojas uz tūlītēju rīcību. Sešdesmitajos gados tika izveidots Kopējais ārējais muitas tarifs, savukārt līdz ar iekšējā tirgus izveidi 1993. gadā tika atcelta kontrole uz ES iekšējām robežām, nodrošinot brīvu preču un pakalpojumu kustību. Preču apmaiņa iekšējā tirgū, kuras apjoms pēc iekšējo robežu atcelšanas ir gandrīz divkārtojusies, ir katras dalībvalsts tirdzniecības apmaiņas nozīmīgākā daļa.

1.2 Ilgus gadus Eiropas Kopienas valstu muitas dienestos nav notikušas būtiskas izmaiņas. Muitas struktūru un darbinieku organizācija katrā dalībvalstī bija valsts kompetencē.

1.3 Tomēr Eiropas Savienības izveidošana, kā arī progress digitālajā jomā un tīklu izveide, kas neapstājas pie robežām, daļēji dematerializēja muitas darbību. Komisijas priekšlikums "Muita 2013" mudina lielākā mērā iekļaut muitas darbības Lisabonas mērķu īstenošanā, tomēr nepārorientējoties uz iestāžu integrāciju, kurām valsts līmenī joprojām ir ļoti būtiska loma. Tomēr intereses, kas jāaizstāv, ir ES un tās iedzīvotāju intereses.

2. Vispārējā informācija par lēmuma priekšlikumu

2.1 Muita 2000.

2.1.1 Jau **kopš 1995. gada** Eiropas Komisija piedāvāja piecu gadu programmu "**Muita 2000**", kam sekoja "Muita 2002". Minēto programmu uzdevums bija panākt valstu muitu kā "vienotas iestādes" darbību attiecībā uz procedūrām: "Lai izveidotu ES 15 dalībvalstīs tirdzniecības telpu bez iekšējām muitas robežām, visos muitas zonas jautājumos ir nepieciešama vienota muitas

procedūra viena veida operācijām". To iespējams panākt ar sadarbību, ar saskaņotu muitas tiesību piemērošanu uz Kopienas iekšējām un ārējām robežām, ar komunikācijas tīklu, kas pieejams ekonomiskās jomas dalībniekiem, ar iestāžu un to darbinieku darbības uzlabošanu un elektroniskas muitas sistēmas un datorizētas muitošanas veicināšanu. ⁽¹⁾

2.2 Muita 2000.

2.2.1 Ar programmu "**Muita 2002**" tika izveidota muitas politikas grupa un Muitas komiteja 2002, kas saskaņo Komisijas un dalībvalstu pārstāvju pieejas attiecībā uz metodēm, līdzekļiem, novērtējumu, investīcijām, datornodrošinājumu, procedūru modernizāciju, kontroles standartiem, sadarbību cīņai pret viltojumiem, atbalstu kandidātvalstīm un darbinieku apmaiņu.

2.2.2 EESK atbalstīja datorizētas muitas informācijas apmaiņas sistēmas izveidi ES līmenī, "aktīvi iesaistot administratīvajos lēmumu pieņemšanas procesos ekonomisko aprindu pārstāvjus — ieinteresētos uzņēmumus, apvienības, muitas konsultatīvo komiteju un ESP", kas "veicina savstarpēju izpratni un novērš nevajadzīgus sarežģījumus tās ieviešanā". Komiteja uzsvēra šīs sistēmas ieviešanas radītās priekšrocības. Komiteja uzskatīja par lietderīgu izskatīt jautājumu par informācijas apkopošanu Komisijas līmenī, vidējā termiņā izveidojot "Eiropas Krāpšanas apkarošanas dienestu (EURO-DOUANE pēc EUROPOL piemēra)", kā arī jautājumu par "vienotu apmācības sistēmu visiem dalībvalstu muitas darbiniekiem muitas tiesību aktu un muitas procedūru jomā, ņemot vērā ne tikai subsidiaritātes principu, bet arī muitas darbinieku profesionālās izaugsmes iespējas ⁽²⁾". Toreiz lēmējiestādes neatbalstīja Komiteju.

⁽¹⁾ OVL L 33 04.02.1997 un OVL L 13 19.01.2000.

⁽²⁾ OVC 174/14 17.06.1996.

2.3 Muita 2007.

2.3.1 Vēlāk tika pieņemta jauna piecu gadu programma "**Muita 2007**"⁽³⁾, ar kuru pagarināja un papildināja iepriekšējo. Tās mērķis saistās ne tikai ar tirdzniecību un muitas darbību, bet arī ar Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību un iedzīvotājiem drošas vides izveidošanu. Pasaules tautsaimniecības globalizācija vērsas plašumā un līdz ar to arī tās radītās izmaiņas. Muitai ir svarīga nozīme tirdzniecības vides reglamentēšanā. Straujā digitalizācijas attīstība veicināja muitas procedūru integrāciju. "Muitas 2007" mērķis ir panākt, lai Kopienas tiesību akti muitas politikas jomā visās Kopienas valstīs tiktu piemēroti saskaņoti un profesionāli. Līdz ar datorizācijas attīstību paraugpraksēm, darbinieku apmaiņai un semināriem ir noteicoša nozīme.

2.3.2 Komiteja ierosina "*Komisijai aktīvāk uzraudzīt dalībvalstu kontroles standartus*", kā arī "*iecelt muitas inspektorus ar rīcības tiesībām visā Kopienas teritorijā, lai daļēji īstenotu minēto mērķi*"⁽⁴⁾.

2.3.3 EESK atzinumā tiek secināts, ka muitas dienestu uzlabošanas mērķis varētu būt konkurences apstākļu uzlabošana uzņēmumiem, nodarbinātības veicināšana un likumīgu darbību sekmēšana tirdzniecības un preču apmaiņas jomā. Komiteja uzskata par nepieciešamu izstrādāt instrumentu, kas ļautu novērtēt iepriekšējos posmos paveikto un ieviest nepieciešamās izmaiņas. Šis Komitejas priekšlikums guva atsaucību⁽⁵⁾.

2.3.4 **Starpposma ziņojums** liecina, ka uzņēmēji un iesaistītās puses kopumā pozitīvi novērtēja programmu "Muita 2007", bet vēl ir jānosaka drošības standarti ar Eiropas Kopienas mērķi atvieglot tirdzniecību, un pastāv zināmas bažas par muitas datorizācijas nozīmi. Minētā programma lielā mērā veicina valstu muitas dienestu mērķi darboties kā vienai kopīgai iestādei.

2.4 2006. gads.

2.4.1 2006. gadā trīs svarīgi Eiropas dokumenti attiecas uz muitu:

— priekšlikums regulai "*Atjaunots muitas kodekss*"

— priekšlikums regulai "*Elektroniska vide muitā*",

— Šajā EESK atzinumā analizētais priekšlikums.

2.4.2 **Kopienas muitas kodekss**, kas tiks modernizēts ar EP un Padomes regulu un par kuru EESK ir izteikusi savu nostāju 2006. gada 5. jūlija atzinumā, ir svarīgs dokuments programmas Muita 2013 īstenošanai, kuras uzdevums ir pieskaņot dokumentus tirgus un tehnoloģiju attīstībai, kā arī ES paplašināšanām. Tā kā datorizācija vērsas plašumā, arī iestādēm ir jābūt tiešsaistē; jaunais kodekss nosaka, ka datorizētās procedūras, ko

līdz šim varēja izvēlēties piemērot, turpmāk jāpiemēro **obligāti**; tas var atvieglot lielo, bet apgrūtināt mazo uzņēmumu darbu. Tāpat pieaug ārpustarifu pasākumu nozīme, piemēram, attiecībā uz viltojumu apkarošanu, drošību, nelegālās imigrācijas kontroli, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, narkotiku tirdzniecību, higiēnu, veselību, vidi un patērētāju aizsardzību, kā arī pasākumu, kas ir saistīti ar pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa iekasēšanu. Dalībvalstīm šajā jomā ir noteicošā loma, tās sedz izmaksas, kas saistītas ar informācijas tehnoloģiju savietojamību, dalībvalstu muitas darbinieki ir tiesīgi veikt jebkura veida pārbaudes, savukārt Komisija palielina savas reglamentējošās tiesības (priekšlikuma regulai 196. pants) attiecībā uz muitas sistēmām, dalībvalstīm un starptautiskajiem nolīgumiem. Atjaunotajā kodeksā ir pārskatītas visu muitas procedūrās iesaistīto pušu lomas un statusa definīcijas.

2.4.3 Tiešsaiste nosaka nepieciešamību izveidot muitā **elektronisku vidi**.

2.4.3.1 Priekšlikums lēmumam par elektroniskas vides izveidi muitā paredz virkni pasākumu un termiņu, lai nodrošinātu dalībvalstu muitas elektronisko sistēmu savietojamību, izveidojot vienotu un visiem pieejamu informatizētu portālu. Līdz ar to tiks sekmēta informācijas apmaiņa starp uzņēmumiem un muitas iestādēm, kā arī dažādu muitas iestāžu līmenī. Dokumenti uz papīra tiks aizpildīti tikai izņēmuma gadījumos. Komisija paredz arī ieviest "*vienotu pieejas punktu*", ar kura palīdzību "*uzticamie*" uzņēmumi ("*atzītie uzņēmumi*") saskaņā ar atjaunotā Muitas kodeksa 2., 4., 13. un 16. pantu) sazinās ar vienu vienīgu iestādi, nevis ar dažādām robežkontroles iestādēm, kā tas notiek pašreiz. Līdz ar to informācija, tostarp muitas informācija, tiks nodota tikai vienu reizi. Tas nodrošinās preču pārbaudi no muitas vai citu (policijas, robežapsardzes, veterināro vai vides) dienestu puses vienviet un vienlaicīgi atbilstoši "*vienas pieturas aģentūras*" principam.

2.4.4 EESK 2006. gada 13. septembra atzinumā secina, ka muitas pārvaldība Kopienas līmenī ir jāizvirza par ES ilgtermiņa mērķi: "*šāda veida pārvaldība radītu priekšrocības no vienkāršošanas, uzticamības un izmaksu viedokļa, kā arī no savietojamības ar citām ES un trešo valstu sistēmām viedokļa*".

3. Programma Muita 2013

3.1 Savietojamības, izmaksu samazināšanas un paraugpraksju jomā sagatavošanā esošā programma "Muita 2013" turpina iepriekš minētās programmas un programmu Muita 2007. Situācijā, ko raksturo atsevišķu elementu cieša saistība, šis programmas mērķis ir ieviest modernus muitas

⁽³⁾ COM(2002) 26 galīgā redakcija — 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ OV C 241/8 07.10.2002.

⁽⁵⁾ 4. zemsvirtras piezīmē norādītais dokuments.

noteikumus nolūkā veicināt preču kustību, atvieglot preču apmaiņu un sekmēt tirdzniecības brīvību, neatsakoties no kontroles pasākumiem. Eiropas Komisija ⁽⁶⁾ uzskata, ka muita ir vienīgais instruments, kam piemīt visaptverošs skatījums uz tautsaimniecību. Pašreizējā situācija ir sarežģītāka nekā iepriekš un to ietekmē personu un preču plūsma. Lai nodrošinātu ES uzņēmumu konkurētspēju kā iekšējā, tā arī ārējā tirgū, iesaistītās puses uzskata, ka minētās situācijas pārvaldībai nepieciešami elastīgi risinājumi un instrumenti.

3.1.1 Lai pieskaņotos daudzgadu finanšu plāna termiņam, jaunās programmas piemērošanas periods paredzēts uz sešiem gadiem (no 1.1.2008 līdz 31.12.2013).

3.1.2 Priekšlikuma 4.1. pantā minētie programmas mērķi paredz, sniedzot atbalstu programmas mērķauditorijai:

- a) nodrošināt muitas darbību atbilstību iekšējā tirgus vajadzībām, tostarp piegādes ķēdes drošību;
- b) pēc iespējas efektīvākai muitas iestāžu pienākumu izpildei nodrošināt minēto iestāžu savstarpēji tik saskaņotu darbību, it kā tā būtu viena iestāde;
- c) nodrošināt nepieciešamo Kopienas finanšu interešu aizsardzību;
- d) palielināt iedzīvotāju drošību un drošumu;
- e) sagatavot ES paplašināšanu, tostarp pieredzes un zināšanu apmaiņu ar attiecīgo valstu muitas dienestiem.

3.1.3 Līdzekļi: kopīgas darbības un datorizācijas pabeigšana.

Programmā (2. pants) pārņemti un papildināti programmā Muita 2007 paredzētie līdzekļi, kas koncentrējas uz diviem aspektiem — tehnisko (datortehnika un programmatūra) un personāla (kopīgas darbības un apmācība) aspektu:

- a) saziņas un informācijas apmaiņas sistēmas;
- b) salīdzinoša analīze;
- c) semināri un darbsemināri (*workshops*);
- d) projektu un vadības grupas;
- e) darba vizītes;
- f) apmācības pasākumi;
- g) uzraudzības pasākumi;
- h) jebkuri citi pasākumi programmas mērķu sasniegšanai.

Minēto līdzekļu mērķis ir izveidot datorizētu Eiropas muitu.

3.1.4 Minētās darbības (3. pants) pirmām kārtām attiecas uz dalībvalstīm un, ņemot vērā muitas darbību nozīmi starptautiskajā saimnieciskajā dzīvē, arī uz pašreizējām un potenciālajām

ES kandidātvalstīm, ar ES saistītām valstīm Eiropas kaimiņattiecību politikas ietvaros un trešām valstīm.

3.1.5 Dažādas **ieinteresētās puses** definētas vairākos priekšlikuma pantos.

3.1.5.1 Sestais apsvērums ⁽⁷⁾ nosaka, ka “jāstiprina **muitas pārvalžu** sadarbība savā starpā un ar Kopienas **uzņēmēju, juristu un zinātnieku** aprindām vai citiem ārējā tirdzniecībā iesaistītajiem **tirgus dalībniekiem**”. Programma Muita 2013 veicinātu šo aprindu vai iestāžu pārstāvju līdzdalību programmā paredzētajās darbībās.

3.1.5.2 Būtiskākā loma tiek piešķirta pārvaldēm (2. pants), kas otrajā rindkopā definētas kā “ir programmā iesaistītajās valstīs par muitas pārvaldību un ar muitu saistītiem pasākumiem atbildīgās valsts iestādes un citas struktūras”, Kopienas līmenī atbildīgas ir **Eiropas Komisija** un **Muitas politikas grupa**, kuras sastāvā ir dalībvalstu atbildīgie darbinieki; saskaņā ar 14. pantu “**starptautisku organizāciju, trešo valstu pārvalžu, uzņēmēju un to organizāciju pārstāvji** var piedalīties programmas ietvaros organizētajos pasākumos, kad vien tas ir būtiski 4. un 5. pantā minēto mērķu īstenošanas sakarā” (4. un 5. pants); un, visbeidzot, “Komisija var nolemt sakaru un informācijas apmaiņas sistēmas darīt pieejamas **citiem valsts dienestiem** ar muitu saistītiem vai nesaistītiem mērķiem ar nosacījumu, ka finanšu iemaksa tiek iemaksāta programmas budžetā” (7. panta 6. punkts). Ņemot vērā muitas lomu starptautiskās tirdzniecības regulēšanā, kopumā iesaistīto pušu ir ļoti daudz.

3.1.5.3 Turpmāk Komisija sev patur tiesības lemt par to, vai atsevišķi šīs Kopienas programmas īstenošanas pienākumi ar tehniskās vai administratīvās palīdzības līgumu starpniecību ⁽⁸⁾ varētu tikt “nodoti kādai izpildāgentūrai vai pakalpojumu sniedzējiem”; tas gan radītu problēmas no atsevišķu dalībvalstu administratīvās organizācijas viedokļa.

3.1.6 *Budžets.*

3.1.6.1 Savietojamība ļaus nodrošināt informācijas apmaiņu starp dažādu valstu administrācijām; izmantojot datu pārraides saskarnes ar uzņēmumiem, programma “Muita 2013” veicinās divu lēmumu “Modernizētais muitas kodekss” un “Elektroniska vide muitā” izpildi. Kad jaunā informātikas sistēmas darbosies pilnībā, būs pabeigta iekšējā vienotais tirgus izveide, kur vienīgās robežas būs ārējās. Programmā 2013 ņemta vērā tirgu globālā dimensija un saistība ar trešajām valstīm, kas var būt “iesaistītās valstis” un var būt tiesīgas uz palīdzības saņemšanu.

⁽⁶⁾ TAXUD uzklauššana 18.09.2006 — A/2 — Eiropas Komisijas Nodokļu un muitas direktorāts.

⁽⁷⁾ COM (2006) 201 galīgā redakcija, 10. lpp.

⁽⁸⁾ Skatīt pamatojuma 4. punktu Budžeta ietekme.

3.1.6.2 Atbildība par programmas īstenošanu pirmām kārtām ir iesaistītajām valstīm (11. apsvērum). Kopējā no Kopienas budžeta sedzamā summa sasniedz 323,8 miljonus euro (paskaidrojuma raksta 4. punkts un projekta 16.1. pants), taču tā neatspoguļo visas izmaksas, kuru lielu daļu segs dalībvalstis. Programmā "Muita 2013" paredzētā palīdzība teorētiski sasniedz 2 miljonus euro gadā katrai dalībvalstij 6 gadu ilgā laika periodā, taču iesaistīto valstu skaits pārsniedz 27 ES dalībvalstis.

3.1.6.3 Izmaksu sadalījums starp iesaistītajām valstīm ir šāds (17. pants):

— "2. Kopiena sedz šādus izdevumus:

- a) 7. panta 3. punktā izklāstīto sakaru un informācijas apmaiņas sistēmu Kopienas elementu iegādes, izstrādes, ierīkošanas, apkopes un ikdienas darbības izmaksas";

kā arī izmaksas, kas saistītas ar sanāksmēm, kuras nepieciešamas kopējas darbības īstenošanai;

— "6. Iesaistītās valstis sedz šādus izdevumus:

- a) 7. panta 4. punktā izklāstīto sakaru un informācijas apmaiņas sistēmu ārpuskopienas elementu iegādes, izstrādes, ierīkošanas, apkopes un ikdienas darbības izmaksas;

- b) kā arī izmaksas, kas saistītas ar to ierēdņu sākotnējām un turpmākām mācībām, ieskaitot valodu mācības".

3.1.7 Darbinieki.

3.1.7.1 Īpaša uzmanība projektā pievērsta **nepieciešamībai pēc mācību pamatprogrammām**, lai nodrošinātu kopējai darbībai nepieciešamo personāla kompetences līmeni. Šis jautājums attiecībā uz attiecīgo valstu muitas iestāžu personālu iekļauts projekta 12. pantā. Ķēdes reakcija radīsies attiecīgo valstu muitas iestāžu mācību struktūrvienību strukturētas sadarbības rezultātā: programmas un "mācību standartus" izstrādās Kopienas līmenī "ar mērķi nodrošināt vienotu pamatu ierēdņu mācībām, kas pilnīgi aptver muitas noteikumus un procedūras, un ļauj tiem apgūt nepieciešamās kopējās profesionālās iemaņas un zināšanas" (12.a pants) Pieeju kursiem varētu nodrošināt arī citu valstu ierēdņiem (12.b pants), un kopējās mācību pamatprogrammās ir pilnībā jāintegrē to valstu muitas iestāžu apmācības programmās (12.2.), kuras vēlas "nodrošināt to ierēdņiem sākotnējās un turpmākās mācības, kas vajadzīgas, lai iegūtu vispārējās profesionālās iemaņas un zināšanas", kā arī valodu mācības, par saviem līdzekļiem (12.2.).

3.1.7.2 Tādējādi pati apmācība nav Kopienas mēroga, taču tās saturs tāds ir. Komisija izvēlas sazarotu pieeju, taču neizslē-

dzot iespēju "vajadzības gadījumā izveidot kopēju infrastruktūru un līdzekļus kopīgām mācībām muitas jomā un to pārvaldībai" (12.1.c).

3.1.7.3 Lai nodrošinātu savstarpējo papildināmību, uz ko jau aicinājusi EESK, projektā paredzēts "izskatīt iespēju izveidot ar citiem valsts dienestiem kopīgas mācības" (12.d). izmaksas par mācību sistēmu un modeļu iegādi, izstrādi, ierīkošanu un apkopi, ciktāl tās ir kopīgas visām iesaistītajām valstīm, finansēs no programmas līdzekļiem (17. d).

3.1.8 Komisijas loma.

3.1.8.1 Komisija ir visas sazarotās sistēmas centrā. Šai sistēmai nav Kopienas līmeņa struktūras, taču Komisija ir visu iesaistīto pušu centrā. Komisija pati lemj par atzītajiem uzņēmumiem, attiecībā uz kuriem kritēriji vēl nav precizēti (Modernizētā Kopienas muitas kodeksa 196. pants), kā arī par to, kuriem citiem ar muitu nesaistītiem valsts dienestiem (Paskaidrojuma raksta 7. punkts) un kuriem privātā sektora pārstāvjiem (juridisko un zinātnisko aprindu pārstāvjiem) varētu nodrošināt piekļuvi aizsargātiem datiem un apmācībai.

4. Vispārējās piezīmes

4.1 Komiteja izsaka nožēlu, ka neskatoties uz augstāk minēto dokumentu acīmredzamo savstarpējo saikni, kā arī to lielo nozīmi ne tikai muitas iestāžu administrācijai, bet arī to darbiniekiem, Komisija tos 2006. gada laikā pieņēmusi izkaisītā veidā, lai gan tajos risināti jautājumi, kas gan nav ne steidzami, ne pilnībā novatoriski, taču ir cieši savstarpēji saistīti.

4.2 Komiteja pauž nožēlu arī par to, ka, sagatavojot šo atziņumu, tai bija jāstrādā steidzamības kārtā, ņemot vērā pašreiz notiekošo budžeta sagatavošanas darbu, kaut arī, kā norādīts vairākkārt, priekšlikums aptver tik plašu kontekstu, ka tā sekas attiecībā uz minēto procedūru bija visnotaļ prognozējamas.

4.3 EESK uzskata, ka Muitas savienība, kas ir Eiropas ekonomiskās integrācijas dzinējspēks, šodien nedrīkst atpalikt no starptautiskās tirdzniecības norisēm, ko tai būtu jāregulē, un kuras ir pastāvīgā pārmaiņu procesā. Elektroniskie līdzekļi neapšaubāmi veido daļu no plašā līdzekļu klāsta, un iespējas, ko tie var sniegt, noteikti ir jānodod gan uzņēmumiem, gan kontroles iestāžu rīcībā. Līdz ar to Komiteja apstiprina programmu "Muita 2013" un budžeta palielināšanu, kas ļauj sniegt palīdzību iesaistītajām valstīm, it īpaši, lai modernizētu resursus, celtu iesaistīto pušu apziņu un nodrošinātu ierēdņu apmācību.

4.4 Zināšanu apmaiņa, kopīga darbība, paveiktā darba izvērtējums un kontrole — tās ir darbības, kas nepieciešamas savstarpējas savietojamības un savstarpēju zināšanu par iesaistītajām pusēm nodrošināšanai, taču tās pieejamas tikai ierobežotam skaitam muitas pārvalžu darbinieku.

4.5 Komiteja atzīmē un atzinīgi vērtē, ka atbilstoši tās vēlmēm, kas izteiktas attiecībā uz iepriekšējām programmām, ir ieviests novērtēšanas process, taču ar nožēlu secina, ka pašreiz nav sniegtas nekāda norādes par saglabājamiem rādītājiem.

4.6 Komiteja izsaka iebildi:

4.6.1 “Muitas pasākumu jomā nepieciešams dot priekšroku krāpšanas apkarošanas uzlabošanai”, taču tai pašā laikā “to izmaksu samazināšanai, kas uzņēmējiem rodas, nodrošinot atbilstību tiesību aktiem muitas jomā”, “efektīvas preču kontroles vadības nodrošināšanai uz ārējām robežām un Eiropas pilsoņu aizsardzībai attiecībā uz starptautiskās piegādes ķēdes drošību un aizsargātību” (3. apsvērumš).

4.7 Tādējādi EESK secina, ka:

4.7.1 ierosinātais mērķis “nodrošināt vienādu aizsardzības līmeni Eiropas pilsoņiem un uzņēmējiem jebkurā vietā Kopienas teritorijā” (skat. 2. apsvērumu) ir apsveicams, taču nepietiekama apņemšanās attiecībā uz nodokļu maksātājiem, uzņēmumiem un visvairāk — iedzīvotājiem, ja šis vienāda līmenis nav sinonīms visaugstākā līmeņa izcilībai. Kā drošības piemēru var minēt rotaļu lācīti, kuram veikta atbilstības Kopienas normām kontrole un kuru atļauts ievest Kopienas teritorijā tādēļ, ka muitas darbinieki ir konstatējuši, ka tā actiņas nevar izraut, līdz ar to bērnš nevar tās iebāzt mutē un nosmakt. Priekšlikuma tekstā kopumā ir izvirzīts mērķis nodrošināt kontroli un drošību, nesniedzot sīkākus paskaidrojumus par šādas kontroles un drošības mērķiem; kontroles un drošības līmenim jābūt vienādam visā teritorijā, turklāt tam jābūt visaugstākajam;

4.7.2 izvirzītais mērķis samazināt darbības automatizācijas izmaksas ar tādas elektroniskās sistēmas palīdzību, kas saistīta ar paaugstinātām izmaksām, kuru papildina dalībvalstu budžeta lēmējietāžu pienākums ievērot nolīgumos pieļaujamo budžeta deficīta un valsts parāda līmeni, var radīt situāciju, kad attiecīgo valstu struktūru vadītāji būs spiesti samazināt darbinieku skaitu, savstarpēji to nesaskaņojot, kas ievērojami apgrūtinās sadarbību, un/vai būs spiesti nodot tālāk izmaksas, veicot daļēju privatizāciju, kas savukārt var izraisīt uzņēmumiem un iedzīvotājiem juridisku nenoteiktību attiecībā uz šo ar ievērojamām pilnvarām apveltīto dienestu darbību;

4.7.3 darbības atvieglošana, kuru cenšamies panākt, varētu veicināt krāpšanas gadījumu (likumīgā preču tirdzniecībā) un kontrabandas gadījumu (nelikumīgās preču tirdzniecības) skaita

palielināšanos, ņemot vērā fiziskās kontroles samazināšanos; būtu lietderīgi norādīt, vai krāpšanas apkarošana ar elektronisku kontroles kritēriju palīdzību varētu darboties efektīvi, un kā varētu panākt vienādu līmeni visās iesaistītajās valstīs ar tik mazu darbinieku skaitu. Komiteja uzskata, ka kontroles līmenis vienmēr ir atkarīgs no politiska rakstura lēmumiem un vēlamās saiknes starp brīvu tirdzniecību un iedzīvotāju drošību, taču tā apzinās, ka kontroles īstenošana ir atkarīga no ierēdņiem un to rīcībā esošajiem līdzekļiem. Starp brīvību un drošību nav līdzsvara, ja vēlme atvieglot apmaiņu, faktiski samazinot kontroles līmeni un personālu, kas šādu kontroli veic, gūst virsroku pār drošības prasībām, kas pēc Komitejas atzinuma projektā nav īpaši izstrādātas. Eiropas Savienība definē muitas politiku, taču valstu administrācijas veido struktūrvienības, kuras varētu veikt smīgi pārorientēt, tās neiznīcinot.

4.7.3.1 Komiteja uzsver, ka EESK divas reizes attiecībā uz iepriekšējam ar muitu saistītajiem un iepriekš citētajiem dokumentiem ir ieteikusi īstenot darbības un struktūrvienību zināmu centralizāciju; taču Eiropas Komisija 2005. gadā (?) ir uzsākusi tīkla koncepcijas veidošanu, kas pievēršas pastiprinātai dažādu valstu muitu elektroniskajai sadarbībai, paredzot, ka tai sekos arī kontroles pastiprināšana un vienlaicīgi arī procedūru vienkāršošana. Savstarpēji savietojamas procedūras un elektroniska vide faktiski ir saistīta ar nozīmīgu muitas dienestu pārstrukturēšanu valstu līmenī, tajā skaitā ar muitas biroju, kas pieejami deklarētājiem, slēgšanu. Tas samazina muitas intervences spēju ārkārtas situācijās veselības aizsardzības jomā (govju sūklveida encefalopātija) un drošības jomā (terorisms), kā arī rada smagas pārmaiņas darbiniekiem.

4.7.3.2 Komiteja atkārtoti uzsver arī izteikto kritiku par iepriekšējiem dokumentiem⁽⁹⁾, kas attiecas uz to, ka “nav pietiekami ņemta vērā dažādu valsts dienestu savstarpējā mijiedarbība cīņā pret noziedzību”, kaut arī kritiku mazina paredzētā iespējamā pieejamības nodrošināšana citiem valsts dienestiem (7.panta 6. punkts).

4.7.3.3 Atzīstot Muitas savienības un valstu administrāciju, kas ir tās īstenotāji, būtisko lomu pasaules tirdzniecības regulējumā, Komisijai būtu vajadzējis precizēt, ka šo uzdevumu var uzticēt tikai publiskajai varai.

4.7.3.4 Programmas “Muita 2007” vidustermiņa novērtējumā izcelta valodas zināšanu problēma, kas kavē muitas iestāžu darbinieku starptautisko darbību; EESK uzskata, ka minētā problēma nav pietiekami ņemta vērā 2013. gada programmā, kas šo jomu nodod iesaistīto valstu pārziņā, kaut arī šo jautājumu varētu uzskatīt par Eiropas līmeņa problēmu.

⁽⁹⁾ Komisijas paziņojums par programmām “Fiscalis 2013” un “Muita 2013”. COM(2005) 111 galīgā redakcija, 06.04.2005.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 608 galīgā redakcija.

4.7.3.5 Ekonomikas globalizācijas apstākļos Komisija varētu iekļaut atsauci uz darbībām, kas attiecas uz izglītošanu trešajās valstīs un pievērst pastiprinātu uzmanību profilaktiskajiem un apmācības pasākumiem valstīs, kurās ir labvēlīgi apstākļi pašreizējo krāpniecisko darbību (it īpaši —viltojumu jomā) veikšanai, lai tās saprastu, kādu kaitējumu tas nodara šo valstu ekonomikai, kā arī iepazīstināt tās ar atbilstošajām šīs parādības iekšējās kontroles metodēm.

5. Īpašas piezīmes

5.1 Priekšlikuma 3. pants: *Programmas dalībnieki (saņēmēji)*.

5.1.1 Komisijas priekšlikumā ir paredzēts veikt pasākumus gan uz ES vecajām, gan jaunajām robežām, gan ar EKP valstīm, kā arī palielināt Kopienas sadarbību ar trešajām valstīm. Ar zināmiem nosacījumiem tās varēs tikt iesaistītas atsevišķos pasākumos. Tas Komitejai šķiet ļoti svarīgi, lai pēc iespējas ātrāk, līdz ar šo valstu iespējamo iestāšanos Eiropas Savienībā, tiktu ieviests līdzvērtīgas attieksmes princips. Tomēr nosacījumi, saskaņā ar kādiem tās var izmantot “Muitas 2013” atbalstu, nav precizēti tekstā.

5.2 5.1.i. pants: *Sadarbības attīstīšana*.

5.2.1 Komisija pamatoti ierosina “veicināt turpmāku muitas starptautisko sadarbību starp ES muitas pārvaldēm un trešo valstu muitas iestādēm”. Varbūt tai pie starptautiskajām organizācijām, kas varētu piedalīties programmā (14. pants), būtu vajadzējis minēt Pasaules muitas organizāciju,

5.3 3., 10., 14., 19. panti, 6. apsvērumus.

5.3.1 Tie nosaka dalībniekus, kas realizēs programmu kopā ar Komisiju, “Muitas 2013” komiteju un valstu pārvaldēm, turpinot jau iesāktos pasākumus. Tekstā nav precīzi noteikts iemaksas un saiknes veids, kāds starp tām pastāvēs. Kaut arī ieguldot īpašas zināšanas, daži no tiem tomēr paliek par “parādā esošiem” lietotājiem. Ne visas iesaistītās valstis ir līdzīgā situācijā. Starptautisku organizāciju, trešo valstu pārvalžu, uzņēmēju un to organizāciju pārstāvji var piedalīties programmā, bet vienīgi “dalībvalstis” ņems dalību “darba grupās un vadības grupās koordinējošu pasākumu veikšanai”.

5.3.2 Ja tekstā nav precizējumu, lēmumu pieņem Komisija. Piemērojot “Modernizētu muitas kodeksu” un saskaņā ar tā 194. pantu, Komisija lems par nosacījumiem, lai kļūtu par atzītu uzņēmumu, tā varēs viena pati lemt par muitas sistēmu savietojamības standartu maiņu, kā arī noteikt gadījumus, kad tā lūgs dalībvalstis mainīt lēmumus. Tā lems par valsts un privātiem

dienestiem, kas piedalās “Muitā 2013” un kuriem ir maksas vai bezmaksas pieeja tās datu bāzēm, kā arī par nepieciešamajiem nosacījumiem, kas dod tiesības saņemt programmas atbalstu (iesaistītās valstis).

5.3.3 Saprotot, ka šādam pasākumam ir nepieciešama efektīva vadība, Komitejai rodas šaubas par integrētas sistēmas civilās kontroles iespējām un tā vēlas, lai tiktu paveikts viss iespējamais, lai novērstu sistēmas nokļūšanu “hipertehnokrātu” pārraudzībā, kas šo sazaroto sistēmu padarītu pilnīgi nepārskatāmu un pār kuru sabiedrībai un tās pārstāvjiem nebūtu nekādas “kontroles”. Komiteja uzskata, ka muitas uzdevumu pārdalīšana starp neatkarīgām vai privātām iestādēm, piemēram, aģentūrām vai apakšuzņēmējiem, radītu papildu risku.

5.4 17. pants: *Budžets*.

5.4.1 Atbildība par programmas īstenošanu pirmām kārtām ir iesaistītajām valstīm (11. apsvērumus). Kopējā no Kopienas budžeta sedzamā summa sasniedz 323,8 miljonus *euro* (paskaidrojuma raksta 4. punkts un projekta 16.1. pants), un, kā tas jau tika iepriekš minēts, tas ir tikai 2 miljoni *euro* gadā no katras Eiropas Savienības dalībvalsts 6 gadu laikā. Dalībvalstu, kas pārvalda personālu un infrastruktūru, iemaksas būs vislielākās Eiropas integrētās muitas nobeiguma posma īstenošanā, publisko un privāto sektoru kopā ņemot.

5.4.2 Komiteja atzīst, ka teksta projekts nepaskaidro piešķirto summu tehnisko sadalījumu, kuras, kā norāda ietekmes novērtējums⁽¹⁾, varētu būt 259,6 miljoni *euro* informācijas tehnoloģijām un tikai 57,4 miljoni *euro* darbiniekiem domātiem pasākumiem.

5.5 8. pants, 12.d pants: *Personāla apmācība*.

5.5.1 EESK uzskata, ka dalībvalstīs gan uzņēmēju, gan muitas iestāžu personāls būs pakļauts paātrinātai jau iesāktu reformu īstenošanai un ka, neskatoties uz mācībām, kurās viņi piedalīsies, daži, ieskaitot ierēdņus, būtu nepieciešams kaut kas līdzīgs sociālajam atbalstam gadījumā, ja viņi nevarēs piemēroties pārmaiņām. Tas būs nepieciešams pārejas laikā, kas ņem vērā vēsturisko periodu, kurā šī programmas tiek īstenota (“baby-boom” paaudzes aiziešana no darba tirgus).

5.5.2 Lai nodrošinātu savstarpējo papildināmību, uz ko jau aicinājusi EESK, projektā paredzēts “izskatīt iespēju izveidot ar citiem valsts dienestiem kopīgas mācības” (12.d pants). Būtu lietderīgi, ja Komisija precizētu, kādi dienesti un no kādas programmas mērķauditorijas.

⁽¹⁾ Komisijas darba dokuments “Muita 2013 –ietekmes novērtējums”, 30. lpp — Komisijas dokuments SEC(2006) 570.

5.6 13. pants: Uzraudzība.

5.6.1 Tā kā pārrobežu sadarbības partnera pazišana veicina uzticēšanos un lielāku efektivitāti, Komiteja uzskata, ka jāveicina ne vien muitas amatpersonu, bet arī darbinieku kopīgās vizītes, kā tas notika iepriekšējā programmā *Mattheus*.

6. Komitejas ieteikumi

6.1 Eiropas Komisijas 2005. gada paziņojumā par "Muita 2013" programmu tika uzskatīts, ka jaunajai programmai "jāparedz līdzfinansējums no pirmā un trešā pīlāra programmām", jo nav iespējams ierobežot darbības šajā jomā viena īpaša pīlāra ietvaros. Tas tomēr nav ievērots "Muita 2013" programmā. Tas šķiet pretrunā ar mērķi, no vienas puses, cīnīties pret kontrabandu, kas daļēji ir muitas atbildībā, un, no otras puses, nodrošināt cilvēku un teritoriju aizsardzību, kas ir tieslietu un iekšlietu jomas uzdevums. Komiteja vēlas, lai šī finansēšanas iespēja, kuras pamatā ir arī trešais pīlārs, tiktu izskatīta, lai uzlabotu krāpšanas apkarošanas dienestiem savstarpēju papildināmību un novērstu izdevumu pārklāšanos.

6.2 Gadījumā, ja vispārējo tiesību koncepti ir nepietiekami, EESK uzskata par nepieciešamu izskatīt muitas tiesisko konceptu attīstības iespējas, ņemot vērā jauno muitas struktūru, īpaši attiecībā uz krāpšanu informācijas tehnoloģiju jomā, pirātismu un uz sankcijām. ES būs tirgus, savstarpēji savietojams muitas tīkls, pārvaldes, kas darbojas saskanīgi, kopīgas noziegumu definīcijas, bet sankcijas joprojām būs atšķirīgas. Tas var tikai izraisīt kontrabandas novirzīšanu un līdz ar to arī atšķirīgu attieksmi atkarībā no iekļūšanas vietas muitas teritorijā, kas būtu pretrunā izvirzītajam mērķim kopumā.

Briselē, 2006. gada 26. oktobrī

6.3 Programmas *Mattheus* aizvietošana ar darba vizītēm parāda atteikšanos no ierēdņu "savstarpējās apmaiņas" Eiropas teritorijā jēdziena, kas bija šīs iepriekšējās programmas pamatā. Tagad mobilitāte ir tīklā, bet darba vizītēm, pēc Komitejas domām, nevajadzētu būt īsākām kā iepriekš notikušajām apmaiņām un turklāt tajās būtu plašāk jāpiedalās visiem darbiniekiem, lai veicinātu iepazīšanos ar kolēģiem un viņu darba metodēm.

6.4 EESK uzskata, ka būtu jāizpēta, kāds varētu būt programmas ieguldījums, lai pārejas periodā, kas ilgst no 2008. gada līdz 2013. gadam, sniegtu atbalstu darbiniekiem, kurus skar pārmaiņas, ko izraisīja pilnīgi datorizētas muitas ieviešana dalībvalstīs. Ja nepieciešams, šis atbalsts var būt līdzīgs sociālajam atbalstam.

6.5 Komiteja vēlētos, lai programmā "Muita 2013" iedzīvotājiem būtu sniegti paskaidrojumi par:

- a) muitas darbību, ar sīkākām paskaidrojumiem par publiskajiem dienestiem, kuriem ir bezmaksas vai maksas piekļuve tās tirdzniecības un citiem datiem,
- b) tās vietu attiecībā pret citām muitas sistēmām pasaulē (saistībā ar drošības jautājumiem);
- c) sadarbības (kvalitatīvas un kvantitatīvas) pakāpi, kuru sagaida no valstīm, kas ir iespējamās kandidātes, kaimiņvalstīm un trešām valstīm, kā arī budžeta daļu, kas tai tiks veltīta;
- d) starptautisko organizāciju, kas var piedalīties programmas ietvaros organizētos pasākumos, veidu un lomu.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS